

3-001

VERGADERING VAN WOENSDAG 4 JUNI 2003

3-002

VOORZITTER: DE HEER COX

Voorzitter

(De vergadering wordt om 9.10 uur geopend)

De Voorzitter. – Mijn excuses voor degenen die hier op tijd aanwezig waren, en ook voor de voorzitter van de Commissie en voor de Raad. Vanmorgen hadden we een buitengewone vergadering van de Conferentie van voorzitters, die enigszins is uitgelopen.

3-003

Tajani (PPE-DE). – *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Parlement medelen dat ik vandaag wegens overmacht niet zal kunnen deelnemen aan de stemming. Er wordt een vergadering van de Conventie gehouden in Brussel en aangezien er na de stemming geen vluchten vertrekken zal ik de Vergadering om 11.00 uur moeten verlaten.

3-004

De Voorzitter. – Voor degenen die betrokken zijn bij de Conventie betekent dit helaas dat er onvermijdelijk dergelijke conflicten kunnen optreden met hun plichten als leden van dit Parlement.

Wat betreft de stemmingen, met name over bijvoorbeeld het Reglement: onze collega's kunnen schriftelijke verklaringen met hun standpunt indienen in plaats van aan de stemming deel te nemen. Deze verklaringen zullen in het verslag worden opgenomen. Het is dus niet zo dat er een tweede stemprocedure zal komen: er wordt slechts éénmaal gestemd en dat gebeurt hier. Dat wilde ik u, mijnheer Tajani, en andere collega's die ons vandaag zullen verlaten om de Conventie bij te wonen, laten weten.

3-005

Verwelkoming

3-006

De Voorzitter. – Vandaag hebben wij een voorname gast in ons midden: de heer Paavo Lipponen, voorzitter van het parlement van Finland, die op de officiële tribune heeft plaatsgenomen. Mijnheer Lipponen, ik heet u van harte welkom in ons Parlement.

(Applaus)

3-007

Vorbereiding van de Raad te Thessaloniki van 20/21 juni 2003 en bijeenkomst van de Trojka en van de landen die deelnemen aan het stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa

3-008

De Voorzitter. – Aan de orde zijn de verklaringen van de Raad en de Commissie over de voorbereiding van de Europese Raad in Thessaloniki van 20 en 21 juni 2003 en de bijeenkomst van de trojka en de landen die deelnemen aan het stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa.

3-009

Yiannitsis, Raad. – *(EL)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Commissie, geachte afgevaardigden, met de Europese Raad van Thessaloniki wordt een bijzonder moeilijk semester afgesloten en wordt de weg geopend voor de voorzetting van het Europees integratieproces.

De Europese Raad zal zijn aandacht toespitsen op vijf belangrijke groepen van vraagstukken. Eerste groep: de kwestie van voor de Europese Unie noodzakelijke institutionele hervormingen, waar sedert maart 2002 de Conventie voor de toekomst van Europa aan werkt: hoe gaan wij deze aanpakken? Tweede groep: het buitenlands en defensiebeleid, waarbij de klemtoon zal liggen op de transatlantische betrekkingen, de totstandbrenging van een strategisch veiligheidsconcept van de Unie en de kwestie van massavernietigingswapens. Derde groep: de vraagstukken op het gebied van immigratie, asiel en buitengrenzen, waaraan zoals u weet het Grieks voorzitterschap bijzonder belang hecht en waarvan de betekenis voor de Unie steeds groter wordt. Vierde groep: kwesties met betrekking tot de werkgelegenheidsstrategie en meer in het algemeen de strategie van Lissabon, waarmee de Europese Raad zich absoluut moet bezighouden. Vijfde groep tot slot: het beleid van de Unie ten aanzien van de westelijke Balkan, dat op zaterdag 21 juni, de dag na de Raad, aan de orde zal komen.

Natuurlijk zal de Raad zich niet beperken tot deze vijf fundamentele onderwerpen, maar ook aandacht schenken aan andere vraagstukken en daarvoor de nodige besluiten nemen. Ik zal mij echter concentreren op de zojuist genoemde thematische groepen.

Dames en heren, de eerste groep behelst het vraagstuk van de institutionele hervormingen, waaraan door de Conventie wordt gewerkt, en de in dat verband te zetten stappen. De uitbreiding en het op 16 april in Athene ondertekende toetredingsverdrag dwingen de Europese Unie hervormingen door te voeren. Doet zij dat niet, dan zal zij verlamd raken en zullen haar instellingen en organen niet meer in staat zijn efficiënt en creatief te functioneren. Daarom staan de vraagstukken die aan de orde zijn in de Conventie voor de toekomst van Europa boven aan de agenda van de Raad en de Unie.

Overeenkomstig het besluit van de informele Europese Raad van april jongstleden zal de Conventie bij monde van haar voorzitter de resultaten presenteren van haar werkzaamheden. Deze hebben ongeveer vijftien maanden geduurd. Het Grieks voorzitterschap heeft na lang en diepgaand overleg kunnen bewerkstelligen dat het door de Europese Raad van Kopenhagen vastgelegde tijdschema voor de Conventie wordt geëerbiedigd. Er zijn ideeën en voorstellen naar voren gebracht. De discussies kunnen worden voortgezet, maar op een gegeven ogenblik moeten wij afronden. Dit zal niet gebeuren onder het Grieks voorzitterschap, maar wij verwachten wel dat de staatshoofden en regeringsleiders nog onder het Grieks voorzitterschap van gedachten zullen wisselen en een besluit zullen nemen over het mandaat voor de Intergouvernementele Conferentie, die de brug moet zijn naar de eindfase.

Aan de Europese Raad van Thessaloniki zal dus het eindproduct van de Conventie worden voorgelegd. Het is niet de rol van de Europese Raad om besluiten van inhoudelijke aard te nemen. Hij moet de Intergouvernementele Conferentie het mandaat geven om haar werkzaamheden aan te vangen. Uiteindelijk moet er een voor iedereen aanvaardbaar resultaat uit de bus komen. Er zal een gemeenschappelijke noemer moeten worden gevonden en deze gemeenschappelijke noemer zal het institutioneel kader moeten opleveren dat de ontwikkeling van de Europese Unie voor de komende jaren zal bepalen. Wij moeten er evenwel op toezien dat dit geen minimale gemeenschappelijke noemer wordt, op basis waarvan slechts beperkte hervormingen mogelijk zijn; we moeten een gemeenschappelijke noemer zien te vinden waarmee een dynamische ontwikkeling van het uitgebreide Europa gewaarborgd kan worden.

Het Grieks voorzitterschap hoopt dat een inhoudelijk debat zal kunnen worden gehouden over deze vraagstukken en dat een echte gedachtewisseling mogelijk zal zijn, zodat een beeld wordt verkregen van de nationale standpunten voordat de Intergouvernementele Conferentie bijeen wordt geroepen en natuurlijk voordat besluiten worden genomen over procedurele kwesties inzake de voortzetting van het proces. Een belangrijk punt is het tijdschema voor de werkzaamheden van de Intergouvernementele Conferentie. Bij de vaststelling daarvan moet rekening worden gehouden met het feit dat in bepaalde lidstaten intern overleg over de resultaten van de Conventie noodzakelijk is. Wij verwachten dat deze procedure ergens in de herfst afgesloten zal zijn, zodat daarna de Intergouvernementele Conferentie bijeengeroepen kan worden, die dan haar werkzaamheden tijdig zal kunnen afsluiten. De tijd tussen het tijdstip van de toetreding van de nieuwe lidstaten, in mei 2004, en de inwerkingtreding van het nieuwe institutioneel bestel zal dan zo kort mogelijk worden gehouden.

Nu de werkzaamheden in de Conventie goed gevorderd zijn kan ik een mening geven over een aantal vraagstukken. Toen het debat over de institutionele architectuur van de uitgebreide Unie werd ingeluid, werd gewezen op de noodzaak van meer efficiëntie. Wij zijn allen van mening dat de institutionele structuur en het functioneren van de Unie moeten worden aangepast aan de behoeften van een groter Europa, zonder evenwel te tornen aan de beginselen die de ten grondslag liggen aan het Europese integratieproces. De opstelling van een grondwettelijk verdrag is een grote kwalitatieve stap vooruit, een stap die nu dankzij het werk van de Conventie mogelijk wordt. Daarbij zij evenwel vermeld dat dit verdrag ook de wil van de Europese burgers weerspiegelt. De uitstraling van dit verdrag zal met name te danken zijn aan twee elementen: meer democratie in het functioneren van de Unie en meer efficiëntie in de besluitvorming.

Ik wil met name mijn voldoening uiten over het feit dat er, zoals tijdens de werkzaamheden van de Conventie is aangetoond, een belangrijke mate van overeenstemming bestaat over een aantal fundamentele punten. Ik noem bijvoorbeeld de versterking van de rol van het Europees Parlement, de toekenning van rechtspersoonlijkheid aan de Unie in internationaal verband, de opneming van het Handvest van de grondrechten in het grondwettelijk verdrag en de verdere communautarisering van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Ook is men het in ruime mate met elkaar eens dat de democratische legitimering van de Unie kan worden versterkt zonder nieuwe instellingen of organen in het leven te roepen.

De uitgebreide Unie moet er ook voor zorgen dat de aanwezigheid van de Unie in de wereld wordt versterkt. Dat betekent echter dat voor een aantal problemen oplossingen moeten worden gevonden. Ik denk met name aan meer coördinatie bij het gebruik van de instrumenten voor het buitenlands beleid en aan een functie waarin zowel de bevoegdheden van de Hoge Vertegenwoordiger als die van de commissaris voor buitenlands beleid worden ondergebracht. Zoals u weet, dames en heren, is het debat daarover in volle gang. Er zijn in de voltallige vergadering van de Conventie wat dit betreft weliswaar verschillende standpunten naar voren gebracht, maar mijns inziens is het zeer belangrijk het evenwicht tussen de instellingen van de Unie te handhaven, de gelijkheid van de lidstaten te waarborgen, nog meer profijt te trekken van de communautaire methode en het democratisch karakter van de Unie - die een Unie is van landen en volkeren - te versterken.

Ik ben hoe dan ook van mening dat de Conventie een succes was. Zij heeft besluiten kunnen nemen over een reeks moeilijke vraagstukken, over *left overs* van eerdere Intergouvernementele Conferenties. Het is vanzelfsprekend dat de komende Intergouvernementele Conferentie rekening zal moeten houden met de besluiten waarover in de Conventie eensgezindheid bestond, en het is belangrijk dat in de eindfase van de werkzaamheden blijk wordt gegeven van bereidheid tot het sluiten van compromissen, dat het gezag van de Conventie niet aangetast wordt en dat een sterk resultaat wordt bereikt. Daar heeft de Unie grote behoefte aan.

Zoals ik zojuist al zei betreft de tweede groep van vraagstukken waarover de Europese Raad van juni zich zal buigen de ontwikkelingen die zich de laatste tijd hebben voorgedaan op het gebied van het buitenlands beleid. Daaronder valt ook het vraagstuk van de internationale betrekkingen. Enkele dagen na de Europese Raad zal in Washington de Top Europese Unie-Verenigde Staten plaatsvinden. Dan zal men enkele belangrijke vraagstukken van wederzijds belang kunnen bespreken, afspraken kunnen maken om samen te werken bij de aanpak van een aantal ernstige problemen in de internationale en bilaterale ontwikkelingen en een ommezwaai kunnen bewerkstelligen in het klimaat dat de afgelopen maanden zo vaak heerste.

De betrekkingen tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten zijn gegrondvest op traditionele banden, op de belangrijke rol die beide spelen op het internationale toneel en op hun dynamiek, hoezeer deze factoren de laatste maanden ook op de proef zijn gesteld door meningsverschillen over een reeks vraagstukken. Alle lidstaten zijn evenwel van mening dat hetgeen ons verbindt meer is dan hetgeen ons scheidt, en dat het in eenieders belang is samen te werken.

Tijdens de laatste ontmoeting in Gymnich hebben wij een heel interessant debat gehad. Wij zijn van mening dat het beeld dat bestaat van onze betrekkingen met de Verenigde Staten moet worden verbeterd en de werkelijke situatie van onze betrekkingen beter moet weerspiegelen. Daarom stellen wij alles in het werk om ervoor te zorgen dat de komende Europese Raad, met de vraagstukken die tijdens de Top van Thessaloniki aan de orde zullen komen, een belangrijke stap vooruit zal zijn in de verdere ontwikkeling van onze strategische betrekkingen, zodat wij samen de uitdagingen van deze tijd het hoofd kunnen bieden.

De vraagstukken rondom Irak, de transatlantische betrekkingen en meer in het algemeen de internationale ontwikkelingen hebben het Europees veiligheids- en defensiebeleid recentelijk voor nieuwe uitdagingen geplaatst. Wij moeten proberen een gemeenschappelijke visie uit te werken op hetgeen de nieuwe veiligheidsomgeving met zich meebrengt en in staat zijn de nieuwe uitdagingen en dreigingen efficiënt het hoofd te bieden. De ministers van Buitenlandse Zaken hebben tijdens hun informele bijeenkomst van begin mei de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie gevraagd een algemeen verslag op te stellen over de nieuwe veiligheidsomgeving, over de uitdagingen en de daarmee gepaard gaande bedreigingen en over de manier waarop de Unie hier het hoofd aan kan bieden, en dat verslag voor een eerste discussie voor te leggen aan de Europese Raad van Thessaloniki. Ook zal de Europese Raad naar verwachting het voortgangsverslag van het voorzitterschap over het Europees veiligheids- en defensiebeleid aannemen, evenals het jaarverslag over de uitvoering van het programma van de Unie voor de preventie van gewelddadige conflicten, dat de hoeksteen vormt van het veiligheidsmechanisme van de Unie. Hiermee houdt ook nog een ander thema verband: de massavernietigingswapens. Ook dit is een van de belangrijkste thema's op de agenda, en mijns inziens zal dit onderwerp voorlopig nog wel op de agenda blijven staan, omdat de proliferatie van deze wapens een grote uitdaging is voor de hele wereld.

Gevolg gevend aan de conclusies van de Europese Raad van Sevilla zal het voorzitterschap tijdens de Europese Raad van juni de staatshoofden en regeringsleiders een reeks vraagstukken in verband met immigratie, asiel en buitengrenzen voorleggen. U weet dat dit de fundamentele prioriteit is van het voorzitterschap. Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt. De Raad heeft een politiek akkoord kunnen sluiten over de richtlijn inzake gezinshereniging en volgens ons zal eveneens een politiek akkoord mogelijk zijn over de richtlijn inzake langdurig verblijvenden en de daarmee samenhangende richtlijn waarin een definitie wordt gegeven van het begrip 'vluchteling'.

Zoals u weet hebben wij geprobeerd het vraagstuk van de immigratie in zijn geheel te behandelen, dat wil zeggen zowel de legale als de illegale immigratie. Het voorzitterschap heeft geprobeerd een gemeenschappelijk Europees beleid voor legale immigratie en asiel op poten te zetten, waarbij de klemtoon werd gelegd op de integratie van onderdanen uit derde landen. Samen met de Commissie stellen wij nu de conclusies van Thessaloniki op, uitgaande van de mededeling van de Commissie over de ontwikkeling van een gemeenschappelijk beleid inzake illegale immigratie, mensenhandel, buitengrenzen en terugkeer van illegale immigranten. In dat kader zal ook worden gesproken over de verdeling van de lasten. Het voorzitterschap probeert eveneens een politiek akkoord te bereiken over opnemings van immigratie in de reeks parameters op basis waarvan de samenwerking van derde landen met de Unie wordt geëvalueerd.

Na de Voorjaarsraad - die plaatsvond onder moeilijke economische en politieke omstandigheden - moeten nu ook maatregelen worden genomen voor de tenuitvoerlegging van de besluiten van maart 2000 voor de strategie van Lissabon. Laten wij wel beseffen dat reeds een derde van de tijd voorbij is en dat wij nog heel wat werk voor de boeg hebben. Tijdens de Europese Raad van maart hebben wij besloten meer vaart te zetten achter de tenuitvoerlegging van het beleid voor onder meer de werkgelegenheid, de innovatie en het ondernemerschap. Daarom zal in Thessaloniki de goedkeuring van de desbetreffende richtsnoeren een centrale plaats innemen. Ik denk daarbij aan de herziene werkgelegenheidsstrategie

en aan vorderingen op bijvoorbeeld het gebied van openbare overnamebiedingen, energie en milieuaansprakelijkheid en de goedkeuring van het hervormingspakket voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid, hoewel wat dit laatste vraagstuk betreft absoluut nog niet duidelijk is wat het eindresultaat zal zijn.

Dan nu de westelijke Balkan. Wat de westelijke Balkanlanden en de betrekkingen van de Unie met deze landen betreft hebben wij in ons programma een reeks prioriteiten aangegeven. Wij hebben daarbij de klemtoon gelegd op de toenadering van deze landen tot het Europese bestel en de Europese verworvenheden. De westelijke Balkanlanden hebben de afgelopen maanden ondanks de moeilijke omstandigheden een hoge plaats behouden onder de prioriteiten van de Unie, en dat is zonder meer een prestatie van de Unie. Ook toont dit aan hoeveel politiek belang wij hechten aan deze regio. Daaraan is ook op praktische wijze uiting gegeven met het stabilisatie- en associatieproces en op politiek en veiligheidsgebied met de twee missies naar Bosnië-Herzegovina en de FYROM.

De wederopbouw van de westelijke Balkan is gegrondvest op regionale samenwerking. Daarbij speelt het stabiliteitspact een belangrijke rol. Ik zal kort ingaan op het initiatief dat het voorzitterschap in het kader van de samenwerking met Zuidoost-Europa en het stabiliteitspact heeft genomen voor de oprichting van een mechanisme voor crisis- en conflictpreventie en vroegtijdige waarschuwing. In dit mechanisme zal de klemtoon met name komen te liggen op economische en sociale ontwikkeling als belangrijke factor voor preventie. Het stabilisatie- en associatieproces is een fundamenteel onderdeel van het beleid van de Unie ten aanzien van de Balkanlanden. In onze poging dit beleid te versterken is kortgeleden in Kroatië de balans opgemaakt van hetgeen verwezenlijkt is met het stabiliteitspact. Het doel was voornamelijk de activiteiten in het kader van het pact te coördineren met het stabilisatie- en associatieproces, opdat het een het ander kan aanvullen. Democratisering, verzoening en regionale samenwerking enerzijds en toenadering van elk van deze landen tot de Unie anderzijds zullen één geheel moeten vormen.

Onze doelstellingen voor de westelijke Balkan hebben instemming gevonden bij zowel de Commissie en de lidstaten als de vijf landen in de betrokken regio. De Raad en de Commissie werken samen aan de verwezenlijking van deze doelstellingen, aan de hand van concrete operationele conclusies. Naar verwachting zullen tijdens de Raad Algemene Zaken van 16 juni de noodzakelijke besluiten worden genomen. Als het Europees Parlement vervolgens instemt met deze besluiten, zullen wij een mijlpaal hebben bereikt in onze betrekkingen met de westelijke Balkan. Dan hebben wij namelijk een tekst met conclusies waarin niet alleen de politieke wil tot uitdrukking gebracht wordt om het Europees perspectief van de landen in deze regio te ondersteunen, maar waarin ook een operationeel kader wordt geschetst om een en ander vorm te geven.

Tegelijkertijd zal de Europese Raad bevestigen dat de Europese toekomst van deze landen in eerste instantie zal afhangen van deze landen zelf en van hun inzet bij het doorvoeren van de noodzakelijke hervormingen. Het stabilisatie- en associatieproces, waarvan het beginsel van voorwaardenlijkheden een wezenlijk bestanddeel is, geeft ons ook hier het noodzakelijke institutioneel kader. Dit proces wordt nu verrijkt met de ervaringen uit het recente uitbreidingsproces. Aldus zullen wij de evaluatie-, hervormings- en controlemechanismen kunnen versterken, aan de hand van het beginsel van voorwaardenlijkheden van 1997 en de criteria van Kopenhagen. In deze geest van verdere ontwikkeling heeft de Commissie een concreet instrument voorgesteld: de partnerschappen voor Europese integratie. Deze zijn gebaseerd op de pretoetredingsprocedure en aangepast aan de behoeften van elk land. In het kader van deze partnerschappen zullen prioriteiten en verplichtingen worden vastgesteld die op gezette tijden zullen worden getoetst en een leidraad zullen zijn bij de financiële ondersteuning via het CARDS-programma. Het besluit over de invoering van dit mechanisme zal naar verwachting eveneens tijdens de Raad Algemene Zaken en de Europese Raad worden genomen.

Wat de operationele acties betreft die tijdens de Top zullen worden besproken, hechten wij groot belang aan de vraagstukken op het terrein van Justitie en Binnenlandse Zaken en met name aan de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Wij streven naar een evaluatie van de resultaten die de landen in de betrokken regio hebben bereikt bij de opstelling van lijsten met concrete verplichtingen die zij in de toekomst op dit gebied zullen aangaan. Er zullen ook voor andere horizontale thema's concrete acties worden voorgesteld, zoals de terugkeer van vluchtelingen, de bestrijding van de werkloosheid, de liberalisering van de handel en de bescherming van religieuze en culturele monumenten.

Als wij een efficiënte stabilisatie van deze regio willen, moeten wij de Europese financiering versterken en het belang van economische groei krachtiger benadrukken. De besluiten van de Europese Raad van Thessaloniki zullen ook worden weerspiegeld in de Verklaring van Thessaloniki, die naar verwachting op 21 juni door de betrokken partijen zal worden ondertekend. In dit politieke forum, dat de voorzetting is van de topontmoeting van Zagreb van 2000, willen wij een nieuwe impuls geven aan een politieke dialoog die als aanvulling op het bestaande kader moet fungeren. Tevens zal de verantwoordelijkheid van de landen van de westelijke Balkan in dit hele proces worden beklemtoond.

Dit zijn de fundamentele vraagstukken die tijdens de Europese Raad zullen worden behandeld. Afgezien daarvan wil ik nog kort ingaan op een aantal andere gewichtige vraagstukken. Met de historische gebeurtenis van de ondertekening van het toetredingsverdrag op 16 april is een fundamenteel stadium in dit proces afgesloten en is aan het gehele proces een nieuwe impuls gegeven. De ratificatieprocedure voor de tien landen verloopt soepel en op de toepassing van het *acquis* wordt beter en nadrukkelijker toegezien. Tevens wordt tevredenstellende vooruitgang geboekt in de

toetredingsonderhandelingen met Bulgarije en Roemenië. Wat Turkije betreft zijn wij bezig met de afronding van de toetredingsstrategie, overeenkomstig de besluiten van Kopenhagen. Men mag derhalve verwachten dat de Europese Raad nota zal nemen van de gemaakte vorderingen en de noodzakelijke richtsnoeren zal goedkeuren.

Ik zal niet ingaan op de andere lopende vraagstukken waarmee de Europese Raad zich zal moeten bezighouden. Ik wil alleen nog aantekenen dat het Grieks voorzitterschap heeft geprobeerd de Europese burger dichter bij de Europese ontwikkelingen te brengen. In het licht daarvan beschouwen wij het voorstel voor Europese politieke partijen als een zaak van hoge prioriteit. Wij zullen alles in het werk stellen om ervoor te zorgen dat de onderhandelingen in de Raad nog voor de Europese Raad van Thessaloniki zullen worden afgesloten. Het verheugt mij dat gisteren overeenstemming is bereikt over een interinstitutioneel akkoord met betrekking tot betere wetgeving. Bijgevolg zal ook dit akkoord worden voorgelegd aan de Top van Thessaloniki. Afsluitend wil ik er nog op wijzen dat het voorzitterschap tot op het laatst zijn uiterste best zal doen om ervoor te zorgen dat een oplossing wordt gevonden voor het vraagstuk van het Statuut van de leden van het Europees Parlement. Laten wij afwachten wat er uit de bus zal komen. Ik kan daar geen voorspelling over doen.

(Applaus)

3-010

De Voorzitter. – Ik wil bij dezen uiting geven aan mijn erkentelijkheid en die van het Parlement voor de grote inspanningen die het Griekse voorzitterschap zich getroost heeft om samen met ons op constructieve wijze te werken aan een betere reglementering. Ik hoop dat we een interinstitutionele overeenkomst kunnen sluiten over dit onderwerp. Ik wil u nogmaals bedanken voor uw voortdurende inzet en hulp bij het zoeken naar een oplossing voor de kwestie rond het Statuut voor de leden.

3-011

Prodi, voorzitter van de Commissie. – *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, geachte Parlementsleden, zoals minister Yiannitsis al zei, staat op de komende Europese Raad van Thessaloniki het ontwerp van het grondwettelijk verdrag dat door de Europese Conventie wordt opgesteld, centraal. Omdat dit een zeer belangrijke gebeurtenis is, heb ik besloten mijn toespraak van vandaag geheel aan dit onderwerp te wijden. Ik ben ervan overtuigd dat de discussie die hierop zal volgen een stimulans voor de Conventie zal zijn bij de laatste fase van de werkzaamheden.

Met nog een paar dagen te gaan tot de Conventie wordt afgesloten, wil ik iedereen die deze Vergadering in de Conventie heeft vertegenwoordigd, bedanken. Uw inzet is en blijft van doorslaggevend belang voor een goed resultaat. Ik dank ook president Simitis, minister Yiannitsis en hun team voor hun geduldige bemiddeling. Hun inspanningen zullen hun hoogtepunt bereiken in Thessaloniki, en ik hoop dat de uitkomst positief zal zijn.

Het is nog niet zo lang geleden dat de Commissie en het Parlement zich duidelijk uitspraken voor een Conventie over de toekomst van Europa. En vandaag komt wellicht onze eerste echte grondwet tot stand op basis van een democratisch debat dat in alle openheid is gevoerd. We hebben samen voor de Conventie gevochten en we moeten samen vechten voor het welslagen ervan.

De Conventie moet met een evenwichtige tekst komen zonder alternatieven, een tekst die de fundamentele legt voor het Europa van de komende jaren, een tekst die onze onafhankelijkheid waarborgt en ervoor zorgt dat wij duidelijk aanwezig zijn op het internationale toneel. Een mislukking zou enorme risico's met zich brengen. Als de beslissingen over een aantal cruciale zaken worden overgelaten aan de Intergouvernementele Conferentie, bestaat het gevaar dat de pijnlijke ervaring van Nice zich herhaalt. En dat zou een trieste en ironische speling van het lot zijn: wij wilden immers juist een Conventie omdat wij niet tevreden waren met Nice.

Ik zou u willen herinneren aan de oorspronkelijke ideeën die ten grondslag liggen aan onze pogingen om ons beleid en onze instellingen te hervormen. In december 2001 werd de Conventie in het leven geroepen in de Verklaring van Laken, met de opdracht te zorgen voor een zo breed en transparant mogelijke voorbereiding van de volgende Intergouvernementele Conferentie. In de Verklaring van Laken zijn drie hoofddoelen voor de Unie van de toekomst vastgesteld: een betere verdeling en omschrijving van de bevoegdheden in de Europese Unie, vereenvoudiging van de juridische instrumenten en de maatregelen van de Unie en ten slotte, meer democratie, transparantie en efficiëntie in de Europese Unie. Het belangrijkste is dat de waarden die de Unie koestert worden vastgelegd, dat de fundamentele rechten en plichten van de burger worden beschreven en dat de verhouding tussen de lidstaten binnen de Unie wordt verduidelijkt.

De Conventie stond dus voor een zeer zware opgave, maar kon wel voortbouwen op vijftig succesvolle jaren. In bijna een halve eeuw hebben we een verbazingwekkende rijkdom aan institutionele en wetgevende ervaring opgebouwd, en een politieke stijl ontwikkeld die uniek is in de wereld en waarop wij trots mogen zijn.

De opdracht van de Conventie is dan ook duidelijk. Eenvoudig gezegd moet zij beter omschrijven wie wat doet in de Europese Unie. Dit komt tot uiting in een nieuw institutioneel evenwicht dat beantwoordt aan de rol van Europa in een gemondialiseerde wereld, maar dat tegelijk door de burger gemakkelijk kan worden begrepen. Het Parlement en de Raad

moeten samen de wetgevende macht uitoefenen. Dit betekent dat de toepassing van de medebeslissingsprocedure moet worden veralgemeend; de rechterlijke macht blijft bij het Hof van Justitie berusten. Ik ben er voorstander van de bevoegdheid van het Hof uit te breiden tot het buitenlands beleid en het werkkterrein Justitie en Binnenlandse Zaken. Tot slot heeft de Unie, behalve aan duidelijkheid over de wetgevende bevoegdheden, behoefte aan één enkel uitvoerend orgaan: de Commissie. Onder toezicht van het Europees Parlement en de Raad legt de Commissie de wetgeving ten uitvoer, stippelt zij het concrete beleid uit en draagt zij zorg voor de externe vertegenwoordiging van de Unie, behalve met betrekking tot het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid. Een tweeledige executieve daarentegen zou voor de Europese burgers niet de vereiste doorzichtigheid en aanspreekbaarheid hebben en zou zich aan de controle van het Europees Parlement onttrekken.

Eén ding moet mijns inziens echter absolute prioriteit krijgen: de veralgemening van de besluitvorming bij meerderheid, als duidelijke en doorslaggevende uitdrukking van de politieke wil om democratisch en efficiënt op te treden. Als die er niet komt, is er geen sprake van democratie, noch van doeltreffendheid.

De door de Conventie bekendgemaakte laatste versie van het ontwerp voor het grondwettelijk verdrag bevat talrijke goede voorstellen: het Handvest van de grondrechten wordt permanent in de tekst opgenomen en zal het tweede deel van onze grondwet vormen; het gebruik van de medebeslissingsprocedure wordt, zij het nog niet voldoende, uitgebreid; en ten slotte is het voortaan duidelijk dat we een minister van Buitenlandse Zaken zullen hebben die de Unie in internationale fora zal vertegenwoordigen.

Met betrekking tot andere vraagstukken zullen we moeten blijven aandringen. In de eerste plaats wordt de unanimiteitsregel niet afgeschaft. Dit is het fundamentele probleem dat bepalend is voor de algehele toekomstige doeltreffendheid van de Europese instellingen, want het vetorecht kan alleen maar leiden tot verlamming van de Unie.

(Applaus)

De beste oplossing lijkt ons de dubbele gewone meerderheid, dit wil zeggen 50 procent van de lidstaten en 50 procent van de bevolking: gemakkelijk te begrijpen, eenvoudig en duidelijk. Wij geven de voorkeur aan dat systeem, omdat het de dubbele legitimiteit van de Unie weerspiegelt, die – ik herinner er nogmaals aan – gebaseerd is op een overeenkomst tussen de staten én op de gezamenlijke wil van de volkeren. Ik herhaal dus: van essentieel belang is dat een einde wordt gemaakt aan het vetorecht, waarvoor wij momenteel een onaanvaardbare politieke prijs betalen, zowel ten aanzien van de binnenlandse als ten aanzien van de internationale politiek.

In de tweede plaats blijft het vraagstuk van een vast voorzitterschap van de Europese Raad onopgelost. De oplossing die in het laatste ontwerp wordt voorgesteld, leidt mijns inziens tot drie problemen. Vóór alles is er het probleem van de legitimiteit (accountability), of, met andere woorden, het is niet duidelijk aan wie deze persoon verantwoording moet afleggen – iets wat toch van fundamenteel belang is voor de democratie. Voorts wordt de positie van het Europees Parlement verzwakt, want dit heeft controlebevoegdheid over de Commissie, maar niet over de Raad of over diens voorzitter. Het is derhalve een onevenwichtige denkwijze, een kreupele democratie, die wij voor ogen hebben, die dit ontwerp beoogt! Dit mogen wij mijns inziens niet toelaten! En ten slotte - en dit is beslist niet minder belangrijk - wordt er bij de Raad een tweede uitvoerend orgaan gecreëerd, hetgeen uiteindelijk zal leiden tot verwarring omtrent de Gemeenschapsbevoegdheden. Geen vereenvoudiging van de instrumenten dus, en nog minder duidelijkheid omtrent wie wat doet in de Unie.

Gelet op dit alles staan wij open voor verschillende oplossingen: van het behoud van het systeem met een roulerend voorzitterschap tot de aanwijzing van een voorzitter als *chairman*, die de efficiëntie van de Raad uit een technisch oogpunt verbetert. Meer in het algemeen is het vooral belangrijk dat thans de basis wordt gelegd voor een doeltreffend samengaan van de beleidsvormen waarin we vandaag niet verder kunnen gaan dan een intergouvernementele samenwerking aan de ene kant en de sterkste communautaire mechanismen aan de andere kant, wat echter niet blijkt uit het ontwerp. Dat kan niet worden bereikt door de scheiding en de versnippering te organiseren, maar door de twee dimensies met elkaar te verbinden en de mogelijkheid van een toekomstige ontwikkeling naar Unie-formules in te bouwen, zoals bijvoorbeeld met een president van de Unie het geval is.

Wij hebben verbeeldingskracht, fantasie nodig, we moeten aanvoelen wat nu en in de toekomst nodig is. Reeds nu is er een concreet terrein waarop we kunnen werken: de minister van Buitenlandse Zaken van de Unie. Deze persoon zal de Unie vertegenwoordigen op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, maar wij willen dat de Commissie, zoals ik zo-even al zei, bevoegd blijft voor de vertegenwoordiging van de Unie op alle andere gebieden. Vandaar het voorstel betreffende de dubbele hoedanigheid: om te kunnen functioneren moet de minister ook lid van de Commissie zijn, ook al heeft hij een speciale status voor wat betreft het GBVB. De minister van Buitenlandse Zaken zal dus nauw moeten samenwerken met het college en vooral met de voorzitter van de Commissie en zal een beroep moeten kunnen doen op een echte Europese dienst.

Die dienst moet administratief verbonden zijn met de Commissie om te kunnen samenwerken met de andere diensten van de Commissie en optimaal gebruik te kunnen maken van de beschikbare kennis en middelen, alsmede van de maatregelen op alle gebieden die verband houden met het buitenlands beleid in engere zin. Zo zal de externe vertegenwoordiging van de Unie werkelijk een Uniekarakter hebben en efficiënt gebruik kunnen maken van de communautaire en intergouvernementele instrumenten; dit zal ons op wereldniveau het gewicht en de rol bezorgen waarop wij recht hebben.

Dit, geachte afgevaardigden, is een concreet voorbeeld van de manier waarop het samengaan van intergouvernementele en communautaire aspecten kan worden georganiseerd. De gebeurtenissen van de laatste maanden hebben ons één ding geleerd: als we ons verdeeld blijven opstellen, zullen we op de internationale scène altijd een economische reus en een politieke dwerg blijven; sterker nog, als we te lang een politieke dwerg blijven, verzwakken wij daarmee ook onze positie van economische reus.

Voor ik afsluit, zou ik u willen wijzen op een laatste punt: er moet worden voorzien in geschikte institutionele instrumenten voor de versterking van het economisch beleid, juist om te voorkomen dat wij ook in economisch opzicht op een zijspoor raken. In dit verband kan men zich met recht afvragen of niet te overwegen valt dat het voor economische en financiële zaken bevoegde lid van de Commissie de Eurogroep zou voorzitten en de externe vertegenwoordiging van de eurozone bij de internationale instellingen voor zijn rekening zou nemen. Zo zou de huidige combinatie van intergouvernementele en communautaire aspecten behouden blijven. Wat wij nu nodig hebben is een sterke man, iemand die de Unie voor lange tijd kan vertegenwoordigen.

Geachte Parlementsleden, dit is in het kort wat ik u vandaag te zeggen had. Vanzelfsprekend valt hier nog veel aan toe te voegen, maar ik heb er de voorkeur aan gegeven mij tot het essentiële te beperken, om wat ruimte te laten voor het debat. Een laatste woord van dank aan het Griekse voorzitterschap, dat blijk heeft gegeven van vastbeslotenheid, doeltreffendheid, intelligentie en luisterbereidheid. Een voorbeeldige samenwerking! Technische formules voor institutionele modellen kunnen misschien verklaren waarom een rouleringssysteem niet kan functioneren. Mogelijk! Maar geen enkele formule kan ooit de gedrevenheid en de intelligentie van verantwoordelijke politici vervangen, die hun nationale culturele erfgoed ten dienste van het Europees algemeen belang stellen.

(Applaus)

3-012

Poettering (PPE-DE). – *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Commissie, mijnheer de voorzitter van de Raad, beste collega's, ik ben erg blij met het applaus dat de voorzitter van de Commissie heeft gekregen, omdat hij het werkelijk heeft verdiend. Hij heeft dit applaus verdiend voor zijn verklaringen, waarin de communautaire methode centraal stond, en ook ik zou de Conventie in het middelpunt van mijn bijdrage willen plaatsen. Ik zou allereerst onze leden in de Conventie en ook de voorzitter, Valéry Giscard d'Estaing, hartelijk willen bedanken voor het werk dat tot nu toe is verricht, maar wij hebben de finish nog niet bereikt. Als deze duidelijke vorderingen er in de afgelopen weken niet waren geweest, dan hadden wij vandaag wellicht nog moeten vrezen voor een mislukking. Daar ben ik nu niet meer bang voor. Maar we moeten nog meer vorderingen maken.

Onze fractie is stellig van mening dat er een gemeenschappelijk, afgerond ontwerp voor de grondwet zou moeten zijn, zonder verschillende opties. Wij willen dus geen voorstel van de Conventie dat vervolgens weer door de Intergouvernementele Conferentie opengebrouwen kan worden. In plaats daarvan willen wij een definitief concept, een definitief programma, dat dan hopelijk ook de instemming van de regeringen zal krijgen. Wij willen vooral één ding: in de preambule wordt gewag gemaakt van ons Griekse en Romeinse erfgoed, evenals van de Verlichting, en wij moeten erop staan dat ook het christelijk erfgoed in de preambule van de Europese grondwet wordt opgenomen, als onderdeel van onze identiteit zoals die zich in de loop der eeuwen ontwikkeld heeft.

(Applaus)

Wij eisen dat wij als Europees Parlement bij alle vraagstukken van Europese wetgeving gelijke rechten krijgen en met de Raad de rechten inzake de begroting delen, inclusief de financiële planning voor de middellange termijn.

Wat betreft de Commissie: wij willen een sterke Commissie, en wij verwelkomen het voorstel de voorzitter van de Commissie op basis van de verkiezingsuitslag voor te laten dragen door de staatshoofden en regeringsleiders, waarna het Europees Parlement de Commissievoorzitter zou moeten kiezen. Wij willen een sterke Commissie, want de Commissie vormt met het Parlement en natuurlijk ook met het Europese Hof van Justitie de kern van het gemeenschappelijke Europa. Wij eisen eveneens dat er in de Conventie een oplossing wordt gevonden omtrent de omvang van de Commissie, een oplossing die betekent dat de Commissie in staat is om op te treden, maar ook dat alle landen van de Europese Unie in de Commissie vertegenwoordigd zijn. Het is namelijk de wens van alle landen – ook van de kleine – om bij de Commissie aan tafel te zitten. Er zijn zeker mechanismen denkbaar, zowel rotatiemechanismen als de formule van juniorcommissarissen, om te bereiken dat niet alleen de grote landen een stoel aan de Commissietafel hebben, maar ook de kleine. Dat is voor ons gemeenschappelijk Europees project van grote psychologische betekenis.

Wij verlangen ook dat voor de benoeming van de Europese minister van Buitenlandse Zaken, die tegelijk vice-voorzitter van de Commissie moet zijn, en voor de benoeming van de hele Commissie de goedkeuring nodig is van het Europees Parlement. Het mag niet zo zijn dat er geen link bestaat tussen de minister van Buitenlandse Zaken en het Europees Parlement. Ook hij heeft de goedkeuring en het vertrouwen van het Europees Parlement nodig, en daarom willen wij dat hij deel uitmaakt van de Commissie als college, dat dan door ons goedgekeurd zal moeten worden.

Voor wat betreft de Raad kan ik hier grotendeels instemmen met wat de voorzitter van de Commissie heeft gezegd, en natuurlijk ook met wat de voorzitter van de Raad heeft gezegd, niet met alle details, maar met de algemene strekking. Daar waar de Raad wetgevend optreedt, hebben we echte transparantie nodig, en de Raad moet als wetgever in principe bij meerderheid van stemmen besluiten.

Dan de kwestie van het voorzitterschap van de Europese Raad. Er zit nu nog een formulering in het voorstel van het presidium van de Conventie die inhoudt dat de voorzitter van de Europese Raad geen deel mag uitmaken van een andere instelling. Ik zou het goed vinden – dat zeg ik nu echter op persoonlijke titel – als deze zin werd geschrapt. Men moet de mogelijkheid openhouden dat op een dag, als we ooit zover kunnen komen, de voorzitter van de Europese Commissie tevens de voorzitter van de Europese Raad zou kunnen zijn. Daarom hoop ik dat deze zin, die nu nog in het voorstel staat, wordt geschrapt.

(Applaus)

Ik kan alleen maar nadrukkelijk instemmen met datgene wat er over het Europese Hof van Justitie is gezegd. Mijnheer de voorzitter van de Commissie, ik wil u daarvoor uitdrukkelijk danken. Elk of nagenoeg elk optreden van de Europese Unie moet in overeenstemming zijn met het Europees recht, want alleen als het Europees optreden aan rechtsregels onderworpen is, is het gebaseerd op rechtsnormen en niet op politiek opportunisme. Daarom is het zo belangrijk dat de meeste terreinen van het gemeenschappelijk Europees optreden, op enkele uitzonderingen na, op het recht gestoeld zijn en ook onderworpen zijn aan het toezicht van het Europese Hof van Justitie. Want pas dan zijn we echt een rechtsgemeenschap. Dat moet ook voor kwesties inzake het intern beleid gelden.

Ik zou de voorzitter van de Raad willen bedanken voor het feit dat hij heeft gezegd dat het Griekse voorzitterschap zich zal beijveren om een resultaat te bereiken met betrekking tot het Statuut van de leden van het Europees Parlement. Mijnheer de voorzitter van de Raad, als we in de Raad niet tot een resultaat komen, dan vrees ik dat er nooit een Statuut van de leden van het Europees Parlement zal komen. We hebben ons nu, naar ik meen, vijftien jaar met de kwestie van het Statuut beziggehouden, en nu we gisteren een beslissing hebben genomen, nu we vandaag een beslissing nemen, hebben wij als Parlement aan onze verplichtingen voldaan. Ik hoop dat u erin zult slagen hetzelfde te doen. Mocht het u niet lukken, dan neemt de Raad een grote verantwoordelijkheid op zich. Daarom wens ik u van harte toe dat het u lukt om het Statuut van de leden van het Europees Parlement aangenomen te krijgen. Ik hoop tevens dat u erin zult slagen het statuut van de Europese politieke partijen aan te nemen, want voor alle Europese partijfamilies, zowel de grote als de kleine, is het zeer, zeer belangrijk dat er een partijstatuut komt dat transparantie en handelingsbevoegdheid garandeert, en ik zou u krachtig willen aanbevelen om deze wens ook de uwe te laten zijn.

Tot slot nog een opmerking over de buitenlandse politiek, die immers een grote rol zal spelen. Gisteren hadden wij de president van Algerije, de heer Bouteflika, hier bij ons. In deze dagen kijken we natuurlijk naar Oost-Europa. Wij stimuleren onze Poolse partner om in het weekend, komende zaterdag en zondag, tijdens het referendum 'ja' tegen Europa te zeggen, om 'ja' te zeggen tegen het lidmaatschap van de Europese Unie. Voor mij was het een prachtige ervaring toen ik afgelopen zondag bij een demonstratie voor de toetreding meeliep onder het scanderen van de leuze: *Tak dla Polski!* 'Ja' voor toetreding van Polen tot de Europese Unie!

Het gaat er echter om nu niet alleen naar het oosten te kijken, maar ook naar het zuiden, naar het Middellandse-Zeegebied. We moeten de dialoog met dit gebied werkelijk substantiëler maken, want wat we tot nu toe zien is hoofdzakelijk retoriek. Wij mogen het Middellandse-Zeegebied niet uit het oog verliezen, want als we het over de veiligheid van de grenzen hebben – en daarover moeten we het hebben, zowel als het gaat om de landen in het oosten als ten aanzien van de landen in het zuiden – mag er geen nieuwe muur ontstaan. We moeten de landen in het Middellandse-Zeegebied, in Noord-Afrika veel meer helpen, zodat we de mensen daar, vooral jonge mensen, kansen op een betere toekomst geven. Daarom moeten wij onze inspanningen nog versterken.

Ik wens u veel succes bij de Top in Thessaloniki. Als u deze beslissing neemt, dan heeft u de steun van onze fractie. Ik wens u, het Griekse voorzitterschap en ons allemaal in de Europese Unie veel geluk toe!

(Applaus)

Barón Crespo (PSE). – (ES) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, mijnheer de voorzitter van de Commissie, ik wil voor alles het Grieks voorzitterschap complimenteren met de getoonde moed en vastberadenheid. U heeft, net als Odysseus, woelige wateren moeten doorkruisen. Misschien was het beter geweest als u bepaalde bemanningsleden aan de mast had vastgebonden op de momenten dat de transatlantische sirenes hun gezang aanhieven, maar wij zijn nog op tijd om de situatie te verbeteren.

De hoofdinzet van dit debat is de toekomst van Europa en binnen dit kader vallen ook de werkzaamheden van de Conventie. De toespraak van de voorzitter van de Commissie viel bij mij dan ook in goede aarde en ik wil namens mijn fractie benadrukken dat wij, als actief betrokkenen bij de Conventie, streven naar een ontwerpgrondwet en niet naar een lijst met keuzemogelijkheden. Dat is absoluut een fundamenteel punt. Wij vinden het eveneens een goede zaak dat de seculiere aard van het door ons te bouwen Europa wordt vastgelegd omdat daarmee zowel alle godsdiensten als de complexiteit van onze geschiedenis worden gerespecteerd. Bedenkt u zich bijvoorbeeld dat de grootste groep van uit mijn land verbannen sefardische joden tot de Tweede Wereldoorlog in Thessaloniki woonde, waar een Griekse, Romeinse, christelijke, Arabische en joodse traditie naast elkaar bestonden. Het is goed dat wij dit seculiere karakter van Europa bevestigen.

Wat de externe rol en functie betreft is het van belang, zoals de voorzitter van de Commissie ook zei, dat wij echt vasthouden aan de grondbeginselen en het meerderheids criterium hanteren als werkmethode. Het Grieks voorzitterschap heeft erop gewezen dat de stabilisering en de integratie van de Balkan van cruciaal belang zijn. U zult zich herinneren dat toen wij het GBVB lanceerden, de eerste mislukking juist het gevolg was van het feit dat we het onderling niet met elkaar eens konden worden. Dit gebrek aan eendracht heeft de Joegoslavische tragedie alleen maar verhevigd. Toen wij in Kosovo en Macedonië begonnen samen te werken, verbeterde de situatie.

Bij het afronden van de werkzaamheden van de Conventie gaat het er in de eerste plaats om geen mogelijkheden uit te sluiten, met andere woorden de tekst van de grondwet moet kunnen mee-evolueren. De werkelijkheid zal zich niet aanpassen aan de grondwet, maar wij moeten wel kunnen blijven werken met de communautaire methode. En hier dringen zich een paar belangrijke vragen op. Een eerste vraag betreft de Commissie. Als wij zeggen dat de voorzitter van de Commissie moet worden verkozen op basis van de verkiezingsuitslag, dan betekent dit, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, dat het statuut van de Europese politieke partijen hoog op de agenda van Thessaloniki moet worden geplaatst. Zonder herkenbare politici kunnen wij nu eenmaal geen ware democratie opbouwen, een democratie waarin de voorzitter van de Commissie over democratische legitimiteit beschikt. En toch lijkt de Raad op dit moment niet al te veel belang te hechten aan dit punt.

In de tweede plaats zou ik willen zeggen dat wat de samenstelling van de Commissie betreft de discussie in alle politieke partijen nog gaande is maar dat in ieder geval de Commissie als college en het gezag van haar voorzitter moeten worden versterkt.

Een tweekoppig voorzitterschap van de Raad is, zoals voorzitter Prodi en wij allen weten, geen stabiele basis. Eén persoon moet bekleed zijn met de uitvoerende macht. Natuurlijk dient de Raad de interne organisatie te verbeteren, maar een organisatie die gebaseerd is op twee, elkaar gedeeltelijk overlappende instellingen, is niet stabiel.

Voor het Parlement is het heel erg belangrijk dat het idee van gedeelde wetgevende macht wordt vastgelegd. Dat zou betekenen dat ook de Raad op open en democratische wijze te werk gaat terwijl tegelijkertijd het institutioneel evenwicht bewaard blijft.

Ik wil met betrekking tot het Statuut van de leden, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, één punt benadrukken en daarover zou ik ook graag de mening horen van de voorzitter van de Commissie. Mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, het gaat hier niet om een huishoudelijk reglement. Het betreft hier absoluut een grondwettelijk onderwerp. Wat u nu moet doen is niet zozeer zelf een oplossing vinden maar gewoon meegaan in de door ons aangedragen oplossing, waarin overigens wordt gepleit voor een besluitvormingsproces op basis van meerderheid. Vergeet u één ding niet: in Nice werd op fiscaal gebied gekozen voor unanimiteit en dat heeft geleid tot uiterst negatieve resultaten. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheden dragen en u bent verantwoordelijk voor een onderwerp dat volledig grondwettelijk is.

Mijnheer de Voorzitter, staat u mij toe even kort twee belangrijke onderwerpen aan te kaarten. Ten eerste de economie. Er heeft een top van de G8 plaatsgevonden waarbij de voorzitter van de Commissie aanwezig was. Ik zou graag wat meer van hem willen horen over de ontwikkeling van de strategie van Lissabon en over de euro. Vooral omdat de Europese economie niet als locomotief functioneert, baart dat laatste onderwerp ons zorgen.

Wat de transatlantische top eind deze maand betreft is het tot slot van het grootste belang dat beide partijen verklaren de eigen verantwoordelijkheden te willen dragen in een multinationale context, zeker nu het vredesproces in het Midden-Oosten hoopvol stemt en de toekomst van de VN kan worden uitgestippeld.

Mijnheer de Voorzitter, wij moeten onze Amerikaanse bondgenoten duidelijk maken dat zij ons op voet van gelijkheid moeten behandelen – ik denk nu aan het uitleveringsverdrag. Zij zijn ons een verklaring schuldig over de ronduit schandelijke situatie waarin een aantal Europese burgers zich bevindt in Guantánamo Bay, een zone van rechteloosheid. Deze situatie zal ook van invloed zijn op onze toekomstige betrekkingen.

In ieder geval is het van het grootste belang dat u significante vooruitgang boekt en rekening houdt met de resultaten van een Conventie die moet uitmonden in een Europese grondwet.

(Applaus)

3-014

Watson (ELDR). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, de Europese liberaal-democraten in dit Parlement hopen dat president Valéry Giscard d'Estaing de staatshoofden en regeringsleiders een ontwerp voor een constitutioneel verdrag zal voorleggen dat op brede steun kan rekenen. Dat moet de steeds fellere emoties die wij de afgelopen weken hebben zien oplaaien enigszins doen bekoelen. Het is echter aan de Conventie, en niet aan haar voorzitter, om te bepalen of er al dan niet consensus is en als de Conventie wat meer tijd nodig heeft om haar werk af te maken, dan moet dat maar. De heer Giscard d'Estaing zegt graag dat zijn grondwet de komende vijftig jaar niet hoeft te worden gewijzigd. Als uit de definitieve tekst echter geen duurzame consensus spreekt en de lidstaten niet voldoende tijd krijgen om over die tekst te debatteren, zal deze zaak hoogstwaarschijnlijk in de zeer nabije toekomst opnieuw op onze agenda staan.

De jongste voorstellen voeden de hoop dat het presidium nu bereid is te luisteren, maar het is duidelijk dat er nog veel geluisterd moet worden. De Europese liberaal-democraten zijn nog steeds niet overtuigd van de wenselijkheid van een fulltime voorzitter van de Europese Raad, ook met de nu voorgestelde beperkte rol in het buitenlands beleid. Wij verdenken de grotere lidstaten ervan dat zij aan de basisprincipes van de Gemeenschap willen tornen.

Er is brede steun voor een Europese minister van Buitenlandse Zaken met twee petten. Waarom zouden wij dan niet dezelfde aanpak kiezen voor de voorzitters van de Europese Commissie en de Europese Raad en beide functies in één persoon combineren? Moeten wij nu werkelijk het risico nemen van jarenlange conflicten, competentiestrijd en dubbel werk voordat wij inzien dat dit een verstandige weg is? Wij moeten op zijn minst de mogelijkheid openlaten voor een gecombineerd voorzitterschap over een paar jaar.

Voorzitter Prodi sprak over het nationale vetorecht. Ik ben het in veel opzichten met hem eens. Onder het mom van behoud van nationale soevereiniteit leidt dit vetorecht maar al te vaak tot internationale anarchie. Als wij niet leren op een nieuwe manier over het concept van soevereiniteit te denken, zullen wij bij de belangrijke taken die ons te wachten staan onze burgers nog steeds tekortdoen.

Ik ben blij met de voorgestelde uitbreiding van de bevoegdheden van het Parlement op het punt van de democratische controle op de begroting en de Europese wetgeving. Tegelijkertijd ben ik echter bezorgd over het feit dat de onevenwichtige verdeling van de bevoegdheden tussen het Parlement en de Raad blijft bestaan op andere terreinen, zoals het sluiten van overeenkomsten met derde landen over cruciale zaken op het gebied van de veiligheid.

Mijnheer de fungerend voorzitter, een ander agendapunt voor Thessaloniki is de discussie over de aanbevelingen van de Hoge Vertegenwoordiger, de heer Solana, voor een globale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid. Het is voor de Europese Unie van essentieel belang dat zij een beleid ontwikkelt waarin de centrale rol van het internationaal recht en van instellingen als de VN, de Wereldhandelsorganisatie en de NAVO, duidelijk is vastgelegd.

Europa heeft ook dringend behoefte aan een kader voor de besluitvorming over de vraag onder welke voorwaarden wij troepen moeten inzetten voor militaire acties, met inbegrip van conflictpreventie, vredeshandhaving en humanitaire crises. Congo is een welkome stap in de goede richting, maar onze huidige problemen rond Bosnië-Herzegovina betekenen een tegenslag. Om te voorkomen dat de Europese Unie opnieuw verdeeld raakt zoals dat bij Irak is gebeurd, moeten wij nu beginnen met discussies over en plannen voor onze houding ten opzichte van de verspreiding van massavernietigingswapens. Ik hoop dat op de Top gesproken zal worden over de houding van Europa ten opzichte van Noord-Korea en Iran en dat men hiermee niet zal wachten tot er een crisis uitbreekt.

Op het terrein van Justitie en Binnenlandse Zaken wil ik de fungerend voorzitter een compliment maken over de vorderingen die tot nu toe onder Griekse leiding zijn gemaakt. Ik hoop dat u zult blijven streven naar het juiste evenwicht tussen harde maatregelen tegen illegale immigratie aan de ene kant en een ruimhartige benadering van vluchtelingen en aandacht voor mensenrechten en fundamentele vrijheden aan de andere kant. Ik doe ook een beroep op de fungerend voorzitter om zich sterk te maken voor drie belangrijke voorstellen, betreffende onderdanen van derde landen die al lange tijd in Europa wonen, minimumeisen om in aanmerking te komen voor een vluchtelingenstatus en minimumeisen voor het verlenen van een dergelijke status.

Mijnheer de fungerend voorzitter, u noemde nog even het onderwerp van het Statuut van de leden. Ik vrees dat het voorstel dat wij gisteren hebben aangenomen uw werk er niet eenvoudiger op zal maken, maar ik hoop dat u zich bij dit onderdeel, net als bij andere zaken op uw agenda, zult laten leiden door het advies van uw landgenoot, de filosoof Socrates: denk eraan dat niets in het menselijk leven bestendig is, verblijd u daarom niet al te zeer in dagen van voorspoed en wees niet al te zeer bedroefd in dagen van tegenspoed.

(Applaus)

3-015

Wurtz (GUE/NGL). - *(FR)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, mijnheer de voorzitter van de Commissie, tijdens het Griekse voorzitterschap hebben zich enkele gebeurtenissen voorgedaan die zonder meer doorslaggevend zijn voor de toekomst van de Unie, zoals de ondertekening van het toetredingsverdrag door tien nieuwe landen en, naar verwachting, de afronding van de Conventie.

Maar er is een derde feit, een feit van zodanig groot belang dat het alle andere overstijgt: de identiteitscrisis van de Unie die in ieders volle zicht tot uitbarsting is gekomen. Waar willen we met elkaar naartoe? Deze existentiële vraag blijft ook nu weer onbeantwoord, bijvoorbeeld waar het onze ambities binnen de Unie betreft. Is het doel dat wij nastreven werkelijk - ik citeer - een evenwichtige economische groei, sociale gerechtigheid, volledige werkgelegenheid, een hoge levensstandaard, sociale bescherming en gelijke kansen voor iedereen, zoals het presidium van de Conventie in de toekomstige grondwet van de Unie wil laten opnemen?

Waarom zouden we in dat geval niet het debat openen over de prioriteiten van de Europese Centrale Bank? Een daarvan is prijsstabiliteit, en dat terwijl er een recessie op de loer ligt. Die prijsstabiliteit kunnen we als prioriteit beter vervangen door werkgelegenheid, opleidingen en pensioenen voor iedereen, financiering van nuttige infrastructuur zoals grootschalig gecombineerd weg- en spoorwegvervoer, en in het algemeen door een daadwerkelijk duurzame en billijk verdeelde ontwikkeling. Waarom mogen openbare diensten niet meer zijn dan een wankele uitzondering op de vrije concurrentieregel? Waarom maken we van degelijke openbare nutsvoorzieningen geen communautaire prioriteit op zich, een die dus ook in de grondwet wordt opgenomen?

Waarom blijven we elke hoop de kop indrukken dat er ooit een heffing komt op kapitaalstromen en inkomsten verkregen uit transacties op financiële markten? Er worden weliswaar doelstellingen geformuleerd die aan de verwachtingen tegemoetkomen, maar de middelen om ze te bereiken worden niet vrijgemaakt. Dat is het soort flagrante tegenstrijdigheden dat aan de basis ligt van de vertrouwenscrisis tussen burger en Europese instellingen. Wat willen we nu werkelijk? Op die vraag moeten we eerlijk durven te antwoorden, en we moeten bereid zijn de gevolgen van onze keuzes te dragen, zodat Europeanen met kennis van zaken aan het debat kunnen deelnemen. Om met Albert Camus te spreken: "Mal nommer les choses, c'est ajouter au malheur du monde" (Dingen verkeerd benoemen maakt de wereld alleen maar ongelukkiger).

Dezelfde identiteitscrisis zien we terug bij het optreden van Europa in de wereld. Dat is maar al te duidelijk sinds de oorlog tegen Irak. Vóór het conflict waren er tenminste nog afwijkende, eerlijke stemmen te horen die onze publieke opinies hielpen te begrijpen wat er aan de hand was, zodat ook onze burgers hun keuze in dit dilemma konden maken. Die keuze was zo spectaculair en van het oosten van Europa tot het westen zo eensgezind, dat er wat ons betreft een breuk in de geschiedenis van de Unie heeft plaatsgevonden. Dit is de enige hoop op verandering in de toekomst.

Maar sinds het machtsvertoon van de enige wereldmacht die er is, een wereldmacht die zich niets heeft aangetrokken van het internationale recht of de wil van de internationale gemeenschap, lijkt het wel of de Europese Unie de rangen weer sluit: eensgezind onderwerpt zij zich, hetzij uit berusting, hetzij - in het meest uitgesproken geval - uit enthousiaste overtuiging. Paul Wolfowitz geeft toe dat de kruistocht voor de verwijdering van massavernietigingswapens uit Irak niet meer was dan - ik citeer - "een bureaucratisch voorwendsel om de oorlog erdoor te krijgen", maar van de Vijftien, laat staan van de Vijfentwintig, is geen enkele verontwaardigde reactie te horen op deze gigantische oplichterij. Dit is ons vanmorgen tot mijn leedwezen bevestigd.

George Bush trekt de routekaart voor het Midden-Oosten volledig naar zich toe, en de Europese Unie laat zich zonder slag of stoot van haar plaats verdringen, ondanks alle risico's die de nauwe verstandhouding tussen Bush en Sharon met zich meebrengt, ondanks Sharons fundamentele reserves over de afspraken die hij zal moeten maken en ondanks het feit dat de Europese Unie net zo goed aan de wieg heeft gestaan van dit broze vredesinitiatief.

De Verenigde Staten weigeren het Internationaal Strafhof te erkennen, handhaven een afzonderlijke militaire rechtsorde en - zoals de heer Enrique Barón Crespo in herinnering roept - houden Europese burgers vast in Guantánamo, een zone van absolute rechteloosheid, maar de Raad sluit de ogen voor al deze rechtsverkrachtingen en stelt een overeenkomst met Washington op voor uitlevering en wederzijdse gerechtelijke bijstand.

Onze Amerikaanse partners starten een offensief om het moratorium op GGO's opgeheven te krijgen in naam van - ik citeer - "de belangen van de Amerikaanse landbouw", en Europa slaat meteen aan het wankelen en houdt zich vooral verre van handelsrepresailles. Toch staat de Wereldhandelsorganisatie die uitdrukkelijk toe als antwoord op de ondoordachte fiscale voordelen die de Amerikanen aan hun exporteurs toestaan.

Om al deze redenen is mijn fractie van mening, mijnheer de Voorzitter, dat het Griekse voorzitterschap Europa een dienst zou bewijzen als het dit probleem op de Europese Raad van Thessaloniki duidelijk en in zijn totaliteit op tafel zou leggen: waar willen wij met elkaar naartoe en welke middelen gunnen wij onszelf daarvoor?

Hoe het ook zij, de vraag wordt in onze samenlevingen al gesteld, en dat is een bijzonder goede zaak. Daarnet heb ik een Franse schrijver aangehaald. Om de kerk in het midden te houden sluit ik mijn betoog nu af met een Duits citaat van de grote Hölderlin: "Waar gevaar rijst, rijst ook het reddende". Uit welke hoek het gevaar dreigt, is duidelijk. Laten wij degenen zijn die Europa proberen te redden.

3-016

Frasconi (Verts/ALE). – *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, ook ik ben ingenomen met het werk dat het Griekse voorzitterschap de afgelopen maanden verricht heeft, en wat wij vanavond gedaan hebben om tot een akkoord te komen over betere regelgeving stemt mij eveneens tevreden. In het bijzonder ben ik de voorzitter van de Commissie dankbaar voor het feit dat hij ons in herinnering heeft gebracht waarom de Conventie eigenlijk in het leven is geroepen en wat onze doelstellingen waren. Wij zijn immers soms geneigd dat te vergeten, in aanmerking genomen dat enkele leden van het presidium en met name de voorzitter ervan zich meer willen voordoen als leden van de Intergouvernementele Conferentie dan als grondleggers van Europa.

Ik huldig de opvatting, mijnheer de Voorzitter, dat de Conventie verantwoordelijk moet blijven voor het hervormingsproces van de Europese Unie. Als zij er niet in slaagt haar werkzaamheden vóór 20 juni af te ronden, moet het haar worden toegestaan haar inspanningen om een akkoord te bereiken voort te zetten. Dat is heel goed te doen, mits de Conventie ten volle haar rol vervult van constituerende of medeconstituerende vergadering, en zich niet laat chanteren door een paar eurosceptici die er geen enkel belang bij hebben dat de Conventie een succes wordt – dat kan niet vaak genoeg gezegd worden – en als zij vasthoudt aan een open en parlementaire werkwijze, die sterk verschilt van de uitsluitend op machtsverhoudingen gebaseerde intergouvernementele werkwijze.

Het is duidelijk dat de voorzitter en het presidium een foute inschatting hebben gemaakt door de slotronde van de debatten opzettelijk te verlengen, zonder ooit zwart op wit te zetten over welke punten brede overeenstemming was bereikt. Zij verkeerden in de illusie dat zij aldus de Conventie naar hun hand konden zetten en wekten de verkeerde indruk dat de Conventie over alles verdeeld was. Maar de regeringen die willen dat deze constitutionele hervorming een succes wordt – en die zijn er ongetwijfeld, en ik twijfel er ook niet aan dat ook uw regering, mijnheer de voorzitter, daartoe behoort – kunnen vandaag niet zomaar de stekker eruit halen voor de Conventie als haar werkzaamheden nog niet op een voor de meerderheid van haar leden bevredigende wijze zijn afgerond. Als de Conventie in Thessaloniki enkele keuzemogelijkheden ter tafel legt, is dat volgens ons het bewijs dat haar werk nog niet voltooid is.

Mijns inziens moet met betrekking tot ten minste drie zaken een signaal van vooruitgang, van democratie en van transparantie worden afgegeven dat onmiddellijk zichtbaar is voor alle burgers. In de eerste plaats moet de burger rechtstreeks toegang tot de rechter hebben wanneer het Handvest van de grondrechten geschonden wordt. In de tweede plaats dienen de medebeslissingsprocedure en de besluitvorming bij meerderheid van stemmen in de Raad gelijktijdig te worden uitgebreid, met name op het gebied van belastingen en buitenlandse zaken. We kunnen immers niet optreden als wereldspeler, die multilateralisme en democratie hoog in het vaandel draagt, als wij om de haverklap gehinderd worden door veto's en tegenveto's en als, net zoals nu het geval is, dat gehele terrein is uitgesloten van iedere parlementaire controle. In de derde en laatste plaats zijn wij van mening dat in het hervormingsproces niet langer kan worden vastgehouden aan de unanimiteit en dat het Europees Parlement niet nogmaals – en dit is anno 2003 een werkelijk verbijsterende situatie – mag worden uitgesloten van het ratificeringsproces.

Dan kom ik nu op het actieprogramma van Sevilla waarover u, mijnheer de voorzitter, heeft gesproken. Wij hebben er al meermalen op gewezen dat de strategie waartoe in Tampere besloten is zeer onevenwichtig is wat betreft de verhouding tussen enerzijds de repressieve aspecten van de bestrijding van illegale immigratie en het beleid van gedwongen repatriëring en anderzijds de positieve aspecten, zoals het tot stand brengen van legale en gecontroleerde wijzen van immigratie, de versoepeling van het visumbeleid en de op het non-discriminatiebeginsel gebaseerde integratiemaatregelen ten behoeve van derde landen. Wij hopen, mijnheer de voorzitter, dat de Raad het krachtige en heldere signaal dat het Parlement gisteren heeft afgegeven, ter harte neemt: geen uitleveringsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten, tenzij duidelijkheid wordt verschaft over de situatie van de burgers van de EU in Guantánamo. Wij hebben het over de burgers van de Unie, niet omdat de anderen ons niet zouden aangaan of ons niet zouden interesseren, maar omdat wij van mening zijn dat dit ons een legitieme mogelijkheid biedt om in te grijpen in de situatie dat er een gebied op deze wereld is waar geen enkele wet van kracht is.

3-017

Collins (UEN). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, het staat nu wel vast dat de EU-leiders in Thessaloniki een nieuw ontwerpverdrag voor de EU voorgelegd zullen krijgen. Sinds de Conventie achttien maanden geleden werd ingesteld, heeft zij veel werk verzet. Wij zijn nu in afwachting van de resultaten. In grote lijnen staan wij achter de belangrijkste redenen waarom de Conventie indertijd is ingesteld. De Unie staat op een historisch kruispunt van wegen en vanaf 1 mei 2004 zullen wij een Gemeenschap van 25 verschillende lidstaten zijn.

De Unie ziet zich voor een aantal uitdagingen gesteld. Een daarvan betreft de vraag hoe een zich steeds verder uitbreidende Europese Unie zichzelf zo kan organiseren dat haar effectiviteit gewaarborgd blijft. Wat moet de rol van Europa zijn in een steeds sterker gemondialiseerde wereld en hoe kan de Europese Unie dichterbij haar burgers worden gebracht?

Het ontwerpverdrag zal de basis vormen voor een definitief EU-Verdrag, dat binnenkort door de IGC zal worden vastgesteld. Het is van groot belang dat de regeringen en de burgers van de EU voldoende tijd krijgen om over de bepalingen van het ontwerpverdrag na te denken. Wij willen allemaal dat er een Verdrag komt waarmee de Unie de komende vijftig jaar vooruit kan.

Wij weten dat er aan recente Verdragen, met inbegrip van die van Amsterdam en Nice, onvolkomenheden kleven. Deze Verdragen van de Europese Unie zorgen er echter wel voor dat de Unie voorlopig doeltreffend kan functioneren. Voordat wij een besluit nemen over een definitief EU-Verdrag moeten er weloverwogen, zorgvuldige en brede discussies plaatsvinden met alle betrokken partijen in zowel de grote als de kleine landen. De Europese Unie is een unie van staten en volken en zij kan alleen een succesvolle economische en politieke eenheid worden als zowel de kleine als de grote lidstaten in veel opzichten als gelijkwaardige partners binnen de Unie worden behandeld.

Ik ben van mening dat iedere lidstaat het recht moet behouden om één lid van de Commissie voor te dragen. Op zijn minst moet worden gegarandeerd dat grote en kleine staten op een gelijkwaardige manier in de Commissie vertegenwoordigd zijn. Ik deel de bij velen levende bezorgdheid dat het huidige systeem van roulerend voorzitterschap wellicht niet het meest geschikte model is om een Gemeenschap van 25 lidstaten doeltreffend te laten functioneren. Ik ben er echter wel vast van overtuigd dat er nog veel discussie nodig zal zijn over de vraag hoe de Europese Raad in een uitgebreide Unie moet gaan functioneren.

Ik ben tevreden over het feit dat enkele gevoelige vraagstukken van nationaal belang tot het domein van de individuele lidstaten zullen blijven behoren. Het is duidelijk dat het vraagstuk van de belastingharmonisatie niet hoog op de agenda van de Conventie staat. Dit is terecht. Besluiten over belastingzaken kunnen immers het best worden overgelaten aan de regeringen van de individuele lidstaten.

3-018

Bonde (EDD). - *(DA)* Mijnheer de Voorzitter, de Top van Laken heeft de Conventie gevraagd de EU dichterbij de burgers te brengen. Met het ontwerp voor een grondwet van het presidium zal de heer Giscard d'Estaing de afstand tot de burgers echter groter maken. De Conventie wordt geleid door een Franse zonnekoning die alle democratische spelregels aan zijn laars lapt. Wij krijgen geen vertaling van de voorstellen en mogen er niet over debatteren. De EU-regels over transparantie gelden niet voor de heer Giscard d'Estaing. Hij beperkt zich niet tot het voorzitten van de vergaderingen, hij vertelt ons ook wat wij moeten denken en trekt bij voorkeur conclusies die tegen het standpunt van de meerderheid indruisen. Hij laat geen stemmen toe die zijn zogenaamde consensusmethode in het gedrang zouden kunnen brengen, dezelfde consensusmethode die hij nu in de Europese Raad wil invoeren, ter vervanging van het beginsel van unanimitéit.

De ontwerpgrondwet is geen vooruitgang, maar een grote stap achteruit in de geschiedenis, tot vóór de tijd van de invoering van de democratie, toen de koning advies vroeg, maar zelf alle beslissingen nam.

De ontwerpgrondwet van de heer Giscard d'Estaing lijkt wel een grote verhuisfirma. De macht van de kiezers en de democratisch verkozen afgevaardigden in alle landen wordt overgeheveld naar ambtenaren, ministers en lobbyisten. De wetgevende macht moet zijn bevoegdheden afstaan aan de uitvoerende en de rechterlijke macht. Het Europese Hof van Justitie wordt de hoogste instantie als het gaat om de interpretatie van de grondwet. De kleine lidstaten moeten macht afstaan aan de grotere lidstaten, de middelgrote lidstaten aan de grootste. De macht wordt overgeheveld van gewone partijleden naar transnationale partijbureaucratieën, van levende democratieën naar een sterkere Commissie, een sterker Europees Parlement en het belangrijkste machtsblok: de premiers van de grootste EU-lidstaten. Zij zouden het centrum van de macht vormen, in een soort directorium rond de Frans-Duitse as. Zij zouden macht krijgen op basis van de grootte van hun land, niet omdat zij verkozen worden. Geen enkele van hen is gekozen op grond van een bepaalde visie op de toekomst van de Unie. De premiers zullen na elke Europese verkiezing samenkomen en de posten onder elkaar verdelen.

Als Tony Blair niet langer verkozen wordt in Groot-Brittannië, zou hij president van de Unie kunnen worden. De heer Fischer zou de EU-minister van Buitenlandse Zaken kunnen worden als zijn toekomst in Duitsland uitzichtloos wordt. De heer Aznar zou voorzitter van de Commissie kunnen worden, of vice-voorzitter verantwoordelijk voor Justitie en Binnenlandse Zaken. Een andere premier zou EU-minister van Economische Zaken en Financiën kunnen worden, weer

een andere zou opperbevelhebber van de Europese strijdkrachten kunnen worden. De grondwet voorziet in goede banen voor aftredende premiers wanneer zij niet meer verkozen worden. Het zijn in dit scenario niet de kiezers die de macht krijgen over de instellingen en hun topambtenaren, zoals in federale staten als de VS en Duitsland. In ons geval zouden dertien premiers de twaalf andere in de Europese Raad kunnen overstemmen, en de premiers van de drie grootste lidstaten zouden samen de 22 andere kunnen overstemmen dankzij hun zogenaamde dubbele meerderheid, op basis waarvan lidstaten met 40 procent van de inwoners een vetorecht krijgen.

De kiezers in de lidstaten, zowel de grote als de kleine, zouden niets meer te vertellen hebben over de wetgeving. Onze democratie zou enkel nog op een strikt lokaal niveau een rol spelen. Wij zouden onze verkozen afgevaardigden bij volgende verkiezingen niet meer kunnen afstraffen of belonen, omdat het leeuwendeel van de wetten achter gesloten deuren zal worden aangenomen door een werkgroep onder leiding van de Raad of door de Commissie, die een grotere zelfstandige wetgevende bevoegdheid krijgt.

Onze eigen regeringen en nationale parlementen zouden zoiets als grote maar machteloze lokale lichamen worden in een grote EU. De kiezers zouden aan de Europese verkiezingen kunnen deelnemen, maar langs die weg zouden zij noch de wetten van de EU kunnen wijzigen noch de bestuurders van de Unie kunnen vervangen. Het Europees Parlement zou op vele gebieden medebeslissingsrecht krijgen, maar het zou niet zoveel macht krijgen als de nationale parlementen aan macht zouden inleveren. De Commissie zou het alleenrecht krijgen om nog veel meer voorstellen dan voorheen in te dienen en ze zou kunnen verhinderen dat andere voorstellen worden ingediend. Die macht zouden de kiezers en de verkozen afgevaardigden in alle lidstaten verliezen. Ambtenaren en ministers in de Raad zouden de meeste macht krijgen, want zonder hun steun zal geen enkele wet tot stand kunnen komen. De macht die in alle democratische landen bij de kiezers berust, zou in de EU verdeeld worden via een ondoorzichtig machtsspel tussen de premiers, bijeenkomsten van de Raad en de Commissie, en het Europees Parlement, dat door machtige supranationale partijbureaucratieën overheerst kan worden.

Voor de kiezers is slechts een zeer beperkte rol op de achtergrond weggelegd in de ontwerpgrondwet die op de Top van Thessaloniki behandeld zal worden. Mijnheer de voorzitter van de Raad, de wieg van de democratie stond in Griekenland; Thessaloniki mag geen grafkamer worden.

3-019

Pannella (NI). – *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, mijnheer de voorzitter van de Commissie, dames en heren, persoonlijk vind ik dat het schitterende betoog van collega Bonde – hoewel een vriend van mij vroeg of hij soms het einde der wereld aankondigde – iets heeft van een losjes getekende schets die ontsproten is aan een ongezonde fantasie, zoals die waaruit de wangedrochten van Goya zijn ontstaan. Als wij de deskundigen van de Conventie volgen in hun aanbevelingen wat betreft de verhouding tussen communautair en intergouvernementeel, de verdeling van legislatieve en executieve bevoegdheden, enzovoort, dan zullen wij tot de ontdekking komen dat wij ons in het stadium van volledig verval bevinden, waarin we alleen nog maar vernietigen wat er nog over is van onze traditie, die ons gebracht heeft tot waar wij nu zijn.

Ik houd u het Europa voor van Altiero Spinelli en Ernesto Rossi. Waarom? Omdat deze Europeanen het concept van een Europese federatie hebben uitgedacht in fascistische gevangenissen. Dat is slechts een naam: het waren fascistische gevangenissen, communistische gevangenissen, nazistische, klerikale, contrareformatorische of wat voor gevangenissen dan ook. Het was hun droom de gedrochten van de nationalistische degeneratie te vernietigen, de wangedrochten van minderheidsgroeperingen die zich met behulp van de wet een plaats wilden veroveren ten koste van anderen.

Mijnheer de Voorzitter, ik zou u, heel kort, slechts één ding willen zeggen. Dit debat is een belediging voor het Parlement, dat om dit debat gevraagd heeft. Wij hadden dit onderwerp tijdens de vergadering van 18 juni moeten bespreken. Daar zou de voorzitter van de Raad ons feiten hebben kunnen meedelen, en wij zouden hebben geweten wat er concreet besproken zou worden in Thessaloniki. Vandaag wordt ons eenvoudigweg verteld wat we ook al in de krant kunnen lezen. Het Parlement haalt zichzelf omlaag. We hadden moeten weigeren te debatteren op een moment waarop nog niet bekend is welke besluiten zullen worden voorgesteld, en ik ben zeer teleurgesteld dat niemand van de collega's daar de aandacht op heeft gevestigd. Op 18 en 19 juni zouden wij bijeengekomen zijn en op 20 en 21 juni zou de Raad van Thessaloniki gehouden worden. Het toeval regelt de zaken soms veel beter dan de politieke logica van Europa.

Ik heb ditmaal met veel genoegen geluisterd naar de interventie van collega Wurtz, en dat is geloof ik voor het eerst in twintig jaar. Hij heeft gelijk wanneer hij benadrukt dat “wij ons in een identiteitscrisis bevinden”. Maar aan de hand van welk criterium wordt die identiteitscrisis gemeten? Hoe bepalen wij onze identiteit? Ofwel wij bepalen die tegen de achtergrond van de geschiedenis van het continentale Europa, dat de afgelopen eeuw onophoudelijk allerlei soorten wangedrochten heeft voortgebracht, met inbegrip van het wangedrocht van onze instellingen, die niets te maken hebben met de transparantie van een rechtsstaat en het functioneren daarvan, ofwel u bent bezig een nieuw antiliberaal, antidemocratisch en antihumanistisch wangedrocht te maken van dit contrareformatorische Europa met zijn duizenden gewelddadige en moordzuchtige neigingen. Het was niet toevallig dat wij, of beter gezegd, dat u feitelijk aan de kant van Saddam stond ten aanzien van Irak. Laten we toegeven dat de heer Solana nog steeds bij Arafat op bezoek gaat, ondanks

het feit dat Sharon en Bush een andere mogelijkheid geschapen hebben, namelijk Abu Mazen. Net als in de jaren veertig bent u de erfgenen van het Europa dat door het Engeland van destijds en Amerika bevrijd is. Wij moeten ons bevrijden van u, en dat zullen wij ook doen!

3-020

Evans, Jonathan (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik feliciteer u, mijnheer de fungerend voorzitter, met de vooruitgang die tijdens het Griekse voorzitterschap is geboekt op het punt van de uitbreiding. De speciale Raad van Athene in april, die een vervolg was op de val van de Berlijnse muur, was een mijlpaal in de geschiedenis van Europa. Wij zien ernaar uit dat de tien kandidaat-landen hun rechtmatige plaats in het nieuwe Europa zullen innemen. Wanneer wij echter kijken naar de prioriteiten die het Griekse voorzitterschap zichzelf had gesteld, moeten wij constateren dat de resultaten van met name twee daarvan nogal teleurstellend zijn.

In de eerste plaats het proces van Lissabon. Drie jaar na de start van dit proces is de uitvoering ervan tot stilstand gekomen, sterker nog, is er sprake van achteruitgang. Het is teleurstellend dat het voorzitterschap er niet in is geslaagd de regeringen zover te krijgen dat zij orde op zaken stellen op het punt van vraagstukken die van zo fundamenteel belang zijn voor de welvaart van de burgers in heel Europa. Als gevolg daarvan zullen veel EU-landen te maken krijgen met economische stagnatie en deflatie.

In de tweede plaats streefde het voorzitterschap naar een nieuw Europa dat een belangrijke rol moest gaan spelen bij het bereiken van internationale vrede en samenwerking. Natuurlijk heeft de crisis rond Irak de zaak ernstig gecompliceerd. Naar mijn mening heeft echter de manier waarop tijdens het Griekse voorzitterschap de 'bende van vier' in april in Brussel bijeenkwam om alternatieve defensiestructuren voor de NAVO te bespreken, slechts tot een versterking van de anti-Amerikaanse gevoelens in Europa geleid.

In Thessaloniki komt er een einde aan de Europese Conventie. Daar zal ex-president Giscard d'Estaing immers zijn conclusies presenteren, zoals wij tijdens dit debat hebben gehoord.

In Laken hebben de staatshoofden en regeringsleiders gezegd dat binnen de Unie de Europese instellingen dichter bij de burgers moesten worden gebracht. Als wij naar de ontwerp-artikelen in de tekst van de Conventie kijken, moeten wij echter constateren dat deze ambitie niet is bereikt. In vele opzichten is er zelfs sprake van een ontwikkeling in de tegenovergestelde richting. De Conventie stelt een Europese Unie voor die naar mijn mening gecentraliseerder, bureaucratischer, in veel opzichten minder democratisch en zeker federalistischer is dan nu.

In mijn eigen land sta ik bekend als iemand die al heel lang een loyaal lidmaatschap van Groot-Brittannië van de Europese Unie voorstaat. De tekst die de regeringsleiders in Thessaloniki nu vermoedelijk onder ogen zullen krijgen, betekent echter een fundamentele verandering in de verhouding tussen de lidstaten en de Europese Unie. Kort samengevat gaat het om een grondwet, waarin opgenomen het Handvest van de grondrechten, een wettelijke status voor de Unie, een president, een minister van Buitenlandse Zaken, de ineensluiting van de tweede en derde pijler, een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, de uiteindelijke vaststelling van een defensiebeleid van de EU, de eis dat zowel het economisch beleid als de belastingen worden geharmoniseerd en de instelling van een Europese openbare aanklager.

De Britse regering heeft dit alles in het Verenigd Koninkrijk slechts een soort stroomlijnnactie genoemd, die dan ook niet via een referendum aan het volk hoeft te worden voorgelegd. De Deense premier heeft daarentegen duidelijk aangegeven dat hij deze grondwet wel aan een referendum wil onderwerpen. Hij vindt namelijk de grondwet van de EU zo nieuw en zo uitgebreid dat daar een referendum over moet worden gehouden. Ik kan dit Parlement vertellen dat 80 procent van het Britse volk het daarmee eens is.

Het gaat hier niet alleen om het feit dat de Britse regering haar eigen bevolking het recht ontnemt om mee te beslissen over haar eigen toekomst. Het gaat er vooral om dat de voorstellen van de Conventie een fundamentele wijziging betekenen van de verhouding tussen de Unie en de lidstaten en van de manier waarop wij met ons allen worden geregeerd.

Diegenen onder ons die het concept van Verenigde Staten van Europa zijn toegedaan, kunnen tevreden zijn over het feit dat de in deze grondwet uitgewerkte blauwdruk op dit fundamentele principe is gebaseerd. Voorzitter Prodi en vele andere sprekers in dit debat van vandaag zijn hier heel eerlijk en openhartig over geweest. Mijn partij is vastbesloten om, als de Intergouvernementele Conferentie later dit jaar met haar werk begint, ervoor te zorgen dat de toetredende landen niet alleen het recht hebben mee te praten, maar ook in de Raad mogen meebeslissen over de cruciale besluiten die daar zullen worden genomen. De resultaten van de IGC zullen net zo goed gevolgen hebben voor de mensen in Warschau, Praag en Boedapest als voor die in Londen, Parijs en Berlijn. Het zou echt te gek voor woorden zijn als hun op welke manier dan ook de mogelijkheid wordt ontnomen om hun rechtmatige en democratische invloed op die resultaten uit te oefenen.

Tot slot wil ik nog dit zeggen. Wij zijn al heel lang een van de vurigste pleitbezorgers van de uitbreiding en van het recht van de kandidaat-landen om hun plaats in te nemen aan de tafel van de Europese top. In het Europa dat ons voor ogen staat, wordt echter de diversiteit gekoesterd en worden de landen niet in een institutioneel keurslijf gedwongen. Wij willen

een Europa dat democratisch en welvarend is en dat samen met de Verenigde Staten onze vrijheden verdedigt en gemeenschappelijke bedreigingen tegemoet treedt. De weg van de Conventie leidt echter naar een Europa waar de nationale staat niet langer het fundament is waarop de Unie rust.

3-021

VOORZITTER: DE HEER DIMITRAKOPOULOS

Ondervoorzitter

3-022

Napolitano (PSE). - *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, ook ik wil iets zeggen over de bijdrage die de Europese Raad van Thessaloniki kan leveren aan een positieve afsluiting van de Conventie en dus aan een goede voorbereiding van de Intergouvernementele Conferentie.

Het is momenteel niet gemakkelijk te voorspellen hoever de werkzaamheden in de Conventie kort voor de Top van Thessaloniki zullen zijn gevorderd, noch welke tekst de voorzitter, de heer Giscard d'Estaing, aan de Europese Raad zal voorleggen en welke mate van consensus zal zijn bereikt in de Conventie. Ik geloof niet dat voor Thessaloniki alles zal zijn opgehelderd en vastgelegd, maar de Europese Raad zal hoe dan ook een extra impuls moeten geven. Dat is noodzakelijk om de in de Verklaring van Laken van december 2001 aangegeven doelstellingen te bereiken, waarvan voorzitter Prodi reeds de belangrijkste punten heeft genoemd.

Ik wil kort wijzen op de inhoud en de teneur van die Verklaring, met name wat betreft de taken van de Europese Unie en de uitdagingen waarmee zij wordt geconfronteerd. Het zou zeer ernstig zijn indien de conclusies van de Conventie, en de daaropvolgende conclusies van de Intergouvernementele Conferentie, zouden achterblijven bij de ambities. Ik moet daarom de alarmbel luiden. In de Verklaring van Laken stonden vragen over de rol van de Europese Unie in de wereld, over een sterkere coördinatie van de economische beleidsvormen, enzovoort. Waren dat enkel retorische vragen? Pas op! Als wij niet aan de verwachtingen van de Europese burgers en de wereldopinie voldoen, nemen wij een zware verantwoordelijkheid op ons. Dat risico lopen wij nu, zoals blijkt uit de tot nu toe door het presidium van de Conventie goedgekeurde tekst. Daarin zwicht men voor de steeds sterkere druk die de regeringsleiders van de grootste landen uitoefenen, vooral wat het hoofdstuk van de instellingen, de besluitvormingsprocedures in de Raad en ook de toekomstige procedures voor de wijziging van de Verdragen betreft. Het is om verschillende redenen heel instructief het verdrag te lezen dat met Altiero Spinelli als rapporteur werd opgesteld en in februari 1984 door dit Parlement werd goedgekeurd.

De tekst over de institutionele vraagstukken die het presidium tot nu toe heeft goedgekeurd, bevat ernstige tegenstrijdigheden en leemtes. Voorzitter Prodi heeft daarover reeds duidelijke taal gesproken. Ik wil enkel nogmaals wijzen op de standpunten van het Parlement. Het Parlement heeft als instelling niet gezwegen. Het heeft niet alles overgelaten aan zijn zestien vertegenwoordigers in de Conventie - let wel: slechts zestien vertegenwoordigers op 105 - maar heeft ook via zijn Commissie constitutionele zaken talrijke bijdragen geleverd en belangrijke discussies gevoerd tijdens welke - en dit onderstreep ik - een duidelijk standpunt naar voren is gekomen *tegen* het idee van een fulltime voorzitter van de Europese Raad. Wij hebben voorstellen gedaan voor de versterking van het gezag van de Europese Raad als college en daarbij vermeden deze te zeer aan personen op te hangen. Bovendien hebben wij ons niet blind willen staren op het vraagstuk van een voorzitter voor tweeënehalf jaar of voor vijf jaar. De heer Poettering heeft gezegd dat de bepaling inzake de onverenigbaarheid van het mandaat van voorzitter van de Europese Raad met andere Europese mandaten moet worden geschrapt. Mijns inziens moet ook de onverenigbaarheid met een nationaal mandaat worden geschrapt. Als wij namelijk de functie krijgen van een fulltime voorzitter van de Europese Raad - ook al noemt men die dan *chairman* of probeert men zijn *job description* te beperken - zullen wij niet ontkomen aan dualisme in de leiding van de Unie, hetgeen zoals herhaaldelijk aan de kaak is gesteld aanleiding zal zijn tot ernstige verwarring met betrekking tot de uitvoerende taken.

Evenals de collega's Frassoni en Bonde ben ook ik van mening dat in Laken weliswaar een voorzitter en een vice-voorzitter zijn aangewezen, maar de Conventie in haar geheel heeft in mijn ogen een collectief mandaat gekregen. Mijns inziens moet de Europese Raad van Thessaloniki dit nog eens in herinnering roepen om te vermijden dat men een weg gaat bewandelen waarop de persoonlijke meningen van de voorzitter van de Conventie, of de compromismeningen van het presidium, de overhand krijgen boven de mening van de meerderheid, waarvoor in de voltallige vergadering van de Conventie een ruime consensus bestaat.

3-023

Vallvé (ELDR). - *(ES)* Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen wil ik mijn felicitaties uitspreken aan het adres van het Grieks voorzitterschap, dat erin is geslaagd onder zeer moeilijke en complexe omstandigheden goede resultaten te boeken.

Tijdens dit voorzitterschap heeft de Parlementaire Conferentie plaatsgevonden over het stabilisatie- en associatiepact, gericht op de landen in Zuidoost-Europa. Daarmee zijn de banden met de naburige Balkanlanden aangetrokken. Winston Churchill merkte eens op dat de geschiedenis van de Balkanlanden zo groots en compleet is dat het bijbehorende grondgebied er bijna onder wordt bedolven.

Ik denk dat de Europese Unie deze betrekkingen moet uitbouwen en de grensoverschrijdende samenwerking tussen de landen in deze regio moet stimuleren. Dat zou, met het oog op de toekomstige integratie in Europa, een soort leerschool kunnen zijn.

Deze grensoverschrijdende samenwerking moet steunen op kennis, begrip en vertrouwen. Alleen deze principes kunnen uitmonden in echte samenwerking met het buurland. Via in eerste instantie bilaterale akkoorden moet worden gewerkt aan een vrijhandelsgebied. De visumplicht tussen de staten onderling dient te worden afgeschaft, waarna vervolgens ook de visumplicht voor de Europese Unie geschrapt zou moeten worden.

Deze landen zouden ook betrokken moeten worden bij het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid. Bovendien zouden zij moeten kunnen deelnemen aan programma's als SOCRATES en LEONARDO om zo de integratie in de Europese Unie naderbij te brengen.

De Balkan is een complex gebied. Bij de komende Top in Thessaloniki zal ook de Europese Conventie aan bod komen waarin, voor zover ik weet, geen aandacht wordt besteed aan de complexiteit van sommige Europese staten die geen natiestaat zijn maar een plurinationale staat. Er moeten mechanismen komen waardoor deze naties zonder staat, zoals Catalonië en Baskenland, in de instellingen van de Europese Unie kunnen worden vertegenwoordigd.

In dit opzicht is het verslag van collega Napoletano zeer positief. Anderzijds komen sommige punten, zoals het recht om in beroep te gaan bij het Hof van Justitie, niet voor in de ontwerpgrondwet. Dat zou mijns inziens wel het geval moeten zijn, opdat de betrokken burgers zich rechtstreeks vertegenwoordigd weten in de Europese Unie. Wij streven naar het Europa van de burgers maar eveneens naar het Europa van de volkeren waaruit ons continent bestaat.

3-024

Alavanos (GUE/NGL). - *(EL)* Mijnheer de Voorzitter, als ik een wens mag uiten in deze zaal, zou ik wensen dat de heer Simitis nog een halfjaar zou aanblijven als fungerend voorzitter. Dezelfde wens zou ik hebben geuit als de heer Karamanlis, onze oppositieleider, fungerend voorzitter was geweest. Zo bezorgd ben ik, niet zozeer over het komende Italiaans voorzitterschap als zodanig - ik koester groot respect voor het Italiaanse volk - als wel over de komst van de heer Berlusconi. Ik geloof niet dat dit het moment is voor Amerikaanse kitsch in de Europese Unie. Dan wordt de Unie een nog groter circus dan zij tijdens de kwestie-Irak al was.

Mijns inziens heeft het Grieks voorzitterschap aangetoond dat het methodisch te werk is gegaan en de zaken goed voorbereid heeft. Ik wil de heer Yiannitsis complimenteren met de manier waarop het voorzitterschap heeft samengewerkt met het Europees Parlement. Dat neemt niet weg dat er ook ernstige politieke problemen zijn, met name de betrekkingen met de Verenigde Staten en de oorlog tegen Irak.

Het Grieks voorzitterschap heeft een lijn gevolgd waarbij het vermeden heeft partij te kiezen, en nu het voorzitterschap teneinde loopt verkeert Europa in verwarring. Wat is precies ons standpunt? Het standpunt van Blair, Schröder, Aznar of Chirac? Dat is een fundamenteel probleem en mijns inziens ontstaat daardoor een nieuwe situatie, een situatie van zodanige orde dat we moeten uitkijken niet op zand te bouwen. Ik hoor namelijk van alles en nog wat over de opbouw van ons gemeenschappelijk buitenlands beleid, over ministers van Buitenlandse Zaken, enzovoort, maar ik vraag mij af waarop dat beleid gestut zal zijn.

Alvorens af te sluiten wil ik, mijnheer de Voorzitter, alleen nog het volgende opmerken. Het Griekse voorzitterschap heeft zich beziggehouden met het dossier inzake Irak, het moeilijkste en belangrijkste dossier waarmee het geconfronteerd is, en daarom moet het voorzitterschap, net zoals in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk gebeurt, uitleg vragen over de massavernietigingswapens, die de aanleiding vormden voor de interventie in Irak en van het bestaan waarvan vooraanstaande leden van de Europese Raad zoals de heren Blair, Aznar en anderen zo stellig overtuigd waren.

3-025

Nogueira Román (Verts/ALE). - *(PT)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Commissie, mijnheer de voorzitter van de Raad, ik wil om te beginnen het Grieks voorzitterschap gelukwensen met het intelligente en nuttige werk dat het verricht heeft. Opnieuw is aangetoond dat de kleine en middelgrote lidstaten betere en meer Europees georiënteerde voorzitters zijn dan de grote. Ik wil het Griekse voorzitterschap vooral bedanken voor zijn optreden tijdens de crisis die veroorzaakt is door de oorlog die de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk met de steun van de Spaanse staat tegen Irak zijn begonnen. Het Grieks voorzitterschap heeft zich sterk gemaakt voor de vrede en verzet aangetekend tegen het idee dat Europa in het kader van de transatlantische betrekkingen met de Verenigde Staten steeds genoeg zou moeten nemen met een ondergeschikte plaats. We hoeven ons niet te laten vernederen. Zeker niet nu er in de Verenigde Staten een extreem-rechtse militaristische regering aan de macht is.

We hopen daarom dat de Conventie de Europese Raad een ontwerpgrondwet zal voorleggen waarmee we verder kunnen bouwen aan een Unie die zich op het wereldtoneel inzet voor vrede en solidariteit en die wars is van alle militarisme. Ik hoop dat in deze grondwet dit Parlement alle democratische bevoegdheden toegekend worden die het nodig heeft. Dat kan als de medebeslissingsprocedure de norm wordt en wij een rol te spelen krijgen bij het kiezen van de Commissievoorzitter.

We zijn het eens met de voorstellen van de heer Prodi aangaande het voorzitterschap van de Unie. We moeten hoe dan ook vertrouwen blijven hebben in de toekomst van de Unie. De mislukking van Nice is nog niet zo lang geleden. En toen was er maar een heel kleine groep in dit Parlement die vond dat de Unie een grondwet moet hebben. Als Europeaan en politiek vertegenwoordiger van een natie – Galicië – binnen een lidstaat verlang ik van deze grondwet dat daarin de culturele diversiteit geëerbiedigd wordt die Europa maakt tot wat het is. We moeten daar heel duidelijk in zijn, aangezien er binnen Europa nog steeds vrij sterke Jacobijnse tendensen heersen. We moeten ons dus afvragen waarom Slowakije, Luxemburg, Estland en Malta wel erkend worden als Europese landen, maar Galicië, Schotland en Catalonië niet.

Ter afsluiting wil ik de hoop uitspreken dat de instellingen van de Unie eindelijk de moed zullen opbrengen om een einde te maken aan de misdadige chaos die het internationale zeeverkeer kenmerkt en rampen als die met de *Prestige* mogelijk maakt. We moeten ook proberen te verhinderen dat er een herhaling plaatsvindt van de tragedie die zich eergisteren voor de Spaanse kust heeft afgespeeld. Daarbij zijn illegale immigranten die naar Europa wilden komen om hier werk te zoeken omgekomen. We moeten er verder voor zorgen dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het gemeenschappelijk visserijbeleid rechtvaardig worden geformuleerd en dat er niet gediscrimineerd wordt. We hopen dat dit allemaal verwezenlijkt kan worden – voor het gemene goed.

3-026

Mussa (UEN). - *(IT)* Ik dank u, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, voor uw aanwezigheid hier en voor uw inlichtingen.

De Top van Thessaloniki staat voor de deur. Dit is een zeer belangrijke top voor de toekomst van de Unie, zowel op middellange als op lange termijn bezien. Mijns inziens moet nu de grondslag worden gelegd voor een Europa, of liever gezegd een Unie die, nu het in de Unie- en zelfs wereldgeschiedenis unieke uitbreidingsproces zal worden afgesloten, haar economische macht steeds sterker zal weten te koppelen aan politieke waardigheid. Ik wil deze laatste recht doen wedervaren en derhalve iets zeggen over de beleidsvormen die door de Unie worden verwaarloosd, hetgeen zeer ernstig is gezien het toenemend belang van deze beleidsvormen. De volksgezondheid is een van deze beleidsvormen. Ik verwijs wat dit betreft naar artikel 152 van het Verdrag van Amsterdam, en moet erkennen dat de lidstaten autonoom zijn als het om de volksgezondheid gaat. Een Europa dat binnenkort uit 25 landen bestaat, mag echter de gevolgen die de sociale en gezondheidsproblemen van deze landen zullen hebben voor de politieke en sociale economie van het toekomstig Europa niet onderschatten.

Daarom heeft de Fractie Unie voor een Europa van Nationale Staten recentelijk in Turijn gediscussieerd over de sociale en gezondheidsproblemen die gepaard gaan met de uitbreiding, en een document opgesteld dat is voorgelegd aan de voorzitter van de Commissie, de heer Prodi. De resultaten van dit werk zijn niet bepaald bemoedigend, en wij hopen dan ook dat tijdens het Italiaans voorzitterschap de volksgezondheid heel snel tot een prioriteit van de Unie zal worden uitgeroepen. Het mondialiseringsproces zou tot gevolg kunnen hebben dat zieken en ziekten krachtig op de deur van Europa kloppen, terwijl wij daarop totaal niet zijn voorbereid. Dat hebben wij trouwens al kunnen zien bij SARS. SARS was een proefbank voor ons vermogen om te coördineren en samen te werken op gezondheidsgebied. Het Italiaans voorzitterschap moet daar zijn taak van maken, als het serieus noodsituaties wil voorkomen en het hoofd wil bieden aan het probleem van de kloof die er in de gezondheidszorg tussen de verschillende landen bestaat en die mensen er massaal toe aanzet zich te verplaatsen naar landen met betere gezondheidsstructuren. Deze zouden daardoor wel eens geheel kunnen vastlopen. Ik hoop dat de Unie daar aandacht aan zal schenken en dat het volgend voorzitterschap van de Unie voorstellen hiervoor zal doen.

3-027

Berthu (NI). - *(FR)* Mijnheer de Voorzitter, op de Europese Raad van Thessaloniki op 20 en 21 juni aanstaande moet de voorzitter van de Conventie zijn conclusies presenteren, maar waarschijnlijker is dat hij een verlenging van zijn opdracht vraagt. Met zo'n verzoek moeten we terughoudend omspringen. Onze regeringen mogen niet in tijdnood raken doordat de afrondingsdatum voor de Conventie opschuift en er dus minder tijd overblijft tot de onontkoombare einddatum voor de Intergouvernementele Conferentie. Er vinden natuurlijk allerlei interessante gedachtewisselingen plaats binnen de Conventie, maar het laatste woord is en blijft aan de democratisch verkozen regeringen op de Intergouvernementele Conferentie, en die mogen hun bewegingsruimte niet op voorhand al laten inperken.

Wij staan dan ook afwijzend tegenover het verzoek van de Commissie van daarnet om de Conventie één enkele tekst bij de Raad in te laten dienen zonder alternatieve voorstellen. Zoiets zou immers betekenen dat de Raad geen keuzevrijheid krijgt en dat de democratische beslissingsbevoegdheid verschuift van de regeringen naar een Conventie zonder democratische legitimiteit. Zo'n Europa hoeft voor ons niet. Wat wij willen, is precies het omgekeerde: een Europa dat zijn naties als uitgangspunt neemt.

Een volledige Europese grondwet opstellen is inderdaad heel veel werk, maar zo heeft de Conventie het zelf gewild. In het mandaat dat de Raad van Nice haar gegeven heeft was geen sprake van het opstellen van een grondwet, en de Raad van Laken heeft er alleen in voorwaardelijke zin over gesproken, en dan nog voor de langere termijn, dus niet voor onmiddellijk. Volgens ons was dat in beide gevallen terecht. Europa leent zich niet voor een grondwet van een superstaat, en dat is de reden waarom de Conventie op dit moment zo in de problemen zit.

Het resultaat wordt een omvangrijk, moeilijk te bevatten document vol voetangels en klemmen, een document dat herschreven zal moeten worden om in de pas te lopen met de ware prioriteit voor Europa, een prioriteit die we sinds het begin van de Conventie te veel uit het oog zijn verloren: een beter toezicht door de nationale democratieën.

Om dat te bereiken moeten we misschien terug naar de echte, oorspronkelijke communautaire methode die we vandaag allang vergeten zijn. Die beruiste op twee pijlers: enerzijds werd aangezet tot samenwerking, met name door de Commissie, en anderzijds werd de soevereiniteit gehandhaafd, met name door de Raad. Het fundamentele gebrek waar het Europese bestel van vandaag onder lijdt, is dat we die tweede pijler hebben verwaarloosd. Dat is de pijler die we moeten versterken, willen we weer aansluiting vinden bij onze volkeren en onze nationale democratieën.

In dat opzicht boert de Conventie almaar verder achteruit. De controle op de subsidiariteit door de nationale parlementen is volledig uitgehold. Het Congres van volkeren is verdwenen. Uit alle macht houdt de Commissie het vaste voorzitterschap van de Raad tegen. Dit voortdurend wegmoffelen van de nationale democratieën is rampzalig en moet een halt worden toegeeroepen. Daarom moeten we de Raad in ere herstellen en de nationale parlementen vetorecht verlenen.

3-028

Trakatellis (PPE-DE). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, u sprak over immigratie. Wij willen graag weten welke vorderingen zijn gemaakt bij illegale immigratie, wederopname en asiel. Wat is er verder terechtgekomen van de oprichting van een Europese grenswacht? Er zit geen schot in die zaak. Er is tot nu toe geen akkoord tussen de lidstaten. Ik zou zelfs willen stellen dat de bewaking van de buitengrenzen een belangrijke stap zou zijn voor het gemeenschappelijk buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid. Hoe kunnen wij namelijk een gemeenschappelijk buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid voeren als wij de buitengrenzen niet gemeenschappelijk bewaken? Wij zouden een begin kunnen maken met het aanpakken van de illegale immigratie door deze bewaking in te voeren.

Wat verder de economische solidariteit en de gelijke verdeling van de lasten bij de aanpak van de immigratie betreft - dat was ook een belangrijke prioriteit in uw programma - is er mijns inziens niets dat erop duidt dat wij de goede kant uitgaan. In het Verdrag is echter uitdrukkelijk sprake van maatregelen voor een eerlijke verdeling van de lasten over de lidstaten bij de opvang van vluchtelingen en ontheemden en bij de aanpak van de gevolgen daarvan.

Verder zou ik willen beklemtonen dat de SARS-epidemie een kans was om de gezondheidsproblematiek aan te pakken. In het Parlement zijn wij het er volledig over eens dat de Commissie werk moet maken van het Centrum voor bewaking en preventie van overdraagbare ziekten en dat de Europese Unie in staat moet worden gesteld gecoördineerd op te treden tegen gezondheidsbedreigingen en gevaren van terrorisme. Ik heb niet kunnen vaststellen dat tijdens de Raad van 2 juni jongstleden vooruitgang is geboekt, maar ik weet zeker dat wij hierop terug zullen komen als er een nieuwe ziekte uitbreekt of zich wederom een crisis als BSE voordoet. Ik zie niet in waarom wij deze gelegenheid niet zouden aangrijpen om werk te maken van dit centrum.

Dan ga ik nu over tot het belangrijkste vraagstuk voor de Europese Raad van Thessaloniki: de tekst van de Conventie. Zoals u en anderen terecht zeiden, staan er heel positieve en zelfs uitstekende dingen in deze tekst: bijvoorbeeld de opneming van het Handvest van de grondrechten, de versterking van de bevoegdheden van het Europees Parlement en de medebeslissing. Verder is er sprake van een minister van Buitenlandse Zaken.

Ik wil evenwel drie punten aanstippen. Ten eerste zijn wij weliswaar tevreden over de preambule, omdat hierin wordt verwezen naar de Griekse en Romeinse wortels van onze beschaving, maar het is voor mij onbegrijpelijk waarom niet ook wordt verwezen naar ons christelijk erfgoed. In de musea in de hele wereld zijn duizenden schilderijen te zien die zijn geïnspireerd door het christendom en die deel uitmaken van het cultureel erfgoed van Europa. Op muziekgebied zijn er oratoria, en verder zijn er nog legio kunstwerken en culturele schatten die duidelijk behoren tot het christelijk erfgoed. Wij hebben het over de geschiedenis; wij hebben het over de toekomst. Wat er in de toekomst gebeurt weet niemand. Onze wortels zijn echter gelegen in de Griekse, Romeinse en christelijke beschaving. Tweede punt: wij zijn het er volstrekt niet mee eens dat mogelijk niet alle lidstaten worden vertegenwoordigd door een commissaris. Volgens ons moet elke lidstaat een commissaris hebben. Er mag geen enkele lidstaat ontbreken in het college van commissarissen, aan de tafel waar over de ontwikkeling van Europa wordt besloten. Iets anders is ondenkbaar! Daardoor zou het evenwicht tussen de kleine en de grote landen op de helling worden gezet. Dit evenwicht is evenwel zeer belangrijk. Dan is er nog een derde zaak die niet door de beugel kan: die geschiedenis van het voorzitterschap van de Raad. Dat is een mistige, onbegrijpelijke aangelegenheid! Dan is het huidige systeem duizend keer beter. Waarom probeert men niet het huidige systeem te verbeteren? Ik heb liever het huidige systeem. Dat zorgt ervoor dat elk land in ieder geval de ambitie heeft zelf een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van Europa. Wij zien dat uw voorzitterschap, het Belgisch voorzitterschap en het Deens voorzitterschap hieraan in belangrijke mate hebben bijgedragen. Waarom moeten wij dan plotseling iemand benoemen? Hoe moeten wij die benoemen? Zo iemand kan alleen maar wrijving veroorzaken tussen de instellingen. Het evenwicht tussen de instellingen, tussen de Raad, het Parlement en de Europese Commissie moet namelijk worden

gehandhaafd. Ik vrees ten eerste dat met het systeem voor het voorzitterschap van de Raad dat nu wordt voorgesteld dit evenwicht tenietgedaan wordt.

3-029

Souladakis (PSE). - *(EL)* Mijnheer de Voorzitter, over enkele dagen begint de Top van Thessaloniki. Aangezien velen verwijzen naar de geschiedenis en de beschaving, wil ik vermelden dat Thessaloniki de op een na grootste stad was van het Oost-Romeinse Rijk, de op een na grootste stad van het Byzantijnse Rijk, en altijd een belangrijk referentiepunt is geweest in de Balkan. Ook wil ik, nog steeds wat de geschiedenis en de beschaving betreft, vermelden dat Thessaloniki de stad was waar de grootste gemeenschap sefardische joden onderdak vond nadat ze verdreven was door de Spaanse inquisitie, zoals ook honderdduizenden zigeuners hun toevlucht zochten in de Balkan, eveneens na de Spaanse inquisitie. Dit zeg ik aan het adres van degenen die voortdurend spreken over het culturele erfgoed van Europa.

Elk voorzitterschap heeft bepaalde kenmerken. Het voorzitterschap van Thessaloniki heeft twee kenmerken. Ten eerste wordt in Thessaloniki een punt gezet achter de cyclus van de voorzitterschappen van de Vijftien en wordt de cyclus van de voorzitterschappen van de Vijfentwintig geopend. Daarom zal, ten tweede, deze Top met name worden gekenmerkt door de resultaten voor de toekomst van Europa waarover de Conventie zich over buigt. Tijdens deze Top moet dan ook worden gewerkt aan twee belangrijke vraagstukken, opdat een toekomstperspectief kan worden geboden. De oorlog in Irak heeft ons allen misschien enigszins overrompeld, maar hij heeft ook aangetoond hoeveel leemtes er bestaan als het gaat om de ontwikkeling van Europa. Vanuit die optiek heeft de oorlog zelfs een positieve uitwerking gehad. Misschien wordt het niet met zoveel woorden gezegd, maar het is wel duidelijk geworden dat Europa geen economische reus en een politieke dwerg kan blijven. De voorzitter van de Commissie heeft volkomen gelijk.

Wij staan dus voor de Top van Thessaloniki. Ik spring een beetje van de hak op de tak maar ik wil twee kanttekeningen plaatsen bij het tweede gedeelte van Thessaloniki, het stabiliteitspact. Het stabiliteitspact is opgezet voor de crisis in de westelijke Balkan, in het voormalig Joegoslavië. Dit pact zal een test zijn voor de efficiëntie en de inhoud van het Europees beleid. In die zin is dit een thema van cruciaal belang, en daarom mogen wij dit niet als een zaak van secundair belang beschouwen enkel en alleen omdat wij, terecht of ten onrechte, de toekomst van Europa en de Conventie tot hoofdthema hebben uitgeroepen.

Ik kom nu terug op het vraagstuk van de toekomst van Europa. Het lijkt geen twijfel dat de volkeren democratie, efficiëntie en transparantie eisen. Democratie betekent parlementaire controle; efficiëntie betekent het vermogen controle uit te oefenen op hetgeen wordt toegepast en transparantie betekent dat elke burger moet kunnen zien waar het geld naar toe gaat en of de politieke doelstellingen worden nagestreefd. Daarom moet de communautaire methode met haar varianten worden versterkt. Ik ben van mening dat het Grieks voorzitterschap - dat de dialectiek van Socrates en Plato, waarnaar enkele sprekers hebben verwezen, heeft gecombineerd met de efficiëntie van Aristoteles - een positief perspectief zal weten te bieden en een semester zal afsluiten waarin een land van gemiddelde omvang maar met capabele politici een uitstekend en voorbeeldig voorzitterschap heeft weten te bekleden.

3-030

Ludford (ELDR). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik wil het hebben over twee zaken die op de agenda van de komende Top staan. De eerste is migratie en asiel, de tweede is de Balkan.

Ik ben blij met de koele reactie van de Commissie gisteren op de Britse voorstellen om detentiecentra voor vluchtelingen op te zetten in gebieden als de Balkan. Deze aanpak zou immers tot grote problemen leiden. Ik ben het ermee eens dat wij mensenhandel en mensensmokkel moeten bestrijden door vluchtelingen op een ordentelijke en gereuleerde manier toe te laten. Het is nuttig om ideeën zoals de mogelijkheid om asiel aan te vragen in de regio van herkomst in samenhang met programma's voor beschermde toelating of hervestiging, verder uit te werken. Dergelijke ideeën moeten echter dienen als aanvulling op het individuele recht om asiel aan te vragen, niet als vervanging daarvan. Wij mogen asielzoekers niet de toegang tot het grondgebied van de Europese Unie ontzeggen.

De Commissie heeft voorgesteld de mogelijkheden van legale migratiekanalen te onderzoeken. Dat is een verstandig voorstel. Ik feliciteer het Griekse voorzitterschap van harte met de conferentie over gereuleerde migratie die het vorige maand in Athene heeft georganiseerd. De cijfers zijn immers verbluffend. Zo zal de bevolking van Europa in 2050 met 15 procent zijn gedaald. De bevolking van de VS zal daarentegen met 40 procent toenemen. Onze economieën zitten te springen om migranten. Het probleem is dat dit niet geldt voor onze bevolkingen. De politici dienen dan ook de moed op te brengen om een open en eerlijk debat te beginnen over alle factoren die bij de immigratie een rol spelen. Wij moeten het op zijn minst eens worden over een integratiebeleid, een beleid waarin ook de rechten van langdurig hier verblijvende legale migranten beter zijn geregeld. Ik wil dat de Top hierover een besluit neemt.

Wij moeten ook asiel en immigratie weghalen bij de ministers die verantwoordelijk zijn voor binnenlandse zaken en openbare orde. Hun voornaamste zorg is immers de binnenlandse veiligheid en de ordehandhaving. Zij hebben niet de juiste instelling om zich met legale immigratie bezig te houden.

Wij hebben onszelf in de nesten gewerkt en met iedere repressieve maatregel lopen we het risico dat we de zaken nog erger maken dan ze al zijn. Het is best mogelijk dat de 'harde' grenzen juist hebben geleid tot meer illegale immigranten, die hier ook nog eens permanent zullen blijven omdat het heel moeilijk is om heen en weer te reizen van en naar hun land van herkomst. Om onze asielen- en immigratiesystemen weer op orde te krijgen, zijn dan ook drie verstandige beleidsmaatregelen nodig, en geen lapmiddelen of trucjes. In de eerste plaats werkelijk gedeelde verantwoordelijkheid; wij mogen die verantwoordelijkheid niet afschuiven maar moeten die delen, zowel binnen de Europese Unie als via partnerschappen met de landen van herkomst en de opvanglanden in de regio, landen die wij moeten steun door middel van substantiële investeringen; in de tweede plaats *frontloading* door middel van investeringen in betere en dus snellere afhandeling van asielprocedures, zoals de Commissie heeft voorgesteld; en ten slotte toegang tot legale immigratiekanalen.

Ik weet niet welke tegenprestatie de Britse regering in gedachten heeft om de Balkanlanden ertoe te bewegen in te stemmen met deze vluchtelingenkampen op hun grondgebied, maar ik wil één onderwerp noemen waarover actieve en snelle besprekingen met de Balkanlanden nodig zijn, en dat is een herziening van het visumbeleid. Zoals de presidenten van de SAP-landen afgelopen maandag tijdens hun topontmoeting zeiden, zou het integratieproces er zeer bij gebaat zijn indien hun burgers een reële hoop wordt geboden dat zij binnenkort vrij door heel Europa zullen kunnen reizen. Ik hoop dat wij daar binnenkort over zullen spreken.

Ter afronding wil ik nog iets zeggen over het Internationaal Strafhof. Roemenië, en nu ook Albanië, hebben immunitieakkoorden met de VS ondertekend en Bosnië staat onder druk om dat ook te doen. Wij streven naar een zinvol stabilisatie- en associatieproces, maar hoe komt het dan dat de Europese Unie en de geassocieerde landen samen niet kunnen voorkomen dat de VS deze akkoorden sluit? Kunt u ons verzekeren dat de lidstaten van de Europese Unie geen plannen hebben om bilaterale immunitieakkoorden te ondertekenen? Kunnen wij er ook van op aan dat door dit proces de inspanningen die worden ondernomen om de Balkanlanden ertoe te bewegen met het Internationaal Joegoslavië-tribunaal in Den Haag samen te werken, niet worden ondermijnd? Ik betreur het dat de andere landen van de Europese Unie het Verenigd Koninkrijk en Nederland niet hebben gesteund in hun besluit om voet bij stuk te houden en de associatieakkoorden pas te ratificeren als Kroatië meewerkt. De landen van de Europese Unie zijn niet solidair geweest en dat is een schande.

3-031

Alyssandrakis (GUE/NGL). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, inderdaad heeft het Grieks voorzitterschap serieuze vraagstukken moeten beheren.

Op 17 februari verkondigde het voorzitterschap dat het probleem in Irak de ontwapening van het land was, en prompt kwamen de felicitaties van Bush. De meningsverschillen met de VS gingen niet over de vraag of, maar wanneer er geweld moest worden gebruikt. Griekenland en de andere landen hebben trouwens geen woord van kritiek laten horen over de Amerikaans-Engelse invasie. Integendeel, zij hebben deze met alle mogelijke middelen gesteund. In de verklaring van het voorzitterschap van 16 april is de aanval achteraf gelegitimeerd en erkend dat de aanvallers de soevereiniteit in Irak toekomt. De VN heeft slechts de rol gekregen van bemiddelaar bij de verdeling van de buit. Maar ach, is het nu zo erg dat er geen massavernietigingswapens zijn gevonden? Is het nu zo erg dat de Amerikaanse gezaghebbers verklaren dat er geen massavernietigingswapens waren? Als je wordt gelogenstraft door de feiten, nu ja, dan hebben de feiten pech gehad, toch?

Een ander hoogstandje van uw kant was de gretige opneming van negen en een half nieuwe landen in de Europese Unie. Ik zeg negen en een half omdat Cyprus verdeeld is, maar dit is een onbeduidend detail dat geen vlek mag zijn op het blazoen van het grote Europa. Maar serieus: wat doet de Europese Unie eigenlijk om het Turkse bezettingsleger uit Cyprus te verdrijven?

Wat uw beleid voor de Balkan betreft zou ik u willen vragen wat u te zeggen hebt over de gesubsidieerde bedrijfsverplaatsingen, zoals van het bedrijf Schiesser-Palco, waardoor duizenden mensen in Griekenland en elders op straat zijn komen te staan.

Ook het feit dat u er met uw beleid in geslaagd bent honderdduizenden boze werknemers in bijna alle landen van de Europese Unie de straat op te krijgen - in Frankrijk nu, eerder in Oostenrijk en daarvoor in Griekenland - blijft niet onopgemerkt. Dat is het antwoord dat de werknemers geven op de aanval die wordt geopend op al hetgeen de arbeidersklasse de afgelopen honderd jaar heeft weten te verwerven.

Het zou nalatig zijn van mijn kant indien ik niets zou zeggen over de farce van de Conventie, met haar zorgvuldig uitgekozen leden, zodanig geselecteerd dat elke stem tegen de Europese Unie zou worden gesmoord, en met haar onverholen manipulerend presidium. De verkrachting van de democratie heeft een monster gebaard, een monster dat de macht herverdeelt ten gunste van de machtigen en de grondslag legt voor de militarisering van de Unie.

De afgevaardigden van de Communistische Partij van Griekenland veroordelen het beleid van de Europese Unie, samen met de duizenden demonstranten die over twee weken massaal de straat op zullen gaan in Thessaloniki. Dit beleid wordt steeds bedreigender voor de veiligheid en de levensstandaard van de volkeren, maar het Grieks voorzitterschap heeft alles

gedaan om dit beleid te dienen. Met hoeveel pracht en praal men de bijeenkomst ook opsiert, met hoeveel repressiemaatregelen men de leiders ook probeert te beschermen tegen de toegenegenheid van de massa, hoever men de Top ook van de stad vandaan houdt, men zal de denderende proteststem niet kunnen verstikken en het verzet van de anti-imperialistische, antimonopolistische krachten niet kunnen breken.

3-032

Legendijk (Verts/ALE). – Mijnheer Yiannitsis, u heeft al veel complimenten gekregen vanmorgen en daar wil ik me op één specifiek punt bij aansluiten: mijn complimenten voor het feit dat het Griekse voorzitterschap erin geslaagd is te voorkomen dat de westelijke Balkan in de vergetelheid raakt te midden van alle terechte aandacht voor de Conventie, bijvoorbeeld, en de transatlantische verhoudingen. Dat zou namelijk volstrekt onterecht en buitengewoon onverstandig zijn. Uw uitgangspunt is, denk ik, terecht. De vraag is niet óf de landen van de westelijke Balkan ooit lid zullen worden van de Europese Unie, de vraag is wanneer. Voordat ze lid kunnen worden zal er echter nog heel wat orde op zaken gesteld moeten worden. Die conclusie is op zich niets nieuws.

In 1999 heeft de Europese Unie na de Kosovo-oorlog het zogenaamde stabilisatie- en associatieproces ingezet, gebaseerd op een analyse van de problemen in de jaren negentig. Etnisch geweld, extreem nationalisme en de noodzaak om democratische structuren op te bouwen. Die benadering is - we hebben het hier al vaak gezegd - succesvol geweest. Denk aan het optreden van de Europese Unie in Macedonië. Maar we zijn op een punt aangekomen dat de politiek van de Europese Unie niet alleen gebaseerd kan zijn op een analyse van de jaren negentig, maar ook gebaseerd moet worden op een analyse van de huidige en de toekomstige problemen van de landen in de westelijke Balkan. Die problemen gaan steeds meer lijken op een probleem waarmee ook de huidige lidstaten te kampen hebben, en dat is sociaal-economische stagnatie. Dat betekent volgens mij dat we de goede punten in onze huidige politiek ten opzichte van de Balkan moeten behouden.

De terugkeer van vluchtelingen, nog steeds buitengewoon belangrijk, de aanpak van de georganiseerde criminaliteit - denk aan de moord op Djindjic, helaas nog steeds zeer actueel -, actieve samenwerking met het Internationaal Strafhof in Den Haag, zijn allemaal elementen die we moeten behouden. Maar daar moeten elementen aan worden toegevoegd. Wat mij betreft zijn dat elementen uit de pretoetredingsstrategie zoals de Unie die tot nu toe gekend heeft, zoals het versterken van de unilaterale handelsvoordelen voor de landen van de westelijke Balkan, het openen van een aantal Europese programma's - het is al vaker genoemd - bijvoorbeeld de onderwijsprogramma's LEONARDO en SOCRATES, het introduceren van de logica maar ook de methodiek van de cohesiefondsen zoals we die nu kennen. Ook dat kan op de westelijke Balkan. En het stap voor stap introduceren van de verandering van de visapolitiek, collega Ludford noemde het al. Het Griekse voorzitterschap is terecht begonnen met een uitwisseling van studenten, dat is een goed begin, maar dat is niet genoeg.

Wat nodig is, is niet een kopie van de manier waarop we tot nu toe de landen van Midden- en Oost-Europa bij de Europese Unie gehaald hebben. We hebben nu een op maat gesneden strategie nodig, met elementen uit onze oude politiek en elementen uit de nieuwe politiek die eraan moeten worden toegevoegd. Daar hoort, en dat zeg ik rechtstreeks tot de Raad, daar hoort geld bij. Mijn oproep aan het Griekse voorzitterschap is dan ook: zorg ervoor dat de nieuwe politiek, die ik van harte steun, ook financieel mogelijk wordt. De kunst zal zijn geen nieuwe illusies te wekken, maar de Balkan dichterbij de Europese Unie te brengen. Als we dat niet doen, krijgen we daar later heel veel spijt van.

3-033

Pack (PPE-DE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Raad, mijnheer de voorzitter van de Commissie, ik verwelkom de verklaring van de Griekse voorzitter van de Raad met betrekking tot de Balkan, en in tegenstelling tot mijnheer Alavanos ben ik ook blij dat de Italianen in de tweede helft van het jaar de mogelijkheid hebben om dit goede beleid voort te zetten. Dit zijn namelijk twee buurlanden die een vitaal belang hebben bij stabiliteit in de westelijke Balkan, dat wil zeggen in Zuidoost-Europa. Het is een feit dat deze landen - Kroatië, Macedonië, Bosnië-Herzegovina, Servië, Montenegro en Albanië - zich in zeer verschillende fases van hun ontwikkeling bevinden. Uiteindelijk zullen ze, zoals in Zagreb is beloofd en zoals in Thessaloniki weer bevestigd zal worden, de kans hebben om, afhankelijk van hun individuele vorderingen, lid te worden van de Europese Unie.

De weg daarnaartoe is moeilijk, dat hebben de tien toetredingslanden ook moeten ervaren. Er wordt veel gevegd van de burgers aldaar. Wij erkennen dat de vorderingen die gemaakt zijn van land tot land verschillen, vooral doordat al deze landen verschillende mogelijkheden hadden om zich verder te ontwikkelen. Tot twee jaar geleden was Milosevic nog de baas in Servië en Montenegro. Daarom geloof ik dat wij rekening moeten houden met deze mogelijkheden voorzover zij die niet konden benutten.

Deze landen hebben veel problemen met elkaar gemeen, bijvoorbeeld de strijd tegen corruptie en tegen de georganiseerde misdaad, en vooral ook de strijd tegen de mensenhandel. In veel van deze landen is er nog steeds sprake van een zeer slecht, gebrekkig justitieel apparaat. Wij betreuren het eveneens dat de regionale samenwerking nog niet zo goed is als altijd wordt beweerd. Als men een beroep op ons doet om voor deze landen de visumplicht in te trekken, dan, zo ben ik van mening, moeten deze landen eerst maar eens zelf een akkoord zien te bereiken om hun burgers vrij te laten reizen. Het is niet zo eenvoudig om van Servië naar Kroatië te komen.

(Applaus)

Daarom vind ik dat deze landen eerst zelf zijn huiswerk moeten doen, voordat ze van ons grote, verdere stappen vragen. Ik ben tevens van opvatting dat de bilaterale vrijhandelszones een goede zaak zijn. Ze kunnen echter pas echt effectief zijn als ze worden uitgebreid, om zo tot een multilaterale vrijhandelszone te komen.

Ik wil drie punten noemen die in onze ontwerpresolutie opgenomen zijn. Het is verstandig dat het stabiliteitspact nauw met het stabiliserings- en associatieproces verweven is. Het is belangrijk dat het CARDS-programma, waarvoor steeds minder middelen beschikbaar zijn, meer geld ontvangt. Dat geld is er; wij hoeven geen nieuwe middelen aan te boren. De pretoetredingshulp is niet uitgeput en ik betreur het dat de commissaris een bedrag noemde van 200 miljoen euro. U zult wel niet boven dit bedrag willen gaan, maar ik geloof dat wij meer nodig hebben, want de economische ontwikkeling is een voorwaarde om met elkaar samen te leven, om deze Gemeenschap te ontwikkelen en om de vluchtelingenproblemen definitief op te lossen.

Ik wil nog één ding ter sprake brengen, namelijk het vraagstuk van de jongeren in deze landen. Zonder de jeugd zullen deze landen geen kans hebben om zich goed te ontwikkelen. Als ze nu niet een signaal krijgen dat Europa nu, en niet pas over een paar generaties, werkelijkheid wordt voor hen, dan zal het moeilijk worden. De jongeren proberen allemaal deze landen te verlaten en naar andere landen te emigreren, zoals Nieuw-Zeeland, Amerika en Canada. Wij moeten onze onderwijsprogramma's SOCRATES en LEONARDO voor hen openstellen. Als rapporteur voor SOCRATES weet ik hoe moeilijk die operatie is. Ik doe een beroep op het Griekse voorzitterschap om in dit verband een actieve rol te spelen, zodat wij de jeugd van deze landen werkelijk het signaal kunnen geven dat zij aan onze onderwijsprogramma's kan deelnemen. Als ik het communiqué van de presidenten van deze landen van maandag goed heb gelezen, dan staat er veel goeds in - veel beloften en veel waardevolle inzichten. Ik hoop alleen dat er in Thessaloniki iets tot stand wordt gebracht dat deze landen ook werkelijk stimuleert om deze beloften in daden om te zetten.

(Applaus)

3-034

Swoboda (PSE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, geachte dames en heren, ik ben de derde of vierde in dit gezelschap die het over de Balkan wil hebben. Het is waar, op dit moment staat de Balkan niet in de publieke belangstelling, er zijn geen grote krantenkoppen. Goddank moet men zeggen, want meestal haalt alleen slecht nieuws de voorpagina's. Desalniettemin zijn er ernstige problemen. We zien daar een te zwakke groei om ons bij te benen. We zien daar een hoge werkloosheid en geringe buitenlandse investeringen, en er zijn nog open wonden uit de tijden van oorlog na het einde van het voormalige Joegoslavië. Het proces van de terugkeer van de vluchtelingen is nog niet afgerond, en ook het proces van staatsvorming is nog onvolledig en onzeker – denkt u maar aan Servië, Montenegro, Kosovo, Macedonië of Bosnië-Herzegovina. En dan is er ook nog de grensoverschrijdende criminaliteit, die zich tot West-Europa uitstrekt.

Om die reden hebben het voorzitterschap en de Top in Thessaloniki, de zogenaamde Zagreb II-Top, de opdracht om deze landen een duidelijk aanbod te doen, maar ook om de voorwaarden duidelijk vast te leggen. Er zijn de criteria van Kopenhagen en er is geen reden deze criteria te versoepelen. Maar dan moeten we deze landen wel helpen om hun economische hervormingen door te voeren. Er is reeds vermeld dat het CARDS-programma alleen niet genoeg is.

We moeten in de richting gaan van pretoetredingsinstrumenten en pretoetredingssteun, zoals we dat ook bij de andere toetredingskandidaten hebben gedaan. En ten tweede moeten we – dat is eveneens reeds door mijn collega's vermeld – de rechtsstaat opbouwen. Daar valt niet aan te tornen. Dat betekent dat het vluchtelingenprobleem moet worden opgelost en dat respect voor minderheden nadrukkelijk aanwezig moet zijn in de hoofden en de harten van de mensen, en niet alleen in de wetgeving. Alle misdrijven moeten systematisch vervolgd worden, in het bijzonder natuurlijk de misdaden tegen de menselijkheid. En er moet samenwerking met Den Haag zijn. Net als mijn collega's betreur ik het dat de Verenigde Staten dubbele signalen afgeven: enerzijds sterke druk om samen te werken met Den Haag en anderzijds net zo sterke druk om niet-uitleveringsverdragen in verband met het Internationaal Strafhof te ondertekenen. Dat is voor ons onhoudbaar, en ik geloof en hoop dat de Europese Unie - zowel de Raad als de Commissie - deze landen duidelijk maakt dat zulke overeenkomsten niet alleen indruisen tegen de geest van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, maar ook tegen het *aquis communautaire* dat wij op dat gebied hebben opgebouwd.

Daarom verwacht ik drie dingen van Thessaloniki. Ten eerste: deze landen moet een duidelijk vooruitzicht op toetreding geboden worden; ten tweede: de ondersteunende instrumenten moeten uitgebreid worden, niet alleen in kwantitatief maar ook in kwalitatief opzicht, als onderdeel van de voorbereiding van een toetredingsstrategie; ten derde: op het verloop van een en ander moet streng toezicht gehouden worden. Ik ben het eens met mijn collega's die hebben gezegd dat het er niet om gaat bijzonder schappelijk te zijn. We moeten deze landen heel nauwkeurig vertellen waar er nog gebreken zijn, maar we moeten ze ook kunnen vertellen waar reeds vooruitgang geboekt is. Ik hoop – en dat is een taak voor de Commissie, mijnheer de voorzitter van de Commissie – dat Europa snel op de aanvraag van Kroatië reageert, dat als eerste van deze

landen een verzoek om toetreding heeft ingediend. In principe moet daarop een positief antwoord komen. Ik hoop althans dat het in die richting gaat. Maar natuurlijk moet ook Kroatië nog het een en ander doen.

Daarom ben ik van mening dat de topbijeenkomst in Thessaloniki niet alleen als Zagreb II betiteld zou moeten worden, maar ook als een soort pre-Kopenhagen, namelijk Kopenhagen I, in die zin dat er duidelijke signalen afgegeven worden. Ook ten aanzien van het visumbeleid kan er iets worden gedaan. Men kan het eenvoudigweg op meer flexibele wijze toepassen, zonder dat de visumplicht meteen wordt opgeheven. Mijnheer de voorzitter van de Raad, weet dat wij in dit Parlement deze landen zeer, zeer streng en kritisch bekijken, maar met elkaar deze landen ook een fatsoenlijk Europees perspectief willen geven. Als u dat in Thessaloniki doet, dan zult u een groot succes hebben geboekt.

(Applaus)

3-035

Caudron (GUE/NGL). - *(FR)* Mijne heren voorzitters, waarde collega's, ik heb in ons debat een minuut om namens mijn delegatie drie dingen te doen. Ten eerste om mijn hoed af te nemen voor het Griekse voorzitterschap, dat een zware taak heeft volbracht in een voor Europa drukke en moeilijke periode. Daarmee heeft het nog maar eens aangetoond dat er geen verband bestaat tussen de omvang van een land en de kwaliteit van zijn Europees voorzitterschap. Ten tweede om op te merken dat uit onze reactie op de ernstige Europese en internationale gebeurtenissen van het afgelopen halfjaar blijkt hoe beperkt de basis en het democratisch functioneren van het economische, liberale Europa zijn. En, *last but not least*, om nog maar eens op te roepen tot een politieke denkoefening over een ander Europa, een Europa van de burger, een sociaal Europa, een Europa dat zijn diversiteit als een rijkdom beschouwt en die niet probeert weg te werken.

We hebben een Europa nodig dat zich richt op de problemen die de burger werkelijk bezighouden. Die problemen zijn in de eerste plaats werkgelegenheid en werkloosheid, openbare dienstverlening, een sociaal Europa, de middelen voor een interne en externe veiligheid en minder moeilijkheden in het dagelijks leven van de Europese burger in al zijn facetten. Samengevat: zoals de heer Francis Wurtz heeft laten zien en zoals de heer Barón Crespo en vele vertegenwoordigers van kleinere fracties hebben gevraagd, hebben we een Europees Europa nodig waarin de burger centraal staat.

3-036

Stockton (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik wil om te beginnen tegen het Griekse voorzitterschap zeggen: *Efcharisto poli*.

De fungerend voorzitter en voorzitter Prodi hebben de werkzaamheden van de Conventie beschreven. Dat is echter niet de Conventie die ik heb bijgewoond. De minister had het over "consensus", maar niet over "meerderheid". We hebben bijvoorbeeld "consensus" bereikt over één vraagstuk waarbij vijf sprekers zich in hun redevoeringen vóór een voorstel en 49 zich tegen dat voorstel hadden uitgesproken. President Giscard d'Estaing vond in dat geval dat er sprake was van consensus vóór het betreffende voorstel. De minister zei ook dat de IGC "rekening zou houden met". Wat betekent dat? Dit bevestigt mijn idee dat het presidium in feite heeft gefunctioneerd als een soort pre-IGC. Voorzitter Prodi zei dat de besprekingen in het volle daglicht hadden plaatsgevonden. Dat geldt echter niet voor de vergaderingen van het presidium, noch voor de privé-gesprekken tussen Giscard d'Estaing en enkele regeringsleiders, en ook niet voor de berichten die zijn uitgelekt naar *Le Monde*, waarin eerst twee zeer extreme standpunten werden neergezet die vervolgens door Giscard d'Estaing via onderhandelingen tot gewoon moeilijke of min of meer onoplosbare standpunten werden teruggebracht.

Ik vrees dat wij een kans hebben gemist. Ons is gezegd dat in principe alle onderwerpen bespreekbaar waren. De discussie over de hervorming van het *acquis* is echter gesloten verklaard. Er is geen mechanisme om de huidige wet- en regelgeving te herzien; dat is geweigerd. Het Verdrag van Nice kan niet worden herschreven; ook dat is geweigerd. Dit is niet mijn idee van 'bespreekbaar'.

Wij hebben weliswaar vooruitgang geboekt, maar in welke richting? Ik vrees dat wij vooruitgang hebben geboekt in de richting van de Raad van ministers en in de richting van de nationale regeringen, niet in de richting van dit Parlement en de burgers die wij vertegenwoordigen. Dit is niet iets om verheugd over te zijn, want ik vrees dat wij verraad hebben gepleegd, niet alleen aan de Europese instellingen maar ook aan de nieuwe lidstaten en, het allerergste, aan onze medeburgers van Europa.

3-037

Van den Berg (PSE). – Voorzitter, voorzitter Prodi, geacht Grieks voorzitterschap. Eén zeer belangrijk punt voor de Europese Raad in Thessaloniki: haal Europa uit de besloten achterkamertjes van de regeringen en geef het terug aan de burger. De heer Giscard d'Estaing presenteert straks het voorstel van de Europese Conventie voor een Europese grondwet. De Conventie heeft de afgelopen vijftien maanden een grote prestatie geleverd. Er is overeenstemming bereikt over één enkele Europese grondwet en er liggen ambitieuze voorstellen op tafel op het gebied van vereenvoudiging en van de waarborging van de grondrechten.

Nu de eindstreep in zicht is, zijn er echter hevige discussies losgebarsten over de invulling van het institutionele kader. Wel of geen vaste voorzitter van de Raad, wel of geen Eurocommissaris voor iedere lidstaat, wel of geen Congres van volkeren.

Deze institutionele vragen zijn allemaal van groot belang, maar moeten mijns inziens eigenlijk pas aan bod komen wanneer we overeenstemming hebben bereikt over de inhoud van de Europese beleidsterreinen. Europa moet van belang worden voor zijn burgers. En die burgers vragen om een effectief beleid op het terrein van de buitenlandse politiek, een beleid inzake sociale vraagstukken – ik noem pensioenen, werkgelegenheid –, een economisch beleid, een veiligheidsbeleid, een beleid op het belangrijke terrein van asiel en migratie en niet te vergeten een milieuvriendelijk en fair landbouwbeleid. Op al deze terreinen moeten we af van verlammeende veto's en naar werkelijk effectieve besluitvorming.

Europa, dat betekent een beleid maken voor de Europese burgers zodat we een ruimte van veiligheid, solidariteit en welvaart voor iedereen kunnen creëren. Europa gaat om de inhoud en niet om de poppetjes. Institutionele vraagstukken zijn van groot belang, maar eerst moeten we Europa teruggeven aan de burgers. Pas als we zekerheid hebben dat waar Europees beleid nodig is, dit ook effectief kan worden vormgegeven, kunnen we beginnen aan het debat over de architectuur. Die moet simpeler, begrijpelijker, effectiever en dichter bij de burger - democratischer dus. Dat betekent een door het Europees Parlement gekozen voorzitter van de Commissie en een trojka-voorzitterschap van de Europese Raad dat continuïteit én betrokkenheid van individuele landen garandeert.

Ik roep zowel de Europese Conventie als de regeringsleiders die straks zullen deelnemen aan de IGC ertoe op nu door te zetten en te kiezen voor een slagvaardig en democratisch, dus communautair Europa. Juist bij onderwerpen als migratie en asielbeleid hebben we gezien dat resultaten ontbreken als men beleid maakt via intergouvernementele achterkamertjes.

Voorzitter, maak het beleid dus communautair, exclusief initiatiefrecht voor de Europese Commissie en besluitvorming door de Raad, met gekwalificeerde meerderheid, én het Europees Parlement. Zorg er vooral eerst voor dat de inhoud op orde is, en zorg dan voor een adequate democratische structuur via een debat over de instellingen. Alleen zo kan een geloofwaardig Europa voor de burgers gecreëerd worden.

Geef Europa terug aan de burger door hem of haar via een referendum een oordeel te laten geven over de Europese grondwet. Dat zal de politieke partijen en de burgers dwingen tot een actief en politiek debat over Europa. Ik roep mijn Nederlandse collega's van CDA en VVD ertoe op dit idee te steunen en afstand te nemen van de Nederlandse achterkamertjespolitiek. De Europese burger verdient beter, Voorzitter.

3-038

Stenzel (PPE-DE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Raad, mijnheer de voorzitter van de Commissie, de Europese Raad van Thessaloniki heeft een ambitieuze agenda. Het gaat om niets meer of minder dan de toekomst van de Europese Unie. Onder enorme tijdsdruk zal er daarom door de Conventie een ontwerpgrondwet van de Europese Unie op tafel gelegd moeten worden, een tekst die moet voorkomen dat de Europese Unie na de opnemings van tien nieuwe lidstaten een impotente reus wordt.

Deze uitbreiding betekent een grote historische kans voor de Europese Unie. Het gaat erom deze kans te benutten. Maar we kunnen hem alleen maar optimaal benutten als we proberen de beginselen van gelijke rechten voor alle lidstaten, evenwicht tussen de instellingen en volledige betrokkenheid van het Europees Parlement bij het wetgevingsproces in aanmerking te nemen. Er mag niet geprobeerd worden de Europese Unie kunstmatig te verkleinen door een kern-EU te creëren bestaande uit de zes oorspronkelijke lidstaten en de overige lidstaten buiten deze kring van landen te houden. Een Europa van verschillende snelheden waarin de invloed van de lidstaten varieert, zou de samenhang van de Europese Unie verzwakken. Klein of groot, oud of nieuw - het zouden niet de criteria moeten zijn voor een toekomstige grondwet van de Europese Unie. Dat geldt in het bijzonder met het oog op de publieke opinie in de toetredende lidstaten waar nog referenda op het programma staan en waar de scepsis tegenover een Europese superstructuur zeker nog aanwezig is.

Daarom heeft Oostenrijk zich met succes voor de belangen van de kleine lidstaten ingezet. Niet dat deze landen ons als advocaat nodig hadden. In de politiek is overeenkomst van belangen evenwel een waardevol middel om legitieme aanspraken te verwezenlijken. Voor een grondwettelijk verdrag van de EU zou daarom moeten gelden dat het niet eenzijdig de intergouvernementele benadering versterkt ten koste van communautaire instellingen zoals de Commissie en het Parlement, dat het niet leidt tot verlamming van de EU doordat kunstmatige functies gecreëerd worden die de burger niet noodzakelijkerwijs dichter bij de EU brengen en alleen maar belastinggeld kosten, en dat het de daadkracht van de EU versterkt, zowel op extern als op intern vlak. Het is daarom toe te juichen dat men het *de facto* eens is geworden over de Europese minister van Buitenlandse Zaken. Het dubbele voorzitterschap is weliswaar niet van tafel, maar er zou hier naar modellen gezocht moeten worden waarmee verlamming van de EU voorkomen kan worden en waarin tegelijkertijd elk land een commissaris in de Commissie toegekend wordt, waarin de positie van de Commissievoorzitter versterkt wordt en waarin het Europees Parlement de bevoegdheid krijgt die Commissievoorzitter te kiezen.

Minstens zo belangrijk als de ontwerpgrondwet is de strijd tegen de illegale immigratie, die nauw verbonden is met de totstandkoming van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Jaarlijks proberen 500.000 illegale immigranten de EU binnen te komen, en het gaat erom oplossingen te vinden waarmee dit reële probleem het hoofd geboden kan worden, dat wil zeggen: we moeten mogelijkheden creëren om vluchtelingen ter plekke hulp te bieden en we moeten zorgen voor snelle beslissingen met betrekking tot asielaanvragen. Daarbij moet het asielbeleid op de Conventie van Genève en op gemeenschappelijke basisnormen gebaseerd zijn.

3-039

Goebbels (PSE). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, als ik voorzitter Prodi goed heb begrepen, verliest Europa op termijn zijn status van economische reus als het een politieke dwerg blijft. Persoonlijk droom ik niet van een grootmacht Europa die de wereld zijn wil oplegt en overall als een politieman en schoolmeester tussenbeide komt. Ik droom van een wereld die geregeerd wordt door internationaal recht en die gedreven wordt door samenwerking tussen alle landen, groot en klein.

Europa maakt momenteel een paar problemen door. Desondanks is ons Europa dankzij de communautaire samenwerking zonder twijfel de meest egalitaire en rechtvaardige samenleving ter wereld. Wij moeten ernaar streven de laatste ongelijkheden in Europa uit de weg te ruimen en iedereen de kans te geven in fatsoenlijke omstandigheden te werken en te leven. Daarvoor moeten we delen, niet alleen binnen de Unie zelf, maar ook met de nieuwe lidstaten en de ontwikkelingslanden.

Politiek moet onze Unie met één stem kunnen spreken. Dit houdt in dat de meest oorspronkelijke instelling van de Unie, de Commissie, representatief moet zijn voor alle lidstaten. De Commissie moet het college blijven dat impulsen geeft, en elke burger moet zich met haar kunnen identificeren. Zo'n politiek meer verenigd Europa is echter geen doel op zich. Politieke daden hebben tot doel de noden van onze burgers te lenigen op economisch, sociaal, cultureel en milieugebied.

De Conventie heeft zich veel te veel op de institutionele architectuur geconcentreerd. Daar hebben we niets aan zolang we het ons politiek niet mogelijk maken tot een duurzame ontwikkeling en een economische groei met volledige werkgelegenheid te komen. Momenteel interpreteert de Europese Centrale Bank artikel 105, lid 1 van het Verdrag te eng door zich uitsluitend op inflatiebestrijding te concentreren. Stabiliteit is nodig, maar de strijd tegen deflatie en voor groei is dat net zo zeer. Daarom moet de opdracht van de ECB als volgt worden bijgesteld: "Het hoofddoel van het Europees stelsel van centrale banken is het handhaven van stabiliteit. Het ESCB bestrijdt inflatie en deflatie en dient het overig economisch en sociaal beleid van de Unie te ondersteunen". Een dergelijke formulering van het monetair beleid is cruciaal, wil Europa niet verstikken in een formele maar uiteindelijk onproductieve stabiliteit.

Mijnheer de Voorzitter, ter afronding wil ik Griekenland bedanken voor een buitengewoon voorzitterschap. Opnieuw is gebleken dat kleine landen over het algemeen een beter voorzitterschap opleveren dan de grote, zelfingenomen landen die uit persoonlijke ijdelheid het roterend voorzitterschap af willen schaffen.

(Applaus)

3-040

von Wogau (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, zeer geachte collega's, ik zou mij willen aansluiten bij de dankbetuigingen van mijn collega Robert Goebbels aan het adres van de Griekse voorzitter van de Raad, en ik zou de heer Yiannitsis in het bijzonder willen bedanken voor zijn voortreffelijke en zeer vertrouwenwekkende samenwerking tijdens dit voorzitterschap.

Ik zou op enige vragen willen ingaan die betrekking hebben op het buitenlands beleid in de Conventie. In het nieuwe document dat wij hier voorgelegd hebben gekregen, zijn de doelen van het buitenlands beleid van de Europese Unie geformuleerd. Het spreekt vanzelf dat wij met ons buitenlands beleid de mensenrechten, de democratie en ook de bescherming van het milieu willen bevorderen. Maar er is één zaak die in deze formuleringen tekort wordt gedaan. Ik vind het vanzelfsprekend dat het eerste en belangrijkste doel van de Europese Unie moet liggen in het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, dat wil zeggen het doeltreffend verdedigen van de belangen van de burgers in de Europese Unie en van de belangen van de Europese Unie zelf op het internationale toneel, en in het bijzonder het belang van onze burgers om in vrede en veiligheid te leven.

Er zijn wat dit betreft enige zaken die niet nog eens mogen voorkomen. Wij als Europese Unie mogen niet zonder stem blijven, zoals dat bij Irak het geval was. Daarom eisen wij dat op dit gebied stemming bij meerderheid ingevoerd wordt, want alleen dan kan de Europese Unie doeltreffend optreden op het gebied van het buitenlands beleid.

Wat we ook nodig hebben is een veiligheidsstrategie van de Europese Unie als antwoord op de veiligheidsstrategie die de Amerikaanse regering in september vorig jaar openbaar heeft gemaakt. Wij als Europeanen moeten hier duidelijk stelling nemen omtrent enige kwesties. Ten eerste voor wat betreft de nadrukkelijke aanspraken op leiderschap van de Verenigde Staten en ten tweede voor wat betreft het voeren van een preventieve oorlog, want daar hebben we hier over. Wij weten dat de heer Solana opdracht heeft gekregen de staatshoofden en regeringsleiders een voorstel voor te leggen in Thessaloniki. Dit kan echter enkel een eerste stap zijn in deze discussie. Die discussie moet in het openbaar worden

gevoerd. Ze moet in het Europees Parlement worden gevoerd, want wij Europeanen moeten na een uitgebreid debat daadwerkelijk tot een gezamenlijk standpunt ten aanzien van dit belangrijke vraagstuk komen.

We moeten ons afvragen hoe we de verdeling van het werk tussen ons en de Verenigde Staten willen regelen. Willen we het dan zo doen dat we de militaire inzet aan de Verenigde Staten overlaten en dat Europa de financiële schoonmaakwerkzaamheden voor zijn rekening neemt, zoals het nu soms lijkt? Of kunnen we het er over eens zijn dat Europa hier een regionale rol op zich dient te nemen, bijvoorbeeld de taak om vrede en veiligheid in zijn eigen geografische regio garanderen? Dit zijn belangrijke, wezenlijke beslissingen, waarbij ook het Europees Parlement betrokken moet zijn. Vooral moeten wij als Europeanen duidelijk maken dat de 160 miljard euro die door de vijftien Europese landen voor defensie wordt uitgegeven, in de toekomst efficiënter moet worden besteed, en dat we, als we met de Verenigde Staten willen meepraten, ook méér geld zullen moeten uitgeven, hoe moeilijk dat ook is .

Welnu, wat is hier de rol van het Europees Parlement? Het Militair Comité bespreekt in Brussel op dit moment bijvoorbeeld een mogelijke interventie in Congo. Dat kan niet zonder de medewerking van het Europees Parlement gebeuren. Wij moeten daarover worden geïnformeerd, wij moeten de mogelijkheid hebben ons daarover uit te spreken. Als het om oorlog en vrede gaat, kan over dit soort zaken niet zonder de medewerking van een direct gekozen parlement worden besloten, en in dit geval is dat het Europees Parlement. Dit betekent dat het Europees Parlement op zijn minst volgende week en daarna een standpunt moet innemen over dit belangrijke onderwerp, want er moet echt zorgvuldig worden nagedacht over de vraag of de Europese Unie met haar huidige organisatie al in staat is om deze taak op zich te nemen.

3-041

Terrón i Cusí (PSE). – (ES) Mijnheer de Voorzitter, ook ik wil in de eerste plaats het Grieks voorzitterschap oprecht complimenteren. Mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, u krijgt in Thessaloniki de gelegenheid om het immigratiebeleid uit te bouwen en de maatregelen aan te scherpen die de veiligheid van de Europese burgers waarborgen. Dat zijn twee cruciale maar uiteenlopende doelstellingen.

U moet het hoofd bieden aan nieuwe bedreigingen die uitgaan van de georganiseerde misdaad met zijn tentakels binnen en buiten de Europese Unie. U beschikt daartoe over instrumenten als het Europees opsporings- en arrestatiebevel en Europol. Breidt u die instrumenten uit en gebruikt u ze in de strijd tegen de grote, internationale misdaad maar ook tegen de kleinschalige misdaad, tegen de misdaad die onze straten bevolkt met bedelaars en hun kinderen, met prostituees die het slachtoffer zijn van mensenhandel. Zet u daarbij echter alstublieft wel de geëigende instrumenten in.

Een lid van Al-Qaeda is geen illegale vreemdeling die zich met terrorisme inlaat maar een internationale misdadiger. En u moet de immigratie regelen, een complex sociaal verschijnsel dat vanuit verschillende invalshoeken dient te worden benaderd en dus een heel ander verhaal is dan het terrorisme.

Doet u dat alstublieft, keert u terug naar de globale en geïntegreerde aanpak van Tampere. Keert u terug naar het door de Commissie ontworpen plan, aanvaardt u het voorgestelde wettelijke kader, past u de door de Commissie aangedragen maatregelen toe met betrekking tot derde landen, met betrekking tot integratie en werkgelegenheid, met betrekking tot alle vraagstukken die hier spelen.

Mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, de meeste illegale vreemdelingen komen legaal de Unie binnen. De meeste illegale vreemdelingen werken bij ons thuis als hulp in de huishouding. Een gevaar voor de Europese Unie? Voor wie? En noemt u de zaken toch vooral bij hun naam. Als de Europese leiders de internationale criminaliteit en immigratie over één kam blijven scheren, krijgen wij een probleem.

Als wij onze burgers vertellen dat immigratie, zelfs als wij daar het adjectief illegaal aan toevoegen, één van de nieuwe gevaren is waartegen de Unie zich moet weren, dan moeten wij vervolgens niet verbaasd zijn als er buitensporige reacties volgen, wij moeten dan niet vreemd opkijken als wij problemen krijgen met de burgers in de Europese Unie en hun perceptie van immigratie.

(Applaus)

3-042

Stenmarck (PPE-DE). – (SV) Mijnheer de Voorzitter, er is één fundamentele eis waaraan een grondwet altijd moet voldoen, ongeacht of het om een nationale grondwet gaat of om de grondwet van de Europese Unie. Deze eis is duidelijkheid, zowel wat de machtsverdeling betreft als ten aanzien van de definitie van de bevoegdheden.

Als Zweed heb ik weinig positieve ervaringen met het opstellen van een grondwet. Toen de Zweedse grondwet werd aangenomen, waren vele vragen nog onbeantwoord. Het Zweedse parlement, de Riksdag, kreeg praktisch onbeperkte macht, omdat een eenvoudige meerderheid voor beslissingen over nagenoeg alle thema's voldoende was. De vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid werden, dankzij de Zweedse traditie, nadrukkelijk in ere gehouden, maar de politieke autoriteiten kregen overal een vinger in de pap.

Met de grondwet voor de Europese Unie mogen we niet dezelfde fouten maken als die welke in Zweden zijn gemaakt. Het belangrijkste is dat er een duidelijke lijst van bevoegdheden wordt opgesteld waaruit blijkt welke taken de EU toekomen en welke taken op nationaal of een ander niveau thuishoren. Er circuleren voorstellen om sociale aangelegenheden waarvoor een gedeelde bevoegdheid geldt, uitsluitend aan de EU toe te vertrouwen. Naar mijn mening zou dit een historische vergissing zijn. Dergelijke zaken worden het best door elke lidstaat afzonderlijk aangepakt. Ik zie trouwens geen andere mogelijkheid in een uitgebreide EU met een enorme variëteit aan economische omstandigheden, die immers per lidstaat verschillen.

Zo moeten ook alle wezenlijke aspecten van het economisch beleid in handen van de lidstaten blijven. De euro is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de lidstaten, een verantwoordelijkheid die begrotingsdiscipline impliceert. Belastingen en besluiten over uitgaven moeten echter nationale aangelegenheden blijven. De verschillen tussen de lidstaten zijn groot en vereisen soepelheid. Lage belastingen zijn de enige mogelijkheid voor de nieuwe lidstaten om de huidige lidstaten economisch bij te benen.

Wat de machtsverdeling betreft, is het belangrijk dat de EU niet met meerdere presidenten of voorzitters van de instellingen naar buiten komt. Dit leidt niet tot meer efficiëntie. Het roterend voorzitterschap van de Raad is bovendien belangrijk voor het saamhorigheidsgevoel binnen de kring van lidstaten. Het biedt de kleine lidstaten ook een unieke kans om invloed uit te oefenen op de werkzaamheden van de Unie. Ik verzoek de Conventie en de komende IGC daarom behoedzaam te werk te gaan bij het vormgeven van de toekomstige EU en het functioneren daarvan.

3-043

Myller (PSE). - *(FI)* Mijnheer de Voorzitter, de Conventie heeft in veel politiek-inhoudelijke kwesties vooruitgang geboekt. Van groot belang is de bepaling dat de grondrechten van de EU-burgers een bindend onderdeel van het communautair beleid moeten vormen. Er zijn echter nog gebreken bij de organisatie van de verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de instellingen.

Het was de taak van de Conventie voorstellen te doen om de besluitvorming doeltreffender, helderder, democratischer en transparanter te maken. Dit mandaat mag niet inhouden dat er nieuwe instellingen worden opgericht. Het werk van de Raad moet zeker nodig worden hervormd, besluiten moeten in alle openheid worden genomen en het werk moet continuïteit hebben. Dat mag echter niet gebeuren door een vaste president voor een lange periode te benoemen, die bovendien buiten de democratische controle valt, of door het initiatiefrecht en de uitvoerende macht van de Commissie te ondermijnen. Steun van de burgers is absoluut noodzakelijk voor de toekomst van de Europese Unie. Een instelling die in alle lidstaten nadrukkelijk zichtbaar is, is de Commissie. Daarom moet, op grond van het beginsel van gelijkwaardigheid, ook in de toekomst elke lidstaat een commissaris kunnen leveren.

Het werk van de Conventie is wat het verbeteren van de communautaire regelgeving betreft de goede kant uitgegaan. Ik steun de oproep van Commissievoorzitter Prodi om bij de Europese besluitvorming af te zien van het vetorecht. Met het vetorecht brengen wij niets goeds tot stand, maar wordt alleen de besluitvorming bemoeilijkt en vertraagd.

Een prioriteit van de Europese Unie is deze zitting de voedselveiligheid. Het was echter niet mogelijk een vestigingsplaats voor de Voedselveiligheidsautoriteit aan te wijzen, omdat er van het vetorecht gebruik werd gemaakt. Het is noodzakelijk de knoop in Thessaloniki door te hakken en te besluiten dat Helsinki de vaste vestigingsplaats van de Voedselveiligheidsautoriteit wordt. Helsinki beschikt al over alle middelen om de autoriteit direct na het nemen van dit besluit met haar werkzaamheden te laten beginnen.

Ten slotte wil ik met name Griekenland, het land dat het voorzitterschap thans bekleedt, bedanken voor de vooruitgang die is geboekt in kwesties van maritieme veiligheid.

3-044

Karamanou (PSE). - *(EL)* Mijnheer de Voorzitter, na de lovende woorden van de collega's over de bekwaamheid, gevoeligheid en efficiëntie van het Grieks voorzitterschap rest mij enkel nog uiting te geven aan de voldoening van al degenen die van dichtbij hebben kunnen meemaken wat voorzitter Prodi gedrevenheid en intelligentie noemde.

Op de agenda van Thessaloniki staan enkele cruciale vraagstukken, vraagstukken waarover verdeeldheid bestaat, zowel tussen de lidstaten als in de publieke opinie. Het ontwerp voor een constitutioneel verdrag is van groot belang. Wij hopen dat de Conventie een allesomvattend voorstel op tafel zal leggen - een voorstel dat de Europese Unie in staat zal stellen haar identiteitscrisis te overwinnen - en niet zal komen met een lijst van opties. Samen met duizenden vrouwenorganisaties in heel Europa hoop ik eveneens dat in het ontwerpverdrag de gelijkheid van vrouwen en mannen in alle sectoren volledig wordt verankerd, dat elke uitsluiting op grond van geslacht wordt afgeschaft en dat een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de Europese democratische instellingen wordt gewaarborgd. De vrouwen zullen nooit instemmen met een grondwet waarin de gelijkheid van vrouwen en mannen niet wordt genoemd onder de waarden en doelstellingen van de Unie. De vrouwen zullen nooit aanvaarden dat bij gebrek aan een duidelijke rechtsgrondslag in het

Verdrag geen maatregelen kunnen worden genomen tegen het toenemende geweld tegen vrouwen en tegen handel in en seksuele uitbuiting van vrouwen.

Wat asiel en immigratie betreft verwerpen wij de gedachtegang die ten grondslag ligt aan het ontwerp van het Verenigd Koninkrijk voor de herziening van het asielrecht. Daarmee wordt het Verdrag van Genève van 1951 letterlijk door midden gescheurd. In de politieke besluiten die in Thessaloniki worden genomen moet serieus rekening worden gehouden met de voorstellen van de Hoge Commissaris van de VN voor de vluchtelingen. Zoals mevrouw Terrón i Cusí al zei, komen de meeste immigranten de Europese Unie langs legale weg binnen. Daarom moeten wij zorgen voor een beter beheer van de migratiestromen, in plaats van de grenzen te versterken en repressieve maatregelen te nemen. En wij moeten immigratie ook niet in verband brengen met de activiteiten van criminele organisaties.

Tot slot zullen op de agenda van de topontmoeting van de Europese Unie en de VS de volgende thema's moeten staan: ten eerste de afschaffing van de doodstraf in de VS, ten tweede de behandeling van de krijgsgevangenen in Guantánamo en ten derde hetgeen wij in dit Huis de leugen van de eeuw hebben genoemd: het bestaan van massavernietigingswapens in Irak.

Mijnheer de fungerend voorzitter, Thessaloniki zal de westelijke Balkanlanden een duidelijk toetredingsperspectief moeten bieden. Dan zal begonnen moeten worden met de voorbereiding op de pretoetredingsfase. Dit is een absolute voorwaarde voor vrede en stabiliteit in de regio.

3-045

Yiannitsis, Raad. - (EL) Mijnheer de ondervoorzitter van het Parlement, mijnheer de voorzitter van de Commissie, dames en heren, allereerst wilde ik de Voorzitter van het Parlement, de heer Prodi en alle afgevaardigden hartelijk bedanken voor hun vriendelijke woorden over de inspanningen van het voorzitterschap gedurende dit halfjaar, waarin een reeks heel belangrijke vraagstukken moest worden behandeld. Ook wil ik u hartelijk danken voor uw opmerkingen van persoonlijke aard.

Dit is de laatste dag waarop het Grieks voorzitterschap en ik persoonlijk hier aanwezig zullen zijn in het Europees Parlement. Wij hebben nu nog ongeveer drie weken de tijd om ons programma af te maken. Ik heb nota genomen van de punten die uw bijzondere aandacht hebben gekregen en ik beloof u dat wij onze uiterste best zullen doen om voor de al zo lang doorgeschoven gebleven problemen een oplossing te vinden. Over de resultaten van het voorzitterschap en over de ontwikkelingen bij enkele andere, niet rechtstreeks met Thessaloniki verband houdende vraagstukken zal de premier, de heer Simitis, u volgens het programma op 1 juli informeren. Dames en heren, ik zal kort drie, of misschien meer, punten aanstippen die verband houden met hetgeen ik over Thessaloniki zei.

Ten eerste de kwestie van de westelijke Balkan. Inderdaad is het zeer belangrijk dat de Europese Unie de Balkan een politieke boodschap geeft en duidelijk maakt dat zij steun geeft aan hun Europees perspectief en dat zij hen op hun weg daarnaartoe zal helpen. Wij moeten evenwel ook duidelijk maken dat deze landen zelf inspanningen moeten ondernemen en hervormingen moeten doorvoeren als ze verder willen komen, en dat wij hen terzijde willen staan en ze een toetredingsproces in het vooruitzicht willen stellen. Het voorzitterschap is van mening dat de Balkan niet het andere einde van de wereld is. De Balkan is Europa en daarom is het zeer belangrijk dat de Europese Unie bijzondere aandacht schenkt aan deze kwetsbare regio. Daarom willen wij met de resultaten van de bijeenkomst een impuls geven aan het integratieproces en een beleid uitzetten, en dan moet natuurlijk ook de noodzakelijke financiële steun worden gegeven aan de inspanningen van deze landen. Wij weten allen welk tragisch lot president Djindjic van Servië ten deel is gevallen enkele maanden geleden. Deze tragische gebeurtenis had echter ook een positieve kant: daardoor zijn de geesten wakker geschud. Er bestaat nu van velerlei zijde meer begrip en meer actiebereidheid.

Immigratie is een enorm probleem voor Europa. Deze kwestie is gedurende dit semester natuurlijk overschaduwed door de politieke ontwikkelingen rondom Irak, maar ze heeft absoluut nog hetzelfde gewicht als aan het einde van het vorige voorzitterschap. Voor ons is en blijft dit een zeer belangrijk vraagstuk, ongeacht de politieke ontwikkelingen. Er moeten inspanningen worden ondernomen. Wij verwachten dat nog deze maand initiatieven zullen worden genomen door de Commissie en de Raad, en dan zullen wij zien wat er alsnog gedaan kan worden. Wij moeten een evenwicht zien te bewerkstelligen tussen de immigranten die legaal op Europees grondgebied verblijven en onze samenlevingen. Wij moeten middelen zien te vinden om de problemen in verband met illegale immigratie en de angsten in onze samenleving aan te pakken. Wij moeten financiële middelen zien te vinden om deze problemen aan te pakken.

Uiteraard is uitvoerig gesproken over het vraagstuk van de Conventie. Dat zal de hoofdschotel worden voor de Top. Thessaloniki zal inderdaad zeer belangrijk zijn en wij als Grieks voorzitterschap willen succes boeken. Laken heeft de bakens uitgezet voor de Conventie en de voorwaarden aangegeven waarbinnen deze zich moet bewegen. In Thessaloniki zullen wij, als wij de zaak goed aanpakken, tot een tevredenstellend resultaat kunnen komen en belangrijke vorderingen kunnen maken met het oog op de ontwikkelingen in Europa en het Europese eenmakingsproces. Wij hopen dat in de resterende tijd iedereen zijn uiterste best zal doen om tot een productief resultaat te komen.

Tot slot wil ik er nog op wijzen dat enkele maanden na het begin van het Grieks voorzitterschap Europa zich in een andere, heel belangrijke fase bevond. Wij zijn nu een ruimte geworden van 25 lidstaten, een ruimte die nu al bijna drie jaar een gemeenschappelijke munt heeft. Wij zijn een Unie die de noodzaak van institutionele hervormingen inziet en daaraan werkt, een Unie die de noodzaak van een sterke aanwezigheid op het gebied van het buitenlands en defensiebeleid inziet. Al hetgeen in deze maanden is gebeurd was een katalysator voor al deze vraagstukken. Wij zijn een Europa dat nu spreekt over nieuwe beleidsvormen, zoals het zogeheten *Wider Europe - New Neighbourhood*-beleid inzake de Balkan, de Middellandse Zee en het Midden-Oosten, economisch intergouvernementalisme en immigratie. Al die zaken geven een andere teneur aan de ontwikkeling van Europa. Wij zijn een ruimte geworden die mijns inziens via dit streven vertrouwen moet zien te wekken bij haar burgers als het gaat om de toekomst van deze ruimte, om de democratie en de mensenrechten, om de sociale verworvenheden, de werkgelegenheid, de economische groei en meer in het algemeen om het vermogen antwoorden te vinden voor de ernstige problemen van onze samenlevingen.

In het teken van dat alles moeten mijns inziens ook de antwoorden staan die tot het eind van deze maand en natuurlijk in de volgende maanden, met de volgende voorzitterschappen, gevonden moeten worden.

3-046

Prodi, voorzitter van de Commissie. - (IT) Mijnheer de Voorzitter, geachte afgevaardigden, dit was een zeer intensief en zeer interessant debat. Ik heb nota genomen van alle punten die zijn aangestipt en die van vitaal belang zijn voor onze toekomst: van de Balkan tot de gelijkheid van de burgers in de Unie en het behoud van de instellingen. In dit korte antwoord wil ik mij beperken tot een oproep, tot een mijns inziens absoluut noodzakelijke oproep, want wij moeten in Thessaloniki beslissingen nemen, beslissingen die van fundamenteel belang zullen zijn voor onze toekomst.

Ik wil een oproep richten tot de Conventie: geeft u ons het antwoord dat u - zoals velen onder ons, om te beginnen de heer Wurtz, zeggen - als Conventie nog niet heeft gegeven. Daar is een heel eenvoudige reden voor. Wij begonnen aan te dringen op het instellen van een conventie op een moment waarop onze instellingen diep in de put zaten. Na de nacht van Nice, toen bleek dat de intergouvernementele methode, de methode van onderhandelingen tussen de lidstaten - tijdens die intergouvernementele nachten - geen tevredenstellende resultaten kon opleveren, zeiden wij: wij willen een conventie. Wij wilden een conventie omdat wij onze bevolking en onze parlementen de passende soevereiniteit wilden teruggeven.

De Conventie is nu aan het werk geslagen; het moest een proces worden dat op zeker moment zou worden afgesloten, en de Conventie moest de Intergouvernementele Conferentie een afgerond product voorleggen. Wij hebben evenwel gezien dat er een parallel proces is ontstaan, een soort met de Conventie parallel lopende Intergouvernementele Conferentie. Wij hebben gezien dat de Conventie versplinterd raakte, en wij zien nu zelfs dat het risico op versplintering nog groter wordt. Ik herhaal de woorden van mevrouw Frassoni: men geeft ons in deze dagen de verkeerde indruk, de verkeerde boodschap dat de Conventie over alles verdeeld is. Daarom wil ik een heel eenvoudige oproep doen: laten wij ervoor zorgen dat de Conventie zich volledig en autonoom van haar taak als Conventie kan kwijten, dat zij een nauwkeurig en goed onderbouwd ontwerp op tafel kan leggen, zoals u allen hebt gevraagd. De voltallige vergadering van de Conventie vertegenwoordigt namelijk alle burgers, alle landen, alle instellingen van ons Europa. Wij hebben haar stem nodig. Zij moet haar rol volledig kunnen vervullen.

In de afgelopen maanden waren wij verdeeld over fundamentele punten van ons beleid en zijn wij zelfs vernederd in ons buitenlands beleid. Willen wij onszelf de instrumenten ontfemen die wij nodig hebben om onze waardigheid te herstellen? Willen wij onszelf de moed ontnemen om voorstellen te doen die wij als instrument nodig hebben om te overleven? Het verheugt mij ten zeerste dat ik de woorden kan herhalen van de voorzitters van alle grote fracties - die ik tot mijn genoegen hier voor mij zie zitten -, die allen coherente, moedige voorstellen hebben gedaan inzake de regels van het bondgenootschap, de rol van het Parlement en de dynamische toekomst van de instellingen. Zij hebben moedige voorstellen gedaan voor het heden en de toekomst, zoals de samensmelting van de functies van Commissievoorzitter en Raadsvoorzitter. Zij hebben allen tezamen een gemeenschappelijk kader aangegeven voor hetgeen zij van het toekomstige Europa willen. Daarom vraag ik de Conventie één advies, één krachtig advies voor te leggen aan de Intergouvernementele Conferentie.

(Applaus)

Daarom vraag ik u, voorzitters van de grootste Europese fracties, onze vrienden en collega's in de voltallige vergadering te zeggen dat zij hun stem moeten verheffen en de voorwaarden moeten verduidelijken waaronder zij bereid zouden zijn het nieuwe pact te ondertekenen waarop Europa moet worden gegrondvest. Dat is de oproep die ik tot u richt, want op dit moment hebben wij allen behoefte aan de stem van de Conventie voor het nieuwe Europa.

(Levendig applaus)

3-047

De Voorzitter. - Hartelijk dank, mijnheer de voorzitter van de Commissie.

Ik heb wat dit thema betreft zes ontwerpresoluties ontvangen overeenkomstig artikel 37 van het Reglement.¹

Het debat is gesloten.

De stemming vindt morgen plaats.

3-048

VOORZITTER: DE HEER COX

Voorzitter

3-049

Martínez Martínez (PSE). – *(ES)* Mijnheer de Voorzitter, wij zitten de hele ochtend al in spanning over een verschrikkelijk treinongeval dat in Chinchilla, in mijn streek Castilla-La Mancha, in Spanje, heeft plaatsgevonden. Daarbij zijn talloze doden gevallen, maar nog erger is dat naar het schijnt 21 personen worden vermist. Zij bevinden zich in de treinwagons en zijn volledig verkoold.

Gelet op het verdriet dat mijn land en mijn regio in het bijzonder, treft, wilde ik mijn collega's van deze tragedie op de hoogte stellen en de Voorzitter vragen om een boodschap van rouw en solidariteit uit te doen gaan naar de getroffen families en de regionale regering van Castilla-La Mancha, die door deze rampspoed zijn overvallen.

(Applaus)

3-050

De Voorzitter. – Mijnheer Martínez, uiteraard zal ik de condoleances en het medeleven van dit Parlement via de gepaste kanalen overbrengen. Na al het slechte nieuws uit Spanje van de afgelopen tijd, is het bijzonder triest om over dit afschuwelijke ongeluk te horen.

Ik heb van de heer Turco een brief, gedateerd op 29 april 2003, ontvangen waarin hij het Parlement verzoekt op te komen voor de parlementaire onschendbaarheid van de heer Marco Pannella, naar aanleiding van diens veroordeling tot een gevangenisstraf, omgezet in een beperking van zijn bewegingsvrijheid, vanwege gebeurtenissen die in Italië hebben plaatsgevonden. De heer Pannella kan de plenaire vergaderingen bijwonen, maar hij kan niet deelnemen aan de vergaderingen van de commissies of aan andere activiteiten van het Parlement.

Overeenkomstig artikel 5, lid 3, van het Reglement, wordt dit verzoek bij dezen verwezen naar de Commissie juridische zaken en interne markt, die de zaak in behandeling zal nemen.

3-051

Gollnisch (NI). – *(FR)* Mijnheer de Voorzitter, gegeven de omstandigheden sta ik volledig achter uw beslissing deze zaak aan de Commissie juridische zaken en interne markt voor te leggen. Parlementaire immuniteit verheft een parlementslid niet boven de wet, maar vormt een garantie tegen onterechte vervolging die de uitvoerende macht via een openbaar ministerie zou kunnen instellen.

Dit is de kwestie, mijnheer de Voorzitter: wat gebeurt er als een land een flagrante schending van de immuniteit van een van de leden van dit Parlement begaat, daarbij misbruik makend van het begrip "op heterdaad", en hem vervolgens na een reeks strafrechtelijke procedures zijn mandaat ontnemt? Dat is wat er met Jean-Marie Le Pen is gebeurd. Wat iemand verder ook mag vinden van de denkbeelden van de heer Le Pen, de Franse regering heeft niet om de opheffing van zijn parlementaire immuniteit gevraagd alvorens strafrechtelijke vervolging in te stellen. Eerst werd hij gedagvaard voor een overtreding, maar vervolgens heeft de regering de aanklacht op kunstmatige gronden veranderd zodat er sprake was van een misdrijf en zij zijn mandaat kon intrekken. Het zou het Parlement in dit geval sieren als het geen gevolg zou geven aan het vonnis en de indirecte consequentie ervan - het intrekken van het mandaat, dat er sowieso met de haren bij gesleept is - naast zich neer zou leggen.

3-052

De Voorzitter. – Ik zou dit Parlement willen laten weten dat schriftelijke verklaring nr. 4/2003 van de heer Tannock, mevrouw Villiers, de heer Helmer, mevrouw McKenna en de heer De Roo, over het vervoer van levende dieren uit lidstaten en kandidaat-lidstaten, op 3 juni 2003 door de meerderheid van de leden van het Parlement was ondertekend. Derhalve zal de verklaring worden doorgestuurd naar degenen tot wie zij gericht is en zal zij samen met de namen van de ondertekenaars worden gepubliceerd.

(Applaus)

3-053

¹ Zie notulen

Tannock (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik wil alle leden van het Parlement, van alle nationaliteiten, delegaties en fracties, bedanken voor het feit dat zij mijn schriftelijke verklaring hebben ondertekend. De manier waarop een samenleving haar dieren behandelt, is een maatstaf voor haar beschaving. Dit is een duidelijk signaal naar de Commissie en in het bijzonder naar commissaris Byrne, en ik roep hem bij dezen dan ook op om naar het Parlement te komen om over deze kwestie een verklaring af te leggen.

De handhaving van hoge normen voor het welzijn van dieren tijdens diertransporten gaat ons zeer ter harte. Dat geldt in het bijzonder voor de toetredende landen, waar geen sprake is van een traditie van hoge welzijnsnormen voor dieren.

Ik wil ook graag opmerken dat ik bijzonder verheugd ben over het feit dat mijn amendement op het verslag-Corbett, als gevolg waarvan schriftelijke verklaringen buiten de plenaire vergadering kunnen worden getekend, hiermee zijn nut heeft bewezen. Ik heb vandaag geconstateerd dat er veel belangstelling bestaat voor zowel piraterij als rugby (League). Laten wij hopen dat de leden van dit Parlement in de toekomst hierover, en over andere onderwerpen, verklaringen zullen ondertekenen.

(Applaus)

3-054

Stemming

3-055

De Voorzitter. – Wij gaan nu over tot de stemming.

Verslag (A5-0162/2003) van de heer Fava, namens de Commissie visserij, over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over het actieplan om de sociale, economische en regionale gevolgen van de herstructurering van de visserijsector in de Europese Unie tegen te gaan (COM(2002) 600 – C5-0073/2003 - 2003/2039(INI))

(Het Parlement neemt de tekst aan)

Voorstel van de Conferentie van voorzitters in aanvulling op het besluit van het Europees Parlement van 9 april 2003: toevoeging van een elfde vergaderperiode van maandag 3 tot en met donderdag 6 mei 2004

(Na verwerping van amendement 1 verklaart de Voorzitter het voorstel van de Conferentie van voorzitters te zijn goedgekeurd)

Verslag (A5-0193/2003) van de heer Rothley, namens de Commissie juridische zaken en interne markt, over de aanneming van het Statuut van de leden van het Europees Parlement (2003/2004(INI))

Vóór de stemming

3-056

Cohn-Bendit (Verts/ALE). - *(FR)* Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, ieder van ons heeft het standpunt van de Commissie gelezen.

Er zijn nu twee mogelijkheden, en ik weet niet of de rede in deze zaal voor een keer zal zegevieren.

(Tekenen van onrust)

Rustig maar! Het is eigenlijk heel eigenaardig. Telkens wanneer het Parlement een advies uitbrengt, vragen we de Commissie daar grondig over na te denken. Als nu de Commissie een advies uitbrengt, vraag ik u even grondig na te denken over wat de Commissie schrijft, want wij verlangen hetzelfde constant van de Raad en de Commissie! Dat is de reden. Heel eenvoudig.

(Applaus)

De Commissie heeft ons zwart op wit geschreven dat datgene wat wij vragen erop neerkomt dat het verslag terug wordt verwezen naar de commissie.

(Spreker wordt door de Voorzitter verzocht tot de motie van orde te komen waarvoor hij het woord heeft gevraagd)

Het gaat niet om een motie van orde, mijnheer de Voorzitter, maar om een verzoek tot terugverwijzing naar de commissie op grond van artikel 144.

Ik ga dus verder, en laat niemand achteraf beweren dat hij niet volledig op de hoogte was. De Raad, die maar moeilijk tot overeenstemming kan komen, zal precies hetzelfde argument aanvoeren als de Commissie om nee te zeggen tegen een eenvormig Statuut. Er zijn immers landen die geen eenvormig Statuut voor Parlementsleden willen. Om die reden verzoek ik om terugverwijzing naar de commissie, zodat het artikel over immuniteit gewijzigd kan worden en we onszelf de kans gunnen op een eenvormig Statuut. De Raad kan alleen maar met ja of nee antwoorden, omdat dit voor de Raad een instemmingsprocedure is. Wie deze tekst in zijn huidige vorm aan de Raad wil voorleggen, moet zich dus tegenover de Europese publieke opinie verantwoorden voor het feit dat hij geen Europees Statuut wil.

(Tekenen van onrust en applaus)

Ik verzoek dus om terugverwijzing naar de commissie om de zaak opnieuw te bestuderen.

3-057

De Voorzitter. – Volgens het Reglement heeft de heer Cohn-Bendit het volste recht om dat verzoek te doen. Hij heeft zich ten gunste van het voorstel uitgesproken.

3-058

Lehne (PPE-DE). – *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen verzoeken om dit af te wijzen, en wel om de eenvoudige reden dat de Commissie in haar advies eenduidig gezegd heeft dat dit een door en door serieus voorstel is.

(Applaus)

Wij discussiëren al vijf jaar over dit onderwerp, en het is absoluut niet zinvol om al deze discussies nog eens te voeren. Deze zaak is meer dan rijp voor een beslissing, en ik kan het geachte Parlement alleen maar verzoeken er nu over te besluiten en deze eindeloze discussie niet voort te zetten. Mijn verzoek is derhalve om dit verzoek om terugverwijzing te verwerpen.

(Applaus)

3-059

De Voorzitter. – Ik wil het debat niet heropenen. We hebben een spreker ‘vóór’ en een spreker ‘tegen’ gehad. Volgens de procedure dienen we nu over het voorstel te stemmen. Het voorstel is het verslag terug te verwijzen naar de commissie.

(Het Parlement verwierpt het voorstel tot terugverwijzing naar de commissie)

Ik hoop dat u in het afgelopen etmaal de tekst met het advies van de Commissie hebt ontvangen. Voor we tot de stemming overgaan, zou ik de Commissie willen verzoeken een korte verklaring over de kwestie af te leggen en ik zou de rapporteur willen vragen hier een korte reactie op te geven. Vervolgens zullen we overgaan tot de stemming.

3-060

Patten, Commissie. - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, luisterend naar de voorlaatste spreker ben ik er niet helemaal zeker van of ik mij nu in een rationeel debat begeef of dat ik een kamikazeactie onderneem, maar ik lees hier ...

(Gelach)

... Het doet mij genoegen ...

(Gelach en applaus)

.... het Parlement te kunnen medelen dat de Commissie, in navolging van de uitslag van de stemming over het ontwerpstatuut van de leden van het Europees Parlement, tijdens haar vergadering van gisteren het volgens artikel 190, lid 5, van het Verdrag vereiste advies heeft vastgesteld en dat zij dit aan het Parlement heeft meegedeeld.

De Commissie hoopt dat haar advies een positieve bijdrage kan leveren aan de afronding van de procedure tussen de drie instellingen, zodat nu eindelijk een Statuut van de leden van het Europees Parlement voor de volgende zittingsperiode van kracht kan worden. Dit zou een belangrijke stap vooruit betekenen voor het Parlement en de Commissie zou dit van harte toejuichen.

Wij hebben ons zo constructief en positief mogelijk opgesteld om deze moeilijke zaak tot een goed einde te brengen. Wij hopen dat het Statuut nu zonder verdere problemen kan worden aangenomen. Dat was het dan.

(Gelach en applaus)

3-061

Rothley (PSE), rapporteur. – *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, de Commissie heeft inderdaad een constructieve bijdrage geleverd. Hartelijk dank daarvoor. Wij zien hierin een ondersteuning van de positie van het Parlement. Er is overigens met betrekking tot artikel 33 een misverstand dat niet zou zijn ontstaan als de Duitse tekst als uitgangspunt genomen was. Nu wij het over misverstanden hebben, zou ik erop willen wijzen dat het amendement van mijn fractie aangaande schrapping van paragraaf 5 van de ontwerp-resolutie alleen maar betekent dat, gezien het feit dat het Bureau met de hervorming heeft ingestemd, een oproep aan het Bureau om deze hervorming goed te keuren natuurlijk geen zin meer heeft. Dat is al geregeld. Meer steekt er niet achter.

Misschien mag ik, mijnheer de Voorzitter, nog op het volgende wijzen. Wij stemmen vandaag over het Statuut; dat moet vandaag worden aangenomen. Dat is een besluit volgens artikel 190, lid 5, van het Verdrag. Wij stemmen niet over de vraag of we de hervorming willen of niet, zoals een paar kranten schreven. Dat is niet het geval! Wij willen deze hervorming allemaal. Maar ik zou diegenen die vooral dit aspect op de voorgrond plaatsen, dankbaar zijn als zij eindelijk zouden ophouden de meerderheid van dit Parlement zwart te maken door te suggereren dat wij de hervorming willen blokkeren door andere, legitieme politieke doelen met dit Statuut te verbinden.

(Applaus)

Dit is dus een besluit volgens artikel 190, lid 5. Niettemin staan wij, wat betreft de belasting, open voor het voorstel van de Raad voor een beperkt aantal lidstaten invoering van een aanvullende nationale belasting toe te staan. We staan open voor dit voorstel.

Mijnheer de Voorzitter, uw interventie van gisteren na de stemming siert u. Het was een nobele interventie, een interventie die getuigde van uw politieke wijsheid. Het was ook een moedige interventie en ik zou willen dat dit Parlement de moed zou opbrengen om zijn politieke verantwoording te nemen. Er staat zeer veel op het spel vandaag. Beste collega's, brengt u alstublieft, in het belang van de volkeren van Europa die wij dienen, deze politieke moed op!

(Applaus)

3-062

Vóór de stemming over amendement 7

3-063

Krarp (GUE/NGL). – *(DA)* Ik vraag het woord overeenkomstig de bepalingen van het Reglement om een zeer specifieke reden. Ik zal mij niet in hogere sferen begeven zoals de heer Rothley, maar ik wil hem duidelijk maken waarom de Fractie van de Europese Sociaal-Democraten schrapping wenst van paragraaf 5 van de resolutie. De reden is gewoon dat het Bureau al een besluit heeft genomen. De eis dat de regeling voor de reiskostenvergoeding op hetzelfde ogenblik als het nieuwe Statuut – als dat er ooit komt – in werking treedt, is evenwel gebaseerd op enkele fundamentele principes.

Er is met name één punt dat verduidelijking behoeft en daarom dien ik een mondeling amendement in op paragraaf 5. In plaats van het Bureau te vragen een besluit te nemen, stel ik voor het zo te formuleren dat we het besluit van het Bureau voor kennisgeving aannemen en er de volgende belangrijke zin aan toevoegen: na de zin "samen met het nieuwe Statuut in werking treden" zou ik willen toevoegen "en met dezelfde geldigheid als het Statuut".

Dit is misschien niet zo gemakkelijk te vertalen, maar het is gebaseerd op het principe dat de besluiten die over de vergoeding van reiskosten genomen worden, dezelfde juridische geldigheid hebben als het Statuut. Dat is mijn voorstel.

3-064

De Voorzitter. – Als amendement 7 wordt aangenomen betekent dit dat de betreffende paragraaf wordt weggelaten. In dat geval zou het mondeling amendement niet meer relevant zijn, aangezien de paragraaf waarop het betrekking heeft, reeds zou zijn geschrapt. Indien amendement 7 wordt verworpen, zal ik het Parlement vragen of het mondeling amendement van de heer Krarp wenst te aanvaarden.

(Het Parlement neemt de resolutie aan)

3-065

Mombaur (PPE-DE), ondervoorzitter van de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie. – *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, met de volgende drie verslagen stemt het Parlement over het met de Raad onderhandelde pakket omtrent het besluit inzake de totstandkoming van de interne Europese energiemarkt. Als waarnemend voorzitter van de bevoegde commissie, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie, is het mijn plicht om hier een verklaring af te leggen voordat we verder gaan. Het Parlement stemt over vijftig amendementen in drie verslagen. Bij deze

compromisvoorstellen behoren twee verklaringen. Een daarvan is de verklaring van de Commissie, die de vice-voorzitter van de Commissie tijdens het debat van maandag aan het Parlement heeft voorgelegd. Deze is opgenomen in de notulen. Verder hoort er een interinstitutionele verklaring bij van het Parlement, de Raad en de Commissie, en er is overeengekomen dat deze verklaring in de notulen van het Parlement wordt opgenomen, dat beide verklaringen in het Publicatieblad van de Europese Unie worden gepubliceerd, samen met de wetgevende tekst, en dat deze regeling zelf ook in de notulen van het Parlement wordt vastgelegd.

Ik heb dus ook de plicht om de interinstitutionele verklaring hier voor te lezen. Ik kan u geruststellen, het is niet zo'n lange verklaring. De tekst is als volgt: "Het Europees Parlement, de Raad en de Commissie onderstrepen de noodzaak voor de lidstaten ervoor te zorgen dat passende financiële middelen voor ontmantelings- of afvalbeheeractiviteiten, die in de lidstaten worden gecontroleerd, inderdaad beschikbaar zijn voor het doel waarvoor deze zijn bestemd en op een transparante wijze worden beheerd, zodat belemmeringen voor een eerlijke concurrentie op de energiemarkt worden voorkomen." Ik verzoek u deze verklaring namens het Parlement te ondertekenen en zorg te dragen voor de publicatie ervan in het Publicatieblad.

(Applaus)

3-066

De Voorzitter. – Mijnheer Mombaur, ik zal deze verklaring met plezier ondertekenen en erop toezien dat zij officieel wordt gepubliceerd. Ik wil via u uw commissie en de rapporteurs feliciteren met het buitengewone werk dat is verricht, een prachtig voorbeeld van politiek op haar best.

(Applaus)

Aanbeveling voor de tweede lezing (A5-0136/2003), namens de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie, betreffende het gemeenschappelijk standpunt, door de Raad vastgesteld met het oog op de aanneming van de richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 96/92/EG (15528/2/2002 - C5-0034/2003 - 2001/0077(COD)) (rapporteur: Claude Turmes)

Vóór de stemming

3-067

Turmes (Verts/ALE), rapporteur. - (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, bij de stemming over de richtlijn in eerste lezing heeft de Commissie beloofd twee met elkaar verband houdende richtlijnen in te dienen: een over warmtekraftkoppeling, en hier heeft de Commissie woord gehouden, en een over energie-efficiëntie, die erg belangrijk is om op dit gebied een kader te scheppen voor de markt.

Deze richtlijn is ons om te beginnen voor na de zomer van 2002 beloofd, en vervolgens voor eind 2002. Hij is er nog altijd niet, en nu bestaat het risico dat deze belangrijke richtlijn voor het einde van deze zittingsperiode niet meer kan worden aangenomen. Kan de Commissie ons ervan verzekeren dat deze richtlijn zo snel mogelijk wordt ingediend, liefst nog voor de zomer?

3-068

Patten, Commissie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik weet dat de geachte afgevaardigde zich zorgen maakt over deze kwestie en ik weet ook wat hierover in het verleden is gezegd. Er is mij verteld dat de richtlijn later dit jaar door de Commissie zal worden ingediend en ik heb nota genomen van de opmerking van de geachte afgevaardigde dat het Parlement de gelegenheid moet krijgen vóór volgend jaar zomer hierover te stemmen. Ik zal ervoor zorgen dat deze opmerking onder de aandacht van mijn collega's in de Commissie wordt gebracht.

3-069

Vóór de stemming over amendement 52

3-070

Turmes (Verts/ALE), rapporteur. - (FR) Mijnheer de Voorzitter, de Commissie heeft haar verklaring over de ontmantelingsfondsen gewijzigd. Het staat nu vast dat het mededingingsbeleid zoals vervat in het Unieverdrag, onder auspiciën van het directoraat-generaal Mededingingsbeleid ten volle wordt toegepast op de ontmantelingsfondsen en de nucleaire sector. Als rapporteur complimenteer ik de Commissie met deze aanpak - één markt, één mededingingsbeleid - en ik vermoed dat de overgrote meerderheid van het Parlement mij hierin steunt. Ik kan het amendement dus intrekken.

3-071

(De Voorzitter verklaart het aldus gewijzigde gemeenschappelijk standpunt te zijn goedgekeurd)

Aanbeveling voor de tweede lezing (A5-0135/2003), namens de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie, betreffende het gemeenschappelijk standpunt, door de Raad vastgesteld met het oog op de aanneming van de richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en houdende intrekking van Richtlijn 98/30/EG (15531/2/2002 – C5-0035/2003 – 2001/0077A(COD)) (rapporteur: Bernhard Rapkay)

(De Voorzitter verklaart het aldus gewijzigde gemeenschappelijk standpunt te zijn goedgekeurd)

Aanbeveling voor de tweede lezing (A5-0134/2003), namens de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie, betreffende het gemeenschappelijk standpunt, door de Raad vastgesteld met het oog op de aanneming van de verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit (15527/2/2002 – C5-0036/2003 – 2001/0078(COD)) (rapporteur: Peter Michael Mombaur)

(De Voorzitter verklaart het aldus gewijzigde gemeenschappelijk standpunt te zijn goedgekeurd)

Aanbeveling voor de tweede lezing (A5-0132/2003), namens de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie, betreffende het gemeenschappelijk standpunt, door de Raad vastgesteld met het oog op de aanneming van de beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot opstelling van richtsnoeren voor Trans-Europese netwerken in de energiesector en houdende intrekking van Beschikking nr. 1254/96/EG (15767/2/2002 – C5-0033/2003 – 2001/0311(COD)) (rapporteur: Nicholas Clegg)

(De Voorzitter verklaart het aldus gewijzigde gemeenschappelijk standpunt te zijn goedgekeurd)

De Voorzitter. – Daarmee sluiten we dit energiepakket af. Dankzij het harde werk dat bij de tweede lezing is verricht, en met de verklaringen die op verzoek van de heer Mombaur zullen worden gepubliceerd en ondertekend, hebben we dit proces kunnen voltooien zonder dat er een bemiddelingsprocedure in gang moest worden gezet. Zoals ik al eerder opmerkte, gaat het hier om een uitstekende politieke prestatie van de betrokkenen. Namens het Parlement wil ik allen die eraan hebben bijgedragen, gelukwensen.

(Applaus)

Aanbeveling voor de tweede lezing (A5-0154/2003), namens de Commissie milieu, volksgezondheid en consumentenbeleid, betreffende het gemeenschappelijk standpunt, door de Raad vastgesteld met het oog op de aanneming van de verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van genetisch gemodificeerde organismen (15546/1/2002 – C5-0081/2003 – 2002/0046(COD)) (rapporteur: Jonas Sjöstedt)

Vóór de stemming

3-072

Sjöstedt (GUE/NGL), rapporteur. – *(SV)* Mijnheer de Voorzitter, ik vestig de aandacht van de leden op de voorwaarden waaronder deze stemming plaatsvindt. Volgens de politieke overeenkomst die het Parlement, de Raad en de Commissie hebben gesloten, kunnen wij een bemiddelingsprocedure vermijden door deze aanbeveling aan te nemen. Dit veronderstelt dat wij voor het eerste blok stemmen en tegen het tweede en derde blok. Ik verzoek de leden bijgevolg om zo te stemmen. Het merendeel van onze wensen wordt daarmee ingewilligd en het stelt ons in staat een bemiddelingsprocedure te vermijden.

3-073

(De Voorzitter verklaart het aldus gewijzigde gemeenschappelijk standpunt te zijn goedgekeurd)

Verslag (A5-0144/2003) van de heer Piecyk, namens de Commissie regionaal beleid, vervoer en toerisme, over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 417/2002 betreffende het versneld invoeren van de vereisten inzake een dubbelwandige uitvoering of een

gelijkwaardig ontwerp voor enkelwandige olietankschepen en tot intrekking van verordening (EG) nr. 2978/94 van de Raad (COM(2002) 780 – C5-0629/2002 – 2002/0310(COD))

Vóór de stemming

3-074

Piecyk (PSE), rapporteur. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, in dit verslag gaat het erom dat wij oude tankschepen, die onder andere de ramp van de *Prestige* hebben veroorzaakt, zo snel mogelijk uit de vaart halen.

We zijn het er met de Raad en de Commissie over eens geworden dat hetgeen de commissie heeft besloten, ook een gemeenschappelijk besluit is en dat wij vandaag de eerste lezing kunnen afsluiten. Daarom verzoek ik alle collega's om alleen te stemmen voor datgene wat onze commissie heeft besloten. Anders zouden wij het tijdschema in gevaar brengen. Als we de eerste lezing kunnen afronden, zou deze verordening in de zomer van kracht kunnen worden, waarmee wij een aanzienlijke verbetering van de veiligheid aan boord en op zee in onze Europese wateren zouden bereiken.

De amendementen 33 en 34 van de Fractie van de Europese Liberale en Democratische Partij zijn ingetrokken, en ik hoop dan ook dat de andere collega's alleen over de amendementen van onze commissie zullen stemmen.

3-075

De Voorzitter. – Mijnheer Vermeer, kunt u bevestigen dat de Fractie van de Europese Liberale en Democratische Partij de betreffende amendementen intrekt?

3-076

Vermeer (ELDR). – Voorzitter, het is buitengewoon belangrijk dat we niet alleen de enkelwandige olietankers uitfaseren maar dat we ook beseffen dat er dan 200 à 300 schepen ergens liggen. Het Parlement moet niet alleen de verantwoordelijkheid nemen om de uitfasering van die tankers te bevorderen, maar ook de verantwoordelijkheid nemen voor *waste management*, voor de correcte afhandeling en *scrapping* van schepen. Ik had geprobeerd om dat hierin in te bouwen maar ik denk dat we alle gelegenheid hebben om in het verslag-Sterckx alsnog op te nemen dat we ook verantwoordelijkheid nemen voor het afbouwen van deze schepen. Ik vind dat we de snelle procedure die de heer Piecyk aanreikt moeten volgen en ik zal dus mijn amendementen intrekken.

3-077

(Het Parlement neemt de wetgevingsresolutie aan)

Verslag (A5-0151/2003) van de heer De Roo, namens de Commissie milieu, volksgezondheid en consumentenbeleid, betreffende het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 1999/32/EG betreffende het zwavelgehalte van scheepsbrandstoffen (COM(2002) 595 – C5-0558/2002 – 2002/0259(COD))

(Het Parlement neemt de wetgevingsresolutie aan)

Verslag (A5-0168/2003) van de heer Hudghton, namens de Commissie visserij, over het voorstel voor een verordening van de Raad voor de instandhouding van de visbestanden via technische maatregelen voor de bescherming van jonge exemplaren van mariene organismen (COM(2002) 672 – C5-0026/2003 – 2002/0275(CNS))

(Het Parlement neemt de wetgevingsresolutie aan)

Verslag (A5-0165/2003) van de heer Stevenson, namens de Commissie visserij, over het voorstel voor een verordening van de Raad betreffende het beheer van de visserij-inspanning voor bepaalde vangstgebieden en visbestanden van de Gemeenschap en tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 2847/93 (COM(2002) 739 - C5-0030/2003 - 2002/0295(CNS))

Vóór de stemming

3-078

Stevenson (PPE-DE), rapporteur. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil er alleen maar op wijzen dat er een foutje in de Portugese versie van amendement 20 is geslopen: er ontbreekt een puntkomma!

(Gelach)

Het ontbreken van een puntkomma is in Portugal een zeer ernstige zaak en ik wil dit graag onder de aandacht brengen van de diensten.

(Gelach)

3-079

De Voorzitter. – Bedankt voor uw oplettendheid, mijnheer de rapporteur! Ik wil het Parlement erop wijzen dat de Portugese versie reeds is gecorrigeerd. De puntkomma is teruggekeerd en de vrede dus ook!

(Gelach)

3-080

Varela Suanzes-Carpegna (PPE-DE). – *(ES)* Mijnheer de Voorzitter, ik heb een motie van orde overeenkomstig artikel 142, beroep op het Reglement, met betrekking tot artikel 140, lid 1, sub b) en c), inzake de ontvankelijkheid van amendementen.

Artikel 140, lid 1, sub b) en c) sluit amendementen uit die tot doel hebben ofwel een gehele tekst te schrappen of te vervangen ofwel meer dan één artikel of paragraaf van een tekst te wijzigen.

Indien amendement 20 wordt aangenomen, vervallen volgens de diensten alle andere amendementen die in de commissie of in het plenum zijn ingediend en bovendien vervalt dan de wetgevende tekst van het Commissievoorstel in zijn geheel.

Gisteren heeft de Commissie tijdens de avondzitting bij monde van commissaris Fischler gezegd tegen amendement 20 te zijn en ook de resterende amendementen van de Fractie Unie voor een Europa van Nationale Staten, 21 tot 29, te verwerpen omdat deze indruisen tegen het Toetredingsverdrag van Spanje en Portugal.

Met amendement 20, mijnheer de Voorzitter, wordt een poging ondernomen de bepalingen van het Toetredingsverdrag van Spanje en Portugal op te rekken, iets wat naar mijn mening ontoelaatbaar is aangezien dit haaks staat op het *acquis communautaire*. Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag van de diensten horen waarom dit amendement ontvankelijk is. Vertelt u mij dat alstublieft of meldt u het mij anders schriftelijk, want ik denk dat wij op deze manier het communautair recht schenden en de Europese integratie afremmen.

(Applaus)

3-081

De Voorzitter. – Ik wil in dit stadium geen algemeen debat beginnen. Ik zal de rapporteur aanhoren, vervolgens zal ik een beslissing nemen, en van daaruit zullen we verdergaan.

3-082

Stevenson (PPE-DE), rapporteur. – *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, ik begrijp de frustratie van de heer Valera Suanzes-Carpegna en onze andere Spaanse collega's over dit amendement en het is niet mijn bedoeling het debat te heropenen, maar dit amendement is bedoeld om een van de belangrijkste instandhoudingsgebieden binnen de Europese wateren te beschermen.

(Applaus)

Indien we als Parlement serieus willen worden genomen, als we willen dat ons gemeenschappelijk visserijbeleid serieus wordt genomen, moeten we erop staan dat dit beleid is gericht op het behoud en herstel van visbestanden. Daar gaat het om in amendement 20. Als we het Reglement proberen te gebruiken om dit Parlement ervan te weerhouden zijn democratische taak te vervullen, begaan we een grote vergissing. Mijnheer de Voorzitter, als u geneigd bent dit amendement niet-ontvankelijk te verklaren, stel ik voor dat u het hele verslag terugverwijst naar de commissie. Maar ik hoop dat u dat niet doet en dat we over kunnen gaan tot stemming.

(Applaus)

3-083

Ribeiro e Castro (UEN). – *(PT)* Mijnheer de Voorzitter, als Portugees afgevaardigde wil ik alleen even het volgende zeggen: men mag van amendement nr. 20 denken wat men wil, maar het is een volledig valse voorstelling van zaken en een regelrechte leugen om te beweren dat de gevolgen van dit amendement iets te maken zouden kunnen hebben met het Toetredingsverdrag. De bepalingen van dat Verdrag zijn niet meer van kracht. Dat is gisteren tijdens het debat zonneklaar gemaakt in de interventies van mijn Portugese collega's, de heer Cunha, mevrouw Figueiredo en de heer Casaca. Vooral die laatste is heel duidelijk geweest. Wat de heer Varela beweert is gewoon volstreekte onzin.

(Applaus)

3-084

De Voorzitter. – Mijn besluit in dezen is om amendement 20 ontvankelijk te verklaren. Met dit amendement wordt in de eerste plaats tekst toegevoegd. Het is waar dat door deze toevoeging andere delen van de tekst zouden worden geschrapt, maar het is niet zo dat dit amendement simpelweg een verzoek tot schrapping betreft. Er zijn precedents voor deze kwestie. Het is dus geen arbitraire beslissing die ik neem. Ik volg het Reglement en verklaar het amendement derhalve ontvankelijk. De werkelijke beslissing in deze kwestie laat ik over aan de wijsheid van dit Parlement.

(Het Parlement neemt de wetgevingsresolutie aan)

De Voorzitter. – Hiermee is de stemming beëindigd.

3-085

VOORZITTER: DE HEER ONESTA
Ondervoorzitter

STEMVERKLARINGEN

3-086

- Verslag-Fava (A5-0162/2003)

3-087

Figueiredo (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) Het door de Commissie voorgestelde actieplan houdt geen rekening met de gevolgen van de beslissingen die de Visserijraad tussen 16 en 20 december 2002 genomen heeft. Dit voorstel bevat geen antwoord op de moeilijkheden die de sector ondervindt en er wordt al evenmin iets ondernomen om de negatieve gevolgen van de herstructureringsmaatregelen (lees: vernietiging) en twee herstelplannen te ondervangen. Deze plannen en maatregelen zullen volgens de Commissie zelf leiden tot het teloorgaan van ongeveer 3000 banen per jaar (tot einde 2006). Dat banenverlies moet worden opgeteld bij de 8000 banen die volgens de vooruitzichten als gevolg van de crisis in de sector en de modernisering van de vloot elk jaar hoe dan ook verloren zullen gaan.

De Commissie stelt voor dit actieplan te financieren door de FIOV-structuurfondsen te herprogrammeren. Ze wijst verder op de mogelijkheid de tussentijdse herziening van de structuurfondsen aan te grijpen om extra middelen vrij te maken uit andere structuurfondsen. Dat is onaanvaardbaar. We zijn het eens met de rapporteur als deze zegt dat er extra middelen moeten worden vrijgemaakt om de sociaal-economische gevolgen van de hervorming en de herstelplannen op te vangen. De Commissie moet voor dat doel het flexibiliteitsinstrument inzetten of de financiële vooruitzichten herzien.

We zijn het ook eens met de rapporteur in die zin dat er bijzondere aandacht moet worden besteed aan de kleinschalige kustvisserij. De Commissie geeft toe dat de “maatregelen voor financiële steun aan kleinschalige vissers (...) niet het gewenste effect voor de bescherming van de sector [hebben] gehad”. Daarom dringen wij erop aan om in de begroting voor 2003 een speciaal steunprogramma voor deze sector op te nemen.

3-088

Patakis (GUE/NGL), schriftelijk. - (EL) In het verslag staan pertinente opmerkingen over de gevaren die de kleinschalige visserij bedreigen (75 procent van de communautaire vissersvaartuigen behoort daartoe) als gevolg van de toepassing van het nieuwe gemeenschappelijk visserijbeleid. Daardoor zullen 28.000 arbeidsplaatsen verloren gaan en zullen de kustgebieden in economisch verval raken en leeglopen.

In het verslag wordt echter geenszins het beleid ter discussie gesteld waardoor al dit leed wordt veroorzaakt. De rapporteur geeft enkel een beschrijving van dit leed, en beschouwt dit beleid zelfs als vanzelfsprekend. Hij probeert enkel de gevolgen ervan te verzachten, het tempo waarin deze gevolgen optreden af te remmen en het verlies te “compenseren”. De rapporteur koestert illusies wat de intenties van de Commissie betreft, die hij vraagt ... na te denken over haar keuzes (sic).

Wij koesteren geen illusies. Het visserijbeleid zoals dat thans toegepast wordt en het visserijbeleid zoals dat hier voorgesteld wordt - in de huidige vorm, of zoals het eruit zal zien na enkele wijzigingen - tonen aan dat de EU rechtstreeks afkoerst op een situatie waarin de exploitatie van de visbestanden in handen is van het grootkapitaal. Dat is de weg die men wil bewandelen met het subsidiëren van de sloop van kleine vissersvaartuigen. Men wil de kleine vissers dwingen hun activiteiten te staken opdat de grote vaartuigen meer vis kunnen vangen. Met vrome wensen en oproepen tot de Commissie om blijk te geven van goede wil kan men deze situatie niet ongedaan maken. Alleen de vissers kunnen met hun strijd korte metten maken met dergelijke beleidsvormen en voorkomen dat zijzelf schipbreuk lijden.

3-089

Poignant (PSE), schriftelijk. - (FR) Op het eerste gezicht maakt de visserijsector een kalme periode door. De onderhandelingen over de hervorming van de visserij zijn voorbij en de sector maakt de balans op van deze achttien maanden.

De Commissie heeft aangedrongen op beëindiging van overheidssteun met ingang van december 2002. Het resultaat van de onderhandelingen is geweest dat de bestaande regeling doorloopt tot december 2004. De vissers weten waar ze aan toe zijn, maar daarmee zijn de problemen niet van de baan.

In Bretagne zou bijna 75 procent van de vloot vervangen moeten worden. Nieuwe, beveiligde schepen met technische voorzieningen om het werk van de opvarenden te vergemakkelijken zouden de regel moeten worden.

De strijd om overheidssteun mag dan op communautair niveau tijdelijk zijn opgeschort, op internationaal niveau barst hij binnenkort los. Bij de Wereldhandelsorganisatie heeft de Commissie een voorstel ingediend om alle vormen van subsidie te verbieden teneinde een overcapaciteit in de visserijsector te voorkomen, dit onder het voorwendsel dat zo de sector levensvatbaar blijft.

Wat de herstelplannen betreft, het voorbeeld komt van het herstelplan voor het kabeljauwbestand in Schotland. De gevolgen zijn bekend: een aantal bedrijven is failliet gegaan en kan niet meer vissen, er wordt meer gevestigd naar andere soorten waardoor deze meer onder druk komen te staan, en ook de druk op de markt neemt toe.

(Stemverklaring ingekort overeenkomstig artikel 137, lid 1, van het Reglement)

3-090

Ribeiro e Castro (UEN), schriftelijk. – (PT) Dat het voormalige gemeenschappelijk visserijbeleid een mislukking was, is vaak genoeg duidelijk gemaakt. Dat had de gehele Unie toch moeten aansporen om eens heel diep na te denken en de basis te leggen voor een nieuwe benadering. Die had misschien zelfs al in dit nieuwe beleid haar weerslag kunnen hebben. Zo'n beleid moet niet alleen de visstand beschermen, maar er dient ook rekening gehouden te worden met het feit dat het gemeenschappelijk visserijbeleid gevolgen heeft voor tienduizenden mensen, hun familie en hun baan.

Het onderhavige verslag gaat over dit onderwerp. In het actieplan om de negatieve gevolgen van de herstructurering van de visserijsector tegen te gaan moet dus rekening gehouden worden met bovenstaande overwegingen.

Ik steun de rapporteur wanneer deze:

- de wijze waarop de Commissie de sociaal-economische gevolgen van de hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid beoordeelt veel te theoretisch noemt. Deze beoordeling biedt geen voldoende concrete antwoorden op de problemen waarmee de sector op dit moment te kampen heeft;
- stelt dat de economisch zwakste ondernemingen het meest te lijden zullen krijgen van de hervorming. Zij moeten daarom op de solidariteit en de hulp van de Europese Unie kunnen rekenen;
- erop aandringt dat er een uitgebreid en serieus debat wordt gevoerd over het visserijmodel dat de Europese Unie moet aanhouden. De rapporteur vindt het heel belangrijk dat we daarbij een positieve benadering volgen.

Ik heb daarom voor dit verslag gestemd.

3-091

- Vergaderrooster van het Europees Parlement - 2004

3-092

Pasqua (UEN), schriftelijk. - (FR) De stemming van 9 april jongstleden was een regelrechte poging tot verkrachting van het Gemeenschapsrecht. Door het aantal vergaderingen in 2004 zonder geldige reden te verlagen van twaalf naar tien, heeft een groep Parlementsleden die sinds jaar en dag bekendstaan om hun afkeer van Straatsburg als zetel van het Europees Parlement, een ernstige inbreuk gepleegd op de Verdragen en - dit is minstens even erg - de status van deze stad als symbool van de Frans-Duitse verzoening aangetast.

De tijd is gekomen om een eind te maken aan wat we ronduit een complot tegen Straatsburg mogen noemen. Hiertoe heeft mijn fractie in de Conferentie van voorzitters het voorstel gesteund om een week toe te voegen aan de ontwerpkalender van 2004.

Dit is het enige initiatief dat strookt met de letter en de geest van de Verdragen. Bovendien moet het Europees Parlement op dit cruciale ogenblik, nu de uitbreiding voor de deur staat, met een ruime meerderheid zijn politieke wil tonen in Straatsburg te blijven.

3-093

- Verslag-Rothley (A5-0193/2003)

3-094

Breyer (Verts/ALE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik heb om de volgende redenen tegen het verslag-Rothley gestemd. Ik zou eigenlijk voor het Statuut van de leden van het Europees Parlement geweest zijn, maar ik vind het onaanvaardbaar dat het ons niet is gelukt om een normale reiskostenregeling ingevoerd te krijgen of om de pensioengerechtigde leeftijd aan te passen aan datgene wat in de lidstaten gebruikelijk is. Ik vind dat we ons als Parlement ongeloofwaardig hebben gemaakt. Ikzelf heb nooit problemen gehad met het feit dat bijvoorbeeld de Italiaanse collega's meer geld krijgen dan wij. We moeten aanvaarden dat er veel werk is in de Europese lidstaten dat verschillend betaald wordt.

Een Statuut kan naar mijn mening alleen zinvol zijn als de dekmantel die tot nu toe gebruikt is voor de reiskostenregeling, namelijk het Statuut, ook op de juiste wijze gewijzigd wordt. Een ander punt is dat ik vind dat ik net zo belast zou moeten worden als mijn kiezers. Wij vertegenwoordigen de kiezers in onze lidstaten en ik denk dat onze pensioengerechtigde leeftijd en onze belastingstatus dezelfde moeten zijn als die welke voor onze kiezers gelden. Anders creëren we hier privileges voor de afgevaardigden die niet gepast zijn, zeker niet in een situatie waarin de culturele crisis ertoe leidt dat de gewone mensen op van alles en nog wat moeten bezuinigen. Daarom heb ik tegen dit verslag gestemd, hoewel ik eigenlijk voor een Statuut zou zijn geweest. Maar op deze manier vind ik het niet aanvaardbaar, omdat het te veel privileges creëert die niet te rechtvaardigen zijn, en omdat het ons helaas niet is gelukt om de reiskostenregeling te veranderen.

3-095

McKenna (Verts/ALE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik heb net als mevrouw Breyer tegen het verslag gestemd. Ik ben ook van mening dat er in dit Parlement sprake is van een hoop hypocrisie en *double-speak*. Wat betreft de reiskosten: in al die tijd dat ik hier rondloop is deze kwestie al door velen aan de orde gesteld, met name door mensen uit mijn eigen fractie. Het systeem moet worden veranderd. Er moet een systeem komen op grond waarvan we de gemaakte kosten vergoed krijgen, maar dat moeten we niet aan tal van andere kwesties willen koppelen.

Het verslag-Rothley bevatte een aantal controversiële voorstellen, met name inzake de EU-belasting. Als Iers staatsburger heb ik er moeite mee mijn kiezers thuis te moeten uitleggen waarom ik een ander belastingtarief betaal dan zij of waarom ik het voorrecht heb minder belasting te betalen. Door salaris en onkostenvergoedingen aan elkaar te koppelen, draaien we om het feit heen dat het systeem moet worden gewijzigd.

Deze kwestie zal elke keer weer terugkomen. De kiezers en de media in de diverse lidstaten zullen daar de nadruk op leggen. Het is twijfelachtig of we moeten aanvaarden dat een lid van dit Parlement meer betaald krijgt dan bijvoorbeeld de president van zijn eigen land, wat dan het geval zou kunnen zijn.

Het systeem moet worden hervormd en wel op zo'n manier dat het onze geloofwaardigheid ten goede komt en dat blijkt dat we geen privileges hebben waar onze kiezers geen recht op hebben.

3-096

Alavanos (GUE/NGL), schriftelijk. - (EL) Ik heb voor het verslag van de heer Rothley gestemd, ondanks het feit dat de amendementen van de Confederale Fractie Europees Unitair Links/Noords Groen Links, de Fractie De Groenen/Vrije Europese Alliantie en de Fractie van de Europese Liberale en Democratische Partij zijn verworpen. Ik schaar mij achter de redenering van Voorzitter Cox. Dit is een - uiteraard ontoereikende - stap in de richting van transparantie en de regeling van een vraagstuk dat een belediging is voor het Europees Parlement. Het amendement van de socialistische fractie tot schrapping van paragraaf 5 in het besluit van het Bureau inzake reisonkosten, enzovoort, doet vragen rijzen over de werkelijke intenties van het Europees Parlement en veroorzaakt op zijn minst verwarring.

3-097

Van den Berg (PSE), schriftelijk. – De PvdA-delegatie heeft tegengestemd, o.a. vanwege het ontbreken van een belastingcompromis. De PvdA-delegatie hoopt dat de Raad bereid is snel te onderhandelen en in te gaan op de bereidheid bij het EP om een mogelijkheid voor aanvullende nationale belastingen op te nemen en met ingang van 2004 te regelen. De PvdA-delegatie hoopt dat er zo alsnog een ledenstatuut tot stand komt waar ze voor kan stemmen.

3-098

Berthu (NI), schriftelijk. - (FR) Zoals te verwachten viel, heeft de Commissie zojuist positief advies uitgebracht over het ontwerpstatuut van de leden van het Europees Parlement dat gisteren is aangenomen. Op één punt wil zij zelfs verder gaan: in een in dit geval misplaatst streven naar gelijke behandeling wil zij de leden van het Europees Parlement uitsluitend onderwerpen aan een communautaire belasting. Wij vinden dat leden van het Europees Parlement hun respectieve landen vertegenwoordigen, en dat houdt in dat zij aan dezelfde belastingen onderworpen moeten worden als hun medeburgers.

Ik heb dus gestemd tegen het doorgeven van dit ontwerp aan de Raad. Ik vind dat het statuut van een lid van het Europees Parlement nationaal bepaald moet zijn. Desnoods verleent elk land het Europees Parlement beslissingsbevoegdheid over enkele duidelijk omschreven zaken die kunnen spelen in verband met de interne werking van het Parlement.

Tot nu toe is de Franse regering doof gebleven voor onze argumenten. Wij hopen dat zij alsnog van zich laat horen, zodat we niet weer in het scenario van Nice vervallen: ondanks onze waarschuwingen heeft de vorige Franse regering daar ingestemd met een drastische inkrimping van het aantal Franse leden van het Europees Parlement. Iedereen beklagt zich daar nu over. We hadden er beter op voorhand onze ogen voor geopend!

3-099

Bonde (EDD), *schriftelijk*. – (DA) Naar mijn mening handelt het Parlement onwettig door de voorstellen van het verslag-Rothley aan te nemen, omdat ze een wijziging van het primaire recht inhouden.

Het is bovendien niet verstandig dergelijke voorstellen aan te nemen, omdat ze een nationale belastingheffing op het salaris van de leden uitsluiten en geen goede oplossing bieden voor de vergoeding van reiskosten.

Ik kon vandaag niet aan de stemming deelnemen, omdat ik de bijeenkomst van de Europese Conventie in Brussel moet bijwonen.

3-100

Ferreira (PSE), *schriftelijk*. – (FR) In tegenstelling tot de rest van mijn fractie heb ik besloten mij van stemming over dit verslag te onthouden.

De voornaamste reden hiervoor is de beslissing de beloning van leden van het Europees Parlement fors te verhogen. In de huidige politieke en sociale context, niet alleen die van Frankrijk, maar ook die van heel Europa, is zo'n beslissing onaanvaardbaar en niet te verantwoorden. Wij zijn bovenal vertegenwoordigers van het volk, en in de eerste plaats moeten wij opkomen voor de belangen van onze burgers en hun verwachtingen inzake Europa waarmaken, vooral op het vlak van democratisering.

Ik heb besloten mij te onthouden in plaats van tegen dit verslag te stemmen omdat ik vind dat aanneming van een eenvormig Statuut van de leden van het Europees Parlement een positief signaal is op de weg naar een hechtere Unie, een daadwerkelijk gezamenlijke toekomst en een streven naar gelijkheid.

Wat ik echter graag had gehad, is dat wij als Europese wetgevers zo'n - van bovenaf opgelegde - inkomensharmonisering tot prioriteit hadden verheven, maar dan eerst en vooral voor onze medeburgers. Er moet namelijk een Europees minimumloon komen.

3-101

Figueiredo (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (PT) De Raad zal over het "Statuut van de leden van het EP" bij gekwalificeerde meerderheid beslissen (vóór het Verdrag van Nice zou dat bij unanimité moeten zijn geschied). Het EP maakt van deze gelegenheid gebruik om aan te dringen op de goedkeuring van een voorstel dat elementen bevat waar wij het niet mee eens zijn. We zijn het onder andere oneens met het idee om een voor alle afgevaardigden gelijke maandelijkse parlementaire bezoldiging in te stellen, om het even welk land ze vertegenwoordigen.

De afgevaardigden voor het EP worden vanuit de lidstaten gekozen. Ze onderhouden dus een band met die lidstaat, en dat moet zo blijven. Het idee om iedereen dezelfde bezoldiging toe te kennen spruit voort uit een federalistische interpretatie van het mandaat van de leden van het Europees Parlement. Wat nu nationale afgevaardigden bij het EP zijn zouden in de toekomst "Europese afgevaardigden" moeten worden. Wij zijn het daarmee niet eens.

We hebben er ook steeds op gewezen dat de sociale werkelijkheid in de EU van land tot land sterk verschilt. Als voornoemd idee aanvaard wordt, zal dat in landen als Portugal leiden tot een enorme kloof tussen de salarissen van werknemers en de bezoldiging van gekozen vertegenwoordigers en mensen met publieke functies. Dat is onaanvaardbaar. De bezoldiging van afgevaardigden in het EP moet daarom gebaseerd worden op de bezoldiging van de afgevaardigden in het parlement van het land waar de EP-afgevaardigde is gekozen.

Wij hebben dus tegen gestemd.

3-102

Iivari, Myller en Paasilinna (PSE), *schriftelijk*. – (FI) De leden van de delegatie van de Finse Sociaal-Democratische Partij, Ulpu Iivari, Reino Paasilinna en Riitta Myller, hebben voor het Statuut van de leden gestemd, omdat het Statuut naar onze mening noodzakelijk is en omdat een tegenstem de voortzetting van het huidige systeem zou betekenen. Het vergoeden van de reiskosten op basis van de werkelijk gemaakte kosten is altijd al ons doel geweest.

Voorwaarde voor de definitieve goedkeuring is echter dat op het Statuut het compromis wordt toegepast dat tijdens het Belgische voorzitterschap is bereikt en dat Finland het recht geeft belasting te heffen op het salaris van de Finse leden van het Europees Parlement. Wij hopen ook dat het Parlement bereid is in de onderhandelingen met de Raad af te zien van eventuele bepalingen over de onschendbaarheid van de leden die de Raad onmogelijk kan accepteren.

3-103

Inglewood (PPE-DE), *schriftelijk*. – (EN) De Britse conservatieve afgevaardigden lopen vooruit op het aan te nemen Statuut, dat wij niet kunnen goedkeuren en waar de Raad zijn goedkeuring ook niet aan zal geven. Onder dergelijke omstandigheden moeten de Raad en het Parlement onderhandelen over een Statuut dat aan hun eisen voldoet. Er mag niets buiten het kader van deze gewettigde onderhandelingen vallen.

3-104

Maaten (ELDR), schriftelijk. – De reisvergoeding van de leden moet gebaseerd worden op de werkelijk gemaakte kosten en alle leden moeten hetzelfde salaris krijgen. Veel zaken die het Parlement met het verslag-Rothley over het Statuut voor de leden van het Europees Parlement aanneemt, zoals de late inwerkingtreding in 2009 en de achterstelling van toekomstige collegae uit de toetredingslanden, zinnen mij niet. Ik had ook graag een grotere compromisbereidheid van de meerderheid van het Parlement gezien. Het zal nu heel moeilijk worden om de regeringen en de europarlementariërs op één lijn te krijgen.

We zijn als VVD-fractie echter bereid compromissen te sluiten, want deze zaken moeten nu eindelijk eens wettelijk vastgelegd worden. Bovendien is het de laatste kans vóór de uitbreiding om het ledenstatuut en daarmee ook een betere reiskostenregeling geregeld te krijgen. Alles afwegende heb ik daarom voor het verslag-Rothley gestemd, omdat het behoud van de huidige situatie niet acceptabel is.

3-105

MacCormick (Verts/ALE), schriftelijk. - (EN) Voorzitter Pat Cox gaf tijdens de opening van de vergadering van vandaag aan dat leden die in verband met de Conventie naar Brussel moeten en niet bij de stemming aanwezig kunnen zijn, hun standpunt over het Statuut van de leden schriftelijk kunnen indienen. Mijn standpunt is als volgt.

Helaas kan ik het ontwerpstatuut zoals dat op 3 juni door het Parlement is aangenomen, niet steunen. Ik zou dus tegen de wetgevingsresolutie van vandaag hebben gestemd en als schaduwrapporteur heb ik mijn fractie geadviseerd dat ook te doen. Ik kan niet instemmen met de afwijzing van het Belgische compromisamendement dat voorziet in heffing van nationale inkomstenbelasting over het salaris van de leden, noch met de afwijzing van een krachtige uitspraak over een herzien en transparant onkostenstelsel. Ik heb ook grote bedenkingen bij de verstrekkende bepalingen die zijn voorgesteld inzake de immuniteit van de leden.

3-106

Miller (PSE), schriftelijk. - (EN) De Fractie van de Europese Sociaal-Democraten kan niet vóór het verslag-Rothley inzake het Statuut van de leden stemmen.

Nadat gisteren voorstellen zijn aangenomen over belasting op communautair niveau, een salaris van 50 procent van dat van een Europese rechter, een invoeringsdatum na 2004 en immuniteiten waar primaire wetgeving voor nodig is, vinden wij dat het allemaal te ver is gegaan.

Door de aanneming van deze maatregelen zullen de leden van het Europees Parlement alleen maar meer van het electoraat vervreemd raken, in een tijd dat we door middel van vereenvoudiging van en uitleg over onze regels aansluiting proberen te vinden bij de Europese burger. Dit Statuut zal niet als een stap in de goede richting worden opgevat.

Onze fractie verwelkomt de hervorming van de onkostenregeling die inhoudt dat reiskosten worden vergoed op basis van de gemaakte kosten en zal zich nu inzetten voor de tenuitvoerlegging hiervan los van het Statuut.

3-107

Ribeiro e Castro (UEN), schriftelijk. - (PT) Ook bij de eindstemming heb ik de overwegingen van mijn stemverklaring van gisteren laten gelden. Ik heb ernstige principiële bezwaren, en die hangen samen met de aard van de Europese instellingen. Ik heb dus opnieuw tegen gestemd.

Ik wil daar graag aan toevoegen dat het mij verrast heeft dat men beweert één enkel Statuut voor alle afgevaardigden in te stellen, met een voor iedereen gelijk regime, terwijl het uiteindelijk toch mogelijk blijkt dat er voor een aantal afgevaardigden een bijzonder – en geprivilegieerd – regime blijft bestaan. Ik ben het daar niet mee eens. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat herkozen afgevaardigden voor de duur van ten minste één wetgevende periode kiezen voor een afwijkend salarisregime. Dat is binnen het politieke kader van het nieuwe Statuut niet verdedigbaar, terwijl het bovendien kan leiden tot een negatieve en niet goed te beheren toestand. Er is hier sprake van dubbele discriminatie: voor sommige afgevaardigden geldt een regime dat niet alleen afwijkt van dat van zijn of haar collega's uit andere lidstaten, maar ook van dat van de EP-afgevaardigden die in dezelfde lidstaat gekozen zijn. Ik weet niet wat ik vreemder vind: dat dit absurde idee goedgekeurd is, dat de Commissie ermee akkoord gegaan is, ...

(Stemverklaring ingekort overeenkomstig artikel 137, lid 1, van het Reglement)

3-108

Ries (ELDR), schriftelijk. - (FR) Nee, dit is geen volmaakt Statuut. Ja, deze tekst is een compromis. Nee, het ontwerp is niet helemaal datgene waar de liberale fractie bijna vijf jaar lang voor heeft gestreden. Toch heb ik gestemd voor een hervorming, voor de toekomst en voor een Parlement met een ware Europese dimensie.

Dat is namelijk waar het om gaat: een einde maken aan deze odyssee die in 1979 begonnen is om een gezamenlijk Statuut tot stand te brengen, een Statuut dat een einde zou maken aan alle ongelijkheid en onrechtvaardigheid. Hoe valt het immers te verantwoorden dat een Duits of Italiaans lid vier keer zoveel verdient als zijn Spaanse of Portugese collega?

Daarom ben ik opgetogen over het akkoord dat over artikel 16 en 18 is bereikt. Het eerste bepaalt dat alle leden een gelijke beloning ontvangen, en het tweede dat daarover een communautaire belasting geheven wordt.

Niettemin betreur ik het dat ons Parlement gisteren niet luid en duidelijk heeft verklaard welke rechten en plichten leden van het Europees Parlement hebben en dat het geen volkomen transparant stelsel van onkostenvergoedingen heeft ingesteld, met name voor reiskosten. In oktober 2001 was onder Belgisch voorzitterschap een goed compromis bereikt, inhoudende dat lidstaten die dat wilden een aanvullende belasting konden heffen. Het feit dat dit compromis is verworpen, is al evenzeer een slecht signaal.

Dit zijn allemaal bijzonder controversiële zaken, die er weleens voor zouden kunnen zorgen dat de aanneming van het Statuut van de leden van het Europees Parlement op de lange baan wordt geschoven.

3-109

Sacrèdeus (PPE-DE), *schriftelijk*. – (SV) Ik heb vandaag tegen het verslag over een nieuw Statuut van de leden van het Europees Parlement gestemd, nadat de Commissie zich na de stemming van gisteren in de plenaire vergadering daarover heeft uitgesproken. Het voorstel is echter met 323 stemmen voor en 167 tegen bij 36 onthoudingen aangenomen.

Zonder een systeem voor de vergoeding van reiskosten dat is gebaseerd op de werkelijk gemaakte kosten, ter vervanging van het huidige systeem met zijn forfaitaire bedragen, zal het nieuwe Statuut niet tot meer transparantie leiden. Op 29 mei 2003 heeft het Bureau van het Parlement weliswaar besloten te onderzoeken hoe een nieuw systeem voor de reiskostenvergoeding eruit zou moeten zien, maar daarmee is het probleem nog niet opgelost. Een besluit om de werkelijk gemaakte kosten te vergoeden zou op hetzelfde ogenblik als het nieuwe Statuut in werking moeten treden.

Het doel van een nieuw Statuut van de leden moet rechtvaardigheid, transparantie en efficiëntie zijn.

Ik ben voorts van mening dat het salaris van de leden ook in de toekomst aangepast moet worden aan het salaris van de leden van nationale parlementen. De lidstaten moeten het recht behouden belasting te heffen, zodat rekening gehouden kan worden met de verschillen in kosten van levensonderhoud en socialezekerheidsstelsels in de lidstaten, aangezien de leden in hun eigen lidstaat wonen en deze vertegenwoordigen.

3-110

Schmid, Herman (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (DA) Ik heb niet aan de stemming deelgenomen, omdat het naar mijn mening absurd is dat wij zelf moeten beslissen over onze salarissen en andere financiële condities.

3-110-500

Thors (ELDR), *schriftelijk*. – (SV) Ik ijver reeds jaren in dit Parlement voor een Statuut van de leden en hoop oprecht dat dit vóór de volgende zittingsperiode in werking zal kunnen treden.

Helaas moet ik vaststellen dat de meerderheid van het Europees Parlement het ontwerpstatuut opzettelijk zodanig heeft gewijzigd dat het om begrijpelijke redenen moeilijk door de Raad kan worden aanvaard. Zoals de Commissie in haar standpunt heeft aangegeven, gaan de bepalingen over de immuniteit van de leden verder dan wat we in de huidige context goedgekeurd kunnen krijgen.

Het zou dramatisch zijn als het Statuut pas in werking zou treden na de inwerkingtreding van een nieuw grondwettelijk verdrag – wat het Parlement betreft is dat waarschijnlijk pas in 2009. Tegelijkertijd is voor nieuwe lidstaten de mogelijkheid gecreëerd om vanaf dat ogenblik gedurende twee zittingsperiodes andere regels toe te passen. Het Parlement heeft de buitenwereld er niet van overtuigd dat het echt wil komen tot een regeling waarbij de reiskosten worden vergoed op basis van de werkelijk gemaakte kosten. Het Parlement heeft in de stemming het voorstel verworpen om lidstaten die dat wensen de mogelijkheid te bieden te kiezen voor nationale belastingheffing.

Het Statuut zal er alleen maar komen als het Parlement bereid is over het eindresultaat te onderhandelen. Door nee te stemmen wil ik de aandacht vestigen op het feit dat het Parlement verdeeld is en duidelijk maken dat het Bureau van het Parlement verder over het eindresultaat moet onderhandelen.

3-111

- Verslag-Turmes (A5-0136/2003)

3-112

Breyer (Verts/ALE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik heb voor het verslag-Turmes gestemd. Ik vond het een voortreffelijk verslag en ik wil de heer Turmes nog één keer alle lof toezwaaien. Zonder zijn betrokkenheid was dit verslag niet zo goed uitgevallen.

Belangrijkste wapenfeit in dit verslag is de invoering van een etikettering voor elektriciteit, zodat de verbruikers in de toekomst weten waar hun elektriciteit vandaan komt en hoe zij geproduceerd is. Daarmee krijgen ze eindelijk de mogelijkheid te beslissen of ze elektriciteit uit kernenergie of elektriciteit uit duurzame energiebronnen willen kopen. De

verbruikers hebben derhalve dus ook de mogelijkheid om mee te beslissen in kwesties inzake het milieubeleid, en dat is een fantastisch succes! Want we weten dat alleen keuzevrijheid verantwoordelijke en mondige burgers creëert, en omgekeerd willen mondige burgers over deze keuzevrijheid kunnen beschikken om mee te kunnen beslissen. Ik hoop dat een en ander in de lidstaten ook op praktische wijze wordt geïmplementeerd, zodat de verbruikers ook werkelijk deze mogelijkheid krijgen.

Verder ben ik natuurlijk heel blij dat we eindelijk een formule hebben gevonden die het mededingingsrecht ook voor kernenergie laat gelden. We moeten eindelijk ophouden met de privileges voor kernenergie. In een geliberaliseerde interne energiemarkt mag het niet mogelijk zijn dat kernenergie een aparte status heeft en niet is onderworpen aan het mededingingsrecht.

3-113

Meijer (GUE/NGL), schriftelijk. – Een eeuw lang is de opwekking en distributie van elektriciteit grotendeels buiten de commercie gehouden. Het gaat niet om een product dat je vrijwillig wel of niet koopt. Ieder huishouden heeft elektriciteit nodig, en niemand mag het risico lopen om er niet over te kunnen beschikken. De distributie vindt plaats via leidingen onder de openbare weg. Ook de publieke dienstverlening, zoals ziekenhuizen, scholen en trams, gebruikt veel elektriciteit. Dat alles kan je niet overlaten aan een bedrijf dat in de eerste plaats is geïnteresseerd in het maken van winst. Het meest geschikt zijn plaatselijke of regionale overheidsmonopolies, op voorwaarde dat die ondergeschikt zijn aan de democratische controle door een gekozen parlementair orgaan dat waakt over milieu en consumentenbelangen. In Nederland hebben we inmiddels ruime ervaring met de overdracht van de elektriciteitsvoorziening naar de particuliere sector. Milieuvriendelijke investeringen voor de kleinschalige opwekking van elektriciteit zijn verwaarloosd of uitgeschakeld ten gunste van de import van atoomstroom. Nu telt alleen nog welke elektriciteit het goedkoopst kan worden geproduceerd of ingekocht. Betaling voor groene stroom, die de verbruikers mogen inkopen bij een andere producent dan hun traditionele regionale leverancier, leidt veelal tot chaos. Ik steun rapporteur Turmes in zijn poging om de valse voorlichting over groene stroom of misbruik van geld voor beëindiging van kernenergie tegen te gaan, maar dat is onvoldoende.

3-114

- Verslag-Rapkay (A5-0135/2003)

3-115

Figueredo (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) Wederom dringt een meerderheid van de afgevaardigden binnen het EP aan op de volledige liberalisering van de aardgassector. Men neemt dus het standpunt over dat de UNICE inneemt met betrekking tot deze doelstelling van de zogenaamde “Strategie van Lissabon”.

Als voorbeeld noem ik het voorstel van het EP aangaande de rol van de nationale regelgevende instanties en een “Europese” regelgevende instantie. Die laatste instantie zou het sluitstuk moeten vormen op de interne markt en garant moeten staan voor een eerlijke mededinging. De bedoeling is dus dat zogenaamd “onafhankelijke” entiteiten bevoegdheden toegewezen krijgen die rechtens toekomen aan democratisch gekozen nationale instellingen. Het EP vindt dus kennelijk dat zelfs de staat en de nationale parlementen geen regelgevende functie zouden hoeven te vervullen; die zouden voortaan door de reeds genoemde regelgevende instanties en de Europese Commissie moeten worden waargenomen. Dit idee was dermate buitensporig dat de Raad zich ertegen heeft verzet.

Het komt erop neer dat men mededingingsregels laat gelden voor alle sectoren van de openbare dienstverlening en aanzet tot verdere privatisering. De garantie dat men gas geleverd krijgt komt zo te vervallen. Deze voorstellen hebben echter ook gevolgen voor de hoogte van de investeringen die gedaan zullen worden, het recht op gelijke toegang, de prijs en de kwaliteit van de dienst. Bovendien zullen de werknemers in deze sectoren in hun rechten beknot worden.

Onze fractie heeft voorgesteld deze plannen af te wijzen. Dat voorstel is afgewezen door de meerderheid van de afgevaardigden in het EP, waaronder de afgevaardigden van de PS, de PSD en de CDS-PP. Dat geeft de standpunten duidelijk weer.

3-116

- Verslag-Mombaur (A5-0134/2003)

3-117

Figueredo (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) De liberalisering van de elektriciteitssector is één van de doelstellingen van de “Strategie van Lissabon”. Net als dat bij het aardgas het geval is geweest, is het EP ook nu weer opgetreden als belangenbehartiger van de UNICE, de Europese werkgeversconfederatie.

De energiesector is voor de soevereiniteit van de staten een sector van doorslaggevend strategisch belang. Binnen een aantal jaren zal de elektriciteitssector in de EU worden beheerst door vijf tot acht ondernemingen. Die zullen uiteraard afkomstig zijn uit de economisch sterkst ontwikkelde landen. De rapporteur geeft dat zelf toe.

Het is de bedoeling dat voor deze sector de mededingingsregels gaan gelden. Privatisering wordt aangemoedigd. De garantie dat men elektriciteit geleverd krijgt komt zo te vervallen. Deze voorstellen hebben echter ook gevolgen voor de hoogte van de investeringen die gedaan zullen worden, het recht op gelijke toegang, de prijs en de kwaliteit van de dienst. Bovendien zullen de werknemers in deze sectoren in hun rechten beknot worden.

Onze fractie heeft daarom voorgesteld dit gemeenschappelijk standpunt af te wijzen. We hebben bovendien een aantal amendementen ingediend om de negatieve aspecten van deze aanbeveling zoveel mogelijk af te zwakken. Het ging daarbij vooral om de garantie dat openbare diensten verleend blijven worden, bescherming van het milieu, aandacht voor de specifieke omstandigheden in de ultraperiferie regio's en de bescherming van kleine consumenten en huishoudens.

Onze fractie heeft voorgesteld deze plannen af te wijzen. Dat voorstel is afgewezen door de meerderheid van de afgevaardigden in het EP, waaronder de afgevaardigden van de PS, de PSD en de CDS-PP. Dat geeft de standpunten duidelijk weer.

3-118

Moreira da Silva (PPE-DE), schriftelijk. – (PT) In een aantal wijzigingsvoorstellen wordt de indruk gewekt dat er in Europa meer kerncentrales moeten komen om aan de verplichtingen van het Protocol van Kyoto te kunnen voldoen.

Deze stelling is objectief gezien niet verdedigbaar. Alle gegevens wijzen namelijk op het tegendeel. De Europese Unie heeft de uitstoot van broeikasgassen tussen 1990 en 1999 al met 4 procent teruggebracht, en we kunnen de nog te realiseren verlaging (nog eens 4 procent in 2012) via betrekkelijk goedkope maatregelen verwezenlijken. Volgens gegevens van de Europese Commissie kunnen we het Protocol van Kyoto nakomen via maatregelen die minder dan 20 euro per ton CO₂ kosten. De Europese Commissie heeft in dit verband een aantal maatregelen voorgesteld (het Europees Programma inzake klimaatverandering en de kaderrichtlijn betreffende emissiehandel). Ze heeft geen maatregelen voorgesteld ter bevordering van het gebruik van kernenergie.

3-119

- Verslag-Sjöstedt (A5-0154/2003)

3-120

Ferreira (PSE), schriftelijk. - (FR) Ik heb voor de amendementen van blok 3 gestemd en mij dus niet gehouden aan het besluit van mijn fractie.

Het is mijns inziens van essentieel belang dat steun wordt gegeven aan amendement 1, waarmee een verwijzing naar het voorzorgsbeginsel wordt opgenomen.

Ik begrijp weliswaar dat de rapporteur - die hard heeft gewerkt en zeer bereidwillig was - deze wetgevingsprocedure na de tweede lezing wil afsluiten, maar ik kan niet tegen de verwijzing naar het voorzorgsbeginsel stemmen. Dit is voor mij van fundamenteel belang en absoluut noodzakelijk als het gaat om een dermate gevoelige thema als genetisch gemodificeerde organismen, waarover het laatste woord voorlopig ook nog niet gezegd is.

De Raad heeft geweigerd deze in een overweging opgenomen verwijzing naar het voorzorgsbeginsel op te nemen. Dat is een besluit van de Raad en ik respecteer dat. Ik ben echter van mening dat het niet de taak is van het Europees Parlement om hetzelfde te doen als de Raad en een verwijzing naar het voorzorgsbeginsel van de hand te wijzen. Het voorzorgsbeginsel wordt trouwens gedekt door communautaire wetgeving. Met deze weigering geeft men GGO's een bijzondere plaats en schept men een precedent dat andere sectoren van activiteiten in de toekomst zouden kunnen aangrijpen om bepaalde beleidsvoorstellen en -oriëntaties van de hand te wijzen. Men zet een stap terug als men weigert een beginsel op te nemen dat juist een stap vooruit is.

3-121

Figueiredo (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) We beseffen heel goed dat deze verordening samen met een aantal andere verordeningen (zoals die betreffende etikettering en traceerbaarheid) een stap is in de richting van de opheffing van het moratorium op GGO's. Het is duidelijk dat de VS en de grote multinationals in de biotechnologische sector steeds meer druk uitoefenen om het moratorium op te heffen en GGO's vrij verhandelbaar te maken. De VS heeft bij de WTO zelfs een klacht ingediend tegen de Europese Unie.

De in dit verslag opgenomen voorstellen houden echter een aanzienlijke verbetering in van de oorspronkelijke tekst, net zoals dat bij eerste lezing het geval was. Als we overeenstemming bereiken over deze materie kan dat bijdragen tot het sneller verlopen van de ratificatieprocedure van het Protocol van Cartagena over biologische veiligheid en biodiversiteit.

De voorstellen zijn zo geformuleerd dat GGO's pas mogen worden ingevoerd als daarvoor door het ontvangstland schriftelijk toestemming is verleend. Verder wordt gesteld dat latere overeenkomsten en akkoorden niet tot gevolg mogen hebben dat het beschermingsniveau lager komt te liggen dan het niveau dat in deze verordening en voornoemd Protocol gegarandeerd wordt. Tot slot wordt erop aangedrongen dat de exporteurs de nationale wetgeving respecteren en hun informatieplicht jegens de consument nakomen. Daarom steunen wij deze voorstellen.

Zoals in het verslag wordt aangegeven moet steeds het voorzorgsbeginsel gelden. Dit principe moet voorrang hebben boven overwegingen van commerciële aard, aangezien onbekend is welke gevolgen GGO's zullen teweegbrengen.

3-122

Moreira da Silva (PPE-DE), *schriftelijk*. – (PT) Er bestaat geen wetgeving met betrekking tot genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) die voldoende volledig en degelijk is om de consumenten en de industrie garanties te bieden. Daarom geldt er nu al drie jaar een moratorium op de uitgifte van vergunningen voor de verkoop van GGO's in de EU.

Ik ben heel tevreden met de wetgeving over etikettering en traceerbaarheid van GGO's. We kunnen nu volgen wat er op de markt gebeurt met GGO's en al die voedingsproducten voor mens en dier waarin deze organismen verwerkt zijn. De consument kan nu een keuze maken en het wordt bovendien gemakkelijker een product uit de handel te nemen als blijkt dat daarvoor een gerede aanleiding bestaat.

3-123

Ribeiro e Castro (UEN), *schriftelijk*. – (PT) Zoals bekend is het Protocol van Cartagena over biologische veiligheid en biodiversiteit, dat op 29 januari 2000 is goedgekeurd, eerst en vooral bedoeld om een adequaat beschermingsniveau te verzekeren bij de overdracht, de behandeling en het gebruik van GGO's (de door de moderne biotechnologie geproduceerde genetisch gemodificeerde organismen). Deze organismen kunnen ernstige gevolgen hebben voor het behoud en het duurzaam gebruik van de bestaande biologische diversiteit. Ze kunnen bovendien een risico inhouden voor de menselijke gezondheid, zeker als ze vrijelijk over de grenzen kunnen worden vervoerd.

Ik volg in dezen het standpunt van de Portugese regering en vind het dus heel belangrijk dat er voor deze materie op Europees niveau een kader geschapen wordt om consumenten een hoog beschermingsniveau te garanderen. Dat is in deze context het allerbelangrijkste. Ik ben heel blij dat het gemeenschappelijk standpunt van de Raad is aanvaard, en dat het niet nodig is geweest een bemiddelingsprocedure te volgen. Er zal nu spoedig een duidelijk en technisch goed doordachte verordening van kracht worden die de EU een ander uitgangspunt verschaft. Tot nu toe was de wetgeving te verbrokken, en dat heeft geleid tot een moratorium op GGO's. De VS heeft daarin aanleiding gezien bij de WTO een klacht in te dienen tegen de Europese Unie.

3-124

- Verslag-Piecyk (A5-0144/2003)

3-125

Alavanos (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (EL) Ik heb voor gestemd omdat na de schipbreuk van de *Prestige* voor de Spaanse kust en de enorme milieuschade die daardoor werd aangericht het absoluut noodzakelijk is onmiddellijk beschermingsmaatregelen te treffen en een tijdschema op te leggen voor het uit de vaart nemen van enkelwandige tankers. De regeringen van de Vijftien moeten deze maatregelen steunen. Zij mogen niet toegeven aan de druk van bepaalde reders die zich uit eigen belang verzetten tegen de noodzakelijke maatregelen ter bescherming van de zee en de kusten.

3-126

Berthu (NI), *schriftelijk*. – (FR) Wij hebben nadrukkelijk steun gegeven aan het verslag-Piecyk en het nieuwe Commissievoorstel. Het doel daarvan is meer vaart te zetten achter het invoeren van dubbelwandige tankers en het uit de vaart nemen van enkelwandige tankers, en tegelijkertijd de veiligheidsvoorschriften aan te scherpen.

Deze regeling had al veel eerder uitgevaardigd moeten zijn. Philippe de Villiers had daar trouwens ook op aangedrongen. Na de schipbreuk van de *Erika* in 1999 heeft de Commissie zich echter door de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) op sleeptouw laten nemen en de Raad was samen met het Europees Parlement zo zwak haar daarin te volgen. Kennelijk was er nog een schipbreuk nodig - die van de *Prestige* - om iedereen wakker te schudden.

De huidige regeling is gezonder. Men moet deze echter niet alleen van toepassing laten zijn op schepen die onder een vlag van een lidstaat varen of een van onze havens aandoen maar ook op elke tanker die door onze economische zone vaart. Bovendien moet nauwlettend toezicht worden uitgeoefend op de resistentie in de tijd van dubbelwandige tankers.

Zoals ik reeds zei in het debat over milieuaansprakelijkheid, tijdens de laatste vergaderperiode, moeten maatregelen worden getroffen voor de schadeloosstellingscapaciteit van de FIPOL en moet er zo spoedig mogelijk een stelsel van verplichte verzekering worden ingevoerd, uitgaande van het principe "de vervuiler betaalt".

3-127

Hatzidakis (PPE-DE), *namens de Europese afgevaardigden van de Nea Dimokratia*, *schriftelijk*. – (EL) Wij hebben besloten ons tijdens de eindstemming over het verslag-Piecyk van stemming te onthouden. Wij begrijpen heel goed dat het uit de vaart halen van enkelwandige tankers tot doel heeft nog meer tragische ongelukken op zee te voorkomen en aldus het milieu te beschermen. Het lijkt geen enkele twijfel dat wij achter dit doel staan, zoals wij trouwens ook hebben aangetoond met onze houding tijdens de stemming over alle vorige verslagen, waar wij vóór waren.

Deze laatste regelingen lijken echter het resultaat te zijn van emotionele politieke reacties na de ramp met de *Prestige*. Dit verklaart ook de haast waarmee de EU nu opeens onafhankelijk van de IMO wil optreden. Wij weten echter allen dat voor de scheepvaart internationale oplossingen veel beter zijn, aangezien de scheepvaart niet stopt bij de Europese grenzen. Bovendien is nog niet eens een begin gemaakt met het vorige tijdschema voor het uit de vaart halen van tankers. Wij zijn bijgevolg van mening dat niet serieus rekening is gehouden met de gevolgen die deze regelingen zullen hebben voor het mededingingsvermogen van onze scheepvaart. Vooral de Griekse scheepvaart zal een grote klap krijgen, met alle gevolgen van dien voor onder meer de werknemers in de scheepvaartsector.

Door ons van stemming te onthouden willen wij uiting geven aan onze bezwaren tegen de houding van de Raad en met name het Grieks voorzitterschap. Het Grieks voorzitterschap had dit vraagstuk nuchterder moeten aanpakken, temeer daar wij als Grieken grote ervaring hebben op dit gebied en onze economie meer dan welke andere ook door deze regelingen wordt getroffen.

3-128

Hudghton (Verts/ALE), schriftelijk. - (EN) Ik verwelkom het initiatief van het Parlement om de invoering van dubbelwandige tankers te versnellen. De maatregelen in het verslag zijn van belang voor het verbeteren van de veiligheid op zee en het voorkomen van milieurampen zoals er zich onlangs voor de kust van Galicië een heeft voorgedaan.

Mijn eigen kiesdistrict, Schotland, wordt omgeven door de gevaarlijkste wateren van Europa en we kennen de gevolgen voor het milieu van olielozingen maar al te goed. Bewoners van de Schotse Shetland-eilanden, die in 1993 een vergelijkbaar lot was beschoren toen de *Braer* voor de kust van Shetland zonk, betoonden hun medeleven aan degenen wier middel van bestaan door de ramp met de *Prestige* werd bedreigd. In de nasleep van de ramp van vorig jaar vroegen we ons af hoe het komt dat we kennelijk niets geleerd hebben van de ervaringen in Schotland tien jaar geleden.

Om deze reden verwelkom ik het streven van het Parlement om snel tot een overeenkomst te komen met de Raad zodat andere kustgemeenschappen niet hoeft te overkomen wat in Galicië of Shetland is gebeurd en ik spreek de hoop uit dat de lidstaten deze wetgeving de prioriteit zullen geven die ze verdient.

3-129

Korakas (GUE/NGL), schriftelijk. - (EL) De veiligheid van schepen, bemanningen en milieu kan niet efficiënt worden beschermd met versnipperde maatregelen, hoe belangrijk die ook mogen zijn, zoals de eis dat tankers die havens van lidstaten aandoen dubbelwandig uitgevoerd zijn.

Een echt veiligheidsbeleid moet gericht zijn op de bestrijding van het onverantwoordelijk gedrag van reders, echte sancties behelzen voor overtreding van de wetgeving en voorschriften bevatten inzake aanpassing van het aantal bemanningsleden aan de hogere eisen van de huidige tijd. Ook moet een dergelijk beleid bijdragen aan de verbetering van de leef- en werkomstandigheden van de bemanningsleden door hun rechten te waarborgen en ze daadwerkelijke inspraak te geven via hun vakbonden.

De noodzakelijke regelingen moeten echter getroffen worden in het kader van de IMO en de ILO, die een hoofdrol moeten spelen in de internationale scheepvaart. Daarbij moet elke logica die gericht is op compromissen met de redersbelangen van de hand worden gewezen. Een typisch voorbeeld van de wijze waarop men in de praktijk dergelijke belangen in het oog blijft houden, ten koste van het milieu, zijn de lange overgangperiodes, waarvoor vanuit het oogpunt van continuïteit van de aanvoer geen enkele rechtvaardiging bestaat, en het feit dat schepen boven de 500 tot 600 ton zijn uitgezonderd van de verplichting inzake dubbelwandigheid.

De EU is een voorbeeldige dienaar van het onverantwoord gedrag van de reders. Dit blijkt onder meer uit het feit dat in Griekenland de scheepsbouw- en scheepsreparatiesector bijna geheel is verdwenen, hoewel Griekenland een van de grootste vloten ter wereld heeft.

Positieve resultaten zullen er pas komen als de werknemers, de havenarbeiders en de betrokken regio's, met name de kustregio's, vastberaden de strijd aanbinden tegen dit beleid.

3-129-500

Marques (PPE-DE), schriftelijk. - (PT) Na de ramp met de *Prestige* heeft de Commissie een aantal maatregelen aangekondigd om het risico van ongelukken als die met de *Erika* en de *Prestige* zoveel mogelijk te beperken. De Commissie stelt nu voor drie fundamentele wijzigingen aan te brengen in de wetgeving. Ze wil een bepaling invoeren waardoor het verplicht wordt olie en zware oliederivaten in dubbelwandige tankers te vervoeren. Verder zouden enkelwandige tankers versneld uit de vaart moeten worden genomen. Tot slot zou de speciale inspectie van olietankers (dat wil zeggen het programma voor de beoordeling van de staat waarin schepen zich bevinden) veel vaker moeten worden uitgevoerd. Bij deze inspecties wordt gecontroleerd of enkelwandige tankers van vijftien jaar en ouder structureel solide zijn.

Ik geef mijn volledige steun aan dit voorstel voor een verordening. Ik vind het een heel positief voorstel en ik geloof dat het zal bijdragen tot een veiliger vervoer over zee, een betere controle op het vervoer van koolwaterstoffen en een efficiëntere bescherming van het mariene milieu. Dat zijn maatregelen waar ik al heel lang voor pleit.

Dit is een uiterst belangrijk onderwerp – niet alleen voor een land als Portugal (dat een zeer lange kustlijn heeft en uiterst kwetsbare eilandengroepen, Madeira en de Azoren), maar ook voor de rest van de Europese Unie.

3-130

Ribeiro e Castro (UEN), *schriftelijk*. – (PT) Er zijn meer dan genoeg zwaarwegende argumenten om ons aan te zetten – of zelfs te verplichten – steeds strengere maatregelen uit te vaardigen voor de veiligheid op zee.

Er hebben binnen een heel kort tijdsbestek twee grote scheepsrampen plaatsgevonden: met de *Erika* en met de *Prestige*. De ernst en de reikwijdte van de gevolgen van deze rampen hebben ons ervan overtuigd dat we op dit gebied snel maatregelen moesten treffen. We hadden tot dan toe nauwelijks aandacht gehad voor het feit dat gevaarlijke en vervuilende ladingen nog steeds vervoerd konden worden in voor dat doel ongeschikte schepen. Dit voorstel is daar een antwoord op, met de zo belangrijke eis van dubbelwandigheid.

De Commissie heeft opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren en daaruit is gebleken dat het snel uit de vaart nemen van enkelwandige schepen – zoals dat nu voorgesteld wordt – niet zal leiden tot een tekort aan capaciteit voor het vervoer van olie. Er zullen nieuwe schepen moeten worden gebouwd, en de capaciteiten en de internationale reputatie van de Europese werven kunnen daar baat bij ondervinden. De rapporteur wijst daar ook op.

Ik ben het ook met de rapporteur eens als deze wijst op de noodzaak om de oplossingen die de Commissie nu voorstelt ook van toepassing te laten verklaren in het kader van de Internationale Maritieme Organisatie. Er zullen voor dat doel onderhandelingen moeten worden gevoerd en we zullen daarbij heel streng moeten zijn.

Ik heb daarom voor het verslag gestemd.

3-131

Souchet (NI), *schriftelijk*. – (FR) Wat is er veel tijd verloren gegaan!

Men wist al sedert december 1999, sedert de schipbreuk van de *Erika* en de dramatische economische, sociale en milieugevolgen daarvan, dat men niet zou ontkomen aan het zo spoedig mogelijk uit de vaart nemen van enkelwandige schepen.

Toen de *Erika* was vergaan, heb ik onmiddellijk aangedrongen op de vaststelling van een tijdschema voor het volledig uit de vaart nemen van enkelwandige schepen in 2010. Toen werd mij gezegd dat zoiets onmogelijk was. En zie, plotseling is het na de ramp met de *Prestige* wel mogelijk.

Als we willen dat deze maatregel vruchten afwerpt, moeten we er echter voor zorgen dat hij niet beperkt blijft tot de Unie, maar ook op internationaal niveau van toepassing wordt, via de IMO. Daarvoor moeten de door olievervuiling bedreigde landen, en met name Frankrijk, zich nu vastberaden inzetten, waarbij zij niet moeten aarzelen ook unilaterale druk uit te oefenen, zoals Frankrijk en Spanje in Malaga terecht hebben gedaan.

3-132

Vachetta (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (FR) Ik ben het met de rapporteur eens dat de vloot van schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren gesaneerd moet worden. Zoals de Commissie toegeeft moeten meer dan 4000 schepen als riskant worden beschouwd. Daarom is het absoluut noodzakelijk de reders te dwingen deze drijvende wrakken uit de vaart te nemen en zich te houden aan strengere technische en sociale normen.

Gezien de recente schipbreuken van de *Erika* en de *Prestige* ben ik evenwel van mening dat de Europese Unie zich nog lang niet vastberaden genoeg inzet voor de bestrijding van de onveiligheid in de scheepvaart. De voorgestelde termijnen volstaan niet: tankers zoals de *Prestige* (categorie 1) mogen vanaf 2005 hoogstens 23 jaar varen; voor de schepen van de categorieën 2 en 3 (die meestal tussen 1982 en 1986 zijn gebouwd) is die zeewaardigheidsperiode 28 jaar vanaf 2010. Zelfs met deze limieten blijft het rampenrisico groot. Het zou veel beter zijn geweest een vaarverbod in te voeren voor alle gevaarlijke schepen en de productie van scheepswerven via overheidsmaatregelen om te buigen naar de ontwikkeling en bouw van moderne en veilige schepen. Het zou beter zijn geweest de Europese Unie meer instrumenten te geven in de strijd tegen het systeem van goedkope vlaggen. Het zou echter vooral veel beter zijn geweest de landen te dwingen de bestaande wetgevingen daadwerkelijk toe te passen. Zonder dat minimum zijn alle voorschriften niet meer dan vrome wensen.

3-133

- Verslag-Hudghton (A5-0168/2003) en verslag-Stevenson (A5-0165/2003)

3-134

Stihler (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil iets zeggen over zowel het verslag-Hudghton als het verslag-Stevenson.

Het standpunt dat de Europese Labour-afgevaardigden innemen ten aanzien van het verslag-Hudghton heeft te maken met onze politieke steun voor regionale adviesraden, subsidiariteit en de werkingssfeer van een aantal gedecentraliseerde beheermaatregelen.

Wat betreft het verslag-Stevenson - voorheen het verslag Ó Neachtain - over westelijke wateren met betrekking tot de Ierse Box, is ons standpunt gebaseerd op instandhoudingsgronden met betrekking tot een kwetsbaar paaigebied en de reeds lang bestaande regionale steun voor de Ierse Box. Amendement 20, waarin de Ierse Box effectief een derogatie van tien jaar krijgt, is een wezenlijke instandhoudingsmaatregel en die steunen we. Daarom ben ik blij dat amendement 20 vandaag met zo'n grote meerderheid is aangenomen. Nu amendement 20 is aangenomen, vervallen alle andere amendementen en kunnen we het gewijzigde verslag steunen.

3-135

- Verslag-Hudghton (A5-0168/2003)

3-136

Figueiredo (GUE/NGL), schriftelijk. - (PT) De bescherming van jonge vis is van fundamenteel belang voor het behoud van de visstand en de toekomst van de visserij. De verbetering van de vangstechnieken moet dan ook gezien worden als een essentieel onderdeel van het gemeenschappelijk visserijbeleid. Er bestaat een hele reeks instrumenten voor de visserijsector. Vangstechnieken vallen daar ook onder.

We zijn het dan ook eens met de voorstellen van de rapporteur, zeker wanneer deze stelt dat de vissers de gevolgen van deze maatregelen zullen ondervinden en dus belanghebbende partij zijn. Zij zijn de experts op dit gebied en ze moeten bij de vaststelling van maatregelen betrokken worden.

Wij hebben altijd gepleit voor een bredere sociale dialoog binnen deze sector. Dat blijkt ook uit de voorstellen voor advies die we in het kader van de begrotingsprocedure voor 2003 hebben gedaan. We vinden nog steeds dat de regionale adviesraden misschien niet de beste fora zijn om participatie van de vissers te waarborgen. Het zou veel beter zijn als het gemeenschappelijk visserijbeleid daadwerkelijk gedecentraliseerd zou worden.

We zijn het met de rapporteur eens als deze stelt dat er technische fouten zitten in het Commissievoorstel, terwijl het hier toch gaat om consolideringswetgeving voor een uiterst technische en gevoelige materie. Je kunt je afvragen of de Commissie wel over de nodige expertise beschikt. Dat zal het wantrouwen van de vissers jegens de Commissie alleen maar doen toenemen.

3-137

Ribeiro e Castro (UEN), schriftelijk. - (PT) Dit voorstel van de Europese Commissie is heel belangrijk. Het consolideert reeds bestaande verordeningen en introduceert bovendien nieuwe maatregelen, vooral voor kabeljauw en wijting.

Ik geloof dat het een goede zaak was dat de tot nu toe geldende regels de lidstaten toestonden in bepaalde noodsituaties maatregelen nemen met betrekking tot de eigen vloot, onder de voorwaarde dat deze maatregelen niet minder strenge eisen zouden opleggen dan het communautair recht. Net als de rapporteur vind ik het jammer dat die bepalingen niet zijn aangehouden. Ik hoop dat de Commissie dat wil corrigeren. Verder wordt er nergens verwezen naar de regionale adviesraden. De Commissie moet goed begrijpen dat duurzame en economisch levensvatbare visserij alleen mogelijk is als de vissers vertrouwen hebben in het beleid en aan de tenuitvoerlegging ervan meewerken. Er moet dus ook gekeken worden vanuit het perspectief van de belanghebbenden. Het feit dat de adviesraden niet genoemd worden is onverenigbaar met hetgeen commissaris Fischler in Londen tijdens een toespraak tot de vissers heeft gezegd. Hij vroeg toen of de vissers "als actieve participanten wilden meewerken aan het beheer van de visstand".

Ik geloof dat het veel beter ware geweest indien de voltallige vergadering meer amendementen had aangenomen. Om de hierboven geschetste redenen heb ik bij de eindstemming toch voor gestemd.

3-138

- Verslag-Stevenson (A5-0165/2003)

3-139

McKenna (Verts/ALE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben zeer teleurgesteld over de uitkomst van het oorspronkelijke verslag-Ó Neachtain/Stevenson vanwege de aanneming van amendement 20. Het is een onverantwoord amendement, waardoor verordeningen (EG) nrs. 2847/93 en 685/95 nog eens tien jaar blijven gelden. Iedereen erkent dat er problemen zijn met de Ierse Box en de visbestanden. Het is absoluut niet te rechtvaardigen dat dit Parlement ervoor kiest deze situatie nog eens tien jaar te laten voortduren. Wat blijft er dan over voor de Ierse vissers? De Ieren zeggen hier vandaag dat dit een grote overwinning is omdat we de Spanjaarden buiten de deur houden! Maar het is helemaal geen grote overwinning voor de Ierse vissers, want er zal geen vis meer over zijn om te vangen!

Deze nationalistische benadering van het Parlement van de visserij is vanuit ecologisch oogpunt bijzonder moeilijk te accepteren. We moeten kijken naar de toestand van de visbestanden en naar wat er nog te vissen valt. We hebben wetenschappelijke adviezen nodig en niet alleen de adviezen van de vissers, die aan de korte termijn denken. Die kijken niet verder dan hun neus lang is. We moeten ervoor zorgen dat de bestanden in stand worden gehouden en dat er, in geval van een crisis, maatregelen worden getroffen om de visserij-inspanningen te beperken.

Wat wij hier vandaag hebben gedaan is betreurenswaardig. De heer Ó Neachtain had een uitstekend verslag in de commissie ingediend, maar helaas waren er net niet genoeg stemmen vóór omdat de Spaanse leden - net als de Ieren - in hun eigen belang stemden. Er lag echter een goed compromisvoorstel en ik begrijp niet waarom de heer Ó Neachtain zijn commissievoorstellen niet opnieuw heeft ingediend om ze te behouden. De overgrote meerderheid van het Parlement zou zijn standpunt hebben gesteund, omdat het een redelijk compromis was.

In de huidige situatie geven we vanuit ecologisch oogpunt en met het oog op een duurzaam beheer van de bestanden een zeer slecht signaal af. De situatie in de Ierse Box blijft nog tien jaar lang ongewijzigd, ook al wordt erkend dat er sprake is van een crisis. Dit Parlement moet zijn rol serieus nemen door de visbestanden te beschermen, en niet alleen maar egoïstische nationale belangen dienen. Het wordt tijd dat we inzien dat we de visbestanden in stand moeten houden. Dat advies moeten alle partijen ter harte nemen, niet alleen de visserijsector, die in de toekomst niets meer heeft om op te vissen als men niet wil inzien dat we met een probleem zitten, maar ook de Commissie en de Raad.

3-140

Nogueira Román (Verts/ALE). – (ES) Mijnheer de Voorzitter, in dit Parlement bestaat continu de neiging om op het vlak van de visserij voorrechten te verwarren met behoud. Ik ben het ermee eens dat er zones moeten zijn waar speciale instandhoudingsmaatregelen gelden, zelfs indien dat een jarenlang visverbod inhoudt. Maar een dergelijk beleid heeft niets uit te staan met het feit dat er visgronden zijn waar sommige staten wel en andere niet mogen vissen.

Zo staat het geval van de Ierse Box, of andere zones in de Europese communautaire, dus continentale wateren, geheel los van wat er zich bij de Azoren afspeelt.

Het probleem bij de Azoren is het ontbreken van een continentaal platform, en willen deze eilanden met de visserij het hoofd boven water houden, dan moeten zij bepaalde voorrechten kunnen genieten.

In de Ierse Box en andere zones gaat het om een voorrecht dat in weerwil van het communautair recht aan verscheidene lidstaten is toegekend. Men heeft dus gebruik gemaakt van deze verwarring om tot een stemresultaat te komen dat in mijn ogen totaal verkeerd is.

3-141

Figueiredo (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) We moeten een duidelijk signaal afgeven aan het voorzitterschap. Volgens het door Spanje ingediende en door de Commissie gesteunde compromisvoorstel zou er één enkele Atlantische zone moeten worden geschapen voor het beheer van de visserij. De huidige indeling in instandhoudingszones zou dan komen te vervallen. Dat draagt niet bij tot een duurzame ontwikkeling van de visserijsector en zou bovendien uiterst ongunstige sociaal-economische gevolgen hebben voor Portugal, zowel voor de vissers zelf als voor de regio's die van de visserij afhankelijk zijn. Bovendien zouden de bestaande maatregelen voor het behoud van de visstand zinloos worden.

We hebben ons daarom ingespannen om amendement 20 op dit verslag aangenomen te krijgen en we blijven dat amendement verdedigen. Daarin wordt voorgesteld om de geldigheidsduur van de bestaande verordeningen met tien jaar te verlengen. Daarna moet er een nieuwe beoordeling worden uitgevoerd.

We wijzen erop dat de Commissie visserij ons voorstel voor de uitbreiding van de exclusieve economische zone rond de Azoren en Madeira tot 200 mijl heeft goedgekeurd, terwijl de overige voorstellen voor amendementen op deze verordening zijn afgewezen. Het is van groot belang dat de Raad bij de compromisonderhandelingen ook met dit voorstel rekening houdt.

3-142

Nicholson (PPE-DE), schriftelijk. – (EN) De voorstellen die op tafel liggen, liggen in velerlei opzicht zeer gevoelig. Ik vind niet dat de Commissie aan de ene kant kan zeggen dat we de Ierse Box moeten openstellen terwijl ze aan de andere kant verkondigt dat de visbestanden in andere gebieden beschermd en in stand gehouden moeten worden. Ik geloof dat de Commissie de grip op het gemeenschappelijk visserijbeleid kwijt is en bezig is het schoothondje van de Spaanse regering en de Spaanse visserijsector te worden.

Die twee dingen zijn niet met elkaar te rijmen, hoezeer je ook je best doet. Velen van ons, die jarenlang trouw in de Commissie visserij zitting hebben gehad, voelen zich buitenspel gezet omdat anderen dit beter uitkwam. Ik waarschuw u nadrukkelijk dat dit niet werkt. Dit is gedoemd te mislukken.

3-143

Ribeiro e Castro (UEN), *schriftelijk*. – (PT) Amendement 20 is met een ruime en doorslaggevende meerderheid aangenomen. Daarmee geeft het Europees Parlement duidelijk aan dat fundamentele beginselen en eerder aangegeven rechtsgeldige overeenkomsten gerespecteerd dienen te worden. We wijzen obscure politieke manoeuvres af, ook als ze onder juridisch valse voorwendselen gepresenteerd worden. Dit voorstel was duidelijk op een onhoudbare interpretatie gebaseerd en diende uitsluitend de belangen van één bepaalde lidstaat – Spanje. Goedkeuring van dit voorstel zou ernstige gevolgen hebben gehad voor het behoud van de visstand in een aantal uiterst kwetsbare Europese kustregio's. Het zou overigens volstrekt onaanvaardbaar zijn als we via de herziening van een verordening alle inspanningen van bepaalde lidstaten – Portugal en Ierland – om in gevoelige gebieden de visbestanden te behouden teniet zouden kunnen doen. De beperkingen die de vissers in deze gebieden gedurende lange tijd opgelegd zijn zouden dan onbegrijpelijk worden, terwijl we zo ook de deur zouden openen voor een nieuwe aanslag op de visbestanden.

Ik zou ook de amendementen 8 en 13 vol vuur gesteund hebben. Deze waren bedoeld ter bescherming van de zee rond de Azoren, een gebied dat niet alleen voor het specifieke karakter van de Azoren van belang is, maar ook voor Europa als geheel. We hebben over deze amendementen uiteindelijk echter niet meer hoeven te stemmen.

Ik hoop dat de Commissie en de Raad goed begrijpen welk signaal het Parlement heeft willen geven, en ik hoop dat ze deze boodschap van de door de Europese burgers gekozen afgevaardigden zullen respecteren.

3-144

Van Dam (EDD), *schriftelijk*. – Na de toetreding van Spanje en Portugal tot de Europese Unie werd in 1995 een termijn van zeven jaar vastgelegd waarin de vloot van deze landen de toegang tot onder andere de Noordzee en de Ierse Box werd onthouden. Afgelopen december is deze beperkende maatregel vervallen. De Commissie komt in dit verslag met een nieuwe verordening om de toegang van onder andere Spaanse vissersvaartuigen tot de Ierse Box te reguleren.

Het streven van de Commissie om discriminatie tussen de lidstaten in vloottoeegang op te heffen is lovenswaardig, naar de visbestanden zijn daar de dupe van.

Bij de toetreding van Spanje en Portugal kon niet voorzien worden hoe desastreus de visstand zich zou ontwikkelen. Sinds 1996 zijn de vangstmogelijkheden in het betrokken gebied aanzienlijk gedaald. De Commissie is nota bene zelf van mening dat de maximale visserij-inspanning in deze gebieden dringend herzien (c.q. verlaagd) moet worden.

Een en ander laat zich niet met elkaar verenigen. Gelijke kansen voor alle lidstaten is een mooi uitgangspunt, nog beter is een volle zee waar voldoende te vissen valt. Dat moet onze eerste prioriteit zijn. Een herziening van de verdeelsleutel kan daarom alleen overwogen worden als de visbestanden hersteld zijn tot voldoende overvloedige niveaus.

3-145

Varela Suanzes-Carpegna (PPE-DE), *schriftelijk*. – (ES) Het is zowel juridisch als ethisch en politiek onaanvaardbaar dat in een amendement van het Europees Parlement of in een verslag in een overlegprocedure geprobeerd wordt de bepalingen op te rekken van een Verdrag tot toetreding tot de Europese Unie zoals dat van Portugal en Spanje. Dit geldt voor amendement 20 van de Fractie Unie voor een Europa van Nationale Staten en de amendementen 21 tot 30. Ik denk bovendien dat amendement 20 ontoelaatbaar is krachtens artikel 140, lid 1, sub a) en b) van het Reglement van het Europees Parlement.

Het is onrechtvaardig, discriminerend en volgens mij onwettelijk. Vandaar dat ik tegen het verslag heb gestemd waarboven weliswaar de naam van de voorzitter van de Visserijcommissie prijkt maar dat eigenlijk van de hand van de heer Ó Neachtain is. Als de Raad niet ingrijpt, zal het Europese Hof van Justitie later moeten verklaren dat het vandaag goedgekeurde verslag, en dus, indien het Parlement wordt gevolgd, het definitieve besluit indruist tegen het communautair recht.

3-146

De Voorzitter. – Hiermee zijn de stemverklaringen beëindigd.

(De vergadering wordt om 13.15 uur onderbroken en om 15.00 uur hervat)

3-147

VOORZITTER: DE HEER DIMITRAKOPOULOS
Ondervoorzitter¹

3-148

Aanvraag Turkije inzake toetreding tot de Europese Unie

3-149

De Voorzitter. – Aan de orde is het debat over het verslag van de heer Oostlander over de aanvraag van Turkije inzake toetreding tot de Europese Unie.

¹ Goedkeuring van de notulen van de vorige vergadering: zie notulen.

3-150

Oostlander (PPE-DE), rapporteur. – Voorzitter, voor Turkije als kandidaat-lidstaat geldt: de deur staat open, maar de weg is moeilijk. Dat is de boodschap van mijn verslag. Voor de andere kandidaat-lidstaten was dat eigenlijk vanzelfsprekend. Ook hun en hun burgers kostte het veel moeite om de eindstreep te halen en tot in de laatste commissievergaderingen werden over hen nog op heldere toon opmerkingen gemaakt die aandrongen op voltooiing van het werk. Turkije is geen uitzondering. Er is dus geen reden om dit land vanwege zijn grootte of zijn strategische ligging een speciale behandeling te geven.

Turkije heeft wel heel andere problemen dan de andere kandidaten. Die problemen liggen vooral op het vlak van de politieke criteria van Kopenhagen. Meer dan ooit misschien wordt in dit verslag de nadruk gelegd op de achtergronden of diepere oorzaken van de politieke tekortkomingen, die zich veelal uiten in schendingen van klassieke vrijheidsrechten en van fundamentele mensenrechten. Dat heeft ook te maken met het feit dat de Turkse staat gebaseerd is op een filosofie die ontwikkeld is in de jaren twintig, een periode waarin Europa niet veel prettige voorbeelden gaf om je gedachten aan te ontlenen.

Bij de kritiek op Turkije gaat het om de structuren van de staat, de dominante politieke positie van het leger, de Nationale Veiligheidsraad die door militairen wordt gedomineerd, het nationalisme dat tot onderdrukking van etnische, religieuze en culturele minderheden leidt en de voorrang van collectieve veiligheid en collectieve belangen op individuele mensenrechten, die steeds weer aanleiding geeft tot klachten. Het leger heeft tevens een zeer sterke invloed in onderwijs, omroepen en bedrijfsleven en het is heel belangrijk dat dit in de nieuwste hervormingspakketten van Turkije ook ten dele wordt erkend.

Bij het contact met Turkije gaat het steeds om de vraag: met wie spreken wij? Spreken wij met de regering en de meerderheid in het Parlement of spreken wij in feite met de vertegenwoordigers van wat men de *deep state* noemt, de hoge generaals en de hoge gevestigde bureaucratie?

Naast deze problemen noemen we ook die aan de grenzen, zowel die met Cyprus als die met Armenië en eventueel met Irak. Bovendien valt het gebrek aan een functionerend maatschappelijk middenveld op. De vakbeweging heeft weinig ruimte. Geloofsgemeenschappen, ook de islamitische, staan onder strikte staatscontrole of hebben het moeilijk. Ook andere kandidaten hadden hier achterstanden weg te werken.

De bedoeling van het kandidaat-lidmaatschap is dat het betreffende land zich ontwikkelt tot een lidstaat zoals de andere. Het moet bijvoorbeeld in rechtspositie niet uitmaken of je in Diyarbakir of in Rotterdam woont. Als dat wel zo is, dan valt een lidmaatschap niet aan onze burgers te verkopen. Een direct verkozen volksvertegenwoordiging ziet dat wellicht eerder en bewuster dan een raad van ministers. Daarom nodigen we de Raad uit om even helder te zijn in zijn beleid tegenover Turkije als dit Parlement en zich niet vast te bijten in symbolen en symbooldata.

Helderheid is uitdrukkelijk het streven geweest van dit verslag. Het is niet eerlijk om uit behoefte aan waardering een reeks van bezwaren te verzwijgen om ze later weer te voorschijn te toveren. Turkije moet nu weten waar het aan toe is. Dat betekent radicale wijzigingen, zoals andere kandidaten ook ervaren hebben. Vandaar dat we het voornemen om een nieuwe grondwet op te stellen van harte toejuichen, daarbij de wens uitsprekend dat de politieke waarden die ook in andere lidstaten aangehangen worden tot uitgangspunt worden genomen. Tevens moet het leger afzien van zijn huidige dominante positie en teruggebracht worden naar een vorm en functie die in andere lidstaten gebruikelijk is. Dat heeft gevolgen voor de Nationale Veiligheidsraad en voor de staatsveiligheidshoven.

Wetswijzigingen die de omvorming van een militaire natie, zoals men mij schrijft, tot een civiele natie beogen, moeten in de praktijk bewijzen dat hun doelstellingen bereikt worden. Hier gaat het om mentaliteit en cultuur. De Unie moet haar steun dus vooral richten op daadwerkelijke vervulling van de politieke criteria, dus op hertraining en uitwisselingsprogramma's voor overheidsfunctionarissen, vooral die van politie, en van juristen die betrokken zijn bij gerechtshoven, enzovoort. Het martelen bijvoorbeeld moet nu echt afgelopen zijn en de terugkeer van verdrevenen en vluchtelingen naar hun dorpen mag niet worden belemmerd door de zogenaamde dorpswachten. Godsdienstvrijheid mag geen dode letter zijn.

Tal van frustrerende overheidsmaatregelen kunnen in feite in korte tijd worden afgeschaft en het wekt altijd weer verbazing dat dat niet gebeurt. Culturele rechten moeten niet met mondjesmaat maar overtuigd en genereus worden erkend. Het leek er even op dat de regering inderdaad haar gezag zou kunnen vestigen en wij hadden ook gehoopt dat ze bijvoorbeeld haar intentie om op basis van het VN-plan de Cyprus-kwestie op te lossen, zou kunnen waarmaken. Dat lukte helaas niet. Een hernieuwde, geslaagde poging zal moeten aantonen dat dat leger inderdaad zijn normale rol vindt.

Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij met de brede steun die in dit Parlement voor het verslag bestaat. Ik heb de amendementen ook met een genereuze blik bekeken en waar het kon van een plus voorzien. Met de heer Swoboda hebben wij afgesproken dat wij een amendement vanuit de radicale en groene hoek, dat gaat over de bereidwilligheid van Turkije om zijn taken bij de hervormingen te vervullen, kunnen aanvaarden als toevoeging, niet als vervanging. Als men het niet

als toevoeging wil hebben, zullen wij tegenstemmen. Maar als het als toevoeging wordt gepresenteerd, dan kunnen wij daar ook "ja" tegen zeggen. Overigens hoop ik dat het openlijk spreken over het debat over religie, cultuur en politiek niet wordt gedoofd door schrappingen in paragraaf 3. Want dat is een paragraaf die deze discussie juist op een geweldig goede manier zou kunnen beëindigen.

3-151

Yiannitsis, Raad. - (EL) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren, ik wil dit debat over het verslag-Oostlander aangrijpen om iets zeggen over de betrekkingen tussen de Europese Unie en Turkije en over de ontwikkelingen met betrekking tot de toetredingsstrategie voor Turkije.

Zoals u weet is Turkije een belangrijke partner van de Unie, een partner waarmee wij al jarenlang contractuele betrekkingen onderhouden. Deze betrekkingen gaan zelfs terug naar het jaar 1963. De grote wending van de afgelopen dertig jaar was echter de Europese Raad van Helsinki, toen Turkije op basis van dezelfde criteria als die welke gelden voor de andere kandidaat-landen erkend werd als kandidaat-land voor toetreding tot de Unie. In Helsinki werd een pretoetredingsstrategie vastgesteld teneinde Turkije te helpen op de weg naar toetreding. In deze strategie werden ook de politieke dialoog, de pretoetredingssteun en een procedure voor nauwlettende toetsing van de toepassing van het *acquis* opgenomen. De hoeksteen van deze pretoetredingsstrategie is echter het partnerschap van maart 2001, waarin de beginselen, de prioriteiten en de tussentijdse doelstellingen zijn vastgesteld waar Turkije zich op dient te richten wil het land voldoen aan de criteria van Kopenhagen. Ik moet er in dit verband op wijzen dat voor de eerbiediging van de criteria van Kopenhagen de aanpassing van de wetgeving niet het enige belangrijke element is. Ook de feitelijke toepassing van de wetgeving is zeer belangrijk. De Commissie heeft dit punt eveneens duidelijk onderstreept, met name in de jaarlijkse voortgangsverslagen.

Wij hebben recentelijk enkele belangrijke ontwikkelingen in Turkije vastgesteld. Er is een nieuwe regering aan de macht gekomen, met een krachtig mandaat van de kiezers. De nieuwe premier, de heer Erdogan, heeft duidelijk verklaard dat hij van plan is het hervormingsproces voort te zetten en te versterken, opdat Turkije aan de criteria van Kopenhagen kan voldoen. Uit de laatste opiniepeilingen blijkt dat een grote meerderheid van de bevolking in Turkije achter dit doel staat. Mijns inziens mag gezegd worden dat deze politieke wil niet alleen in woorden, maar ook in daden terug te vinden is.

Tijdens de Europese Raad van Kopenhagen heeft de Unie erkend dat de nieuwe Turkse regering vastberaden de hervormingen voortzet. Zij heeft Turkije aangespoord snel alle zwakke punten met betrekking tot de politieke criteria aan te pakken, zowel wat betreft de wetgeving als ten aanzien van de toepassing daarvan. De Unie heeft Turkije aangemoedigd het hervormingsproces actief voort te zetten. Als de Europese Raad in december 2004 op basis van het verslag en de aanbeveling van de Commissie tot het oordeel komt dat Turkije aan de politieke criteria van Kopenhagen voldoet, zal de Unie onverwijld toetredingsonderhandelingen openen met dit land. Dit was zoals u weet een zeer belangrijk besluit voor de toekomst van de betrekkingen van de Europese Unie met Turkije. Wij hopen dat dit perspectief een katalysator zal zijn en voor Turkije een stimulans zal zijn om de noodzakelijke hervormingen goed te keuren en door te voeren. Ik wil nu echter kort met u nagaan hoe de situatie er zes maanden na Kopenhagen uitziet.

Dames en heren, tijdens het Grieks voorzitterschap hebben wij stelselmatig gewerkt aan de tenuitvoerlegging van de pretoetredingsstrategie. Daarbij hebben wij ons gehouden aan de besluiten van Kopenhagen. Het herzien partnerschap, dat door de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen in april 2003 is goedgekeurd, is zeer belangrijk. Daarmee wordt Turkije geholpen bij de aanpak van de belangrijkste vraagstukken die moeten worden opgelost om aan de politieke criteria te kunnen voldoen. Naar verwachting zal Turkije op dit nieuwe partnerschap reageren met een herzien nationaal programma voor de overname van het *acquis*, waarin duidelijke doelstellingen zullen zijn opgenomen. Verder hebben we drie ontmoetingen gehad in het kader van de politieke dialoog, waaronder één ontmoeting op ministerieel niveau. Dat was een gelegenheid om na te gaan wat van Turkije verwacht wordt tot december 2004. Het voorzitterschap en de Commissie hebben nog twee ontmoetingen gepland met een meer specifiek doel, namelijk toetsing van de vorderingen die zijn gemaakt bij het naleven van de politieke criteria. Er heeft in april een Associatieraad op ministerieel niveau plaatsgevonden; daar is een evaluatie gemaakt van de vooruitgang die is geboekt in het kader van zowel de pretoetredingsstrategie als het partnerschap.

Dan wil ik nu nader ingaan op de belangrijkste vraagstukken die Turkije naar verwachting zal aanpakken tot de beoordeling in 2004. Ik zal mij daarbij laten leiden door het recentelijk aangenomen herzien partnerschap. Laat echter duidelijk zijn dat het absoluut niet mijn bedoeling is vooruit te lopen op de beoordeling die de Commissie in het kader van het voortgangsverslag van dit jaar en, belangrijker nog, van volgend jaar zal maken, of over iets anders te spreken dan de criteria van Kopenhagen. Het partnerschap was de vrucht van de kostbare ervaringen die wij konden opdoen tijdens de twee jaar dat we Turkije geholpen hebben politieke hervormingen door te voeren. Zowel de Commissie als de Raad heeft naar behoren rekening gehouden met de lessen van de afgelopen jaren en de Raad kon daarom het partnerschap met slechts enkele wijzigingen goedkeuren.

Zoals wij het zien zijn er nu twee fundamentele kwesties die een rol spelen als het gaat om de vraag of Turkije de status van kandidaat-land toegekend kan worden. Ten eerste mag de democratie in dit land niet meer belemmerd worden door de

hinderpalen die haar in het verleden in de weg stonden, en ten tweede moeten de door het parlement goedgekeurde institutionele hervormingen worden vertaald in administratieve en justitiële maatregelen in de praktijk. Politieke controle op alle staatsinstellingen en -organen door het parlement en via een democratisch gekozen regering is bijgevolg een fundamentele stap waaraan Turkije op efficiënte wijze vorm moet geven. Dit betekent ook veel meer dan enkel een aanpassing van de wetgeving. In dit verband spelen ook cruciale en inhoudelijke vraagstukken inzake de betrekkingen tussen de gekozen regering en het leger een grote rol. De Unie heeft hier ook in het openbaar over gesproken, en erop gewezen dat praktijken die van de criteria van Kopenhagen afwijken ontoelaatbaar zijn. Wij stellen vast dat wat dit betreft ook recentelijk nog voorbeelden te zien zijn geweest, voorbeelden die betrekking hebben op het binnenlands en/of het buitenlands beleid.

Bij de mensenrechten en de rechtsstaat is er onbetwistbaar vooruitgang geboekt, zelfs in sectoren die tot voor kort nog als verboden werden beschouwd. Wij mogen niet vergeten dat de afschaffing van de doodstraf en de invoering van het recht op het gebruik van en het onderwijs in minderheidstalen een zeer belangrijke stap vooruit zijn. Ook Turkije zelf lijkt snel vooruit te willen gaan en het starten van toetredingsonderhandelingen binnen nader vast te stellen termijnen mogelijk te willen maken. Het is belangrijk te weten dat dit de ambitie is van Turkije, hoewel er natuurlijk nog veel gedaan moet worden voordat deze ambitie kan worden waargemaakt.

Tijdens de Associatieraad van april jongstleden heeft de Unie duidelijk gemaakt dat er nog fundamentele problemen onopgelost zijn op het gebied van de politieke criteria, en dat Turkije daar onverwijld aandacht aan moet schenken. Het gaat hierbij om een groot aantal vraagstukken, waarvan ik er slechts enkele bij wijze van indicatie zal noemen. Er zijn talrijke klachten over folteringen en willekeurige arrestaties, en meldingen van gevallen in Zuidoost-Turkije waarbij mensen zonder enige vorm van proces gevangen worden gehouden. Ook is er sprake van tegenstrijdige rechterlijke uitspraken met betrekking tot de bestraffing van degenen die zich schuldig hebben gemaakt aan foltering. Uit talrijke rechtszaken blijkt verder dat er nog geen sprake is van een uniforme interpretatie en toepassing van de bepalingen inzake de vrijheid van meningsuiting, en er is een zeer restrictief stelsel ingevoerd voor religieuze instellingen en gemeenschappen. Wij hebben reeds uiting gegeven aan onze ongerustheid over de manier waarop religieuze instellingen in Turkije worden bejegend en we blijven hopen dat Turkije zijn beloften gestand zal doen, zodat, mede dankzij de nodige aanvullende hervormingen, de gerezen problemen aangepakt kunnen worden met inachtneming van de internationale normen.

Een probleem is ook dat het recht op uitoefening van alle culturele rechten niet voor alle Turkse burgers, ongeacht hun etnische herkomst, gewaarborgd is. De restrictieve aard van de recente regeling voor radio- en televisie-uitzendingen en onderwijs in andere talen dan het Turks lijkt de toepassing van de hervormingen van augustus 2002 in de weg te staan.

Er doen zich nog andere problemen voor op het gebied van de mensenrechten. Ik noem de recente inval van Turkse veiligheidstroepen in de kantoren van de Turkse mensenrechtenorganisatie, de steeds weer terugkerende gevallen van hongerstakingen die in de speciaal bewaakte gevangenschappen overlijden en het onzekere verloop van het nieuwe proces tegen Leyla Zana, waarover wij ook in dit Parlement hebben gesproken. Al deze problemen tonen aan dat het hervormingsproces nog niet afgerond is en dat formeel doorgevoerde hervormingen niet altijd tot de gewenste verbetering in de praktijk leiden. Ik zou ook nog het verslag van Amnesty International over Turkije kunnen noemen, waarin een zeer somber beeld wordt geschetst van de situatie van de mensenrechten. Het heeft echter geen zin daar nu nader op in te gaan.

Ik wil ter aanvulling echter wel vermelden dat in de tekst van het herzien partnerschap belangrijke prioriteiten zijn opgenomen en wij verwachten dat Turkije deze serieus in aanmerking zal nemen. Deze prioriteiten betreffen belangrijke onderdelen van de economische criteria en sluiten mijns inziens ook aan bij de intenties die de Turkse regering kenbaar heeft gemaakt met betrekking tot het verbeteren van de economische situatie in het land. Daarbij gaat het tevens om het belangrijke hoofdstuk van justitie en binnenlandse zaken, waarbij wij meer samenwerking van Turkije verwachten. Ook werken wij in dat verband aan het sluiten van een overeenkomst inzake wederopname.

Dames en heren, ik zou nog twee fundamentele prioriteiten willen noemen die ook in het partnerschap een belangrijke plaats innemen: de kwestie-Cyprus en de betrekkingen tussen Griekenland en Turkije. Ondanks de pogingen die de secretaris-generaal van de Verenigde Naties heeft ondernomen om een oplossing te vinden voor de kwestie-Cyprus, is in Den Haag een impasse ontstaan, maar zijn plan ligt nog op tafel. De secretaris-generaal heeft erop gewezen dat als men een oplossing wil vinden, een daadwerkelijke politieke verbintenis moet worden aangegaan met betrekking tot zijn voorstellen en een duidelijk tijdschema voor de afronding van de onderhandelingen moet worden vastgesteld. De Voorjaarsraad heeft aangegeven te betreuren dat de pogingen van de secretaris-generaal zijn mislukt. De Unie geeft krachtige steun aan voortzetting van de goede diensten van de secretaris-generaal en de onderhandelingen op basis van zijn voorstellen. Wij hebben de betrokken partijen uitgenodigd alles in het werk te stellen om een billijke, operationele en duurzame oplossing mogelijk te maken, en wij hebben er met name bij de Turks-Cyprische leiding op aangedrongen haar standpunt te heroverwegen.

Daarom blijft het streven naar een allesomvattende oplossing voor de kwestie-Cyprus een prioriteit van doorslaggevend belang in het partnerschap met Turkije, een oplossing die gevonden moet worden op basis van de goede diensten van de

secretaris-generaal en via onderhandelingen op basis van diens voorstellen. Ook de voorzitter van de Europese Raad heeft in recente verklaringen naar dit vraagstuk verwezen. De regering van de Cyprische Republiek heeft in de praktijk aangetoond bereid te zijn een dergelijke oplossing te aanvaarden. Het aan de Associatieovereenkomst gehechte Protocol inzake Cyprus biedt eveneens ruimte voor een dergelijke ontwikkeling. Wij willen gezamenlijk blijven streven naar een dergelijke oplossing, en wij hopen dat deze nog voor 1 mei 2004 kan worden bereikt. De recente opening van de groene lijn is een tastbaar bewijs van het feit dat de twee gemeenschappen van het eiland samen kunnen en willen leven en samen vooruit willen. Praktische veranderingen die van onderaf, door de samenleving, worden opgelegd, kunnen echter niet in de plaats treden van institutionele oplossingen. Deze blijven noodzakelijk. Alleen met dergelijke institutionele oplossingen zal Cyprus zijn toekomstperspectief waar kunnen maken, en daar heeft het na zoveel jaren recht op. De Unie en wij, als voorzitterschap en als lidstaat, geven steun aan het streven een oplossing te vinden op basis van het plan van Kofi Annan.

Wat dan nog het vraagstuk van een vreedzame oplossing van de geschillen betreft, is er reeds een verandering opgetreden in de sfeer van de betrekkingen tussen Griekenland en Turkije, en wel in verschillende sectoren. In maart 2002 zijn eerste verkenningssprekingen gevoerd tussen de twee ministeries van Buitenlandse Zaken. Deze worden nu voortgezet op het niveau van hoge ambtenaren. Het verbeterde klimaat heeft geleid tot een toename van de bilaterale uitwisselingen en de sluiting van een reeks overeenkomsten. Anderzijds zien wij dat van Turkse zijde, door bijvoorbeeld de Turkse luchtmacht, bepaalde praktijken worden gevolgd die indruisen tegen het streven naar verdieping van de betrekkingen tussen Turkije en de Unie. Wij verwachten een verdere verbetering op dit gebied, met inachtneming van het beginsel van vreedzame geschillenregeling, overeenkomstig de conclusies van Helsinki en de desbetreffende prioriteit van het partnerschap. Zoals besloten is in Helsinki, zal de Raad de situatie met betrekking tot de openstaande geschillen onderzoeken en met name kijken naar de gevolgen daarvan voor het toetredingsproces. Ons doel is een oplossing te bevorderen via het Internationaal Gerechtshof in Den Haag vóór uiterlijk eind 2004.

Tot slot wil ik nogmaals duidelijk maken dat ik zeer blij ben met de bijzondere belangstelling van het Parlement voor de toetredingsstrategie voor Turkije. Wij zullen de samenwerking voorzetten, opdat ook hier de succesvolle politieke boodschap van de uitbreiding kan worden herhaald. Moge ook dit een uitbreiding zijn van de ruimte van vrede, stabiliteit en welvaart, moge ook dit een moment zijn waarop de scheidingslijnen uit het verleden worden weggevaagd. Het verheugt ons bijzonder dat het uitbreidingsbeleid van de Unie wordt voortgezet en een fundamentele stimulans is voor de kandidaat-landen, met name voor een kandidaat-land als Turkije, en deze landen aanspoort de hervormingen voort te zetten en de zojuist genoemde waarden en beginselen te waarborgen. Het verheugt ons eveneens dat dit doel ook de duidelijke wens is van het Turkse volk en het beleid van zijn gekozen regering. Wij wachten nu op de noodzakelijke vooruitgang binnen de gestelde termijnen, opdat we voor de betrekkingen tussen de Unie en Turkije een positieve en hoopvolle toekomst kunnen garanderen.

3-152

Verheugen, Commissie. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Raad, dames en heren afgevaardigden, het huidige debat over het verslag van de heer Oostlander valt in een belangrijke fase van de ontwikkeling van ons beleid met betrekking tot Turkije. In de afgelopen weken en maanden stond Turkije vaak in de schijnwerpers, en de meest recente internationale ontwikkelingen hebben ons weer eens de strategische betekenis laten zien van Turkije voor stabiliteit en vrede in een regio die direct grenst aan de Europese Unie en tegelijkertijd één van de meest crisisgevoelige regio's ter wereld is. Tegelijkertijd wordt het steeds duidelijker hoe gunstig het voor de Europese Unie kan zijn om een islamitisch land nadrukkelijk aan haar zijde te hebben. Dit vormt het krachtige bewijs dat een dergelijk land heel goed dezelfde normen en waarden kan aanhangen als wij. Eén van de grote vragen van de 21e eeuw zal zijn hoe wij de relatie tussen het Westen en de islamitische wereld gaan vormgeven. Turkije kan daarbij een sleutelrol vervullen.

De Europese Raad van Kopenhagen heeft Turkije een duidelijke politieke routekaart gegeven. Turkije heeft nu minder dan achttien maanden de tijd om een uitgebreid programma van hervormingen ten uitvoer te leggen voordat de Commissie een advies zal uitbrengen over de vraag of Turkije voldoet aan de politieke criteria van Kopenhagen. Om Turkije te helpen op de weg naar het EU-lidmaatschap is de Commissie met de uitvoering van een versterkte pretoetredingsstrategie begonnen.

Ten eerste wordt de samenwerking op een reeks van terreinen geïntensiveerd, zoals justitie en binnenlandse zaken, de politieke en economische dialoog en de veiligheid in de zeescheepvaart. De screening van de wetgeving wordt geïntensiveerd, de reikwijdte van de douane-unie wordt uitgebreid en de handelsbetrekkingen worden versterkt.

Ten tweede heeft de Commissie voorgesteld om de financiële steun aanzienlijk te verhogen. De Commissie stelt een bedrag voor van 1,05 miljard euro voor de periode 2004-2006. Een deel van deze hulp is bedoeld om initiatieven te ondersteunen die gericht zijn op consolidatie en verdere ontwikkeling van democratische praktijken, de rechtsstaat, de mensenrechten, gelijke behandeling van mannen en vrouwen en de bescherming van minderheden.

Ten derde is op 14 april een herzien toetredingspartnerschap voor Turkije aangenomen. Het doel daarvan is Turkije te ondersteunen bij het voldoen aan de toetredingscriteria. Vanzelfsprekend wordt daarbij veel aandacht besteed aan de politieke criteria. Het toetredingspartnerschap biedt een raamwerk om te beoordelen of Turkije voldoet aan de politieke criteria en daarmee ook om te bepalen wat de volgende stappen moeten zijn bij de behandeling van het toetredingsverzoek.

Wij verwachten dat de Turkse regering op het toetredingspartnerschap reageert door spoedig een herziene versie van het nationale programma inzake overname van het *acquis* aan te nemen, inclusief een duidelijk wetgevingsprogramma met een tijdschema. De hervormingen die de afgelopen achttien maanden in Turkije zijn doorgevoerd, zijn zeker indrukwekkend. Turkije heeft een groot aantal van de tot op heden onopgeloste problemen aangepakt die in de periodieke verslagen worden genoemd. Het is duidelijk dat het in Helsinki genomen besluit om Turkije de status van toetredingskandidaat te verlenen, een effectieve stimulans voor het land is geweest om een reeks hervormingen in gang te zetten. Wij ondersteunen het vaste voornemen van Turkije, alle nog noodzakelijke wettelijke veranderingen in de loop van dit jaar uit te voeren. Op die manier kan Turkije zich volgend jaar volledig op de uitvoering concentreren. Met veel aandacht hebben we kennis genomen van de aankondiging van de regering van minister-president Erdogan dat zij van plan is een nieuwe grondwet op te stellen. Bovendien zijn wij op de hoogte van het voornemen om op zeer korte termijn een volgend pakket politieke hervormingen aan te nemen. Ik ben blij dat ik kan vaststellen dat juist de afgelopen dagen leidende figuren in de Turkse strijdkrachten hun volledige steun hebben uitgesproken voor de Europese oriëntatie van Turkije en voor de daaraan verbonden hervormingen. In het toetredingspartnerschap hebben we de nog resterende zwakke plekken met betrekking tot deze kwestie duidelijk aangegeven. Het gaat om de afschaffing van de praktijk van marteling en de opheffing van beperkingen op het gebied van elementaire mensenrechten, zoals de vrijheid van meningsuiting, vergadering en godsdienst. Het gaat ook om problemen die samenhangen met de politieke rol van het leger, en het gaat om respect voor culturele rechten en de naleving van de uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Zoals vermeld in het periodiek verslag 2002 moeten deze hervormingen, om effectief te zijn, ook door de uitvoerende en wetgevende macht in Turkije worden geïmplementeerd. Ik zou er nadrukkelijk op willen wijzen dat ons oordeel niet alleen betrekking zal hebben op de wetgeving die van kracht is geworden, maar ook op de naleving in de praktijk van de politieke criteria van Kopenhagen.

(Applaus)

Wat de eerbiediging van de mensenrechten en de elementaire vrijheden betreft is er sprake van een zeer uiteenlopend beeld. Ondanks de politieke hervormingen lijkt de houding van in ieder geval een deel van het gerechtelijk apparaat, de strijdkrachten en het gevangenispersoneel in de praktijk onveranderd te zijn. Er zijn nog steeds talrijke voorbeelden van repressief optreden. Het is duidelijk dat de bezorgdheid over de veiligheid en de vermeende bedreiging van het seculariseringsproces en de ondeelbaarheid van de staat nog steeds een wezenlijke rol speelt in de opstelling van de uitvoerende organen en de justitiële autoriteiten. Meest recente voorbeelden van deze opstelling zijn het verbod van de HADEP-partij en het aanspannen van een gerechtelijke procedure tegen de DEHAP-partij. Daarom is het nu, ondanks de ingevoerde hervormingen, nog niet mogelijk om tot een bindend oordeel te komen. Ik wil ook niet verzwijgen dat ik bezorgd ben vanwege enkele recente gebeurtenissen die ingaan tegen de geest van de ondernomen hervormingen. Dat heeft ook in onze debatten in de laatste plenaire vergadering een rol gespeeld.

Op basis van de meest recente wetswijzigingen is het nieuwe proces tegen mevrouw Leyla Zana begonnen. Het is nu van buitengewoon belang dat het nieuwe vonnis de geest van de democratische en juridische hervormingen weerspiegelt die Turkije in de afgelopen maanden doorgevoerd heeft. Als Turkije de geloofwaardigheid van het hervormingsproces wil versterken, moet het land de kloof overbruggen die bestaat tussen de geest van de politieke hervormingen en de uitwerking daarvan in de praktijk. Ik weet dat dit vanwege weerstand in bepaalde kampen niet gemakkelijk is, maar ik ben er zeker van dat Turkije de kracht en het vermogen heeft om dit doel te bereiken.

Wat betreft de kwestie-Cyprus blijft ons belangrijkste doel een allesomvattende oplossing op basis van het VN-plan te vinden, zodat een verenigd Cyprus op 1 mei 2004 tot de EU kan toetreden. Het komt er nu op aan het politieke momentum in de kwestie-Cyprus te behouden. De steun van Turkije in dit verband is om twee redenen noodzakelijker dan ooit: ten eerste om het de Turks-Cyprioten mogelijk te maken net als hun Grieks-Cypriotische medeburgers volledig in de EU te integreren, en ten tweede om een kwestie te regelen die anders een hindernis zou kunnen worden voor de verwezenlijking van het streven van Turkije om te beginnen met de toetredingsonderhandelingen.

De Commissie heeft gisteren als teken van goede wil, en om de politieke dynamiek in stand te houden, een pakket maatregelen voor de Turks-Cypriotische gemeenschap aangenomen dat een omvangrijk financieel hulppakket omvat voor de economische ontwikkeling en verdere toenadering tot de Europese Unie, evenals maatregelen ter bevordering van de handel. Met betrekking tot dit laatste punt stellen wij voor om goederen afkomstig uit het noordelijke deel van Cyprus toegang te verlenen tot de Europese Unie. Ik hoop ten eerste dat alle betrokken partijen op dit punt de noodzakelijke flexibiliteit kunnen opbrengen, zodat deze weg daadwerkelijk kan worden ingeslagen.

De tijd die Turkije nog resteert voor het nakomen van de politieke criteria van Kopenhagen is beperkt. De Turkse regering weet dat, en ik weet dat de Turkse regering vastbesloten is dit doel te verwezenlijken, en ik ben ervan overtuigd dat de regering daartoe ook in staat is. De Commissie zal Turkije op de weg daarnaartoe verder aanmoedigen en alle mogelijke ondersteuning verlenen. De hervormers in Turkije hebben duidelijke en betrouwbare signalen nodig, ook van ons. Tegenstrijdige boodschappen zullen de acceptatie van de hervormingen in de Turkse samenleving belemmeren.

Daarom wil ik nogmaals benadrukken dat de staatshoofden en regeringsleiders van de vijftien lidstaten - alle vijftien - zich de afgelopen jaren herhaaldelijk en nadrukkelijk hebben vastgelegd op het fundamentele uitgangspunt dat Turkije lid van de Europese Unie moet kunnen worden. Er bestaat geen principieel 'nee' tegen een mogelijk lidmaatschap van Turkije om strategische, geografische, culturele of religieuze redenen. Turkije is kandidaat voor toetreding, en het land heeft recht op een eerlijke, redelijke en objectieve behandeling van het toetredingsverzoek. In haar samenwerking met Turkije en bij de uiteindelijke beoordeling van de vraag of Turkije gereed is om toe te treden zal de Commissie zich door deze grondgedachte laten leiden. Bij een democratisch en tolerant Turkije waarin de rechtsstaat geëerbiedigd wordt en waarin interne vrede heerst zouden wij allen baat hebben.

(Applaus)

3-153

Van Orden (PPE-DE). - *(EN)* Mijnheer de Voorzitter, we erkennen allemaal dat er in Turkije diverse hervormingen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de kandidatuur voor de Europese Unie zo snel mogelijk gestalte kan krijgen. Turkije verwacht geen gunstiger of ongunstiger behandeling dan andere kandidaat-lidstaten, maar het wil wel eerlijk worden behandeld.

Ik heb lang gepleit voor een krachtig, positief signaal richting Turkije om het moderniserings- en verwesteringsproces dat in dat land al tachtig jaar of langer gaande is, te steunen. Met het oog op de dreiging van het internationale terrorisme en de voortdurende instabiliteit in het Midden-Oosten is het van groot belang dat Turkije stevig verankerd blijft in het bondgenootschap van democratieën.

Het verslag van het Parlement moet dus optimistisch en stimulerend zijn en oog hebben voor de enorme vooruitgang die is geboekt en voor de bereidheid van de Turkse autoriteiten radicale veranderingen door te voeren. Tegelijkertijd moet erin benadrukt worden welke stappen nog moeten worden genomen om de problemen en hindernissen te overwinnen. In plaats daarvan is het verslag-Oostlander zeer hard, ook al zijn er enkele verbeteringen in aangebracht. Het negatieve wordt benadrukt, er wordt te veel gewicht toegekend aan de vaak ongestaafde beschuldigingen en standpunten van extremisten en minderheden, en het verslag straalt geen warmte of vriendschap uit. Er wordt eerder gesuggereerd dat Turkije niet zo welkom is.

Ik ben een ijverig voorvechter voor de mensenrechten, maar niet als deze strijd een dekmantel is voor subversieve praktijken of als extremisten zich achter de mensenrechten verschuilen. Natuurlijk moeten we martelpraktijken veroordelen - die zijn onverdedigbaar, waar dan ook - maar we moeten ook erkennen dat de beschuldigingen inzake martelingen door tegenstanders van het Turkse regime voor politiek gewin worden gebruikt. Ik geloof niet dat het, voor welk land ook, zinvol is minderheden te institutionaliseren. Alles moet in het werk worden gesteld om minderheden te laten integreren in de samenleving van een land zonder ze het recht op het gebruik van hun eigen taal of cultuur te ontfangen.

In naam van de democratie en de mensenrechten vraagt de rapporteur om maatregelen die er, als we niet oppassen, alleen maar toe zullen leiden dat feitelijk ondemocratische elementen meer macht krijgen en dat moslimfundamentalisten en -extremisten die elke verwevenheid met westerse waarden ongedaan willen maken, meer invloed krijgen.

De gebeurtenissen op Cyprus worden op een eenzijdige manier geïnterpreteerd, zonder oog voor de positieve stappen die de Turks-Cypriotische autoriteiten hebben genomen, wat beide partijen bepaald niet tot inschikkelijkheid aanmoedigt. Ik verwelkom de maatregelen die de Commissie de afgelopen dagen heeft genomen om tot opheffing van het embargo te komen. Het is van groot belang dat de Europese Unie in december 2004 een datum noemt, zodat de onderhandelingen over het lidmaatschap van Turkije zo snel mogelijk kunnen beginnen. Ik vrees dat de rapporteur met dit verslag moedwillig het tegenovergestelde signaal afgeeft.

3-154

Swoboda (PSE). - *(DE)* Mijnheer de Voorzitter, beste collega's, ik zou mijn collega Oostlander van harte geluk willen wensen met zijn zeer evenwichtige verslag. Ik kan hem troosten; weliswaar ondersteunt de officiële woordvoerder van de Fractie van de Europese Volkspartij zijn verslag niet, maar de officiële woordvoerder van de sociaal-democraten ondersteunt hem werkelijk voor 99 procent. Dat kan soms een troost zijn in dit Huis.

Het verslag laat zien, zoals collega Oostlander terecht zei, dat de deur openstaat, maar dat de weg moeilijk zal zijn. Nu zijn er mensen die eerder de openstaande deur benadrukken, terwijl anderen eerder de nadruk leggen op de moeilijke weg. Ik persoonlijk, en het grootste deel van mijn fractie met mij, vind dat op beide aspecten in gelijke mate zou moeten worden gewezen. Het uitgangspunt was de staatsideologie van het Kemalisme, die collega Oostlander bekritiseert heeft, en wij hebben dit begrip niet meer gebruikt in dit verslag. Ik vind ook dat het Kemalisme twee kanten heeft, een positieve kant, de ondersteuning van een seculiere republiek en de afwijzing van religieuze dominantie, in dit geval de dominantie van de islam ten opzichte van de civiele autoriteiten. Maar in de schaduw van het Kemalisme - en dat is niet te wijten aan het Kemalisme zelf - heeft zich in de loop der jaren een dominantie van het leger ontwikkeld. Welnu, de nieuwe regering, de commissaris heeft dit reeds vermeld, heeft een iets andere filosofie. Daarom wordt deze regering door het leger met

argusogen gevolgd, hoewel – en ook wat dit betreft zou ik mij willen aansluiten bij commissaris Verheugen – er goddank enige militairen zijn die de weg naar de democratie respecteren, omdat ze weten dat dat ook de weg naar Europa is. Ook de initiatieven van de Turkse regering, die het leger geleidelijk terugtrekt uit gebieden die niet direct met de veiligheid te maken hebben, zoals de media en het onderwijs, beschouw ik als de juiste route. Er is nog een lange en moeilijke weg te gaan, en er zal nog veel weerstand zijn, maar ik geloof dat de weg waarvoor gekozen is de juiste weg is.

Daarbij horen ook de minderheidsvraagstukken. Welnu, wat de minderheden betreft, collega Van Orden, het gaat hier niet om een kleine minderheid van 2 of 3 procent. Het gaat in sommige gevallen om zeer grote minderheden, zeker als ik aan de Koerdische bevolking denk. Maar er zijn natuurlijk ook andere minderheden, zoals de Griekse, Armeense en Syrische minderheden, waaraan ook op fatsoenlijke wijze aandacht moet worden besteed. Ik wil in herinnering roepen dat Turkije tot voor kort bestreden heeft dat er überhaupt minderheden zijn. Er werd in Turkije helemaal niet meer over minderheden gesproken, behalve als het om religieuze minderheden ging. En juist dankzij de volhardende houding van dit Parlement, samen met die van de Commissie, maar waarschijnlijk toch vooral dankzij de opstelling van dit Parlement, hebben wij deze zaken veranderd. Als wij in wat wij eisen altijd zo soft zouden zijn geweest als collega Van Orden verlangt, dan zouden we nu niet zover zijn. En ik weet dat commissaris Verheugen in Turkije vaak kritiek heeft gekregen vanwege zijn harde, maar duidelijke woorden. Maar alleen op die manier kunnen we Turkije helpen om op deze weg van verandering en hervorming, de juiste weg, door te gaan.

(Applaus)

Tot slot nog een opmerking over de kwestie-Cyprus. Onlangs was ik op Cyprus - in het Griekse deel, dat zeg ik er meteen bij. Ik heb daar gezien hoe blij de mensen waren dat zij hun oude dorpen en huizen konden bezoeken. Ik heb tevens van veel Grieks-Cyprioten gehoord dat zij hartelijk werden ontvangen door de Turks-Cyprioten. Het is zeker niet makkelijk opeens iemand in je huis uit te nodigen terwijl je weet dat je dat huis eigenlijk bezet hebt. En toch waren er deze vriendschappelijke verhoudingen. Ik weet niet hoe lang dit zal voortduren. Waarschijnlijk hebben de heren Denktash, de oudere en de jongere, deze maatregel inzake de openstelling van de grenzen zelfs bedoeld als middel om de erkenning van de Republiek Noord-Cyprus af te dwingen.

Ik wil er slechts aan herinneren hoe dat in de DDR was, hoewel de twee situaties natuurlijk niet helemaal vergelijkbaar zijn. Wat de ene partij wil is één ding, maar de realiteit is een andere zaak. En de realiteit is dat Cyprus vroeg of laat een verenigd Cyprus zal zijn, omdat deze onnatuurlijke grenzen, deze laatste grenzen van muren en prikkeldraad, niet meer houdbaar zijn. Als wij daaraan kunnen bijdragen - en door de toetreding van Cyprus en door onze positief-kritische houding tegenover Turkije dragen wij daaraan bij - dan zou het een mooi succes zijn voor dit Europa als we deze laatste grenzen van prikkeldraad uit Europa zouden zien verdwijnen.

(Applaus)

3-155

Van den Bos (ELDR). – Mijnheer de Voorzitter, Turkije heeft de Eurovisiezangwedstrijd gewonnen, maar nog onvoldoende punten gescoord voor het integratiefestival. Onmiskenbaar hebben onze Turkse vrienden de afgelopen jaren in heel veel opzichten vooruitgang geboekt. Als het land aan de Kopenhagen-criteria voldoet, zal ook de Europese Unie zich aan de gedane beloftes moeten houden. Ik ben blij dat onze christen-democratische collega Oostlander in zijn doorwrochte en inmiddels sympathieke verslag erkent dat de universele waarden van democratie, rechtsstaat en mensenrechten zeer wel aanvaard en verdedigd kunnen worden in een land met een duidelijke moslimmeerderheid.

Het is voor ons van cruciaal belang dat Turkije zich spoedig ontwikkelt tot een volwaardige democratie, waarin de militairen ondergeschikt zijn aan de gekozen politici. Daarom moet de Turkse Nationale Veiligheidsraad met zijn huidige bevoegdheden en in zijn huidige samenstelling worden ontbonden. Van veel kanten wordt gewezen op de belangrijke rol van de militairen bij het bewaken van de seculiere staat. Zij zouden fungeren als bolwerk tegen het opkomend moslimfundamentalisme. Ik zou er echter op willen wijzen dat het niet alleen de taak van de militairen is om moslimradicalisme buiten de deur te houden, maar van alle verantwoordelijke bestuurders. Voor zover nodig moet de staatsstructuur worden aangepast om alle democratische vereisten te verankeren. Wij steunen daarom de door de regering-Erdogan beoogde hervormingen van het politieke en juridische systeem. Uiteraard zijn wij zeer benieuwd naar de exacte inhoud van de nieuwe grondwet. Het gaat daarbij niet om meer of minder Kemalisme, maar uitsluitend om de verenigbaarheid met universele normen en de eisen van het EU-lidmaatschap.

We zijn verheugd dat de regering-Erdogan inmiddels wetgevingsvoorstellen heeft gedaan om de vrijheid van meningsuiting te versterken en het gebruik van het Koerdisch in audiovisuele middelen en verkiezingscampagnes toe te staan. Niettemin wijs ik, met de heer Oostlander, op het feit dat een voorspoedig wetgevingsproces op zichzelf onvoldoende is. Het komt bovenal aan op de toepassing in de praktijk. Zolang de politie nog ongestoord gevangenen kan martelen en de mensenrechten nog worden geschonden, kunnen de onderhandelingen wat mij betreft niet beginnen. Ook zal Turkije ten aanzien van het Cyprus-probleem drastisch zijn houding moeten versoepelen. De mislukking van de Haagse conferentie was voor een niet onbelangrijk deel te wijten aan de starre Turkse opstelling. Ankara zou zich meer

moeten laten leiden door de positieve opstelling van de Turken die op Cyprus wonen dan door de negatieve uitspraken van hun leider daar.

Ten slotte zal Turkije goed nabuurschap met Armenië moeten ontwikkelen, dat dan op termijn kan leiden tot een politiek gebaar waar de Armeniërs zo ongelooflijk veel behoefte aan hebben. In december 2004 gaan we de balans opmaken, maar van een toetreding op korte termijn kan nog geen sprake zijn. Er is nog een heel lange weg te gaan voordat heel Europa, ook buiten het songfestival, op Turkije stemt.

3-156

Uca (GUE/NGL). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, beste collega's, ik juich het streven van rapporteur Oostlander toe om recht te doen aan de ontwikkelingen in Turkije. Dankzij de vele amendementen is het verslag duidelijk beter geworden. De probleemgebieden worden nu concreter aangegeven en de kritiek is over het geheel genomen objectiever geformuleerd dan in de eerdere versie.

Toch is er nog steeds sprake van een onevenwichtigheid die je moeilijk over het hoofd kunt zien. Het is namelijk nogal verwonderlijk dat er lang en veel over religieuze minderheden wordt gesproken, maar dat aan de belangen van de Koerdische bevolking – toch zo'n 20 miljoen mensen – verhoudingsgewijs tamelijk weinig aandacht wordt besteed. De Turkse regering wordt opgeroepen om een meer ontspannen en constructievere houding aan te nemen tegenover haar eigen burgers van Koerdische afkomst, maar in het licht van de veelvuldige pesterijen en bedreigingen waarmee de Koerden te maken hebben wordt de kwestie van de Koerden hiermee op ontoelaatbare wijze gebagatelliseerd. Hier had ik beslist krachtiger woorden van kritiek gewild.

Per slot van rekening is er sprake van een hele reeks van uiteenlopende problemen. Zo wordt de preciaire situatie van de mensenrechtenorganisatie EHD helemaal niet genoemd. Kort geleden nog werden de kantoren van die organisatie doorzocht. Bedreigingen zijn aan de orde van de dag, en een verwijzing naar de moeilijke situatie van degenen die zich inzetten voor de mensenrechten in Turkije zou op haar plaats geweest zijn. Ook de kritiek met betrekking tot de zaak van Leyla Zana en de andere vertegenwoordigers van de DEP had krachtiger mogen zijn. Na drie zittingsdagen zitten zij nog steeds gewoon vast. Het proces is een farce, zo lijkt het, en het is maar zeer de vraag of het hof het vonnis, dat strijdig is met de rechten van de mens, zal herroepen en deze mensen in vrijheid zal stellen.

In het verslag wordt de zaak-Öçalan überhaupt niet genoemd. Ook deze rechtszaak is door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gekwalificeerd als oneerlijk. Een nieuw proces zou dus ook hier op zijn plaats zijn. Maar kennelijk ligt deze kwestie zo gevoelig dat alleen al het vermelden van de naam Öçalan in een verslag van het Europees Parlement te veel gevraagd is.

In het verslag worden het verbod van de HADEP en het dreigende verbod van de DEHAP terecht veroordeeld. Er wordt echter geen melding gemaakt van het verbod dat is uitgevaardigd tegen leidende figuren van de HADEP om politieke activiteiten te ontplooiën. Waarom niet? Hier had men duidelijk stelling moeten nemen.

Aan de andere kant zou het goed geweest zijn als het verslag op andere plaatsen juist minder aanmatigend was geweest. Ik vind het werkelijk te gek voor woorden dat in dit verslag nog steeds verwezen wordt naar de humanistische en joods-christelijke cultuur van Europa en dat wordt gedaan alsof Europa altijd een bolwerk van democratie, rechtvaardigheid, mensenrechten, minderhedenrechten en vrijheid van godsdienst en geweten is geweest. Daar wordt dan neerbuigend aan toegevoegd dat ook een islamitisch land in staat is deze waarden te accepteren en te verdedigen. Nog afgezien van het feit dat de islam ook in Europa altijd al een rol heeft gespeeld, zou ik, juist als Duitse, eraan willen herinneren dat die zogenaamde typisch Europese waarden helemaal niet zo diep geworteld zijn in Europa. Het palet van de Europese geschiedenis loopt van de christelijke kruistochten tot aan de misdaden van de koloniale tijd - om nog maar te zwijgen van de gruwelen van het fascisme!

Bovendien is de verwijzing naar godsdienst totaal overbodig. De EU is een politieke en economische unie. Als een land wil toetreden, zijn er duidelijke criteria waaraan voldaan moet worden. Of die criteria nu worden nagekomen vanuit een christelijke, islamitische, joodse of atheïstische achtergrond – dat doet er niet toe. Als het maar gebeurt. Dat is op dit moment in Turkije helaas niet het geval. Het verslag laat dit ondanks alle tekortkomingen helder zien, en maakt duidelijk dat op dit moment het starten van toetredingsonderhandelingen niet aan de orde is. We moeten de rapporteur evenwel erkentelijk zijn voor het feit dat hij duidelijk tot uitdrukking brengt dat toetreding als zodanig voor Turkije mogelijk blijft.

Het valt te hopen dat dit verslag bijdraagt aan een zodanige verandering van het beleid van de Turkse regering dat Turkije in staat zal zijn inderdaad tot de Europese Unie toe te treden.

3-157

Legendijk (Verts/ALE). – Voorzitter, het belangrijkste werk aan het verslag van de heer Oostlander is al gedaan. Dat is namelijk gebeurd in de commissie. Daar is via ingrijpende amenderingen een - moet ik toch zeggen - onevenwichtig verslag, waarvan de toon niet altijd even gelukkig was, omgetoverd in een kritisch maar uitgebalanceerd verslag waarin

wel degelijk onderscheid wordt gemaakt tussen aan de ene kant hetgeen er bereikt is en aan de andere kant de inderdaad lange maar concrete lijst van punten die nog moeten gebeuren.

Over de tekst slechts drie korte opmerkingen. Collega Uca, ik ben toch bang dat u - als u luistert - de precieze implicaties van paragraaf 3 nog steeds niet doorhebt. Daarin wordt volgens mij terecht door de rapporteur een onderscheid gemaakt tussen de joods-christelijke en humanistische wortels aan de ene kant, de universele waarden waar deze toe geleid hebben aan de andere kant, en het feit dat dit geen bezwaar is tegen de toetreding van een in de meerderheid islamitisch land. Een formulering die ik van harte kan delen.

Mijn tweede opmerking is gericht aan de collega's van de GUE/NGL-fractie, die ik ertoe oproep nu eens op te houden zich voor het karretje van de Armenië-lobby te laten spannen. Er staat een in mijn ogen uitgewogen compromis over die kwestie in de tekst en eerlijk gezegd irriteert het mij in toenemende mate dat steeds weer wordt geprobeerd op dat punt de duimschroeven aan te draaien.

Ten slotte een derde opmerking als antwoord op het voorstel van de rapporteur. Ik kan namens mijn fractie akkoord gaan met de toevoeging van amendement 11 aan de tekst in plaats van een verbetering van de tekst.

Collega's, het is cruciaal om in het debat in de gaten te houden tegen welke achtergrond wij dit nou doen, tegen welke achtergrond dit debat over de relatie EU-Turkije plaatsvindt. Dat is die namelijk van een constant gevecht tussen aan de ene kant de hervormers - sterk in de regering en in het Parlement - en aan de andere kant de conservatieven - sterk in het leger, de politie en de rechterlijke macht. In dat gevecht is het de taak van de Europese Unie, maar ook van het Europees Parlement, om - natuurlijk - de conservatieven te bekritisieren. Daar zijn we heel goed in en daar moeten we vooral mee doorgaan. Bijvoorbeeld als het gaat om het verbieden van de HADEP: ontoelaatbaar! Bijvoorbeeld als het gaat om het binnenvallen bij mensenrechtenorganisaties: niet te verdedigen! Bijvoorbeeld als het gaat om de weigering Leyla Zana en haar collega's een werkelijk rechtvaardig nieuw proces te geven.

Bij die kritiek hoort wat mij betreft echter onlosmakelijk ook de steun voor de hervormers, en dat willen we nog wel eens vergeten. Bijvoorbeeld als het gaat om het nieuwe pakket hervormingsvoorstellen dat nu in het Turkse parlement ligt en waarin wel degelijk, na lang aandringen van het Europees Parlement, bijvoorbeeld artikel 8 uit de antiterrorismewet wordt geschrapt en waarin wel degelijk Koerdische privé-media de mogelijkheid krijgen om uit te zenden.

Die balans moeten we zien te behouden en wat ik ten zeerste wil vermijden is de indruk te wekken dat het in Turkije niks was, niks is en nooit wat zal worden. Ik geloof dat Turkije de hervormingen door kan voeren, ik vind dat ze onze steun verdienen. Uiteindelijk, Voorzitter, zullen wij allemaal de vraag moeten beantwoorden of we willen dat het lukt. Willen wij dat de hervormers slagen? Mijn antwoord is een volmondig "ja", want dat is goed voor Turkije en voor Europa.

3-158

Belder (EDD). – Mijnheer de Voorzitter, collega Oostlander heeft een eerlijk, evenwichtig, kritisch én fair verslag geschreven over de Turkse aanvraag tot lidmaatschap van de Europese Unie. Bij politieke helderheid zijn alle betrokken partijen uiteindelijk gediend. Met de rapporteur – zie daarvoor paragraaf 52 – stem ik in dat Turkije op dit ogenblik de voorwaarden voor het aanknopen van toetredingsonderhandelingen niet vervult.

Het verslag onderbouwt deze scherpe conclusie op overtuigende wijze. Daarbij zijn voor mij een drietal fundamentele tegenstrijdigheden met de politieke criteria van Kopenhagen – toch essentiële toetredingsvoorwaarden – van doorslaggevend belang: de dominante positie van het leger in de Turkse staat en samenleving, zie de paragrafen 7, 8 en 9, voorts de voortdurende discriminatie van religieuze minderheden, in het bijzonder die van christelijke denominaties, paragraaf 39, en ten derde het schrijnende Koerdische vraagstuk, met name de paragrafen 34, 35 en 43.

De overheersende rol van de Turkse strijdkrachten bleek de afgelopen weken zonneklaar uit de binnenlandse mediacampagne over mogelijke spanningen binnen de legertop tussen hervormingsgezinden en critici van deze noodzakelijke EU-route. De geruchtenmachine zegt veel over de werkelijke relatie tussen burgerlijke en militaire autoriteiten. In de lidstaten van de Europese Unie ligt die gezagsrelatie geheel anders. Kortom, Brussel ligt vooralsnog buiten het militair-politieke blikveld van Ankara.

Ondertussen eist de regerende AKP wel vrijheid van godsdienst op voor moslims in eigen land, maar rept zij volgens westerse Turkije-experts niet over datzelfde grondrecht voor niet-moslims. De dringende vraag aan de Commissie in paragraaf 40 om een vergelijkende studie te maken tussen godsdienstvrijheid in Turkije en de EU-lidstaten is derhalve oppoortuun.

Met de rapporteur roep ik de Turkse autoriteiten ertoe op zich effectief te bekommeren om het Koerdische zuidoosten. Raad en Commissie zouden een algeheel ontwikkelingsplan voor deze sterk achtergebleven regio krachtig moeten steunen. Zo'n Turkse handreiking aan Koerdische medeburgers zou intern en extern weldadig werken. Om nog één keer met collega Oostlander te spreken: zelfs onafhankelijk van de betrekkingen met de EU.

3-159

Borghesio (NI). - *(IT)* Mijnheer de Voorzitter, het is toch vreemd dat de status van kandidaat-land voor toetreding tot de Europese Unie wordt toegekend aan een land dat uit zijn havens rustig drijvende wrakken vol illegalen laat vertrekken, zoals een week geleden nog is gebeurd. Hoe is het mogelijk dat een land als Turkije, dat de kenmerken vertoont van een politiestaat en zo efficiënt is in de onderdrukking van politieke tegenstanders en minderheden, zich zo zwak en inefficiënt toont als het om de handel en wandel van de overmachtige Turkse maffia gaat? Dit is voor ons, nu wij op het punt staan te beoordelen of Turkije voldoet aan de voorwaarden voor toetreding, een goed punt om over na te denken.

Het verslag is mijns inziens zeer evenwichtig en ik sta met name achter de krachtige verklaring in paragraaf 52. In het verslag wordt echter met geen woord gerept over de genocide op de Armeniërs. Misschien is dit het resultaat van intensief lobbyen, van de druk die de Turkse regering heeft uitgeoefend op de leden van ons Parlement. Wij mogen de rechten van de diaspora niet vergeten, dat wil zeggen de rechten van de kinderen van de slachtoffers van die holocaust, die zich over heel Europa verspreid hebben en Europese burgers zijn, net als wij. De situatie zoals die beschreven wordt door de mensenrechtenvereniging is allesbehalve bemoedigend: de politieke politie ondervraagt en foltert, verkracht vrouwen, vooral Koerdische vrouwen, en vervolgt onophoudelijk etnische en religieuze minderheden.

3-160

Zacharakis (PPE-DE). - *(EL)* Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, mijnheer de commissaris, het verslag van de heer Oostlander over Turkije is een van de vele verslagen die tot nu toe aan het Europees Parlement zijn voorgelegd in het kader van de verschillende aspecten van de betrekkingen tussen dit problematische land en de internationale gemeenschap en met name de Europese Unie.

Het verslag-Oostlander is niet alleen evenwichtig en objectief in zijn formuleringen, maar ook heel duidelijk en uitvoerig in het aan de kaak stellen van de welbekende zwakheden, tekortkomingen en achterstanden van Turkije op het gebied van de rechtsstaat, het democratisch bestuur, de mensen- en minderhedenrechten en het optreden van de staat overeenkomstig het internationaal recht. Die openlijke kritiek had er eigenlijk al veel eerder moeten zijn. Tot nu toe vermeed men echter de realiteit zo onomwonden te beschrijven, om uiteenlopende redenen, van politieke of andere aard. Tot nu toe heeft men veel te veel tolerantie getoond, die verkeerd is opgevat, en met twee maten gemeten, waarbij met loze argumenten werd geschermd, zoals de strategische betekenis van Turkije - de geliefde smoes van de Turkse beschermheren aan de overkant van de oceaan -, de zogenaamde noodzaak Ankara een positieve boodschap te sturen - zoals wij ook vandaag weer voor de zoveelste keer hebben gehoord -, enzovoort.

Deze verfraaiing van wat in werkelijkheid een absoluut laakbare en afkeurenswaardige situatie is heeft duidelijk weinig productieve resultaten opgeleverd. Met alle respect, mijnheer de fungerend voorzitter, maar ik denk dat zelfs de meest hoogdravende voorstanders van een clemente en voorzichtige bejegening van Turkije teleurgesteld zijn. Jarenlang zijn positieve signalen afgegeven, maar nooit hebben die geleid tot een navenante positieve reactie van de kant van Turkije, noch heeft het Turkse establishment de Europese tolerantie naar waarde weten te schatten. Integendeel, deze werd - misschien wel terecht - opgevat als een aanmoediging, als een aanvaarding van het Turkse beleid. Als het Europees standpunt eerder op dezelfde moedige en eerlijke manier tot uiting was gebracht als de heer Oostlander nu heeft gedaan, zou het perspectief van de zogenaamde Europese oriëntatie van Turkije misschien wat gunstiger zijn geweest en zouden er minder voorbehouden en twijfels bestaan - en het is heel begrijpelijk dat die nu bestaan - over de vraag in hoeverre dit land er recht op heeft om zelfs maar kandidaat te zijn voor toetreding tot de Europese familie.

Maar: beter laat dan nooit. Ofschoon er niet veel hoop is dat Ankara eindelijk zal inzien wat de werkelijke boodschap is van het Europees Parlement en zijn keuzes daaraan zal aanpassen, geef ik onvoorwaardelijke steun aan het verslag-Oostlander.

3-161

Baltas (PSE). - *(EL)* Mijnheer de Voorzitter, ik wil dit debat over het uitstekende verslag van de heer Oostlander over de toetreding van Turkije tot de Europese Unie aangrijpen om nogmaals te verklaren dat ik een warm voorstander ben van deze toetreding. Mijn standpunt is gebaseerd op de volgende overwegingen.

Ten eerste wil ik, als Griek, dat dit buurland van Griekenland zich ontwikkelt en de creatieve vermogens van zijn volk onder democratische omstandigheden, onder de omstandigheden die de Europese Unie al haar leden verzekert, tot ontplooiing brengt. Mijns inziens zullen het Griekse en het Turkse volk een unieke kans krijgen tot samenwerking en gezamenlijk kunnen werken aan een vreedzaam en welvarend Europa, aan solidariteit tussen de twee landen en aan verdieping van de betrekkingen.

Ten tweede wil ik, als socialist, een democratisch Turkije, een Turkije dat zijn burgers alle vrijheden garandeert en de mogelijkheid biedt ongehinderd en op creatieve wijze bij te dragen aan de ontwikkeling van hun samenleving, een samenleving die overeenkomt met hun verlangens, verwachtingen en inspiraties en met de resultaten van hun inspanningen. Een economische en culturele ontwikkeling die de vrucht is van de vrijheid van handelen van burgers in een rechtsstaat zal natuurlijk in eerste instantie Turkije zelf ten goede komen, maar zeker ook de Europese Unie, en zal

ongetwijfeld de toenadering, het begrip en de bereidheid tot samenwerking van de kant van de buurlanden en -volkeren van Turkije bevorderen.

Ten derde heb ik, mijnheer de Voorzitter, een persoonlijke reden om voorstander te zijn van toetreding van Turkije tot de Europese Unie. Het is mijn overtuiging dat geen enkel probleem kan worden opgelost met directe of indirecte inmenging van het leger in de politieke aangelegenheden van een land. Integendeel, daardoor zullen de problemen alleen maar talrijker en de impasses alleen maar groter worden. Ik heb eigenlijk niet zoveel vertrouwen in of achting voor vaderlandsreddende militairen, waar dan ook ter wereld, die elke vrije meningsuiting en elke vrije daad zien als een militair doel dat uitgeschakeld moet worden, met welk middel dan ook: verboden, gevangenneming, foltering en zelfs fysieke vernietiging. Het Europees perspectief van Turkije betekent dus onvermijdelijk dat de militairen terug moeten keren naar de kazernes en onder toezicht moeten worden geplaatst van de politieke macht die de burgers op democratische wijze tot hun regering hebben gekozen. Dertig jaar geleden, toen een militaire junta het Griekse volk, dronken van hongersnood naar democratie, tot bezinning dacht te moeten brengen, werd de associatieovereenkomst van de toenmalige EEG met Griekenland bevroren; dat was voor ons toen een enorme steun in de rug bij onze pogingen de democratie in ons land te herstellen. De persoonlijke reden die ik zojuist noemde houdt verband met de strijd en de ervaringen uit die tijd.

Mijnheer de Voorzitter, dit is een gelegenheid om het Turkse volk een soepele overgang te bieden naar een volledig werkende parlementaire democratie, naar een democratie met alles er op en aan, zonder dat er offers gebracht hoeven te worden en zonder tragische gevolgen. Dankzij de Europese uitdaging worden dus ook de democratische vooruitzichten van Turkije verbeterd. Turkije moet deze uitdaging zien als een unieke kans op de weg naar Europa die het land is ingeslagen. Turkije heeft het lot in eigen handen. De politieke leiders staan er achter, en om misverstanden te voorkomen worden in het verslag-Oostlander de voorwaarden genoemd.

3-162

Nordmann (ELDR). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, zoals ook anderen reeds hebben gezegd is het verslag van de heer Oostlander in de commissie substantieel gewijzigd, en het is zeker ook verbeterd, in die zin dat er nu een evenwichtiger verslag op tafel ligt. Het is niet meer dan normaal dat in een dergelijk verslag tekortkomingen en gebreken aan de kaak worden gesteld, zeer zeker als het gaat om de rechten van de mens en de openbare vrijheden. Daarin kan men mijns inziens alleen maar met de rapporteur meegaan.

Ik kan echter niet geheel met hem meegaan bij een van zijn persoonlijke hebbelikheden, een hebbelijkheid die weliswaar grotendeels schuilgaat achter de amendementen, maar toch impliciet en soms ook expliciet aanwezig is: de wat ik zou willen noemen pathologische afkeer van de heer Oostlander van alles wat seculier is, van het seculiere ideaal. Dat is trouwens ook gebleken tijdens zijn korte inleiding, waarin hij de politieke filosofie van Turkije - zoals hij die noemde - uit de doeken deed; door deze in een historische context te plaatsen stelde hij ze gelijk met totalitarisme, een van de meest monsterachtige vormen van politieke onderdrukking die Europa ooit heeft voortgebracht. Het Kemalisme was echter heel anders en was op geen van deze modellen gebaseerd, mijnheer Oostlander. Het Kemalisme was ongetwijfeld een vorm van verlicht despotisme, maar het had tot doel Turkije snel te moderniseren. Daarbij liet het zich in niet geringe mate inspireren door de democratische modellen van West-Europa, en met name het model van scheiding van kerk en staat en het model van een seculiere republiek.

Welnu, mijnheer Oostlander, dat Turkije zich bij zijn toetredingsaanvraag - die begrijpelijkerwijs aanleiding geeft tot discussie en zelfs onenigheid - kan beroepen op een positief historisch erfgoed is nu juist te danken aan die pogingen om ons Europese secularisme te integreren in een islamitische samenleving. Het is al gezegd: daar ligt de uitdaging, een van de uitdagingen van de 21e eeuw. Ik geloof niet dat wij enige reden hebben om uw wrevelige houding - zoals deze naar voren komt in overweging G van uw verslag - ten aanzien van het secularisme over te nemen. Ons Europa beroept zich daar juist op, en mijns inziens komt dit ook krachtig naar voren uit het door ons aanvaarde Handvest van de grondrechten. U zou juist het tegenovergestelde moeten doen: u zou dit seculiere ideaal mijns inziens beter tot zijn recht moeten laten komen en er meer waarde aan moeten toekennen.

Mijnheer de Voorzitter, Turkije had het recht een toetredingsaanvraag in te dienen, en mijns inziens zal het nog wel enige tijd in die aanvraagfase moeten blijven, want de vorderingen zijn langzaam en wij moeten deze nauwlettend in de gaten houden. Desalniettemin kunnen wij niet volstaan met de schoolmeesterachtige formulering: "Er is vooruitgang, maar het kan en moet beter"; we moeten wel beseffen dat de kandidatuur van Turkije voor toetreding tot de Europese Unie voor dit land hetzelfde betekent als het begrip "grens" voor de Verenigde Staten aan het einde van de 19e eeuw. Een dergelijke pioniersgrens, een grens die zaken in beweging zet, geeft de impuls om verder te gaan. Laten wij daarom Turkije een hart onder de riem steken.

(Applaus)

3-163

Maes (Verts/ALE). - Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Raadsvoorzitter, mijnheer de commissaris, geachte collega's. Het erfgoed van Atatürk is een dubbel erfgoed en wat dubbelzinnig. Aan de ene kant is er de lekenstaat, aan de andere kant

de sterke positie van het Turkse leger, gereflecteerd in de macht van de Nationale Veiligheidsraad, die controle van militairen over burgers impliceert. In een echte democratie zou het eigenlijk het omgekeerde moeten zijn.

Hoe kan in Turkije de lekenstaat worden bewaard en de democratie worden verwezenlijkt? Het leger kan niet de ultieme garantie zijn voor de democratie. Er zijn dus diepgaande hervormingen nodig. Het land is nog geen democratie, zoals duidelijk in het verslag-Oostlander wordt aangetoond, zolang de mensenrechten geschonden worden en zolang de rechten van de minderheden absoluut niet gegarandeerd zijn. Folteringen behoren tot de dagelijkse praktijk. De positie van de Koerdische taal, de uitschakeling van de Koerdische factor als politieke factor, of althans de poging tot uitschakeling daarvan, toont aan dat men geen politieke oplossing wil voor dit belangrijke nationaliteitenconflict. De dreiging van het fundamentalisme blijft bestaan, hoewel de AKP een reformistische politiek voert. Wij erkennen dat in de wetgeving belangrijke stappen voorwaarts zijn gezet, zoals het afschaffen van de doodstraf, maar diepgaande hervormingen blijven uit.

In paragraaf 11 van het verslag-Oostlander wordt gesuggereerd de grondwet serieus aan te pakken. Dat kan natuurlijk geen voorwaarde zijn, maar het blijft een waardevolle suggestie een nieuwe grondwet te maken waarin plaats is voor de mensenrechten maar ook voor de autonome Koerdische gemeenschap en waarin de positie van de minderheden wordt gewaarborgd.

3-164

Langen (PPE-DE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik wil collega Oostlander graag feliciteren. Dit is een fantastisch verslag, waarin alle probleempunten worden opgesomd zonder dat Turkije voor het hoofd gestoten wordt. Het is eerlijk en open, en ik geloof dat iemand die een verzoek om toetreding indient het recht heeft om eerlijk en open te worden behandeld.

Ten tweede zou ik de beide vorige sprekers nadrukkelijk willen tegenspreken. Het gaat niet om welhaast quasi-religieuze veronderstellingen, zoals in het minderheidsstandpunt staat; in paragraaf 3 staat nadrukkelijk dat de fundamentele Europese waarden – die weliswaar op het joods-christelijke erfgoed geënt zijn, maar ook op de waarden van de Verlichting – de toetreding van een islamitisch land in principe niet in de weg staan. Met het oog op wat u, mijnheer Nordmann en mevrouw Maes, zojuist over het secularisme in Turkije zei, kan ik u alleen maar vragen om uzelf alstublieft beter op de hoogte te stellen. Er is geen vrijheid van godsdienst, en er is geen secularisme naar Frans voorbeeld. Secularisme in Turkije betekent dat 130.000 rijksambtenaren de niet-islamitische minderheid controleren en lastig vallen. Er zijn geen rechten voor christelijke godsdiensten in Turkije. Scheiding van kerk en staat is één ding, maar de vrijheid van godsdienst garanderen is iets heel anders. Tot het Europese waardensysteem behoort onomstotelijk dat iedereen volgens zijn eigen godsdienst mag leven en deze in praktijk mag brengen. Dit recht is in Turkije niet gewaarborgd. Tot 1954 was het zelfs strafbaar om godsdienstles te geven. Ik wil u echt vragen daarover informatie in te winnen.

De andere punten die zijn genoemd zijn de rol van het leger, minderheidsrechten voor de Koerden, het stemrecht, met andere woorden het feit dat het obstakel van de 10 procent nog steeds bestaat, de gevangenneming van “daders uit overtuiging”, zoals Leyla Zana, die binnenkort al tien jaar in de gevangenis zit omdat ze vrijuit gesproken heeft, of de kwestie van het erfgoed van de Armeniërs en Syriërs, dat in Turkije op dit moment niet gerespecteerd wordt. Het is een lange lijst, een lijst die Turkije moet afwerken. Dat is het land verplicht!

Ik verwelkom in het bijzonder de vaststelling in paragraaf 52 van het verslag dat er, met het oog op het besluit van Kopenhagen, op dit moment geen sprake kan zijn van het beginnen van onderhandelingen. Daarvoor moeten eerst de voorwaarden worden vervuld. Dat wordt aan het einde van 2004 getoetst. Ik ben er ook voor dat dit niet nu, maar aan het einde van 2004 gebeurt. Dit verslag kan als tussentijds verslag ook op geen enkele manier betekenen dat het Parlement zich op enigerlei wijze vastlegt met betrekking tot een later te nemen besluit over de vraag of we al dan niet in zullen stemmen met het toetredingsverzoek van Turkije.

3-165

Ceyhan (PSE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik hoop werkelijk ten zeerste, en ik zeg dit uit de grond van mijn hart, ik hoop werkelijk ten zeerste dat Turkije op een dag een democratisch land zal worden. Dan zullen enkele personen in dit Huis heel wat moeite hebben om hun interventies te formuleren.

Mijn beste collega Langen, ik heb veel waardering voor u, maar dit betoog heb ik al vaak gehoord, ongeacht wat er in Turkije gebeurt. Sommige speeches zullen niet meer uitgesproken kunnen worden, omdat ze altijd hetzelfde uitdrukken, onafhankelijk van wat er in Turkije gebeurt. In werkelijkheid – commissaris Verheugen ging daar al op in – kan worden vastgesteld dat er zeer veel gebeurt, en dat dit niet toereikend is, dat klopt! Dat wij meer willen, dat wij kritiek hebben op Turkije - volkomen juist! Echter, beste collega's, weest u alstublieft eerlijk, u heeft maar vier interventies aangehoord. Voor velen onder u vormen die mensenrechten en burgerrechten alleen maar een alibi.

Velen van u willen Turkije gewoon niet. Zeg dat toch eerlijk, dan weten we tenminste waar het op staat. Als wij dit tegen Turkije zeggen, dan hoeven we hier ook niet dit toneelstukje op te voeren. Al het andere is werkelijk alleen maar een

toneelstukje. Als afgevaardigde ben ik blij dat de Raad en de Commissie meer bevoegdheden hebben voor wat betreft de vormgeving van het buitenlands beleid, omdat het Parlement, waar ik deel van uitmaak, daarvoor niet geschikt is.

3-166

Arvidsson (PPE-DE). – (SV) Mijnheer de Voorzitter, onlangs reed ik over een van de twee bruggen tussen Istanbul en Üsküdar. Het viel mij op hoe gemakkelijk het is de Bosporus over te steken – het is zelfs gemakkelijker dan het oversteken van de Öresund tussen Zweden en Denemarken. Via de Bosporus-brug ging ik van het ouderwetse Istanbul naar het modernere Üsküdar. Ik kreeg niet het gevoel dat ik van het ene werelddeel naar het andere ging. Helsinki, in Finland, ligt verder naar het oosten dan Üsküdar aan de kust van Anatolië.

De bewering dat de Bosporus twee werelddelen scheidt en dat de EU bij deze zee-engte moet eindigen, is even inhoudsloos als betekenisloos. Wij zouden juist blij moeten zijn met de belangstelling die Turkije voor het lidmaatschap van de Unie toont. Wij zouden dit land hulp moeten bieden opdat het de hervormingen kan doorvoeren die nodig zijn om een volwaardig kandidaat-land te worden.

Turkije is een waardige samenwerkingspartner van Europa. Vanwege de status van het land als langjarig NAVO-lid en de ligging in de nabijheid van onrustigere conflictgebieden, blijft Turkije een sleutelrol vervullen als toekomstige partner. Het is niet alleen jammer dat wij religieuze redenen aanvoeren om het Turks lidmaatschap tegen te houden, het is ook niet christelijk.

In het onderhavige verslag worden eisen gesteld aan Turkije, eisen waaraan het land moet voldoen om lid van de Unie te worden. In dit uitstekende verslag wordt de deur voor een toekomstig lidmaatschap echter nadrukkelijk open gehouden. We kunnen gerust zeggen dat de heer Oostlander - *what's in a name* - een geslaagd verslag over het Oosten heeft gemaakt.

3-167

Cashman (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik sluit me aan bij de opmerkingen van de heer Ceyhun en de voortreffelijke bijdrage van de heer Nordmann.

Ik bespeur enige hypocrisie als dit Parlement zich over de kwestie-Turkije buigt. Deze zelfde benadering en houding zie ik niet als naar de andere kandidaat-lidstaten wordt gekeken. Ik wijs de geachte afgevaardigden die hier vandaag aanwezig zijn erop dat, als destijds dezelfde criteria waren gehanteerd, het verleden van enkele huidige lidstaten het lidmaatschap van de Europese Unie in de weg zou hebben gestaan. We moeten de hervormers steunen, we moeten veranderingen stimuleren. Anders bereiken we het tegenovergestelde, ontmoedigen we de hervormers, stimuleren we een toename van het fundamentalisme en gaat de deur voor Turkije voorgoed op slot.

Ik ben blij met de opmerkingen van de commissaris. Er is veel bereikt, de hervormingen zijn indrukwekkend en het is goed dat we dat erkennen. De fungerend voorzitter van de Raad zei dat er twee prioriteitsgebieden zijn. Ik heb de volgende prioriteitsgebieden: hervormingen stimuleren en het hervormingsproces versnellen. Onder politici en gewone burgers in Turkije (waar ik tien dagen geleden was) heerst het idee dat de Europese Unie niet wil dat Turkije toetreedt. Ik vrees dat dit vooroordeel tijdens dit debat is versterkt.

3-168

Dell'Alba (NI). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de heer Nordmann heeft het allemaal al uitstekend verwoord en ik geef hem, net als de heer Cashman zojuist, mijn volledige steun. Ik zou zijn woorden kunnen herhalen en kunnen zeggen dat ik ervan overtuigd ben dat er heel wat vooroordelen zitten in dit verslag, vooroordelen die in een objectief verslag over de situatie van een land niet zouden mogen voorkomen. Natuurlijk moet men de politieke overwegingen van deze en gene respecteren, maar ik onderstreep hetgeen mijn collega zojuist zei over het secularisme en over een bepaalde visie op de essentie van de kemalistische staat - waar in het verslag geen spoor van terug te vinden is, zoals er ook, voor zover men dat kan bekijken, met geen woord gerept wordt over de inspanningen van de huidige Turkse premier om zijn land stevig aan Europa te binden.

Mijnheer Oostlander, als ons Parlement de mogelijkheid had gehad een niet minder pietluttig verslag dan dit verslag te schrijven over niet alleen de kandidaat-landen maar ook de huidige lidstaten van de Unie - en ik denk hierbij aan mijn eigen land -, dan zouden 56 paragrafen misschien niet hebben volstaan. Dan hadden wij misschien het dubbele aantal paragrafen nodig gehad om te spreken over de situatie in de Italiaanse gevangenis, over de Italiaanse justitie en de talrijke andere sectoren waarin het slecht gaat. Ook in een aantal van onze landen zaten er, collega's, nog niet zo lang geleden mensen in de gevangenis omdat zij Jehovagetuigen waren en hun militaire dienstplicht niet wilden vervullen, mensen die met geweld gedwongen werden het land te dienen of anders de gevangenis in moesten. Dat heeft zich in onze landen allemaal voorgedaan.

Natuurlijk moet Turkije aanzienlijke vorderingen maken, maar het is of het een of het ander: of wij geven een Europees perspectief of wij geven dat niet, en dan begaan wij niet alleen een ernstige politieke en strategische fout, maar duwen wij dit land in een andere richting, in de richting van kusten die niet alleen een grotere bedreiging inhouden voor de stabiliteit,

maar mijns inziens ook voor het welzijn van de Turken en hun vooruitgang in de richting van de democratie, de rechtsstaat en de mensenrechten.

Daarom hebben wij samen met de radicale collega's in dit Parlement en de collega's van de Fractie De Groenen/Vrije Europese Alliantie - die ik bij dezen dank - een amendement ingediend dat tot doel heeft te voorkomen dat de deur wordt gesloten. Dat gebeurt namelijk met het verslag-Oostlander, waarvan de oorspronkelijk versie, die qua toon eerder leek op de slag bij Lepanto, intussen inderdaad is verbeterd. In ons amendement zeggen wij ervan overtuigd te zijn dat Turkije aan de voorwaarden voor toelating tot toetredingsonderhandelingen voldoet als de Turkse regering met volharding en vastberadenheid de huidige wezenlijke hervormingen voortzet.

De rapporteur heeft begrip willen opbrengen voor dit amendement - waarvoor ik hem dank - en voorgesteld dit als een toevoeging te beschouwen. Omdat ook ik compromisgezind ben kan ik, evenals de fractie van de groenen, zijn aanbod aanvaarden. Ik hoop dat wij aldus overeenstemming kunnen bereiken over de boodschap die wij Turkije willen sturen, een boodschap die de deur op een kier houdt, in afwachting van echte vooruitgang. Natuurlijk moet iedereen, wanneer het moment daar is, een eigen afweging kunnen maken, maar laten wij de deur tenminste open houden. Dit gezegd zijnde hoop ik dat het Parlement dit amendement unaniem zal steunen.

3-169

Gawronski (PPE-DE). - (IT) Mijnheer de Voorzitter, de heer Oostlander heeft een enorm en moeilijk karwei verricht. Hij moest een middenweg zien te vinden tussen de zeer uiteenlopende meningen in dit Parlement over de toetreding van Turkije, een heet hangijzer en een veelbesproken probleem in dit Parlement. Uiteindelijk is een aanvaardbare resolutie uit de bus gekomen. Daarin wordt inderdaad een middenweg bewandeld. Wij hadden echter wel graag een wat optimistischere resolutie gehad om - zoals ook commissaris Verheugen al zei - Turkije een positiever signaal te kunnen geven, ondanks het feit dat dit land nog heel wat werk moet verrichten en nog heel wat moet veranderen en vernieuwen voordat het, zoals in de resolutie terecht staat, kan denken aan toetreding.

Wij moeten nagaan of geografische ligging en godsdienst criteria zijn die de mogelijkheid tot toetreding beperken, of dat de gedachte achter het Europa als een geheel van waarden en beginselen veeleer is dat als een land deze waarden en beginselen van democratie en vrijheid onderschrijft, dit land het recht heeft om zich kandidaat te stellen. Daarom zouden wij in plaats van paragraaf 52 van het verslag, waarin staat dat nog niet aan de voorwaarden voor het aanknopen van onderhandelingen is voldaan - hetgeen momenteel onmiskenbaar het geval is - liever de formulering hebben gehad die in amendement 11 voorkomt, waar de heer Dell'Alba zojuist ook al naar verwees. Daarin wordt in positieve termen het vertrouwen uitgesproken dat Turkije aan de voorwaarden kan voldoen als het land de noodzakelijke hervormingen doorvoert. Ook ik ben de rapporteur, de heer Oostlander, dankbaar voor het feit dat hij kennelijk bereid is dit amendement over te nemen, zo niet als vervanging van paragraaf 52, dan toch in ieder geval als een aanvulling.

3-170

De Keyser (PSE). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, met de 283 amendementen die zijn ingediend heeft het verslag-Oostlander een ingrijpende facelift ondergaan.

Enkele al te krachtige formuleringen, die de politieke betrekkingen tussen het Parlement en Turkije in gevaar hadden kunnen brengen, zijn geschrapt. Terecht wordt in het verslag gezegd dat het land nog een lange weg heeft te gaan als het om de eerbiediging van de mensenrechten gaat, maar voor mij is en blijft dit een partijdig en ideologisch getint verslag, waarin de rapporteur probeert Turkije zijn eigen visie op de waarden van Europa op te leggen.

Als paragraaf 3, waarin een aantal Europese waarden wordt ingeroepen, waarden die voornamelijk zijn gebaseerd op de joods-christelijke cultuur, niet wordt geamendeerd zal dit een klap in het gezicht zijn van een land dat weliswaar een moslimregering heeft maar in feite een seculiere traditie heeft. Ook voor ons Europeanen zou het onaantvaardbaar zijn als de oude spoken weer zouden opduiken en men inmenging van de godsdienst in politieke aangelegenheden zou toestaan.

Als wij willen spreken over de joods-christelijke cultuur, moeten wij ook spreken over de misdaden die in naam van die cultuur zijn begaan! Dan moet men het *Evangelie volgens Jezus Christus* nog eens lezen van de Portugese Nobelprijswinnaar Saramago, en dan zal men zich herinneren hoeveel misdaden zijn begaan in naam van onze goden. Laten wij de goden er derhalve buiten houden. Laten wij eens en voor altijd erkennen dat Europa in essentie seculier is en veel verschillende godsdiensten herbergt, en laten wij bij de aanvraag van Turkije om toe treden tot Europa kiezen voor een harde maar eerlijke aanpak.

3-171

Sommer (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, het is belangrijk dat wij onze Turkse vrienden eerlijk en open tegemoet treden. Een dergelijke opstelling houdt natuurlijk ook het recht in om kritiek te leveren en op misstanden te wijzen. Wij willen Turkije helpen op de weg naar werkelijke democratie en een echte rechtsstaat. Turkije verdient een eerlijke behandeling, en het verslag-Oostlander is eerlijk. De rapporteur beschrijft de opmerkelijke vorderingen die zijn gemaakt, maar hij zegt ook in alle oprechtheid waar hervormingen nog hard nodig zijn.

Naar mijn inzicht zijn de volgende zaken van belang. Turkije moet ook zelf de vorderingen willen maken die nodig zijn om aan de criteria van Kopenhagen te voldoen. Het land mag deze hervormingen niet op oppervlakkige wijze invoeren, enkel en alleen om de kritiek vanuit de EU weg te nemen, om ons zagezegd een plezier te doen. Turkije moet de noodzakelijke hervormingen volledig in de samenleving verankeren, en deze hervormingen moeten in het dagelijks leven merkbaar zijn. Papieren veranderingen in de grondwet, nieuwe wetten van papier alleen zijn niet genoeg. Papier is geduldig. Cruciaal is dat de hervormingen in het dagelijks leven van de mensen geïmplementeerd worden. Juist daarvan is echter tot nu toe nog niets te zien. In zijn verslag beschrijft de heer Oostlander het grote aantal tekortkomingen op alle terreinen. Hij stelt vast dat de voorwaarden voor het starten van toetredingsonderhandelingen op dit moment nog niet vervuld zijn en roept de Raad op om eindelijk een helder en duidelijk standpunt in te nemen. Deze criteria van Kopenhagen, dit kan niet vaak genoeg worden benadrukt, zijn niet onderhandelbaar. Dat geldt in gelijke mate voor elke toetredingskandidaat, dus ook voor Turkije. Hier moet Turkije eindelijk ook eens eerlijk zijn tegenover de EU en dit feit erkennen. Turkije moet eindelijk ophouden om de EU de zwarte piet toe te spelen en druk uit te oefenen. Niet wij hebben de Turkse bevolking een snelle toetreding binnen enkele jaren beloofd. Dat was enkel en alleen de Turkse politiek. Als Turkije nu een probleem heeft om een en ander uit te leggen en de bevolking ongeduldig wordt, dan is dat een probleem dat Turkije zelf heeft gecreëerd en dat ook door Turkije zelf moet worden opgelost, en niet door de EU, door middel van versoepeling van de pretoetredingscriteria.

Wat Turkije van ons verwachten kan - en dat kan het land werkelijk verwachten - is eerlijkheid, openheid, ernst en redelijkheid.

3-172

VOORZITTER: MEVROUW CEDERSCHIÖLD

Ondervoorzitter

3-173

Gemelli (PPE-DE). - *(IT)* Mevrouw de Voorzitter, ik wil de heer Oostlander bedanken voor zijn verslag, evenals de fungerend voorzitter van de Raad, de heer Yiannitsis, en commissaris Verheugen.

Mijns inziens is het verslag-Oostlander zeer evenwichtig en openhartig. De Europese Unie is een unie van gedeelde waarden. Alle landen die in het verleden zijn toegetreden en alle landen die ook nu nog toetreden, hebben deze waarden onderschreven en daarvoor hun institutionele, politieke en economische systemen moeten aanpassen. Dat is een feit. Het is niet de Europese Unie die toetreedt tot Turkije maar Turkije dat wil toetreden tot deze gemeenschappelijke waarden. Wij respecteren verschillen. Verschillen zijn juist de rijkdom van de Europese Unie, maar de grenzen worden bepaald door de criteria van Kopenhagen, door de beginselen van democratie en de rechtsstaat. Dit zijn geen criteria en beginselen die enkel goed zijn voor verklaringen: zij moeten hard worden gemaakt en deel uitmaken van het dagelijks leven. Ik zou zelfs durven zeggen dat de landen die bereid zijn de Europese cultuur te delen, deel kunnen uitmaken van de Europese Unie.

Turkije vraagt toe te kunnen treden. Wij hebben daar geen principiële bezwaren tegen. Wij wachten alleen af, want dit land moet een lange weg afleggen, een weg die ons ervan moet overtuigen dat het land in staat is onze culturele waarden over te nemen. Wij moeten de regering van premier Erdogan aanmoedigen in haar pogingen Turkije dichterbij de waarden van de Europese Unie te brengen. De ideologische atlantici geloven dat de rol van Turkije in de NAVO een troef kan zijn als het gaat om toetreding tot de Europese Unie. Misschien was dat in het verleden zo. Vandaag de dag moet volgens ons de NAVO, met de deelname van Rusland en een wat efficiëntere bijdrage van de Europese Unie, geleidelijk aan een internationale politierol gaan vervullen en zich in dienst stellen van de Verenigde Naties, een VN die hervormd is met het oog op de bescherming van de mensenrechten en de democratie in alle landen van de wereld.

Ik hoop dat Turkije deze suggesties zal weten op te volgen, de kwestie-Cyprus zal kunnen oplossen en via de oplossing van oude conflicten goed nabuurschap zal weten te bewerkstelligen met alle buurlanden.

3-174

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt morgen om 12.00 uur plaats.

3-175

Transatlantisch partnerschap

3-176

De Voorzitter. - Aan de orde zijn de mondelinge vragen (B5-0094/2003 en B5-0095/2003) van de heer Brok, aan de Raad en de Commissie, over een hernieuwd transatlantisch partnerschap voor het derde millennium.

3-177

Nicholson of Winterbourne (ELDR), ter vervanging van de vraagsteller. – *(EN)* Mevrouw de Voorzitter, ik spreek namens de heer Brok, de voorzitter van de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid. We moeten serieus nadenken over de vraag hoe we de transatlantische relatie vandaag de dag kunnen

onderhouden en versterken. Dat is dan ook waar onze vragen aan de Raad en de Commissie over gaan: de ontwikkeling van het transatlantisch partnerschap.

We zijn van mening dat onze tekortkomingen op het gebied van de gemeenschappelijke veiligheid en het defensiebeleid genadeloos zijn blootgelegd door het conflict in Irak, en dat heeft het transatlantisch partnerschap grote schade berokkend.

We vinden dat intergouvernementeel optreden nog steeds de overhand heeft, en dat gaat ten koste van de *méthode communautaire* in de transatlantische relatie. Gemeenschappelijke structuren die we met de instellingen in Brussel zouden kunnen ontwikkelen, mogelijk onder de paraplu van de Europese Conventie, zouden bijdragen aan een betere coördinatie. Maar als de lidstaten niet de politieke wil tonen om gezamenlijk op te treden, zal de ontwikkeling van het gemeenschappelijke defensie- en veiligheidsbeleid in het kader van de transatlantische alliantie niet de kracht hebben die zij nodig heeft en verdient.

Zoals president Bush eerder deze week in Polen al heeft gezegd, zijn de gemeenschappelijke waarden die deze transatlantische relatie schragen, het element van het gemeenschappelijke buitenlandse beleid dat de Europese Unie en de VS bij elkaar kan brengen. We kunnen ons echter geen grillig, inconsequent en verdeeld gedrag veroorloven. De VS is zo'n sterke partner dat de Europese Unie steeds achteraan zal lopen in het transatlantisch partnerschap als we niet met één stem kunnen spreken – is het geen gemeenschappelijke stem, dan toch één stem of op zijn minst een gecoördineerde stem. De Europese Unie staat in dit opzicht voor de ernstigste crisis sinds tien jaar.

De vraag waarop we vandaag een antwoord hopen te krijgen van de commissaris en de Raad, is of we kunnen terugkeren naar een echt partnerschap met de VS. Kunnen we dat partnerschap de nieuwe dynamiek geven die het volgens de Commissie buitenlandse zaken nodig heeft en verdient, en kunnen we een volwaardige partner van de VS zijn, of zullen we altijd het idee hebben dat we niet mee kunnen? We zien mogelijkheden voor een ingrijpende vernieuwing van de transatlantische alliantie en hier speelt het partnerschap tussen de EU en de VS een zeer fundamentele rol.

Natuurlijk zien we een sterker Europa als voorwaarde voor het overleven van de NAVO. Niet alleen de Europese Unie heeft schade opgelopen door het conflict in Irak en door de gevolgen van dat conflict; ook de NAVO en de Verenigde Naties zijn ernstig beschadigd. De meeste lidstaten van de Europese Unie maken onlosmakelijk deel uit van de NAVO, en zelfs de lidstaten die dat niet doen, geloven nog dat de NAVO de fundamentele garantie voor Europese Atlantische stabiliteit is. We willen daarom vanmiddag de verzekering krijgen dat de Raad en de Commissie ons standpunt op dit punt delen en dat zij ook vinden dat een sterker Europa een sterkere NAVO betekent. Kunnen wij vanuit de Europese Unie – zowel degenen onder ons die lid zijn als degenen die dat niet zijn – de NAVO-Euro-Atlantische alliantie versterken, omdat deze nog steeds een fundamentele garantie is voor Europese stabiliteit? We zouden daarom willen bespreken welk doel de Atlantische alliantie nu dient, hoe de Atlantische alliantie zou moeten worden gestructureerd en over welke middelen de Atlantische alliantie zou moeten kunnen beschikken. Inderdaad moet de NAVO zelf worden hervormd, met name in militair opzicht.

We hebben de laatste tijd veel discussies gehad in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, onder meer gisteravond met de commissaris zelf in de gezamenlijke dialoog over militaire reorganisatie tussen de West-Europese Unie en het Europees Parlement, waarbij we ons in het bijzonder hebben gericht op volledige samenwerking tussen de lidstaten van de EU en op onze forse investeringen in moderne technologieën. Maar hoe kunnen we dat het effectiefst bereiken binnen de context van de NAVO, en wellicht ook nog op een minder dure manier? Ook een institutionele hervorming van de NAVO achten wij noodzakelijk.

We streven dus naar een samenhangend optreden van de Europese Unie, zowel thuis als in het buitenland, gebaseerd op een consistente strategische gedachte en consistent strategisch optreden. We kijken uit naar een volwaardig debat vanmiddag, zodat we snel een begin kunnen maken met een goede transatlantische relatie in het tijdperk na Irak, met de echte dimensie die deze relatie verdient.

3-178

Yiannitsis, Raad. - (EL) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte afgevaardigden, de Raad deelt de diepe bezorgdheid van de geachte afgevaardigde over de situatie van de betrekkingen tussen de Unie en de Verenigde Staten. Ofschoon deze betrekkingen fundamenteel hecht blijven, is het wel duidelijk dat beide partijen de *modus operandi* van deze betrekkingen moeten herzien. De Unie heeft onomwonden duidelijk gemaakt dat voor haar de betrekkingen met de Verenigde Staten de grootste prioriteit zijn in het buitenlands beleid. Als wij samenwerken kunnen wij bijdragen aan de totstandkoming van een betere wereld voor iedereen. De vraag waarvoor de Unie zich evenwel gesteld ziet, is hoe dit doel bereikt kan worden, uitgaande van de reeds bestaande brede samenwerking in de westelijke Balkan, Afghanistan, het Midden-Oosten en bij het vraagstuk van Noord-Korea.

Als men zich blindstaart op de vraagstukken ten aanzien waarvan de Unie en de Verenigde Staten het met elkaar oneens zijn, verliest men deze samenwerking uit het oog. Deze samenwerking is voor beide kanten echter zeer belangrijk. Zoals de geachte afgevaardigde weet zal de Hoge Vertegenwoordiger een document voorleggen aan de Europese Raad van

Thessaloniki waarin aanbevelingen worden gedaan voor een allesomvattende strategie van de Unie op het gebied van het buitenlands en veiligheidsbeleid. Misschien zal daarover in de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van juni een voorbereidend debat worden gehouden. Dit zal weliswaar een algemene strategie zijn, maar het lijkt geen twijfel dat daarmee een belangrijke bijdrage kan worden geleverd aan de ontwikkeling van de betrekkingen tussen de Unie en de Verenigde Staten. Ook is het duidelijk dat deze strategie gebaseerd zal zijn op het huidige beleid van de Unie met betrekking tot onder meer de rol van de Verenigde Naties. Het tijdstip daarvoor is gunstig, gezien de op til zijnde Top van de Europese Unie en de Verenigde Staten op 25 juni aanstaande in Washington.

Net zoals de ontwikkeling van het buitenlands en veiligheidsbeleid de Unie in staat stelt gebeurtenissen zoals die van de laatste tijd efficiënter het hoofd te bieden - waarbij ik ook denk aan de samenwerking met de Verenigde Staten in het Midden-Oosten, Afghanistan of de westelijke Balkan - zal in het kader van het Europees veiligheids- en defensiebeleid de versterking van de Europese militaire capaciteiten een zeer belangrijke prioriteit blijven voor de Unie. De Unie moet een efficiëntere partner worden van de Verenigde Staten.

De Raad is en blijft van mening dat een multilaterale aanpak altijd de beste manier is om de problemen op te lossen die zich in verschillende delen van de wereld voordoen. De Raad heeft zich niet uitgesproken over de vraag of het beginsel van de versterkte samenwerking op het gebied van de EVDB moet worden opgenomen in het nieuwe verdrag. Toen wij de Nieuwe Transatlantische Agenda vaststelden, hebben wij verklaard dat wij gehecht blijven aan het doel een nieuwe Europese architectuur op veiligheidsgebied op te bouwen, een architectuur waarin de NAVO, de Unie, de OVSE en de Raad van Europa elkaar aanvullende en versterkende rollen moeten spelen.

Dat was ons standpunt in 1995 en dat is ook ons standpunt nu. De Nieuwe Transatlantische Agenda biedt ons een heel breed kader voor samenwerking met de Verenigde Staten. Het actieplan is misschien achterhaald, maar dat geldt niet voor de Nieuwe Transatlantische Agenda. Wij hebben een intensieve dialoog met de Verenigde Staten. Er zijn talloze contacten op elk mogelijk niveau. Wij hebben dan ook geen behoefte aan meer ontmoetingen. Wij moeten veeleer onze aandacht beter focussen. Wij hopen dat de ontwikkeling van een nieuwe, allesomvattende strategie van de Unie de dialoog met de Verenigde Staten nieuw leven zal inblazen en het nut daarvan voor de ontwikkelingen in de wereld zal versterken.

Deze samenwerking is absoluut noodzakelijk om de plaag van het terrorisme te bestrijden. Na de 11e september 2001 is onze samenwerking sterk uitgebreid, meer dan beide partijen hadden verwacht. Er wordt veel gesproken over meningsverschillen, maar vaak wordt aan beide kanten van de Atlantische Oceaan vergeten dat wij gezamenlijk zeer belangrijk en concreet werk verrichten voor de strijd tegen het terrorisme. De Verenigde Staten hebben Europa nodig, net zoals wij de Verenigde Staten nodig hebben als wij de uitdagingen van deze eeuw succesvol het hoofd willen bieden.

De Raad beseft ten volle dat wij, als wij ons doel willen bereiken, niet alleen de symptomen moeten behandelen maar ook de oorzaken. Dat betekent dat middelen beschikbaar moeten worden gesteld op velerlei gebied - op economisch en sociaal gebied, op het gebied van groei en ontwikkeling, maar ook op het gebied van de politiek.

Tot slot is de transatlantische wetgevende dialoog een uitzonderlijk belangrijk onderdeel van de transatlantische betrekkingen. De Raad heeft voornamelijk contact met de regering van de Verenigde Staten, maar het Parlement kan een zeer belangrijke rol spelen door de dialoog met de leden van het Congres te versterken en aldus meer begrip te kweken voor de zorgen en prioriteiten van de bevolkingen van de Europese Unie. De Raad kan het maatschappelijk middenveld niet zeggen welke rol het moet vervullen in deze dialoog. Hij heeft echter wel de ontwikkeling van vier specifieke dialogen aangemoedigd en is van mening dat deze dialogen samen met de talloze netwerken van universiteiten, instituten, laboratoria, ideeën, enzovoort een belangrijke bijdrage kunnen leveren.

Wij hebben geen behoefte aan meer kaders voor samenwerking. Wat wij nodig hebben, is dat beide partijen elkaar nauwgezet op de hoogte houden van elkaars meningen en gemeenschappelijk handelen.

3-179

Patten, Commissie. – (EN) Mevrouw de voorzitter, de heer Brok heeft een aantal interessante vragen geformuleerd over aandachtspunten met betrekking tot de gezondheidstoestand van onze huidige dialoog met de Verenigde Staten. Degenen aan beide zijden van de Atlantische Oceaan die al betrokken zijn bij de intensieve voorbereidingen van de EU-VS-Top komende maand, waar het voorzitterschap ook naar heeft verwezen, en bij het opstellen van de indrukwekkende lijst van te bereiken resultaten, moeten de geachte afgevaardigde volgens mij kunnen geruststellen.

Dat we een periode van spanning in de transatlantische relatie achter ons hebben, staat buiten kijf. In bepaalde opzichten zou het zorgwekkender zijn geweest als het trauma van een oorlog niet tot zo'n diep debat had geleid. Ik twijfel er evenmin aan dat enkele van de problemen die door de oorlog in Irak helder naar voren zijn gekomen, dieperliggende oorzaken hebben. Ik heb het hier en elders gehad over langetermijntrends in bepaalde kringen in de Verenigde Staten die voor Europeanen eigenlijk een bron van zorg zijn.

We moeten bovenal de politieke leiders en de publieke opinie in de Verenigde Staten aanmoedigen zich te verzetten tegen degenen die ervoor pleiten vijftig jaar Amerikaans internationalisme en multilateralisme overboord te gooien in hun streven naar een illusoir gevoel van zekerheid. Wat hun motieven ook zijn, degenen in de Verenigde Staten die multilateralisme verwerpen, moeten beseffen dat een dergelijke aanpak een ontmoedigend element van een *self-fulfilling prophecy* bevat. Multilateralisme zonder de VS zou heel goed kunnen mislukken. Maar degenen onder ons die voor multilateralisme pleiten, dragen ook een verantwoordelijkheid, en wel de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat dit multilateralisme praktische, effectieve en snelle resultaten oplevert.

Dit is een belangrijk debat. Het mag echter niet de werkelijkheid van de transatlantische banden overschaduwen, die zich momenteel in veel wezenlijke opzichten verbreden en verdiepen. Het voeren van een dialoog betekent niet noodzakelijkerwijs dat we het altijd met elkaar eens zijn of dat we het over alles eens zijn. We zijn het er echter wel over eens dat we met onze verschillen moeten kunnen omgaan en de dialoog moeten voortzetten. We zijn het oneens over het Protocol van Kyoto, maar we werken toch samen op het gebied van koolstofsekwestratie en binnenkort ook bij waterstofonderzoek. We dreigen de Verenigde Staten met FSC-vergeldingsmaatregelen en zij dienen tegen ons een klacht in bij de WTO omdat ze vinden dat we te traag zijn met het goedkeuren van nieuwe genetisch gemodificeerde producten. Europa en de VS blijven echter de grootste handelspartners in de wereld, en conflicten vormen slechts een klein deel van onze totale omgang. Driekwart van alle buitenlandse directe investeringen in de Verenigde Staten is Europees, de helft van de buitenlandse directe investeringen van Amerika vindt plaats in Europa. Europa investeert meer in Texas dan Amerika in Japan investeert; de Amerikaanse investeringen in Nederland zijn ongeveer twee keer zo omvangrijk als de Amerikaanse investeringen in Mexico.

Natuurlijk gaat onze dialoog met de Verenigde Staten veel verder dan het traditionele terrein van de Commissie, dat van handel en economische betrekkingen. In de nasleep van 11 september 2001 hebben we belangrijke vooruitgang geboekt met de politieke samenwerking en met het aanpakken van de financieringsbronnen van terroristen. Binnenkort zullen we overeenkomsten sluiten over wederzijdse juridische bijstand en uitleveringen. We werken nauw met de VS samen bij allerlei zaken die te maken hebben met veiligheid in het vervoer. En voortbouwend op de ervaring die is opgedaan met samenwerking tussen de EU en VS op de Balkan, werken we ook al samen bij de wederopbouw van Afghanistan. Nu de VN een politiek kader voor Irak in het post-Saddam-tijdperk heeft gecreëerd, hopen we dat we snel zullen kunnen beoordelen hoe we daar een bijdrage kunnen leveren.

Wat betreft het transatlantisch economisch partnerschap: in 1998 is op de Top van Londen overeenstemming bereikt over een kader voor een hechte economische relatie. We hebben een actieplan dat verscheidene initiatieven bevat, onder meer op het gebied van technische handelsbelemmeringen, overheidsopdrachten, wederzijdse erkenning, intellectuele eigendom en mededinging. In multilaterale fora werken we nauw samen om de ontwikkelingsagenda van Doha vooruit te brengen. Bilateraal hebben we vooruitgang geboekt op het gebied van de wederzijdse erkenning en de nieuwe Positieve Economische Agenda die vorig jaar is overeengekomen. Europa en de Verenigde Staten staan achter de dialoog tussen overheden en hebben beide onlangs opnieuw bevestigd dat ze achter een gerichtere vorm van de Transatlantische Ondernemersdialoog staan.

Ik kom dan bij het punt van de verschillende economische modellen. Wij zien de verschillen tussen de Noord-Amerikaanse Vrijhandelsassociatie en de FTAA enerzijds en de Europese Unie anderzijds niet als obstakels voor een hechtere transatlantische economische relatie. We zien ze eerder als verschillende wegen naar een gemeenschappelijk doel: grotere mondiale economische integratie. Met de regionale convergentie van collectieve preferenties kan in de multilaterale context op een eerlijke en constructieve manier worden omgegaan, maar dat kan ook in een bilaterale context, met name door ons te richten op het vaststellen van sectorale, voor beide partijen gunstige initiatieven die direct positief effect hebben op de handel en de marktsituatie.

Wat betreft wereldwijde problemen, zoals het milieu, de rechtspleging, migratie en sociale en etnische conflicten, krijgt onze samenwerking duidelijk een gemengd rapport. We hebben veel vooruitgang geboekt op het gebied van de rechtspleging, maar we zijn het allesbehalve eens als het gaat om milieudoelstellingen.

Op het terrein van de strategieën voor ontwikkelingsbijstand staan Europa en de Verenigde Staten beide achter het nieuwe wereldwijde partnerschap voor ontwikkeling. We zullen samen proberen ontwikkelingslanden in de wereldeconomie te integreren. In al deze opzichten staan we achter het complementariteitbeginsel en willen we zorgen voor een zo efficiënt en doelmatig mogelijk gebruik van de donorgelden in de ontwikkelingsprogramma's.

Op humanitair gebied zijn we ook vastbesloten om aan grotere effectiviteit en complementariteit van de inspanningen te werken. Onze eigen agentschappen en de Amerikaanse agentschappen werken goed samen om dit te bereiken.

Wat betreft het voorstel voor een verslag over de toekomstige transatlantische betrekkingen, tot slot, herinnert dit Huis zich misschien dat ik een jaar geleden al in een toespraak tot deze Vergadering op deze kwestie ben ingegaan, misschien een beetje om een discussie uit te lokken. Zoals ik toen heb gezegd, geloof ik niet dat de problemen waar we mee worden geconfronteerd, te wijten zijn aan het ontbreken van een strategie. De doelen en de visie van onze relatie, zoals die zijn

verwoord in de Nieuwe Transatlantische Agenda van 1995, gelden nog steeds. Gelet op de woelige wateren die we sindsdien hebben bevaren, begrijp ik de wens van enkelen om onze koers nog eens kritisch te bekijken. Maar juist omdat we ons nog steeds aan het herstellen zijn van de inspanningen van deze vaart, moeten we ons wat tijd gunnen om tot rust te komen en moeten we ervoor zorgen dat we een eventuele nieuwe langetermijnstrategie niet verkeerd kiezen onder invloed van de emoties en druk van de korte termijn. Dit geldt des te meer op een moment dat de Europese Unie bezig is haar eigen doel en structuren – met inbegrip van een nieuwe Europese veiligheidsstrategie – fundamenteel te herzien en de Verenigde Staten afstevenen op de eerste fasen van de presidentsverkiezingen.

In deze omstandigheden is de kans groot dat zo'n eventuele kritische beoordeling zal worden aangemerkt, althans door buitenstaanders, als verder bewijs van de vermeende 'crisis' in de betrekkingen tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten. In plaats daarvan moeten we ons richten op het oplossen van praktische problemen en tegelijkertijd een meer ingehouden dialoog met onze Amerikaanse collega's voeren, bij voorkeur in persoonlijke gesprekken en niet via de luidsprekers van onze respectieve media. De rol van het Europees Parlement zal in dit opzicht van groot belang zijn. Natuurlijk hopen we met u samen te werken om nieuwe ideeën over de transatlantische relatie te ontwikkelen, en ik hoop dat het Parlement zelf zijn onafhankelijkheid en wijsheid zal gebruiken om ons te prikkelen met enkele thema's die deel zouden moeten uitmaken van een toekomstige strategie. We kijken ook uit naar de ervaringen van u en uw kiezers met betrekking tot het beleid dat in Brussel wordt geformuleerd. We zien vooral graag dat u met uw collega's in het Congres ervoor zorgt dat de Europese zaak in de intellectuele debatten en wetgevingsdebatten in Washington de volle aandacht krijgt.

Ik wil in aanvulling hierop nog twee opmerkingen maken als korte voetnoot. Allereerst heeft dit Huis me waarschijnlijk eerder horen zeggen dat er maar heel weinig is dat we in Europa willen bereiken dat we niet sneller zullen bereiken als we kunnen samenwerken met de Verenigde Staten. Bijna evenzeer geldt dat veel, zo niet de meeste, dingen die de Verenigde Staten willen bereiken, beter haalbaar zijn als de Verenigde Staten kunnen samenwerken met Europa. Dit is in de recente Amerikaanse veiligheidsstrategie zowel expliciet als impliciet opgemerkt.

Een partnerschap is iets anders dan rivaliteit. Evenzo hebben partners recht op hun eigen standpunten. We moeten ons niet verplicht voelen eerst in Washington na te gaan welke standpunten we als Europeanen zouden moeten innemen, voordat we onze standpunten kenbaar maken. Ik hoop dus ten zeerste dat we elkaar van tijd tot tijd het voordeel van de twijfel gunnen en erkennen dat de wereld en wijzelf beter af zijn als Amerika en Europa als partners kunnen samenwerken.

Een laatste punt: ik neem aan dat het mogelijk is een visie op de toekomstige betrekkingen te formuleren in termen van de solidariteit die we hebben ondervonden in de jaren na de Tweede Wereldoorlog, toen Europa in de eerste plaats aandrong op de veiligheidsstructuren die tot de oprichting van de NAVO hebben geleid, en toen Amerika aandrong op de economische en politieke integratie die heeft geleid tot de totstandkoming van de gemeenschappelijke markt en uiteindelijk de Europese Unie.

Het zou echter dwaas zijn niet te erkennen hoeveel er sinds het einde van de koude oorlog en met de val van de Berlijnse muur in geostrategisch opzicht is veranderd. Ik hoop dat we, wanneer we een relatie voor de toekomst ontwikkelen, deze relatie zullen baseren op de werkelijkheid van vandaag en op toekomstige werkelijkheden, niet op het warme avondrood van een opmerkelijk geslaagd partnerschap in de tweede helft van de vorige eeuw. Als we daarin nogmaals zo goed slagen, hebben we heel veel geluk. Maar willen we daarin slagen, dan moeten we de problemen van de toekomst wel bekijken door het prisma van de uitdagingen van vandaag en niet door het prisma van de successen uit het recente verleden.

3-180

Elles (PPE-DE). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, dit is een uitstekende gelegenheid voor een discussie over het transatlantisch partnerschap, nu het conflict in Irak voorbij is en het stof in de woestijn gaat liggen en kort voordat de Raad en de Commissie eind deze maand naar Washington afreizen.

Mijn fractie heeft het gevoel dat het in de jaren tachtig van de twintigste eeuw het veiligheidspartnerschap was dat de transatlantische relatie schraagde, en dat we toen economische verschillen hadden, maar dat het nu de economische markt en de integratie op het gebied van handel en investeringen zijn die de transatlantische relatie schragen, terwijl de veiligheidskant enigszins fragiel overkomt.

De Raad en de Commissie bekijken vandaag, om redenen die ze beide duidelijk kenbaar maken, alles echter op een betrekkelijk korte termijn, in plaats van dat ze met een visie op onze relatie met de Verenigde Staten voor de langere termijn komen. Een Amerikaanse diplomaat heeft dit een paar dagen geleden heel aardig verwoord. Hij zei dat we in Europa naar problemen kijken vanuit het perspectief van 2003: de problemen van de opbouw van de Europese Unie, ons buitenlands beleid en het begin van een externe strategie. De Verenigde Staten kijken daarentegen veel meer naar de problemen van 2020, met de massavernietigingswapens en een hele reeks andere zaken, op mondiaal niveau, wat wij over het algemeen niet doen. De boodschap die we de Top zouden moeten meegeven, is dus dat politiek, economie en veiligheidsbeleid in de wereld na de koude oorlog allemaal nauw met elkaar verstrengeld beginnen te raken.

Allereerst wat betreft de politiek. Ja, we moeten elkaar begrijpen, zoals de voorzitter van de Raad heeft gezegd, maar we hebben toch zeker ook meer samenwerking nodig, en dan niet alleen in specifieke gevallen, zoals de strijd tegen het terrorisme: we hebben een langetermijnkader nodig om dat probleem aan te pakken en we moeten het accent verleggen van een Gemeenschap van waarden naar een Gemeenschap van daden, een Gemeenschap die mondiale uitdagingen zoals aids in de derde wereld, de proliferatie van kernwapens en allerlei andere zaken waar Europa en Amerika samen mee worden geconfronteerd, ook werkelijk aanpakt.

Dan de economie. We weten, zoals de commissaris heeft gezegd, dat de wereldwijde economische uitdagingen ons dichter bij elkaar brengen, maar het is wel door nauwere banden te ontwikkelen, door een transatlantische markt te ontwikkelen (wat voor een groot deel al is gebeurd, maar waar nog wel de financiële diensten, de digitale economie, het mededingingsbeleid en andere zaken aan moeten worden toegevoegd) dat we in de komende tien jaar een transatlantische markt kunnen voltooien.

Tot slot het veiligheidsbeleid. Bij het veiligheidsbeleid, waar we de grootste problemen hebben, moeten we ons de volgende vragen stellen. Heeft Europa de militaire capaciteit? Heeft het de politieke wil om ooit als partner van de Verenigde Staten op te treden?

Het lijkt mij, ter afsluiting, dat we eerst een Europese langetermijnstrategie nodig hebben om te weten wat we willen, voordat we een transatlantische strategie kunnen formuleren en op vergelijkbare voet kunnen meedenken met de Amerikanen. Verder hebben we ook een transatlantische top nodig die een strategische visie heeft, in plaats van een top die slechts kijkt naar bepaalde gevallen en bepaalde problemen.

De grote gedachte, tot slot, is die transatlantische markt waar we onze zakelijke en politieke gemeenschappen moeten mobiliseren en moeten luisteren naar de mensen die we vertegenwoordigen, zodat we de wereld van morgen zo vorm kunnen geven dat we er allemaal baat bij hebben.

3-181

Obiols i Germà (PSE). – (ES) Mevrouw de voorzitter, onze zorg over de transatlantische verhoudingen vloeit niet alleen voort uit de crisis in Irak en de onvoorspelbare gevolgen die deze kan hebben. Onze verontrusting wortelt dieper. Wij maken ons vooral zorgen vanwege de tamelijk radicale, uitzonderlijke omslag in het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Verenigde Staten, die een neoconservatieve koers zijn gaan varen.

Het leiderschap op basis van multilaterale samenwerking is vervangen door een globale, unilaterale invalshoek, de beheersing- en afschrikkingstrategie heeft plaatsgemaakt voor de doctrine van de preventieve aanval en het concept van multilaterale bondgenootschappen en organisaties, met de hieruit voortvloeiende beperkingen, is ingewisseld voor het idee van coalitievorming met een ingebouwd element van subordinatie, gebaseerd op de stelling “wie niet voor ons is, is tegen ons”. In grote delen van Europa heeft de mening postgevat dat deze aanpak niet zal leiden tot een *pax americana* maar integendeel veel chaos zal stichten in de wereld.

Als de Europese Unie in dit verband haar verantwoordelijkheden op zich wil nemen, moet zij zichzelf omvormen tot een organisatie die op internationaal niveau een rol van betekenis kan spelen. Het Europees beleid moet er dan continu op gericht zijn de Verenigde Staten te multilateraliseren – iets wat niet onhaalbaar is gelet op het feit dat enquêtes onder de Amerikaanse bevolking aangeven dat bijna tweederde van de ondervraagden de voorkeur geeft aan ‘multilateraal’ boven ‘unilateraal’.

In deze vernieuwde transatlantische relatie moet zonder meer worden aanvaard dat er belangrijke discrepanties en meningsverschillen bestaan, naast gedeelde standpunten en potentiële punten van overeenkomst. Als wij deze contrastrijke situatie onder ogen zien, ontstaat ruimte voor vooruitgang.

Ik wil tot besluit medelen dat wij de standpunten zoals verwoord door de Hoge Vertegenwoordiger, commissaris Patton en de voorzitter van de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid correct vinden en derhalve onderschrijven.

3-182

Van den Bos (ELDR). – Laat het herenigd Europa toch niet verdeeld raken over de Atlantische eenheid. Commissaris Patten heeft gelijk. De grootste wereldproblemen kunnen en moeten niet alleen door de Verenigde Staten worden opgelost. Of het nu gaat om massavernietigingswapens, mensenrechten, armoede, strijd tussen religies, gebrek aan democratie, het is van vitaal belang dat Amerika en Europa gezamenlijk optrekken. Naast Bush moeten de Europeanen ook het neoprogressieve gezicht van het Westen aan de wereld tonen.

De Europese Unie kan alleen een volwaardige partner van Washington zijn als zij zich daar ook naar gedraagt. Indien de Frans-Duitse as zich van Washington afkeert terwijl de Brits-Poolse op haar beurt naar Bush toekruipt, schieten we uiteindelijk geen meter op. We moeten het Irak-trauma opzij schuiven en als Europese Unie met de Verenigde Staten een gezamenlijke mondiale strategie ontwerpen. Twee strategieën zijn te veel en er is ook geen plaats voor nationale

zelfoverschatting of voor conservatief ideologische agenda's. Laten we nu Europa en Amerika herenigen op een pragmatische aanpak, kortom een D66-benadering.

3-183

Marset Campos (GUE/NGL). – (ES) Mevrouw de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik de vertegenwoordigers van de Raad en de Commissie bedanken voor hun bijdrage. Tijdens het bezoek van onze parlementaire delegatie aan Washington klopten de leden van het Amerikaanse Congres bij ons aan voor hulp om de neoconservatieve, in zekere zin bijna fascistische koers van de regering-Bush te stuiten. Zij gaven aan, met andere woorden, te kiezen voor Europees-Amerikaanse betrekkingen die bijdragen aan de vrede in de wereld

Als blijkt dat het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Zaken gelogen heeft over de massavernietigingswapens in Irak – zoals het er nu naar uitziet, was dat slechts een voorwendsel – en als wij het op 20 september 2002 door ditzelfde ministerie opgestelde document in herinnering roepen waarin men de VN, de Europese Unie en het internationaal recht buitenspel zet en eenvoudigweg stelt dat de Verenigde Staten in de toekomst de dienst uitmaken, dan vrees ik toch dat wij hier geconfronteerd worden met een groot gevaar voor Europa en de wereld.

Gelukkig is Europa gebaseerd op vrede, het internationaal recht en de vreedzame oplossing van conflicten. Europa moet dan ook koersbepalend worden en de nieuwe dreiging die uitgaat van de neoconservatieve regering-Bush afweren. Allen zo kunnen wij de vriendschapsbanden met het Amerikaanse volk aanhalen.

3-184

Cohn-Bendit (Verts/ALE). - (FR) Mevrouw de Voorzitter, ik wist niet dat idealisme de overheersende filosofie was in het Europees Parlement. Als men transatlantische betrekkingen wil, volstaat het niet dat 's morgens, 's avonds en 's nachts te herhalen.

In het verleden stonden de transatlantische betrekkingen in het teken van de tegenstelling tussen het communistisch totalitarisme en het Westen, zoals trouwens ook commissaris Patten aan het eind van zijn speech naar voren bracht. Aan die situatie kwam echter een eind toen het communisme ineenstortte. Als wij transatlantische betrekkingen willen, moeten wij die dus opnieuw definiëren. Dan moeten wij onszelf de vraag stellen of de Verenigde Staten en Europa echt dezelfde belangen hebben. Moeten zij wel dezelfde belangen hebben, net zoals ten tijde van het communisme? De vraag stellen is haar beantwoorden. Geostrategisch en economisch gezien hebben de Amerikanen en de Europeanen niet dezelfde visie en niet dezelfde belangen. Vanuit die optiek bezien kan men dan ook geen nieuwe transatlantische betrekkingen tot stand brengen met bezweringsformules - wij willen, wij willen, wij willen - maar moet men deze geheel opnieuw definiëren.

Laten wij een heel eenvoudig voorbeeld nemen. Wij hebben nu de euro. Als wij eerlijk zijn moeten wij toegeven dat de euro een munt is die Europa van de Verenigde Staten scheidt - de euro is immers de voornaamste concurrent van de dollar. Economisch en strategisch gezien hebben wij dus uiteenlopende belangen, en als wij uit de economische malaise willen geraken, als wij Europa nieuw leven willen inblazen, moeten wij op een gegeven ogenblik vanuit mondiaal perspectief een voor Europa centrale vraag stellen: zijn wij er voor eeuwig toe veroordeeld onze rekeningen voor energie en olie in dollars te betalen? In welke bijbel staat geschreven dat wij aardolie of aardgas uit Rusland, Saoedi-Arabië of Iran met dollars moeten betalen? Wij moeten de wil hebben, strategisch en economisch gezien, om van de euro een veilige munt te maken, opdat er geld is waarmee wij onze economie kunnen herstellen, zoals de Amerikanen nu doen. Er wordt gesproken over 8 miljoen dollar per dag. De Verenigde Staten hebben investeringen nodig om hun schulden te betalen. Wij moeten dus de euro versterken en ervoor zorgen dat dit een veilige munt wordt die met de dollar kan concurreren.

Dames en heren, als wij willen discussiëren over de transatlantische betrekkingen, moeten wij de moed hebben dit probleem aan de Amerikanen voor te leggen. Daar gaat het echte debat over. Als wij geen eigen doctrine hebben ten aanzien van alle strategische problemen, ten aanzien van alle militaire problemen, als wij geen eigen visie hebben op de wereld, op hetgeen wij in de wereld willen, zullen wij geen nieuwe transatlantische betrekkingen kunnen verwezenlijken. Wij moeten er eerst voor zorgen dat we onze eigen belangen duidelijk definiëren; dan pas kunnen wij met de Amerikanen praten.

3-185

Collins (UEN). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, de oorlog in Irak heeft onlangs duidelijke politieke verschillen tussen veel EU-leiders en de regering van de VS blootgelegd, maar we zouden ons een moment moeten bezinnen en ons de volgende vraag moeten stellen. Willen we het transatlantisch partnerschap vernieuwen of zijn we van mening dat het voor de Europese Unie beter zou zijn op dit moment afstand te houden tot de regering van de VS?

Als een hernieuwd transatlantisch partnerschap wenselijk wordt gevonden, zal het zeker niet gemakkelijk haalbaar zijn, vanwege de doorlopende meningsverschillen tussen de regeringen van veel EU-landen en de huidige regering van de VS. Ik denk echter dat onze gemeenschappelijke belangen en zorgen het best gediend zijn als de Europese Unie en de regering van de VS op allerlei gebieden nauwer samenwerken. We mogen niet vergeten dat we de afgelopen vijftig jaar samen hebben gewerkt aan de totstandkoming van een internationale rechtsorde die niet alleen handels- en veiligheidsaspecten

betreft, maar ook zaken die te maken hebben met de mensenrechten en fundamentele vrijheden. Het is evenzeer belangrijk dat we onze verschillen op allerlei beleidsterreinen niet overdrijven onder invloed van de sterke emoties van dit moment.

We moeten proberen de relatie tussen de Europese Unie en de VS zorgvuldig en weloverwogen te benaderen, in plaats van met deze uiterst belangrijke relatie op een reflexmatige manier om te gaan.

De boodschap is eenvoudig deze: ik denk dat de Unie en de VS zouden moeten samenwerken om onze gemeenschappelijke belangen te beschermen, om onze collectieve verschillen te minimaliseren en om onze eigen invloed te maximaliseren ten behoeve van de wereld. Onze collectieve economieën zijn op dit moment bijvoorbeeld slechts matig succesvol. Een manier waarop we ertoe zouden kunnen bijdragen onze economieën nieuw leven in te blazen, is ervoor te zorgen dat de huidige impasse in de handelsbesprekingen wordt doorbroken. We moeten garanderen dat de aanstaande gesprekken in het kader van de Wereldhandelsorganisatie, die in september plaatsvinden, een echt succes worden. We moeten een positieve agenda over handelaangelegenheden naar voren brengen en geschillen oplossen voordat ze het WTO-proces ingaan.

We moeten ook bedenken dat we zeer nauw samenwerken in de strijd tegen het internationale terrorisme. De zaken die we samen hebben aangepakt, variëren van de verbetering van de veiligheid in vliegtuigen tot de kwestie van wederzijdse uitleveringsverdragen. We werken nauw samen op de Balkan en in Afghanistan. In Afghanistan is de Europese Unie met meer militairen aanwezig dan de Verenigde Staten. De EU is de grootste donor van humanitaire hulp aan de Afghaanse bevolking.

Het Midden-Oostenproces heeft een grotere kans van slagen als de Europese Unie en de Verenigde Staten samenwerken met alle belangrijke contracterende partijen in de regio, teneinde te bewerkstelligen dat de huidige *road map* voor vrede niet alleen een Israëlische en een Palestijnse staat, maar ook veiligheid in de regio garandeert.

3-186

Belder (EDD). – Voorzitter, bij partnerschap denk ik aan een sterke onderlinge verbondenheid. Onmisbare onderdelen van zo'n band zijn wederzijds vertrouwen en nauwe samenwerking op basis van gezamenlijke waarden en doelstellingen. Betreurenswaardig genoeg ontbrak het juist daaraan binnen het transatlantisch partnerschap gedurende de afgelopen maanden. De pijnlijkste manifestatie van transatlantische en tegelijkertijd Europese tweedracht was de publieke Irak-controverse. Een dubbele reden om aan deze kant van de Atlantische Oceaan eerst de hand in eigen boezem te steken. Kortom, hoe nu verder met het transatlantisch partnerschap?

Hierbij springt primair de mondiale veiligheidssituatie in het oog. Terrorismen - van welke ideologische of religieuze snit ook - vraagt om een gezamenlijke transatlantische aanpak. In concreto, destabiliserende krachten in het Midden-Oosten mogen de lidstaten van de Europese Unie noch tegen elkaar noch tegen de Verenigde Staten uitspelen. Associatieverdragen en handelsakkoorden met staten uit deze regio dienen vanuit de transatlantische optiek van gecoördineerde terreurbestrijding te worden beoordeeld. Delen Raad en Commissie deze visie? Immers, Syrië en Iran staan op de agenda, nietwaar commissaris Patten?

Er staat veel op het spel: de politieke geloofwaardigheid van de Europese Unie, ook bij mijn electoraat, en de soliditeit, de hechtheid van het transatlantisch partnerschap. Ondertussen is de Europese Unie in militair opzicht de beduidend zwakkere partner in het transatlantische bondgenootschap. Wat ligt meer voor de hand dan een substantiëlere inbreng van de lidstaten binnen NAVO-verband? Dat stimuleert het transatlantisch partnerschap. Europese militaire alternatieven daarentegen eroderen de cruciale veiligheidsband met de Verenigde Staten. Daarenboven zie ik geen enkele aanleiding in zulke initiatieven vertrouwen te stellen. Laten we in Europa realistische en vooral betrouwbare vrienden en echte bondgenoten zijn van de Amerikanen.

3-187

Suominen (PPE-DE). - (FI) Mevrouw de Voorzitter, de afgelopen eeuw heeft ons Europeanen geleerd dat als ons continent in moeilijkheden verkeert, de Verenigde Staten altijd de redder in de nood zijn. In de Eerste Wereldoorlog speelde dat land een beslissende rol bij het voorkomen van een expansie van het keizerlijke Duitsland. In de Tweede Wereldoorlog was de inzet van de Verenigde Staten van doorslaggevend betekenis voor de bevrijding van Duitsland en Frankrijk van het juk van Hitler, en dankzij die inzet werd de rest van Europa verlost van diens streven naar macht. Het einde van de koude oorlog, met het uiteenvallen van de Sovjet-Unie en de bevrijding van de landen in Midden-Europa van het juk van het communisme en de Sovjet-Unie, was zonder meer het gevolg van de bewapeningswedloop waartoe president Ronald Reagan de Russen dwong; de economie en het maatschappelijk systeem van de Sovjet-Unie waren daar niet tegen bestand.

Als wij vandaag zeggen dat de betrekkingen tussen de Verenigde Staten en Europa in een crisis zijn beland, dan gaat het eerder om een crisis in de interne Europese betrekkingen en om een crisis in de betrekkingen tussen enkele afzonderlijke landen en de Verenigde Staten. Het merendeel van de 25 huidige en toekomstige lidstaten van de Europese Unie heeft normale betrekkingen met de Verenigde Staten. De gewoonte van sommige landen om bij interne Europese

aangelegenheden voor een unilaterale benadering te kiezen toont aan dat wij nog lichtjaren verwijderd zijn van een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid in crisissituaties.

De meeste van de 25 Europese landen wilden alleen een oorlog tegen Irak beginnen indien de VN-Veiligheidsraad daarvoor goedkeuring zou verlenen. Het merendeel accepteert niet dat de Verenigde Staten menen dat ze zich bij kwesties inzake oorlogsmisdaden buiten het internationale systeem moeten kunnen plaatsen. Wij zijn het niet met elkaar eens over het belang van het Protocol van Kyoto en wij onderhandelen elke dag over het oplossen van economische geschillen. Ondanks dit alles vormen de elementaire waarden die we delen en de gezamenlijke standpunten over veiligheid - waarbij Europa steeds meer 'ontvangt' dan 'geeft' - een stevige basis om naar de toekomst te kijken en het transatlantisch partnerschap te steunen, en om daadwerkelijk het actieprogramma op te bouwen waarover mijn collega James Elles het zojuist had.

Wij kunnen in Europa de Verenigde Staten niet langer bijbenen als het gaat om de ontwikkeling van de defensietechnologie, maar dat hoeven wij misschien ook niet te kunnen. Wij kunnen en moeten echter wel onze eigen onderlinge geschillen oplossen en streven naar een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid. Alleen dan zijn wij een serieuze partner bij zaken die ons verenigen en bij zaken waarbij wij het niet met de Verenigde Staten eens zijn; alleen dan zijn wij sterk genoeg om te bewerkstelligen dat zij met onze standpunten rekening houden. Wij zijn immers de belangrijkste handelspartner van de Verenigde Staten, zoals is gezegd in de opmerkingen over de investeringen van de VS in Europa. Dit betekent dat een positieve ontwikkeling van onze betrekkingen voor de Verenigde Staten belangrijk, maar voor ons absoluut noodzakelijk is. Wij kunnen een boycot van Franse wijn in de Verenigde Staten accepteren als daar een order van de Verenigde Staten voor honderd Airbus-vliegtuigen tegenover staat, zoals we die ongeveer een week geleden gezien hebben.

3-188

Wiersma (PSE). – Voorzitter, ik denk dat iedereen het erover eens zal zijn dat er behoefte is aan een stevig debat binnen de Europese Unie, maar ook tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten, over de rol van het veiligheidsbeleid in de transatlantische betrekkingen. Maar daarvoor moet eerst aan deze kant van de oceaan een betere basis gelegd worden. Wij moeten vooral proberen vast te stellen wat we zelf willen en minder uitgaan van wat we niet willen dat de Amerikanen doen. Ik denk dat dat in de komende tijden heel erg bepalend zal zijn.

Willen we als Europese Unie een eigen stempel op deze discussie drukken, dan zullen we opnieuw gezamenlijk moeten definiëren wat voor ons essentieel is. Ik hoop dat de strategie die de heer Solana binnenkort op tafel zal leggen daartoe ook een wezenlijke bijdrage zal leveren. De Europese Unie zelf moet meer verantwoordelijkheid kunnen en durven nemen. Dat kan het best uitgedrukt worden door voortvarend te blijven bouwen aan een eigen defensie-identiteit, maar ook door zelfstandig veiligheidstaken uit te voeren, zoals in Macedonië en binnenkort ook in Afrika.

We moeten leren efficiënter om te gaan met onze defensiemiddelen, maar een eventuele discussie over hogere defensie-uitgaven niet uit de weg gaan. De EU moet vasthouden aan een brede invulling van veiligheid met als belangrijke prioriteit conflictpreventie. De ervaring op dat terrein en de instrumenten waarover de Europese Unie beschikt, moeten beter gecoördineerd en gebruikt worden. Daarbij past inzet in multilaterale kaders zoals de Verenigde Naties. Veiligheid is alleen duurzaam wanneer zij op internationale samenwerking is gebaseerd. Dat is de kernboodschap, denk ik, aan de Amerikanen, die alles zetten op de militaire macht van hun land. De NAVO kan een brugfunctie vervullen, maar alleen als er ook recht wordt gedaan aan de veiligheidsopvattingen van veel Europeanen. Wij willen politieke gelijkwaardigheid in de transatlantische betrekkingen, maar het heeft weinig zin daarom te vragen als we zelf verdeeld blijven.

3-189

Boudjenah (GUE/NGL). - (FR) Mevrouw de Voorzitter, de G8 van Evian, waarvan de legitimiteit door een steeds groter aantal burgers wordt betwist, is nog maar net voorbij en mijns inziens moeten we eerst een antwoord geven op een aantal vragen voordat we kunnen nadenken over het transatlantisch partnerschap. Aangezien ik niet veel tijd heb, zal ik er snel enkele noemen.

Allereerst Irak. Kan men zeggen dat de bladzijde van de oorlog is omgeslagen nu de Verenigde Staten, met de zegen van Europa, alle macht in dit land naar zich toe hebben getrokken? Moeten wij ons begeven in een oorlog tegen het terrorisme die in het teken staat van de oorlogszuchtige visie van de Amerikanen, die willen overheersen zonder te delen en alleen maar olie op het vuur gooien? Moeten wij ons daarna in een echte monetaire oorlog storten, dit keer veroorzaakt door de Amerikanen? Moeten wij opnieuw gehoorzamen aan de bevelen van Bush en opdoeken wat nog over is van het Europees sociaal model, bijvoorbeeld op het gebied van de pensioenen, en op die manier ingaan tegen het massale protest daartegen zoals dat tot uiting kwam in de grote manifestaties in Frankrijk en Oostenrijk? Waartoe dient, ten slotte, de WTO-conferentie in Cancún als de Unie zich niet verzet tegen de voortdurende Amerikaanse obstructie, met name wat de toegang van de arme landen tot generieke geneesmiddelen betreft?

De Europese Unie is op een kruispunt aanbeland: of zij verschuilt zich achter de strategische doctrine die de naam "voor een nieuwe Amerikaanse eeuw" heeft gekregen, of zij kiest voor een daadwerkelijk onafhankelijk beleid. Hoe kan men echter tot een dergelijk beleid komen als geen antwoord wordt gegeven op de enorme verwachtingen van het Zuiden, als

de ultraliberale logica niet over boord wordt gegooid, een logica die alleen maar meer ongelijkheid veroorzaakt en elke poging tot ontwikkeling in de kiem smoort? Laten wij luisteren naar de Europese volkeren! Zij verwerpen een angstig Europa, het Europa van de vazallen. Zij willen en verwachten een autonoom en verantwoord Europa, een Europa dat het algemeen belang behartigt en streeft naar een menselijkere, en dus veiligere, wereld.

3-190

Turchi (UEN). – (IT) Mevrouw de Voorzitter, geachte collega's, dit debat moet ons mijns inziens in staat stellen na te denken over onze betrekkingen op het gebied van het buitenlands beleid, en dus ook over onze economische betrekkingen met de NAFTA, en met name met de Verenigde Staten, en over het transatlantisch partnerschap.

Wat het veelbesproken GBVB betreft, denk en hoop ik dat de Conventie het politieke gat zal opvullen door te voorzien in een minister van Buitenlandse Zaken en een verder verlies aan internationale geloofwaardigheid zal vermijden zoals wij dat ten gevolge van de Iraakse crisis hebben moeten incasseren. Wat de economie betreft denk ik dat de beste oplossing niet zozeer gelegen is in optreden via eventuele overeenkomsten in het kader van de Wereldhandelsorganisatie maar veeleer in de opstelling van een gemeenschappelijke lijst van vraagstukken op het gebied van belasting- en handelsconcessies. Op die manier zullen wij ook nieuwe gevallen van bureaucratische chaos kunnen voorkomen.

Anders zullen volgens mij niets bereiken. De zogenaamde partnerschapsovereenkomsten met wat onze primaire markt is qua investeringen en handel zullen pas zoden aan de dijk zetten indien wij deze nieuw elan weten te geven en de zaken kunnen vereenvoudigen door een lijst, een overeenkomst op te stellen die de Commissie zou moeten sluiten met in de eerste plaats de NAFTA. Nu de uitbreiding voor de deur staat lijkt mij dit een belangrijk middel om onze economie en de politieke inhoud van onze buitenlands beleid nieuw leven in te blazen.

3-191

Nicholson (PPE-DE). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik verwelkom dit debat zeer en ik feliciteer de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid met haar initiatief.

Na de recente gebeurtenissen hebben we nu de gelegenheid de transatlantische relatie opnieuw op te bouwen en te verbeteren. Dat is de uitdaging die we moeten aangaan. De Top aan het einde van deze maand biedt ons de gelegenheid om een begin te maken met het bouwen aan die nieuwe toekomst, en die gelegenheid moeten we benutten. We kunnen niet toelaten dat het verleden de toekomst overschaduwet.

We moeten echter wel beseffen dat bij een dialoog beide kanten van de Atlantische Oceaan betrokken moeten zijn. Het afgelopen jaar heb ik ervaren dat de Verenigde Staten niet erg betrokken waren of geen aandacht hadden, en we moeten de Verenigde Staten tot op zekere hoogte doen begrijpen hoe Europa op dit moment functioneert en werkt.

De dialoog op het gebied van wetgeving moet worden hervat. Dat hadden we bijna bereikt, maar de VS heeft zich op het laatste moment teruggetrokken. Ik ben echter niet van plan op dit punt op te geven. We hebben een vroegtijdig waarschuwingssysteem nodig om zo vroeg mogelijk gebieden van mogelijke geschillen te lokaliseren. Daarvoor moeten we radicaal anders gaan denken over de manier waarop we binnen de Commissie en het Parlement met onze betrekkingen moeten omgaan. Ik zal de bijeenkomst tussen het Congres en de leden van dit Parlement aan het einde van de maand benutten om de dialoog verder te propageren en te bewerkstelligen dat we de dialoog kunnen hervatten. Het heeft geen nut op papier mooie woorden te gebruiken als we daar niet aan beide zijden van de Atlantische Oceaan gevolg aan geven en als we niet met resultaten komen. Daar gaat het om.

We moeten, tot slot, allemaal verantwoordelijkheid nemen voor wat er is gebeurd, en een deel van de schuld op ons nemen. Dit Parlement heeft hierin een centrale rol te spelen en het moet zijn verantwoordelijkheden aanvaarden, maar de Raad en de Commissie moeten ons meer samenwerking bieden.

3-192

Désir (PSE). - (FR) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de commissaris, ik geloof dat het, zoals zojuist al werd gezegd, wenselijk is dat de Europeanen en de Amerikanen als partners optreden. Dat behoeft geen betoog. Wij mogen deze retoriek van het partnerschap echter niet aangrijpen om te ontkomen aan de keuzes die Europa hoe dan ook moet maken en om de moeilijkheden waarmee wij worden geconfronteerd uit de weg te gaan. In tegenstelling tot hetgeen bepaalde collega's zeiden, zijn het niet de Europeanen die de historische betrekkingen tussen ons en de Verenigde Staten hebben uitgehouden.

Wij hebben hier te maken met een heel bijzondere regering. Die was van meet af aan extreem unilateralistisch, maar aanvankelijk niet speciaal interventionistisch. Een bepaalde groep binnen die regering heeft de traumatische gebeurtenissen van de 11e september aangegrepen om zijn agenda op te leggen, een agenda die voordien al bestond en zowel unilateralistisch als extreem interventionistisch was. Daardoor is Europa voor een keuze komen te staan. Aan de ene kant kun je redeneren: als de Amerikanen iets willen, dan is daar niets aan te doen, gezien de macht van de Verenigde Staten, en dan blijft er dus niets anders over dan toe te geven en mee te doen, zelfs als dat betekent dat er leugens nodig zijn en dat wij ons belachelijk maken. Ik denk bijvoorbeeld aan degenen die ons wilden doen geloven dat de interventie in Irak noodzakelijk was omdat massavernietigingswapens een onmiddellijke bedreiging vormden. Kiezen we voor deze

benadering, dan begrijp ik ook het voorstel van de heer Elles voor een vrijhandelszone, oftewel voor een nieuwe versie van de *Transatlantic Market Place*. We moeten echter wel beseffen dat we dan afzien van een gemeenschappelijk extern handelsbeleid van de Unie, en weet u waarom? Omdat deze grote markt in feite annexatie van de Europese economische ruimte door de Verenigde Staten zou betekenen. De besluiten zouden in Washington worden genomen, want de Amerikanen voelen er weinig voor om de Europeanen inspraak te geven in dergelijke besluiten.

Aan de andere kant zouden wij het standpunt kunnen innemen dat Europa iets in de wereld te zeggen heeft, dat Europa een visie heeft uit te dragen, een visie van een op het recht gefundeerde orde, van een billijkere orde voor de betrekkingen tussen Noord en Zuid, want ook dat is in onze ogen belangrijk als we willen komen tot een wereldorde die alle volkeren meer veiligheid biedt. In dat geval kan er geen sprake zijn van simpelweg in het gareel lopen. Dan moet er een gemeenschappelijk buitenlands en defensiebeleid worden opgezet. Ook daar zie ik een paradox in hetgeen de heer Elles zei. Hij zei dat er een versterkt buitenlands en defensiebeleid nodig is maar dat we tegelijkertijd toch ook op een bepaalde manier concessies moeten doen aan de Amerikanen.

Als wij vinden dat er goede redenen zijn om werk te maken van het Statuut van Rome en een Internationaal Strafhof, de overeenkomst van Kyoto, het non-proliferatieverdrag en de stopzetting van alle kernproeven, moeten wij op eigen benen gaan staan en de betrekkingen tussen Europa en de Verenigde Staten herdefiniëren op basis van deze onafhankelijkheid. Onze Amerikaanse vrienden moeten deze onafhankelijkheid aanvaarden. Deze regering blijft daar niet eeuwig aan de macht, en mijns inziens zal onze vriendschap uiteindelijk zegevieren.

3-193

Van Orden (PPE-DE). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik zou graag drie aannames in de vragen die aan de Raad en de Commissie zijn gesteld, ter discussie willen stellen.

Op de eerste plaats zijn Frankrijk en Duitsland niet de Europese Unie. Ze spreken zeker niet namens Europa. Het is daarom noch juist noch nuttig hun problemen met de Verenigde Staten te beschrijven als een transatlantische breuk tussen de EU en de Verenigde Staten.

Op de tweede plaats is het absoluut niet heilzaam voor de Europese Unie om zichzelf op te werpen als Europa's gesprekspartner met de VS op het gebied van defensie- en veiligheidsaangelegenheden. Er is al een forum dat de Europese landen de mogelijkheid biedt transatlantische veiligheidszaken te bespreken: dat forum heet NAVO.

Op de derde plaats is het idee dat het Europese veiligheids- en defensiebeleid ook maar iets van doen heeft met versterking van de NAVO, in het beste geval onoprecht en in het ergste geval politiek bedrog. Europees veiligheids- en defensiebeleid gaat niet om het delen van de defensielast, niet om versterking van de Europese pijler van de NAVO, maar om verruiming van de bevoegdheden van de Europese Unie, om bevordering van de politieke ambitie van Europese integratie en *empowerment*. Het vergroot de militaire capaciteit niet. Er wordt alleen een ander plannings- en besluitvormingssysteem ingevoerd dat de Amerikanen nadrukkelijk uitsluit.

Wanneer de leiders van de Europese landen met de Amerikanen en andere bondgenoten om de tafel zitten, is er een opmerkelijke eensgezindheid. We hebben dit de afgelopen dagen in Evian bij de G8 gezien en bij de ministersvergadering van de NAVO in Madrid. Dit is geen unilateralisme.

Wanneer dezelfde Europese leiders echter in het kader van de EU bijeenkomen, vindt er in hun geest een vreemde transformatie plaats en lijken ze een totaal andere taal te spreken. We zouden de transatlantische solidariteit moeten versterken, onze gezamenlijke capaciteit moeten ontwikkelen om het terrorisme te bestrijden, om iets te doen aan de dreiging van massavernietigingswapens en om capabele strijdkrachten in te zetten waar die ook nodig mogen zijn.

Gelet op de gevaren waar we allemaal mee worden geconfronteerd, begrijp ik niet waarom de Europese regeringen denken dat er voordeel te behalen valt als ze in een zaal apart van de Amerikanen over veiligheid en defensie discussiëren. Voor een partnerschap van de Europese landen met de Verenigde Staten is niet alleen een grotere capaciteit nodig, maar ook politieke wil. Deze ontbreekt op dit moment helaas.

De grootste dienst die we de westerse veiligheid en de transatlantische betrekkingen zouden kunnen bewijzen, zou zijn het Europese veiligheids- en defensiebeleid weer onder de paraplu van de NAVO te trekken en eendrachtig samen te werken aan gemeenschappelijke doelen.

3-194

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt donderdag 19 juni 2003 plaats.

3-195

3-196

De Voorzitter. – Aan de orde is een verklaring van de Commissie over de verkiezingen in Nigeria.

3-197

Patten, Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, zoals het Parlement weet, is de verkiezingsronde van april en mei in Nigeria een belangrijke test geweest voor de stabiliteit en de democratische ontwikkeling van het land. In de Europese Commissie hebben we deze verkiezingen gesteund door middel van een bijstandsprogramma van 6,5 miljoen euro, dat is gegaan naar de onafhankelijke nationale verkiezingscommissie en dat was gericht op ontwikkeling van de kiezers en op steun voor binnenlandse waarnemersorganisaties.

Tegelijkertijd hebben we een verkiezingswaarnemingsmissie opgezet. De missie heeft haar werkzaamheden in Nigeria afgerond en ik ben blij dat de heer Van den Berg zijn bevindingen hier vandaag zal kunnen presenteren.

In een persbericht dat ik op 5 mei 2003 heb uitgegeven, heb ik de hoofdwaarnemer bedankt. Ik herhaal hier vandaag graag wat ik in dat persbericht ook heb gezegd. Het hoofd van de missie en zijn team hebben hun werk bijzonder bekwaam verricht. We danken deze afgevaardigde en zijn collega's voor de toewijding waarmee ze deze bijzonder moeilijke taak hebben volbracht. Ik wil ook graag mevrouw Junker bedanken, die de delegatie van het Europees Parlement heeft vertegenwoordigd.

De verkiezingswaarnemingsmissie is op formidabele wijze omgegaan met de uitdagingen van een lange periode van inzet, de uitdagingen van het werken in een groot en complex land, en ook met de uitdaging van het omgaan met drie moeilijke verkiezingsdagen.

De verkiezingen hebben niet geleid tot het grootschalige geweld waar velen bang voor waren. Ik zal u eerlijk zeggen dat dit voor ons allemaal een hele opluchting is en het beste nieuws dat uit deze verkiezingscampagnes is gekomen. Zoals de filosofen wellicht zouden zeggen, is het ontbreken van geweld een noodzakelijke, maar geen voldoende voorwaarde voor democratische verkiezingen.

Wat de verkiezingswaarnemingsmissie van de Europese Unie heeft gezien, was teleurstellend, zoals het Parlement wel zal weten. In veel deelstaten was sprake van ernstige fraude, in andere deelstaten was sprake van onregelmatigheden van diverse aard en over het algemeen waren er systematische problemen zoals onbetrouwbare kiesregisters, een gebrekkige geheimhouding en onvoldoende beveiligingen tegen het uitbrengen van dubbele stemmen. Dit waren een paar van de treurige kenmerken van deze verkiezingen.

De reacties van de regering en van de nationale verkiezingscommissie zijn eveneens teleurstellend geweest. In plaats van dat ze de tekortkomingen hebben geverifieerd en er iets aan hebben gedaan, hebben ze kritiek geuit op onze verkiezingswaarnemingsmissie. Ze hebben de gerapporteerde feiten niet onderzocht, maar zeiden dat ze twijfels hadden over het inzicht van de missie in de culturele aspecten die een rol zouden spelen bij deze feiten.

Verkiezingsfraude uitleggen als het resultaat van culturele verschillen lijkt niet alleen vergezocht, maar men streeft er vermoedelijk ook zijn doel mee voorbij. Voorts is bij andere gelegenheden gebleken dat in Afrika, ondanks problemen, betrekkelijk transparante verkiezingen kunnen worden gehouden. We hebben dat bijvoorbeeld gezien afgelopen december in Kenia.

Het is belangrijk op te merken dat de bevindingen van binnenlandse waarnemersgroepen, die bijna vijftigduizend waarnemers hadden ingezet, waarmee eenderde van alle stembureaus bestreken werd, sterk overeenkwamen met die van de verkiezingswaarnemingsmissie van de Europese Unie.

Opgemerkt zij verder dat president Obasanjo – die op 29 mei 2003 de eed heeft afgelegd – en zijn partij hun electorale positie in het land fors hebben versterkt. De president blijft voor ons weliswaar een belangrijke partner, maar we moeten de ontwikkeling van pluralisme in de democratie van Nigeria wel in de gaten houden.

Voorts zijn de verkiezingswaarnemingsmissies die wij ondersteunen, steeds onder leiding van leden van dit Huis, een van de belangrijkste instrumenten om praktische bijstand te bieden voor de ontwikkeling en versterking van de democratie in de wereld. Ze zijn een van de meest praktische instrumenten om het bestuur te verbeteren, niet in de laatste plaats in armere ontwikkelingslanden. Het is echter wel een vereiste dat de integriteit van het proces en van hetgeen we proberen te doen, behouden blijft. Ik wijs de gedachte af dat we de conclusies van onze verkiezingswaarnemingsmissies moeten omgeven met politieke overwegingen.

Zodra men merkt dat we dit proces politiseren, verliest het zijn betekenis en zal het eerlijk gezegd niet meer het waardevolle instrument zijn dat het nu is voor de ontwikkeling en de uitbreiding van de democratie. Hoe gemakkelijk het in de ogen van sommigen ook mag lijken om de conclusies van missies te kuisen, hoe lastig het in de ogen van sommigen ook mag lijken de waarheid te vertellen over wat ervaren waarnemers in het veld hebben gezien, we moeten er bij elke gelegenheid absoluut duidelijk in zijn dat onze verkiezingswaarnemingsmissies tot taak hebben de zaken voor te stellen

zoals ze zijn. We hebben op dit gebied een even goede reputatie als anderen, en ik wil niet dat we daar ook maar voor een centimeter afbreuk aan doen.

Ik wil de geachte afgevaardigde en allen die met hem hebben samengewerkt, nogmaals bedanken. Ze hebben voortreffelijk werk verricht en ik hoop dat dit Huis ook de komende jaren zulke effectieve hoofden voor deze missies zal bieden.

3-198

Corrie (PPE-DE). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik wil eerst de Commissie bedanken voor haar reactie op deze resolutie over Nigeria, en ook de heer Van den Berg, zowel voor zijn verslagen als voor de enorme hoeveelheid werk die hij in Nigeria als hoofdwaarnemer heeft verricht. Zijn verslag is zakelijk en rechtvaardig en verhult niets, en ik vind het teleurstellend dat de Raad in zijn verslag – misschien om voor de hand liggende redenen – niet zo uitgesproken was in zijn opmerkingen. Ik hoop dat de instellingen in de toekomst met één stem zullen proberen te spreken. Zoals de commissaris zojuist heeft gezegd, moeten we wandaden onomwonden veroordelen, want anders heeft waarnemen geen enkel nut.

De Nigeriaanse verkiezingen waren een klassiek voorbeeld van een situatie die aantoonde hoe belangrijk verkiezingswaarneming door de instellingen van de EU en de aanwezigheid van waarnemers bij de stembureaus kunnen zijn. De aanwezigheid van waarnemers zorgt er niet alleen voor dat onregelmatigheden worden opgemerkt, maar is voor stemmers ook een bemoediging dat de buitenwereld zich de moeite getroost ervoor te zorgen dat de regels worden nageleefd en dat democratie en keuzevrijheid een kans wordt gegeven.

Ik ben altijd van mening geweest dat het moeilijk is een verkiezingsprocedure in Europese stijl naar bepaalde ontwikkelingslanden over te brengen, aangezien deze landen niet de capaciteit hebben om het papierwerk goed voor te bereiden. Op dit gebied zouden wij in Europa kunnen helpen door meer steun te geven voor het versterken van de procedures. Het is bijzonder teleurstellend dat enkele regio's blij hebben gegeven van een ronduit schaamteloze minachting voor eerlijkheid en transparantie; dit is door de hoofdwaarnemers goed gedocumenteerd. Er *moet* door de verantwoordelijke lichamen actie worden ondernomen om dergelijke onregelmatigheden recht te zetten, en wij hier moeten in de gaten houden wat er gebeurt.

President Obasanjo heeft het in zich een van de grote leiders in het nieuwe Afrika te worden en zijn naam mag niet worden bezoedeld door het gedrag van enkele van zijn aanhangers. Nigeria is een van de grootste en in potentie rijkste landen in Afrika ten zuiden van de Sahara. Als het land goed wordt bestuurd, kan het een voorbeeld zijn, niet alleen voor de regio, maar voor het hele werelddeel. Daarvoor moet het land echter wel de etnische verschillen tussen het noorden en het zuiden overbruggen, de extremen van de sharia verbieden en eensgezind werken aan economische welvaart.

In de Afrikaanse Unie en het NEPAD kan Nigeria een leidende rol op zich nemen bij de opbouw van een vernieuwd Afrika in het kader van de Overeenkomst van Cotonou. Het is daarom teleurstellend dat het land bij deze verkiezingen geen beter voorbeeld heeft gegeven. Er is schaamteloos en duidelijk zichtbaar fraude gepleegd, zowel voor als tijdens de verkiezingen. We moeten echter vooruitkijken naar de toekomst. We moeten het land aanmoedigen in de toekomst de fouten uit het verleden te vermijden, indien nodig door middel van wetgeving. Het verslag van de hoofdwaarnemer moet het land de juiste richting wijzen. Ik hoop oprecht dat Nigeria er kennis van zal nemen en actie onderneemt.

3-199

Van den Berg (PSE). – Voorzitter, ik heb vandaag de eer het eindverslag van de EU-waarnemingsmissie bij de verkiezingen in Nigeria te presenteren. Het verslag wordt momenteel gedistribueerd, het is zeer uitvoerig en het is zeer rijk aan informatie en aanbevelingen. Er staat veel te veel in om hier in drie minuten weer te geven, maar u kunt het allemaal perfect nalezen. Ik vermeld een paar vaststellingen.

In de eerste plaats is het, denk ik, belangrijk vast te stellen dat het Nigeriaanse volk en veel van zijn maatschappelijk actieve organisaties dit moderne instrument van extern EU-beleid - ik ben het op dat punt geheel met de commissaris eens - zeer hebben gewaardeerd. Het is een effectief instrument om vrede, stabiliteit en democratie te bevorderen. De EU kan trots zijn op deze *soft power*.

Tweede vaststelling: de missie, die was uitgenodigd door de Nigeriaanse regering, was de langste en omvangrijkste missie die de EU ooit heeft vervuld. Ik had het voorrecht te werken met een zeer deskundig kernteam, met goede diensten in Brussel en met een enthousiast observatieteam van meer dan 100 leden. De bevindingen van onze missie zijn wereldwijd en ook binnen Nigeria zeer uitgebreid aan de orde gekomen. Kernpunt hierbij was dat we de door ons geconstateerde verkiezingsfraude ook daadwerkelijk fraude hebben genoemd en niet hebben gerelativeerd of toegedekt. We hebben het bestje bij de naam genoemd. Dat waren we domweg verplicht aan de Nigeriaanse kiezers.

Uiteindelijk hebben we in zes deelstaten omvangrijke systematische fraude vastgesteld bij de gouverneurs- en presidentsverkiezingen op 19 april en in nog eens vijf deelstaten hebben we ernstige gebreken geconstateerd. Hetzelfde gebeurde op 3 mei, maar toen waren het er in plaats van zes, zeven. Onze constatering komen overeen met die van 10.000 nationale verkiezingswaarnemers.

Deze fraude simpelweg de Nigeriaanse factor noemen, is onacceptabel en een belediging voor het Nigeriaanse volk. Het is juist een bewijs van overorganisatie van de machtigen en niet van onderontwikkeling. Als we ons realiseren dat ongeveer de helft van alle staten in verkiezingsproblemen verkeert, wordt ook de betekenis duidelijk van de rechtszaken die nu gaan spelen voor de speciaal ingestelde verkiezingstribunalen. Het blijft een zeer ernstige zaak dat ondertussen de centrale en regionale INEC - de verkiezingsraad - niets heeft willen, mogen of kunnen doen aan de geconstateerde verkiezingsfraude. Dat was en is hun taak.

Ik vraag de commissaris actief te bevorderen dat de EU via de EU-delegatie ter plaatse - onder zijn excellente hoofd Leonidas - met behulp van lokale advocatenorganisaties de mogelijkheid krijgt deze verkiezingstribunalen actief te volgen - zonder enige inmenging natuurlijk, want dat is niet onze taak - en de Raad en het EP daarover te informeren.

Tot slot zou ik de Europese Commissie willen vragen haar hulpcontract met Nigeria, dat vele staten betreft, zodanig te heroverwegen - en ik wil helemaal geen sancties of andere dingen, dat zou verkeerd zijn - dat het mogelijk wordt de middelen voor deelstaten die geen democratische structuur of geen nieuwe verkiezingen krijgen - zoals de deelstaat Ogun - als het ware te verschuiven naar civiele projecten of democratische staten.

Mag ik dan tot slot tegen de Raad zeggen dat zijn verklaring in strijd was met de feiten. Er was een lage participatiegraad en er namen weinig vrouwen deel. Waar de deelname wel hoog was in de uitslagen was die gewoon gefalsificeerd. De Raad had zich professioneler moeten opstellen. Hij zou met één stem moeten spreken, dat zou ons echt meer helpen dan externe buitenlandse politiek.

3-200

De Voorzitter. – Naar aanleiding van dit debat heb ik vijf ontwerpresoluties overeenkomstig artikel 37, lid 2, van het Reglement ontvangen.¹

Het debat is gesloten.

De stemming vindt morgen om 12.00 u plaats.

3-201

VOORZITTER: DE HEER PUERTA
Ondervoorzitter

3-202

Vragenuur (Raad)

3-203

De Voorzitter. – Wij gaan over tot het vragenuur (B5-0097/2003). Wij behandelen een reeks vragen aan de Raad.

Het woord is aan de heer Ortuondo Larrea, die één minuut spreektijd krijgt voor een motie van orde.

3-204

Ortuondo Larrea (Verts/ALE). – *(ES)* Mijnheer de Voorzitter, ik verwijs naar de artikelen 6 en 7 van het Verdrag van de Europese Unie, waarin staat dat de Unie is gegrondvest op de eerbiediging van de mensenrechten, de fundamentele vrijheden en de rechtstaat. En dat, op instigatie van het Parlement of de Commissie, de Raad het bestaan van een duidelijk gevaar van ernstige schending van vermelde beginselen door een lidstaat, kan constateren.

Juridisch gezien betekent dit dat de mogelijke schending van rechten en vrijheden door een lidstaat onder de bevoegdheid van de Europese instellingen valt. Ik wil hier dan ook luid en duidelijk protesteren tegen de antidemocratische, onwettige en nietsontziende wijze waarop ik behandeld ben door de heer Pat Cox, de Voorzitter van dit Parlement. Hij heeft twee door mij voor deze zitting ingediende vragen geweigerd die betrekking hadden op twee gevallen van mogelijke schending van de rechtstaat, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden door de heer Aznar en de Spaanse regering.

Het eerste geval betreft een mogelijke niet-naleving van het beginsel van de scheiding der machten, gelet op de publiekelijk verkondigde opvatting van de heer Aznar dat de Spaanse Hoge Raad 240 kandidaatstellingen moet annuleren die door de gewone kiesraden op juridisch correcte wijze zijn goedgekeurd. Het tweede geval heeft betrekking op een wet die Baskische gevangenen verbiedt zich in te schrijven aan de Openbare Universiteit van Baskenland, de enige onderwijsinstelling die onderricht in het Baskisch verzorgt. Dit zou een schending van het recht op taaldiversiteit kunnen betekenen.

3-205

De Voorzitter. – Mijnheer Ortuondo Larrea, u merkt wel dat u hier de mogelijkheid krijgt om een motie van orde in te dienen die mijns inziens niet op haar plaats is, gezien de onderwerpen die u tijdens een vragenuur had willen aankaarten. Ik wil u erop wijzen dat Voorzitter Cox met zijn besluit het Reglement heeft aangehouden; daarin staat wat het vragenuur

¹ Zie notulen.

betreft op een aantal plaatsen duidelijk aangegeven dat de vragen geen uitspraken of oordelen mogen bevatten die in sommige gevallen op zijn minst voorbarig zijn. Ik zal u dit aan de hand van een minder ernstig voorbeeld uitleggen. Net als bij voetbal is er een reglement dat moet worden nageleefd; gebeurt dat niet, dan wordt een partij van verdere deelname uitgesloten. Er moet een bepaald traject worden gevolgd om de kwesties naar voren te brengen die u wilt aankaarten, maar daarbij moet wel het Reglement worden nageleefd, dat op democratische wijze tot stand is gekomen.

U mag hier op reageren, zoals u verzoekt, maar wel zeer kort graag.

3-206

Ortuondo Larrea (Verts/ALE). – (ES) Mijnheer de Voorzitter, ik ben het met u eens wat het Reglement betreft. Ik denk dat ik het Reglement tot op de letter heb nagevolgd. De Voorzitter zegt dat de Raad voor deze kwestie niet bevoegd is, maar uit de artikelen 6 en 7 van het Verdrag blijkt dat de Raad, evenals het Parlement, wel degelijk bevoegd is. Vandaar mijn vragen.

In de tweede plaats wil ik met klem benadrukken dat ik in mijn vragen geen beweringen doe. Het zijn louter vragen. Ik heb hier de tekst, u kunt het nalezen.

3-207

De Voorzitter. – Ik wil eveneens laten vastleggen dat ik het eens ben met de werkwijze van Voorzitter Cox. Mijns inziens heeft hij gehandeld in overeenstemming met het parlementair recht en het Reglement.

Vraag nr. 1 van Sarah Ludford (H-0291/03):

Betref: Mensenhandel

In de verklaring van de op 17 april 2003 gehouden Europese Conferentie van Athene drongen de EU-ministers van de Raad en de staats- en regeringsleiders er opnieuw op aan om dringend op te treden tegen de mensenhandel.

Waarom hebben niet alle lidstaten het protocol inzake de voorkoming, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, tot aanvulling van het VN-verdrag tegen grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit, bekrachtigd?

Waarom heeft de Raad de voorgestelde richtlijn niet goedgekeurd betreffende een verblijfstitel met een korte geldigheidsduur voor slachtoffers van mensenhandel die met het openbaar ministerie samenwerken om de misdadigersbendes achter de tralies te krijgen?

Waarom doen sommige lidstaten er tot een jaar over om op verzoeken van Oost-Europese landen om rechtshulp bij vervolgingen in te gaan?

Waarom worden sommige slachtoffers onmiddellijk uitgewezen, zonder dat de landen van herkomst en internationale organisaties zoals de IOM daarvan op de hoogte worden gesteld, en wordt er geen gecoördineerd beleid van gefaciliteerde terugkeer gevoerd?

3-208

Yiannitsis, Raad. - (EL) De Raad herinnert de geachte afgevaardigde eraan dat in de Verklaring van de Europese Raad van Athene van 16 april 2003 niet rechtstreeks verwezen wordt naar de bestrijding van mensenhandel, hoewel dit een zeer belangrijk vraagstuk is voor de Europese Unie.

In haar vraag stelt de geachte afgevaardigde bepaalde punten aan de orde. De Raad kan daar het volgende over zeggen.

Met de Verklaring van Athene van 16 april 2003 heeft de Europese Raad herinnerd aan de waarden die ten grondslag liggen aan de Europese Unie en bevestigd dat hij vastbesloten is de grondrechten zowel binnen als buiten de Unie te blijven beschermen. De Europese Raad heeft zich er met name toe verbonden de bestrijding van alle vormen van discriminatie voort te zetten, hetgeen ook blijkt uit de lopende werkzaamheden met betrekking tot de bestrijding van racisme, vreemdelingenhaat en zelfs de handel in menselijke organen.

De ratificatie van het aanvullend protocol bij het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad, dat in december 2000 te Palermo is ondertekend, valt onder de nationale soevereiniteit van de landen die hebben ondertekend. Daarom verzoekt de Raad de geachte afgevaardigde zich rechtstreeks tot de bevoegde autoriteiten te wenden.

Het voorstel voor een richtlijn van de Raad inzake verblijfstitels met een korte geldigheidsduur voor slachtoffers van georganiseerde illegale immigratie of mensenhandel die samenwerken met de bevoegde autoriteiten, staat in het middelpunt van de belangstelling in de Raad. Er is een begin gemaakt met de behandeling van de richtlijn en de werkzaamheden zullen worden voortgezet, rekening houdend met de door de Europese Raad vastgestelde prioriteiten en de beschikbare middelen.

Wat de laatste vraag betreft moet de Raad erop wijzen dat hij niet bevoegd is uitspraken te doen over de methoden die de nationale autoriteiten van de lidstaten gebruiken om mensen die het slachtoffer worden van een dergelijke handel te repatriëren.

3-209

Ludford (ELDR). – (EN) Ik moet tot mijn spijt bekennen dat ik dit een nogal mager antwoord vind. Het spijt me als ik het bij het verkeerde eind had wat betreft de inhoud van de conferentie van 17 april, maar de EU-ministers in de Raad hebben toch meermaals opgeroepen mensensmokkel, mensenhandel en criminele bendes te bestrijden.

Ik ben teleurgesteld dat de minister op de meeste van mijn punten geen antwoord had en zei dat de Raad hier niets mee te maken heeft en dat het meer een zaak voor de lidstaten zelf is. Ik dacht dat de Raad uit hoofde van Titel VI van het EU-Verdrag – bepalingen inzake politieke en justitiële samenwerking in strafzaken – ten minste een coördinerende rol zou kunnen spelen en een vollediger antwoord zou kunnen geven.

Het motief voor mijn vraag is de kloof tussen retoriek en werkelijkheid. In de meeste lidstaten lijkt het onderwerp geen hoge prioriteit van de politie te zijn. Het probleem is dat deze vrouwen zowel slachtoffer als illegale immigrant zijn. De meeste overheden behandelen hen echter hoofdzakelijk als illegale immigranten. Daarmee missen ze twee doelen: bescherming bieden aan deze vrouwen en de misdadigersbendes vangen die verantwoordelijk zijn voor de mensenhandel. De regeringen zouden moeten beslissen of ze de mensenhandelaars echt willen vangen of dat ze alleen krantenkoppen willen over het aantal illegale immigranten dat ze hebben uitgezet. Als ze die keuze niet maken, zullen ze nooit een oplossing vinden voor het probleem van de mensenhandelaars.

3-210

Yiannitsis, Raad. – (EL) Alhoewel er geen nieuwe vraag is gesteld zou ik willen opmerken dat de inspanningen die in de Raad en de Commissie worden ondernomen om te komen tot een beleid ter bestrijding van de illegale immigratie en de georganiseerde criminaliteit, zowel op algemeen niveau als met betrekking tot bepaalde landen - zoals de Balkan maar ook andere landen - onder meer ook zijn gericht op het door de geachte afgevaardigde genoemde verschijnsel. Dat is een van de belangrijkste referentiepunten. Het doel van ons beleid is juist de bestrijding van dergelijke verschijnselen, die ook naar de mening van de Raad grote problemen veroorzaken in Europa. Wij moeten onze uiterste best doen om deze problemen aan te pakken.

3-211

Moraes (PSE). – (EN) Ik sta helemaal achter de gedachte achter de vraag van mevrouw Ludford dat deze mensen zowel slachtoffer als illegale migrant zijn. Ze heeft gevraagd naar een gecoördineerd beleid van gefaciliteerde terugkeer. De Raad heeft hier bevoegdheid. Zijn de fungerend voorzitter en de Raad van plan om tijdens de Top van Thessaloniki aandacht te vragen voor het idee van gecontroleerde migratie, zoals dat op de Top van Tampere is genoemd, dat wil zeggen, een meer gecoördineerd en doordacht beleid in de lidstaten, waar in de vraag van mevrouw Ludford om wordt gevraagd?

3-212

Yiannitsis, Raad. – (EL) Het voorzitterschap heeft het vraagstuk van de noodzakelijke coördinatie van de beleidsvormen van de Unie op het gebied van illegale immigratie en politiek asiel aan de orde gesteld. Er is behoefte aan een geïntegreerd beleid. De afgelopen maanden zijn stapsgewijs bepaalde besluiten genomen. Hetzelfde heeft het vorige voorzitterschap gedaan. Dit is een nieuw beleidsterrein voor de Unie. Wij geven hier steun aan en hopen dat de met dit verschijnsel verband houdende vraagstukken op efficiënte wijze kunnen worden aangepakt door de volgende voorzitterschappen.

3-213

Nogueira Román (Verts/ALE). – (ES) Mijnheer de Voorzitter, ik vraag u om de minuut geduld waarop ik overeenkomstig het Reglement recht heb om mijn standpunt toe te lichten.

Op de agenda van vandaag staat een vraag van de heer Sacrédeus – die ik onderschrijf – over de schending van de mensenrechten in Cuba. Uiteraard valt het treffen van maatregelen voor de vrijlating van politieke gevangenen in Cuba niet onder de bevoegdheid van de Raad. Dat spreekt voor zich, maar toch werd deze vraag toegelaten. Toen ik echter een vraag stelde over de dertig dodelijke slachtoffers die bij een demonstratie in Irak gevallen zijn ten gevolge van het ingrijpen van de Amerikaanse troepen, kreeg ik te horen dat mijn vraag een waardeoordeel bevatte. Ik heb de vraag toen anders geformuleerd maar kreeg opnieuw nul op het rekest, alleen omdat ik vraag of de Raad bezorgd is over het feit dat er doden zijn gevallen, gelet op het feit dat de Amerikaanse troepen werden bijgestaan door lidstaten van de Europese Unie.

Ik begrijp niet waarom een vraag over Irak niet toelaatbaar is en een vraag over Cuba wel – een terechte vraag overigens, omdat het een universeel vraagstuk betreft. Mijnheer de Voorzitter, aangezien dit niet de eerste keer is, denk ik dat er een soort censuur geldt voor Irak, iets wat onaanvaardbaar is. In ieder geval eis ik een antwoord, want het wordt mij zo onmogelijk gemaakt om in dit Parlement universele problemen aan te kaarten die ons rechtstreeks aanbelangen.

Ik wil in ieder geval een verklaring voor deze discriminatie, mijnheer de Voorzitter.

3-214

De Voorzitter. – Mijnheer Nogueira Román, de Voorzitter van de vergadering geeft nooit zijn mening over de vragen van afgevaardigden die ontvankelijk zijn verklaard en hij treedt daarover nooit in discussie. Ik zal uw vraag, die niet in de agenda is opgenomen, derhalve niet vergelijken met de vraag van de heer Sacrédeus.

De Voorzitter van het Parlement heeft een besluit genomen, u heeft daar schriftelijk op gereageerd, u heeft deze kwestie tijdens een vergadering aangekaart en daar heeft u een reactie op gekregen. Als u het noodzakelijk acht, kunt u contact opnemen met de Voorzitter van het Parlement.

Er is hier in dit Huis lang en diepgaand over de kwestie-Irak gesproken. U heeft daar zojuist ook over gesproken, maar iedereen heeft er vrij over mogen spreken. Uiteraard hadden alle fracties en afgevaardigden absolute vrijheid van meningsuiting in aanwezigheid van Raad en Commissie. Ik wil u derhalve verzoeken een motie van orde niet te veranderen in een motie van wanorde. U heeft kunnen zeggen wat volgens u juist was en uw opmerkingen zijn in de notulen opgenomen. Laat u dan nu uw collega's weer aan het woord, zodat zij hun vragen daadwerkelijk kunnen stellen.

Dit is geen debat over vragen die al dan niet ontvankelijk zijn verklaard. Dit is een debat over de vragen die in de agenda zijn opgenomen. U heeft vijftien seconden om het laatste woord hierover te zeggen.

3-215

Nogueira Román (Verts/ALE). – (ES) Ten eerste verzoek ik u mijn woorden over te brengen aan de Voorzitter van dit Parlement en ten tweede spreek ik hier over een nieuwe vraag, een voor deze zitting opgestelde vraag. Het is dus niet de vorige vraag, maar een nieuwe; men heeft voor de tweede keer een gewijzigde vraag geweigerd.

Ik vraag u dus in ieder geval om mijn woorden letterlijk over te brengen aan de Voorzitter van het Parlement, want ik wil de werkzaamheden hier echt niet traineren. Ik maak mij wel hard voor het legitieme recht van de afgevaardigden om problemen die ons dan wel de mensheid in haar geheel betreffen, hier te kunnen behandelen.

3-216

De Voorzitter. – De Voorzitter kan via de meest geëigende vorm kennis nemen van uw woorden, namelijk de notulen. Ik zal hem hierover niet informeren. Hij zal de inhoud van de notulen kennen en volledig op de hoogte zijn van uw woorden, net zoals hij op de hoogte is van zijn brieven.

Vraag nr. 2 van Alexandros Alavanos (H-0292/03):

Betreft: Netwerk voor epidemiologische surveillance

Beschikking 2119/98/EG¹ van 24 september 1998 behelst de oprichting van een netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten in de Europese Gemeenschap. Het ernstige, acute respiratoire syndroom (SARS) breidt zich razendsnel uit en er zijn reeds gevallen geconstateerd in landen van de Europese Unie. Ook werd bekend dat is gevraagd om een buitengewone bijeenkomst van de Raad van ministers van Volksgezondheid om het optreden van de 15 te coördineren.

Meent de Raad dat het bij beschikking 2119/98/EG opgerichte netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten tijdig aan het geval van het ernstige, acute respiratoire syndroom heeft beantwoord? Welke maatregelen zijn voorgesteld? Welke maatregelen wil de Raad treffen ter beheersing van deze ziekte?

3-217

Yiannitsis, Raad. – (EL) De buitengewone Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenbescherming van 6 mei jongstleden heeft een nauwgezet onderzoek verricht naar de situatie met betrekking tot SARS in zowel de Europese Unie als de rest van de wereld en naar de verschillende maatregelen die genomen zijn om hieraan het hoofd te bieden. In de door de Raad aangenomen conclusies wordt bevestigd dat het van groot belang snel een beoordeling te maken van de bestaande situatie en opnieuw te kijken naar eventueel te nemen stappen.

De Raad is van mening dat het netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten in de Europese Gemeenschap een zeer efficiënte grondslag is gebleken te zijn voor een snelle informatie-uitwisseling in de Unie en voor een gecoördineerd optreden, waarbij ook de toetredingslanden ten volle betrokken zijn geweest.

De Raad heeft eraan herinnerd dat de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bescherming van de gezondheid valt onder de bevoegdheid van de autoriteiten van de lidstaten, en hij heeft bevestigd dat effectieve coördinatie van deze maatregelen via het comité van het netwerk voor epidemiologische surveillance belangrijke voordelen met zich meebrengt. Hij heeft tevens steun gegeven aan de richtsnoeren voor onmiddellijke en toekomstige acties die het comité van het netwerk voor epidemiologische surveillance op 10 april jongstleden heeft vastgesteld. Deze zijn kort samengevat:

- snelle opsporing van alle vermoedelijke gevallen van SARS via een goede surveillance;
- bescherming van degenen die het risico lopen besmet te raken via contact met zieken door de SARS-gevallen op doeltreffende wijze te isoleren in ziekenhuizen en door beschermingsmaatregelen te treffen voor het verplegend personeel;

¹ PB L 268 van 3.10.1998, blz. 1.

- bijzondere aandacht voor vliegreizen, die een belangrijke factor zijn geweest bij de verspreiding van SARS, met name via standaard screening van passagiers die uit een getroffen gebied vertrekken en goede voorlichting voor passagiers aan boord van vliegtuigen en op luchthavens waar vliegtuigen uit getroffen gebieden aankomen;
- bewustmaking onder de werkenden in de gezondheidssector en het publiek in het algemeen, een zeer belangrijk punt, evenals tijdige en nauwkeurige melding aan en informatie-uitwisseling met andere landen, met name de EER/EVA-landen, de toetredingslanden, de kandidaat-landen en de WHO. Er moet bovendien worden samengewerkt met andere partners, zoals de luchtvaartmaatschappijen.

De Raad heeft de lidstaten en de toetredingslanden aangespoord de richtsnoeren voor onmiddellijke en toekomstige acties van het comité van het netwerk volledig toe te passen en actief bij te dragen aan de oprichting van een speciale SARS-deskundigengroep onder leiding van het comité van het netwerk, opdat een gezamenlijke aanpak kan worden uitgewerkt en adviezen kunnen worden verstrekt over te nemen gezondheidsmaatregelen in heel Europa.

De Raad heeft er verder op gewezen dat de samenwerking tussen de lidstaten, de Commissie en de WHO moet worden voortgezet en heeft de lidstaten opgeroepen onder meer te zorgen voor:

- een snelle en efficiënte diagnose van de vermoedelijke en waarschijnlijke gevallen van SARS en gepaste isolatie daarvan in ziekenhuizen;
- gepaste bescherming van het verplegend personeel dat deze zieken verzorgt;
- verstrekking van advies en informatie aan het verplegend personeel en het publiek;
- coherente maatregelen in de gehele Unie met betrekking tot het verstrekken en verzamelen van inlichtingen en inzake traceerbaarheid, met name wanneer het gaat om reizigers die aankomen uit of op doorreis zijn vanuit de getroffen gebieden;
- tijdige en nauwkeurige melding aan en informatie-uitwisseling met de Commissie, de WHO, andere landen en andere partners (bijvoorbeeld luchtvaartmaatschappijen).

Tot slot heeft de Raad de Commissie aangemoedigd

- de coördinatie van de acties van de Unie in de strijd tegen SARS voort te zetten;
- de richtsnoeren voor onmiddellijke en toekomstige acties op gezette tijden te herzien, met name in het licht van de raadgevingen van de WHO,
- de uitwerking van een algemeen noodplan inzake overdraagbare ziekten en gezondheidsbedreigingen te overwegen;
- de kennis en ervaringen van de nationale laboratoria te coördineren en netwerken te vormen;
- financiële steun te geven aan onderzoek naar en ontwikkeling van gecertificeerde diagnosetests, therapeutische ingrepen en vaccins.

De Raad heeft de situatie en de ontwikkelingen opnieuw onderzocht tijdens zijn bijeenkomst van 2 juni 2003 en nota genomen van het voortgangsverslag van de Commissie over de recente ontwikkelingen met betrekking tot SARS. In de Raad is van gedachten gewisseld over de huidige situatie. Alle lidstaten hebben het verslag van de Commissie en de reeds toegepaste en geplande initiatieven op dit gebied verwelkomd. Het voorzitterschap heeft gewezen op het belang van coördinatie van de informatie-uitwisseling op Europees niveau, gezien het grensoverschrijdend karakter van SARS.

3-218

Alavanos (GUE/NGL). - (EL) Hartelijk dank, mijnheer de Voorzitter. Ik had mijn vraag gesteld lang voordat de Raad Volksgezondheid van mei bijeen werd geroepen. Ik zou alleen nog willen zeggen dat het antwoord van de fungerend voorzitter zo volledig en uitgebreid was dat er geen enkele aanleiding meer is voor een aanvullende vraag.

3-219

De Voorzitter. – Vraag nr. 3 van Bernd Posselt (H-0300/03):

Betreft: EU - Oekraïne

Hoe beoordeelt de Raad de actuele stand van zaken wat betreft de betrekkingen tussen de EU en de Oekraïne, en welke initiatieven heeft het voorzitterschap genomen om de samenwerking van de EU met de aan de Zwarte Zee grenzende landen te intensiveren?

3-220

Yiannitsis, Raad. - (EL) De Unie volgt de ontwikkelingen in Oekraïne op de voet en erkent dat Oekraïne de laatste jaren heel wat vorderingen heeft gemaakt bij zijn pogingen een onafhankelijk en democratisch Europees land met een markteconomie te worden.

Oekraïne is een belangrijke strategische partner en zal binnenkort een buurland worden van de EU. De Unie heeft een positieve houding ten aanzien van de Europese ambitie van Oekraïne, maar moet erop wijzen dat de ontwikkeling van de betrekkingen tussen de EU en Oekraïne onder meer afhankelijk is van een goede uitkomst van het interne hervormingsproces. De nieuwe coalitieregering en de samenwerking tussen de meerderheid en de oppositie in het Oekraïense parlement op bepaalde gebieden van de wetgeving kunnen als positieve tekenen worden beschouwd. De regering en het parlement werken samen om de nationale wetgeving aan te passen aan het *acquis* van de Unie. Er moet echter nog veel worden gedaan. Er zijn met name hervormingen nodig op het gebied van de massamedia en de rechtspraak. Ook is nog niet helemaal duidelijk hoe de situatie is met betrekking tot de wapenexport, met inbegrip van Kolchuga.

De kandidatuur van Oekraïne voor de WTO is een belangrijke stap in de ontwikkeling van het land, maar de regels van de WTO moeten worden geëerbiedigd en toegepast. Op dit gebied ontbreken nog bepaalde beleidsvormen en belangrijke structurele hervormingen. De samenwerking tussen de EU en Oekraïne is gebaseerd op de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarin het juridisch kader wordt gegeven voor samenwerking op een groot aantal gebieden. Ik noem met name energie, handel en investeringen, justitie en binnenlandse zaken, de onderlinge aanpassing van de wetgeving, milieu, vervoer en regionale en grensoverschrijdende samenwerking.

De EU zal steun blijven geven in het kader van het TACIS-programma. Deze steun zal gebaseerd zijn op de tussen de twee partijen overeengekomen prioriteiten. Met het "Breder Europa"-initiatief heeft de EU een belangrijke stap gezet voor versterking van de samenwerking met Oekraïne, dat na de uitbreiding een buurland zal zijn. In het kader van dit initiatief is een duidelijk actieplan vastgesteld voor goede nabuurbetrekkingen op middellange termijn met de Unie. Het doel hiervan is beleidsvormen te bevorderen voor een politieke toenadering en een geleidelijke integratie van de sociale en economische structuren en het politiek, economisch en cultureel dynamisme te versnellen aan de hand van gemeenschappelijke waarden. De bevoegde diensten van de Raad werken aan concrete maatregelen voor de tenuitvoerlegging van dit initiatief.

De Unie geeft vastberaden steun aan de regionale samenwerking in Europa en daarbuiten. Zij spoort de landen rondom de Zwarte Zee aan goede nabuurbetrekkingen te bevorderen via de Organisatie voor Economische Samenwerking rond de Zwarte Zee. Deze regionale organisatie heeft een belangrijk potentieel en kan in aanzienlijke mate bijdragen aan de verwezenlijking van het stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa. Door de economische samenwerking te bevorderen, als middel om conflicten te voorkomen, probeert deze organisatie een vreedzame oplossing te vinden voor conflicten op basis van de beginselen van de OVSE. De Unie heeft met voldoening nota genomen van deze ontwikkelingen en geeft steun aan integratie van de betrokken landen in de Europese economie.

3-221

Posselt (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik dank u voor dit zeer goede antwoord. Beieren had immers al voor het uiteenvallen van de Sovjet-Unie een hecht partnerschap met Oekraïne en collega Radwan en ik hebben juist zeer veel vaart gezet achter de Beierse buitenlandse handel met Oekraïne. Maar handel en economie hebben een kader nodig.

Daarom zou ik twee heel concrete vragen willen stellen. Ten eerste, in welke mate zal het TACIS-programma worden geïntensiveerd en in hoeverre zal de nadruk daarbij komen te liggen op *institution building* en de opleiding van een nieuwe generatie leidinggevende personen voor functies in de regering, het justitiële apparaat en het bestuursapparaat? Want daar ligt eigenlijk het grootste probleem, en dat is de reden waarom de economie niet kan functioneren. Het kader voor de rechtsstaat functioneert niet.

De tweede concrete vraag dan, mijnheer de Voorzitter. U heeft het gehad over de geostrategische situatie. Hier spelen natuurlijk de staten in de zuidelijke Kaukasus een belangrijke rol, hoewel zij niet de directe buurlanden van de EU zullen zijn. Ik zou u willen vragen welke rol de zuidelijke Kaukasus speelt in de samenwerking met het Zwarte Zeegebied.

3-222

Yiannitsis, Raad. - (EL) *Institution building* is inderdaad een belangrijk element in de vooruitgang en de hervormingen van deze landen. Naar ik hoop beseft de geachte afgevaardigde echter dat *institution building* ook te maken heeft met de inspanningen die elk land intern onderneemt om de noodzakelijke hervormingen door te voeren. Een programma zoals TACIS, of welk ander programma dan ook, kan hoogstens ondersteunend werken. Ik kan nu niet zeggen of de financiële inspanningen zullen worden versterkt. Ik kom daar graag met een schriftelijk antwoord op terug.

Wat de Kaukasus betreft heeft het voorzitterschap gewezen op de bijzondere betekenis van deze landen en de noodzaak de samenwerking en de betrekkingen met hen te ontwikkelen. Deze landen hebben echter talrijke problemen, en meer toenadering tot de landen van de Kaukasus moet mijns inziens onderwerp zijn van een plan op middellange termijn in het kader van het buitenlands beleid van de Unie. Ik hoop dat deze inspanning ondernomen zal worden door volgende

voorzitterschappen. Wij hebben tijdens ons voorzitterschap bepaalde stappen gezet in die richting, omdat wij werkelijk geloven in de waarde daarvan.

3-223

Sacrèdeus (PPE-DE). – (SV) Ik wil het Grieks voorzitterschap graag vragen welk standpunt de Raad inneemt ten aanzien van de gevaarlijke situatie voor journalisten in Oekraïne. Ik vraag mij ook af wat de Raad vindt van het feit dat het lot van een tiental journalisten, waaronder de regeringskritische Georgij Gongadze, nog steeds onbekend en onopgehelderd is.

3-224

Yiannitsis, Raad. – (EL) Zoals u weet is over het lot van enkele journalisten in Oekraïne niets bekend. Ik kan niet in algemene termen zeggen of het voor journalisten gevaarlijk is om daar te werken. Het is echter wel zeer verontrustend dat er zich dergelijke verschijnselen voordoen. Dit vraagstuk werd ook aangestipt in de verklaringen die ik tijdens de persconferentie samen met de Hoge Vertegenwoordiger, de heer Solana, heb afgelegd tijdens de bijeenkomst op trojkaniveau enkele maanden geleden, toen wij een bezoek brachten aan Oekraïne in het kader van de samenwerkingsrelatie.

3-225

Rübig (PPE-DE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, geachte dames en heren, hoe beoordeelt u eigenlijk de inspanningen van Oekraïne met betrekking tot de Wereldhandelsorganisatie?

3-226

Yiannitsis, Raad. – (EL) Ik kan geen uitspraak doen over de inspanningen die Oekraïne onderneemt met betrekking tot de Wereldhandelsorganisatie. Ik verzoek u die vraag aan de Commissie te stellen.

3-227

De Voorzitter. – Ik wil verder geen oordeel vellen over de vragen die u stelt, maar toch wil ik alle afgevaardigden verzoeken aanvullende vragen te stellen die uitsluitend te maken hebben met de vraag die is gesteld. Sommige vragen lijken namelijk niet aanvullend te zijn en zoals de fungerend voorzitter van de Raad weet, hoeft hij in dat geval geen antwoord te geven.

Vraag nr. 4 van Ioannis Marinos (H-0309/03):

Betref: Problemen in verband met financiering GALILEO

Volgens een artikel in de "Financial Times" van 28 april 2003 zal het ambitieuze Europese programma GALILEO nog meer vertraging oplopen ten gevolge van meningsverschillen over de financiering ervan. In het artikel staat in concreto dat het Europees Ruimte-Agentschap (ESA) er tijdens zijn vergadering van 25 april j.l. niet in is geslaagd een bedrag van EUR 550 miljoen vrij te maken voor de financiering van GALILEO.

Hoe kan de Raad de bevolkingen van Europa, en niet alleen van Europa, ervan overtuigen dat de Europese Unie over de politieke wil beschikt om nog ambitieuzere en duurere plannen (bijv. het gemeenschappelijk defensiebeleid) te verwezenlijken wanneer er nog onoverkomelijke problemen bestaan met betrekking tot plannen als GALILEO, dat naar verluidt toch is ontwikkeld met het oog op onafhankelijkheid van de EU van de satellietinfrastructuur van de VS?

3-228

Yiannitsis, Raad. – (EL) De Raad hecht bijzonder belang aan de verwezenlijking onder optimale omstandigheden van het GALILEO-programma. De Raad is verheugd over het akkoord dat na lange tijd kon worden gesloten tussen de landen die deelnemen aan het Europees Ruimteagentschap. Daarmee wordt een eind gemaakt aan de moeilijkheden die dit Agentschap tot nu toe ondervond bij de cofinanciering van het GALILEO-programma. Het programma kan nu worden voortgezet en aldus kan een eind worden gemaakt aan de ongerustheid van de bedrijven die reeds met dit programma begonnen waren. Zij kunnen nu doorgaan met hun werk en met de aanzienlijke investeringen in tijd, menselijk potentieel en financiële middelen die nodig zijn voor studies, plannen en programma's in de preontwikkelingsfase. De Raad wil er eveneens op wijzen dat hij zich niet kan mengen in besluiten van een intergouvernementele organisatie zoals het Europees Ruimteagentschap, ook niet indien de meeste landen die eraan deelnemen (dertien van de vijftien) lidstaten zijn van de Europese Unie.

3-229

Marinos (PPE-DE). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, ik had mijn vraag gesteld voordat dit akkoord was bereikt, waarmee nu de weg wordt vrijgemaakt voor de verwezenlijking van dit zeer belangrijke programma. Ik ben blij dat dit akkoord gevonden is tijdens het Grieks voorzitterschap, aangezien ik zelf Griek ben. Ik heb ook grote waardering voor de fungerend voorzitter, die mij zojuist antwoord gegeven heeft. Nu deze hinderpaal uit de weg is geruimd wil ik de fungerend voorzitter vragen ons te zeggen hoeveel investeringen volgens hem noodzakelijk zullen zijn voor GALILEO als alle lidstaten van de Unie hieraan meedoen, en hoe groot eenieders aandeel zal zijn. Ook wil ik graag weten wanneer een begin wordt gemaakt met de uitvoeringsprocedure en wanneer volgens hem dit programma diensten zal beginnen te verlenen, want dat is natuurlijk het belangrijkste. Zullen deze diensten verder alleen een Europese of een mondiale draagwijdte hebben? Ook zou ik u willen verzoeken ons te zeggen of de bezwaren van de Verenigde Staten zijn weggenomen en of er inderdaad, zoals de Amerikanen beweren, gevaar bestaat dat GALILEO de frequenties van het Amerikaanse GPS-systeem zal storen, dat in eerste instantie gericht is op militaire behoeften.

3-230

Yiannitsis, Raad. - (EL) Ik kan nu geen antwoord geven op al deze details. Dat zijn zaken waarvoor de Commissie bevoegd is. Er zijn in de loop van de tijd verschillende analyses besproken, waaronder ook analyses van onafhankelijke deskundigen. Ik verzoek de geachte afgevaardigde zijn vraag aan de Commissie te stellen. Ik wil hem echter met genoeg schriftelijk alle inlichtingen verstrekken waarover de Raad beschikt, als daarmee een antwoord kan worden gegeven op zijn vraag.

3-231

Radwan (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijn vraag gaat hopelijk richting Raad, omdat de lidstaten het op het gebied van het buitenlands en veiligheidsbeleid nog steeds voor het zeggen hebben. Ik zou er vanaf deze plaats op willen wijzen dat wij, ofschoon het GALILEO-programma in eerste instantie een particulier project is, waarbij we ook particuliere organisaties willen betrekken, bij een dergelijk gemeenschappelijk project voor een sterker buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie nu al de wissel moeten omzetten, zodat in de toekomst diensten op het gebied van infrastructuur en informatie op Europees niveau voorhanden zijn en kunnen worden ingekocht. Die infrastructuur hebben wij tot nu toe helaas niet gehad. We spreken over een snelle interventiemacht, en om in de toekomst een slagvaardig buitenlands beleid te kunnen voeren, zullen en moeten we op GALILEO kunnen terugvallen. Daarom zou hiervoor een rubriek gemaakt moeten worden, en dat is zeker iets dat ook in het belang van de Raad is.

3-232

Yiannitsis, Raad. - (EL) Ik ben het ermee eens dat GALILEO ook een politieke dimensie heeft. Daarom heeft de Raad daar ook aan gewerkt. Dit programma heeft echter ook een zeer sterke commerciële dimensie, en ik zou erop willen wijzen dat de Raad desondanks bereid is het programma te bevorderen en ervoor te zorgen dat het kan functioneren in de mededingings- en economische omstandigheden van de markt en aldus levensvatbaar blijft.

3-233

De Voorzitter. - Vraag nr. 5 van Paulo Casaca (H-0312/03):

Betreft: Lijst van terreurorganisaties

Volgens Agence France Press (11.5.2003) verklaarde Generaal Odierno, die instaat voor de ontwapening van het Iraanse gewapende verzet, de Mujahedin van het Volk, dat de samenwerking van deze groep met de VS-strijdkrachten en zijn pact met de democratie in Iran met zich meebrengt dat zijn status van "terreurorganisatie" in Washington herzien zou moeten worden. Hij onderstreepte voorts dat een organisatie die verzaakt aan het gebruik van de wapens ten voordele van medewerking aan het bestuur van het land verdient dat opnieuw wordt onderzocht of de Mujahedin al dan niet een terreurorganisatie zijn.

Dit bevestigt eens te meer dat er geen enkele reden bestaat om de Mujahedin van het Volk op de lijst van terreurorganisaties te handhaven.

Wanneer is de Raad van plan de Mujahedin van het Volk van de lijst van terreurorganisaties te schrappen?

3-234

Yiannitsis, Raad. - (EL) Overeenkomstig artikel 1, lid 6, van het gemeenschappelijk standpunt 2001/931/GBVB betreffende de toepassing van speciale maatregelen ter bestrijding van terrorisme worden de op de betreffende lijst voorkomende namen van personen, groepen en organisaties op gezette tijden door de Raad onderzocht. Dit gebeurt ten minste eens in de zes maanden, om vast te stellen of deze namen terecht op de lijst staan.

Ik kan u mededelen dat de Raad tijdens het laatste heronderzoek heeft bevestigd dat op de lijst ook de Iraanse organisatie Mujahedin-e-Khalq, bekend als de Mujahedin van het Volk, voorkomt.

3-235

Casaca (PSE). - (PT) Hartelijk dank, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, maar u vertelt ons alleen wat we allemaal al weten. Wat u niet uitgelegd heeft – en dat is wat ik wilde weten – is hoe het mogelijk is dat een organisatie die nooit voor terroristische misdrijven in Europa of elders veroordeeld is – of zelfs maar beschuldigd – op deze lijst staat. En dat terwijl – bijvoorbeeld – Iran, het land van herkomst van een diplomaat die door een Duitse rechtbank voor een terroristische aanslag veroordeeld is, niet op deze lijst voorkomt. Datzelfde Iran probeert alle groepen die oppositie plegen illegaal te verklaren en op de lijst met terroristische organisaties te plaatsen. Ik zou graag willen dat de Raad hierover uitleg zou verschaffen aan het Parlement en aan de Europese burgers.

3-236

Yiannitsis, Raad. - (EL) Na alle omstandigheden te hebben onderzocht was de Raad van mening dat deze organisatie op de lijst moest staan. Ik zou hierbij tevens willen aantekenen dat dit standpunt is gebaseerd op inlichtingen die de lidstaten overeenkomstig de daartoe ingevoerde procedures hebben ontvangen. Er is terzake een collectief besluit genomen.

3-237

Dupuis (NI). - (FR) Het antwoord van de Raad is interessant, in die zin dat niet helemaal duidelijk is aan de hand van welke criteria de Raad beoordeelt of een organisatie al dan niet een terreurorganisatie is. Mijns inziens zouden de verschillende organisaties op basis van de regels inzake een eerlijk en billijk proces ten minste het recht moeten hebben in beroep te gaan. Bovendien geloof ik dat het Parlement recht heeft op informatie over het dossier op basis waarvan de Raad tot een besluit komt.

Ik heb dan ook enkele zeer specifieke vragen voor u, mijnheer de fungerend voorzitter. Bent u als Raad bereid het Europees Parlement de documenten te doen toekomen waarin de beschuldigingen staan met betrekking tot alle organisaties die u als terreurorganisaties beschouwt? Kunt u ons ook zeggen welke criteria u aanlegt om een organisatie als een terreurorganisatie te beschouwen? Wij weten dat de Russen gevraagd hebben om opneming op de lijst van drie Tsjetsjeense organisaties waarvan er twee niet eens bestaan - een heel interessant geval overigens.

3-238

Yiannitsis, Raad. - (EL) Het gemeenschappelijk standpunt dat ik zojuist noemde bevat alle criteria die worden aangelegd om te beoordelen welke organisaties of personen op de lijst moeten worden opgenomen. Ik herinner u eraan dat de besluiten over de op te nemen personen en organisaties genomen worden door ambtenaren van justitie die in alle lidstaten van de Europese Unie onafhankelijk zijn en alle garanties bieden voor een eerlijk oordeel. Dit is namelijk inderdaad een zeer delicate kwestie.

3-239

Turco (NI). - (IT) Mijnheer de Voorzitter, dit tweede antwoord is allesbehalve overtuigend. Wij weten maar al te goed dat er geen duidelijke procedures zijn voor het opnemen van terreurorganisaties op de lijst. Collega Dupuis heeft een heel duidelijke vraag gesteld: hij wil weten welke procedures er zijn om in beroep te gaan tegen opneming op de lijst. De waarheid is dat er maar één criterium is voor opneming op of schrapping van de lijst en dat is een politiek oordeel. Daarom moet de vraag nogmaals worden gesteld. Wij willen alleen maar van de Raad weten wat dit politiek oordeel, dit nieuwe politieke feit was. Was dit een dermate belangrijk politiek feit dat het gerechtvaardigd was de rol van deze organisatie opnieuw te onderzoeken?

3-240

Yiannitsis, Raad. - (EL) Ik heb niets toe te voegen aan hetgeen ik zojuist zei. Er zijn duidelijk criteria en procedures vastgelegd. De bevoegde instantie was van mening dat deze organisatie op de lijst moest blijven staan en daarom is het niet aan mij daar een oordeel over te vellen.

3-241

De Voorzitter. – Vraag nr. 6 van Lennart Sacrédeus (H-0313/03):

Betreft: Schending van de mensenrechten op Cuba

In maart van dit jaar werden 78 oppositieleden op Cuba gevangen gezet. In april werden verkorte processen gevoerd, zonder de mogelijkheid van een behoorlijke verdediging of de aanwezigheid van onafhankelijke personen, waarbij vonnissen van 15 tot 28 jaar gevangenisstraf werden uitgesproken. De veroordeelden zitten nu hun straf uit onder welhaast onmenselijke omstandigheden, in een isoleringscel of samen met zware criminelen, vaak zo ver weg van huis dat bezoek van familieleden onmogelijk is. De omstandigheden zijn zodanig dat er duidelijk van een schending van de mensenrechten kan worden gesproken.

Wat denkt de Raad te doen om de politieke gevangenen op Cuba op vrije voeten te krijgen? Op welke wijze worden maatregelen genomen opdat de behandeling van de Cubaanse gevangenen verbetert en ze naar een plaats dichterbij huis worden overgebracht? Wat denkt men te doen om de gevangenen en hun familieleden te steunen? Welke gevolgen zullen de gevangennemingen hebben voor de verdere onderhandelingen over de mogelijkheid tot opneming van Cuba in de kring van ACS-landen?

3-242

Yiannitsis, Raad. - (EL) Zoals de Raad heeft vermeld in zijn antwoord op vraag H-0234/03 tijdens het vragenuur van het Europees Parlement in de vergaderperiode van mei heeft het voorzitterschap, toen de huidige arrestatiegolf bekend werd, onmiddellijk namens de Europese Unie verklaringen afgelegd en krachtig geprotesteerd bij de autoriteiten in Havana. Ook de lidstaten hebben in hun bilaterale contacten met de Cubaanse autoriteiten krachtig geprotesteerd tegen de arrestaties en executies. De Raad steunt de resolutie van het Europees Parlement van 10 april, die een versterking betekent van het duidelijke standpunt van de Unie tegen deze maatregelen.

Tijdens zijn bijeenkomst van 14 april jongstleden heeft de Raad de volgende conclusies aangenomen:

“De Raad veroordeelt de recente daden van de Cubaanse autoriteiten en met name de executies, de arrestaties op grote schaal van dissidenten, de oneerlijke processen en de willekeurige en buitensporige straffen die zijn opgelegd. Hij dringt aan op de onmiddellijke vrijlating van alle politieke gevangenen. Deze recente ontwikkelingen betekenen een verdere verslechtering van de situatie van de mensenrechten in Cuba en zullen een weerslag hebben op de betrekkingen van de Unie met dit land en op de vooruitzichten voor een nauwere samenwerking. De Raad volgt de situatie op de voet”.

De Unie heeft eveneens steun gegeven aan een resolutie inzake de situatie van de mensenrechten op Cuba die is aangenomen in het kader van de 59e bijeenkomst van de Mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties. Het voorzitterschap heeft in een algemeen commentaar verklaard dat de EU haar veroordeling uitspreekt van de arrestaties op grote schaal, de oneerlijke summiere processen en de willekeurige en excessieve straffen die talrijke dissidenten zijn opgelegd omdat zij op vreedzame wijze uiting gaven aan hun politieke, religieuze en sociale overtuigingen en omdat zij hun recht uitoefenden om ten volle en op voet van gelijkheid aan het openbare leven deel te nemen.

De EU eist bijgevolg dat deze mensen, die zij als *prisoners of conscience* beschouwt, onmiddellijk worden vrijgelaten, en dringt eveneens aan op de onmiddellijke vrijlating van alle andere politieke gevangenen. Zij is eveneens diep bezorgd over de voortdurende onderdrukking van oppositieleden.

De EU veroordeelt ten strengste de recente executies van Cubaanse burgers na summere processen, en betreurt de beëindiging van het moratorium op de doodstraf in het land.

Deze recente ontwikkelingen betekenen een verdere verslechtering van de situatie van de mensenrechten in het land en zullen een weerslag hebben op de betrekkingen van de EU met Cuba en op de vooruitzichten voor versterkte samenwerking. De EU volgt de schendingen van de individuele en politieke rechten op de voet. Deze schendingen blijven nadrukkelijk invloed uitoefenen op de betrekkingen van de Unie met Cuba.

De EU zal de situatie op de voet blijven volgen, met name wat de mogelijke toepassing van beroepsprocedures voor de 78 veroordeelden betreft.

Ik wil er tevens op wijzen dat de Unie inspanningen blijft ondernemen om de onmiddellijke vrijlating te bewerkstelligen van de politieke gevangenen en om te voorkomen dat zij in de tussentijd moeten lijden en onmenselijk worden behandeld.

Wat het verzoek van Cuba inzake toetreding tot de Overeenkomst van Cotonou betreft kan ik u zeggen dat het ministerie van Buitenlandse Zaken van Cuba dit verzoek op 17 mei heeft ingetrokken.

3-243

Sacrèdeus (PPE-DE). – (SV) Ik dank de Griekse vertegenwoordiger van de Raad hartelijk voor zijn geëngageerd antwoord en voor het werk dat hij heeft verricht. Mijn oprechte dank daarvoor. Wat de Raad hier zo duidelijk verklaart is erg belangrijk, namelijk dat de situatie op het vlak van de mensenrechten achteruit is gegaan, dat de gevangennemingen en de lange straffen gevolgen zullen hebben voor onze toekomstige relaties met Cuba en dat de 78 gevangenen nu het recht moeten krijgen om in beroep te gaan.

Voorts vraag ik mij af of de Europese Raad niet zou kunnen reageren door de winnaar van de Sacharovprijs, de christen-democratische mensenrechtenactivist Oswaldo Payá Sardiñas, formeel uit te nodigen voor een bezoek aan Griekenland en de Europese Unie. Dit zou de premiers en de ministers van Buitenlandse Zaken van de lidstaten aanmoedigen om de betekenis van de Sacharovprijs op deze manier onder de aandacht te brengen.

3-244

Yiannitsis, Raad. - (EL) Ik heb hier niets aan toe te voegen. Ik heb nota genomen van de opmerking van de geachte afgevaardigde en wij zullen zien of dat mogelijk is.

3-245

Ribeiro e Castro (UEN). – (PT) Dank u wel, mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad. Een maand geleden voerden we een min of meer identiek debat en ik zou nu graag wat verder gaan.

Er is meen ik iets meer dan een maand verstreken en de repressie in Cuba gaat gewoon door. Alles is zo'n beetje hetzelfde gebleven, en dat betekent dat we nu verder moeten gaan in onze veroordeling. Onze verklaringen zijn belangrijk, maar ze volstaan niet. Wij hebben namelijk een bijzondere verantwoordelijkheid, aangezien we de Sacharovprijs voor 2002 toegewezen hebben aan Oswaldo Payá. We moeten nu laten zien dat de Sacharovprijs meer is dan een schoolprijs – aardig, maar meer ook niet. Die prijs heeft ook niets te maken met glamour, zoals de Oscars. De Sacharovprijs staat symbool voor de verplichting die de Europese Unie via haar Parlement is aangegaan om zich in te zetten voor de democratie, de mensenrechten en de vrijheid in de gehele wereld. Elf afgevaardigden, waaronder ik zelf, hebben een brief gestuurd aan de voorzitter van de Raad, de Hoge Vertegenwoordiger, de voorzitter van de Commissie en de Voorzitter van het Parlement, waarin we erop aandringen dat er gezamenlijk actie wordt ondernomen. De bedoeling is dat we de heer Payá uitnodigen om hierheen te komen. We hebben de Raad gevraagd de lidstaten een aanbeveling te sturen om de heer Payá via hun ambassadeurs in Havana uit te nodigen naar Europa te komen. Hij kan dan onze hoofdsteden, onze ministers, onze premiers en de voorzitter van de Commissie bezoeken. Dan kan hij, terwijl de ogen van de wereld op hem gericht zijn, vertellen wat er in Cuba gebeurt. Dat zou een goede manier zijn om onze solidariteit tot uitdrukking te brengen. Zo laten we zien dat de prijzen die we hier toekennen ook werkelijk iets betekenen.

3-246

Yiannitsis, Raad. - (EL) Door wie is die brief gestuurd? Ik heb niets ontvangen, en dus kan ik u nu geen concreet antwoord geven.

3-247

Korakas (GUE/NGL). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, het is toch frappant dat de vraagsteller mensen steunt die zijn gearresteerd en veroordeeld omdat zij - en dat is bewezen - tegen beloning met de vertegenwoordiger van de Verenigde Staten in Havana hebben samengewerkt tegen hun vaderland, tegen het socialistische Cuba. Cuba is een baken, een lichtend voorbeeld voor de volkeren van Amerika. Ondanks het al meer dan veertig jaar durende criminele embargo van de

Verenigde Staten slaagt Cuba erin zijn volk de hoogste levensstandaard en het hoogste opleidingsniveau van heel Midden- en Zuid-Amerika te garanderen. Dat is trouwens ook precies wat de Amerikaanse imperialisten de Cubaanse revolutie niet kunnen vergeven, en zij schuwen geen enkel middel om die ongedaan te maken, tot aan het vermoorden van de leiders toe.

Naar ik heb gehoord stemt de fungerend voorzitter van de Raad in met hetgeen werd gezegd door de vorige sprekers en derhalve zou ik hem willen vragen wat de regering van zijn land zou doen als werd ontdekt dat Griekse burgers zich door een vijandige buitenlandse mogendheid lieten rekruteren en betalen om tegen hun vaderland te ageren? Zou zij deze mensen dan een onderscheiding geven? Wat hebben deze activiteiten nu uit te staan met de uitoefening van de mensenrechten? Welk commentaar kan hij geven op het feit dat aan de samenzweringsbijeekkomsten die in Havana worden georganiseerd door de vertegenwoordiger van de Verenigde Staten ook de diplomatieke vertegenwoordiger van Griekenland deelneemt? Hoe rechtvaardigt hij het stilzwijgen van de Europese Unie ten aanzien van de Cubanen die in de Verenigde Staten gevangen worden gehouden omdat zij plannen hebben onthuld voor de moord op Fidel Castro en andere Cubaanse leiders, en ten aanzien van de weigering de Cubaanse vliegtuigkapers aan Cuba uit te leveren die nu vrij rondlopen in de Verenigde Staten? Lang leve de strijd tegen het terrorisme!

3-248

Yiannitsis, Raad. - (EL) Mijnheer de Voorzitter, dit is geen vraag waar ik als fungerend voorzitter van de Raad een antwoord op kan geven. Ik zal antwoorden als minister van de Griekse regering. U zei dat iemand van de diplomatieke vertegenwoordiging aanwezig is bij samenzweringsactiviteiten. Dat is zowel lachwekkend als misleidend! U had moeten weten dat ik in het Griekse parlement reeds een antwoord heb gegeven op een soortgelijke vraag van een lid van uw partij. Ik heb toen gezegd dat het belachelijk is om een receptie van de Amerikaanse ambassade op Cuba - waar elke week recepties plaatsvinden en waar iedereen naar toegaat - te beschouwen....

(Interruptie zonder microfoon van de heer Korakas)

Onderbreekt u mij alstublieft niet! U bent geen antwoord waard!

3-249

De Voorzitter. – Het woord is aan de heer Korakas voor een motie van orde.

3-250

Korakas (GUE/NGL). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, ik sta de heer Yiannitsis niet toe te zeggen dat ik geen antwoord waard ben! Ik heb brandende vragen gesteld. Ook zijn regering is schuldig! Hij had meer eerbied moeten tonen en mijn vragen moeten beantwoorden!

3-251

De Voorzitter. – De heer Yiannitsis heeft aanvankelijk gezegd dat u hem geen vraag had gesteld en dat hij u daarom geen antwoord zou geven in zijn hoedanigheid van fungerend voorzitter van de Raad. We moeten de agenda volgen en daarbij de rust bewaren die normaal gesproken tijdens het vragenuur heerst.

Vraag nr. 7 van Claude Moraes (H-0321/03):

Betreft: Bijeenkomst van de Raad in juni in Thessaloniki

Kan de Raad nadere mededelingen doen over de agenda van de bijeenkomst van de Raad in juni in Thessaloniki? Zal op deze bijeenkomst worden gesproken over de volgende onderwerpen: EU-grenspolitie, middelen voor de controle aan de nieuwe buitengrenzen van de EU na de uitbreiding, coördinatie van integratievraagstukken met betrekking tot migranten en coördinatie van een gestructureerde economische migratie?

3-252

Yiannitsis, Raad. - (EL) Tijdens het debat van vanmorgen hebben wij uitvoerig gesproken over de agenda van de Europese Raad van Thessaloniki. Bij wijze van aanvulling kan ik vermelden dat, zoals blijkt uit de eerste versie van deze agenda, die recentelijk ook is voorgelegd aan de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen, het voorzitterschap van plan is de discussie in de Europese Raad van Thessaloniki te beperken tot de volgende punten:

- resultaten van de Conventie over de toekomst van Europa en besluiten over de aanstaande Intergouvernementele Conferentie;
- het complexe geheel van asiel, immigratie en grenzen;
- uitbreidingsvraagstukken;
- beleid van de EU voor de westelijke Balkan;
- *Wider Europe, New Neighbourhood*;
- follow-up van de Voorjaarsraad van 2003 en tot slot,
- vraagstukken op het gebied van buitenlands beleid, veiligheid en defensie.

Eventueel zullen in het kader van de betrekkingen tussen de Europese Unie en de VS ook aan de orde komen: het Midden-Oosten en Irak en de aanbevelingen van de Hoge Vertegenwoordiger, de heer Solana, voor een allesomvattende strategie

voor het buitenlands en veiligheidsbeleid en een meer algemene strategie voor de aanpak van de proliferatie van massavernietigingswapens. De Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen heeft nota genomen van de intenties van het voorzitterschap.

Wat de vraagstukken betreft die in het tweede deel van de vraag aan de orde komen, zal de geachte afgevaardigde waarschijnlijk wel weten dat de Europese Raad twee belangrijke verslagen moet bespreken. Het eerste verslag gaat over de praktische toepassing van de tijdens de Europese Raad van Sevilla vastgestelde richtsnoeren voor maatregelen ter bestrijding van illegale immigratie, de soepelere invoering van een gecoördineerd en geïntegreerd beheer van de buitengrenzen, de integratie van het immigratiebeleid in de betrekkingen van de Unie met derde landen en versnelde invoering van de wetgeving met betrekking tot de totstandbrenging van een gemeenschappelijk beleid voor asiel en immigratie. Het tweede verslag behelst een onderzoek naar de efficiëntie van de gemeenschappelijke financiële middelen voor de repatriëring van immigranten en asielzoekers wier asielaanvraag niet is ingewilligd, het beheer van de buitengrenzen, de programma's op het gebied van asiel en immigratie in derde landen en de toepassing van het beginsel van gelijke verdeling van de lasten.

Ons doel is ervoor te zorgen dat de Europese Raad deze twee verslagen kan bespreken en richtsnoeren kan vaststellen voor verdere acties op deze gebieden. Wij verwachten dat de Europese Raad in dit kader, overeenkomstig de conclusies van de Voorjaarsraad van 2003, het vraagstuk van de immigratie, de integratie van legale immigranten in de samenlevingen van Europa en de werkgelegenheid opnieuw zal bespreken.

Tot slot wil het voorzitterschap eraan herinneren dat de agenda van de Europese Raad van Thessaloniki overeenkomstig het reglement van orde van de Raad zal worden goedgekeurd door de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen tijdens zijn bijeenkomst van 16 en 17 juni aanstaande.

3-253

Moraes (PSE). – (EN) Dank u voor het beantwoorden van vraag 7. Het is een zware zitting. In het debat van vanochtend hebt u in uw antwoord veel van onze vragen beantwoord. Ik zou toch nog graag uw persoonlijke mening over een van de onderwerpen horen.

Het Griekse voorzitterschap is in mijn ogen bijzonder goed in het oppakken van positieve zaken op het gebied van migratie, zoals gezinshereniging en nu dan integratie. Bent u, wat betreft de integratie van migranten, waar u het in uw antwoord over had, van mening dat dit in de eerste plaats een kwestie is die de lidstaten aangaat, of ziet u een waardevolle coördinerende rol voor de Unie weggelegd? Soms vergeten we dat veel mensen binnen onze Europese samenlevingen zowel betere integratiemethoden als een betere coördinatie willen. Bent u persoonlijk van mening dat dit een zaak is die geschikt is voor coördinatie, of is het in de eerste plaats een zaak van de lidstaten?

3-254

Yiannitsis, Raad. – (EL) De vraag is van persoonlijke aard. Ik kan zowel persoonlijk antwoorden als namens het Grieks voorzitterschap. Dit betekent dus dat mijn antwoord geen weerspiegeling is van het standpunt van de Vijftien. Zoals bekend zijn bepaalde landen van mening dat al hetgeen verband houdt met immigranten en hun integratie, binnenlandse aangelegenheden zijn. Anderzijds is het echter zo dat de gebrekkige integratie van in de landen van de Unie verblijvende immigranten - en dat zijn er miljoenen - vaak leidt tot ernstige sociale problemen, die ook gevolgen kunnen hebben voor de politiek, met alle absoluut ongewenste gevolgen van dien. Aangezien het Europees model, het Europees sociaal, politiek en economisch model wordt gekenmerkt door sociale convergentie op intern vlak - wat men niet snel zal aantreffen in andere landen van de wereld - en wij dit model dus moeten beschermen als zijnde een fundamenteel element van onze landen en ons continent, ben ik persoonlijk van mening dat de beleidsvormen voor de integratie van immigranten op communautair vlak moeten worden gecoördineerd. Ernstige sociale en politieke spanningen in een bepaald land kunnen een grote weerslag hebben in de andere landen.

3-255

Rübig (PPE-DE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, geachte dames en heren, ik heb slechts een korte opmerking betreffende mijn vraag naar aanleiding van vraag 3 over Oekraïne: natuurlijk is dit een onderwerp voor de Europese Unie, omdat de toetreding van Rusland en Oekraïne tot de Wereldhandelsorganisatie uiteraard gevolgen in dit verband heeft en aangezien dit waarschijnlijk ook een onderwerp zal zijn bij de Raad in Thessaloniki.

Mijn vraag met betrekking tot de Raad van Thessaloniki luidt echter als volgt. De Raad heeft opgeroepen een impactstudie uit te voeren inzake Basel II – de kaderovereenkomst inzake de kredietwaardigheid van bedrijven. Aan die oproep heeft de Commissie tot op heden nog geen gevolg gegeven. U heeft mij tijdens de laatste zitting beloofd dat u in dit verband stappen zou ondernemen. Wat is er hier gebeurd met betrekking tot het verzoek van de Raad of de samenwerking van de Raad met de Commissie? Zijn er inderdaad plannen om een dergelijke studie uit te voeren?

3-256

Yiannitsis, Raad. – (EL) Dit is een zaak voor de Commissie. Als de Commissie het verslag van die studie indient, zullen wij natuurlijk nagaan wat wij daar met het oog op Thessaloniki mee kunnen doen.

3-257

De Voorzitter. – Bij ontstentenis van de vraagsteller komt vraag nr. 8 te vervallen.

Vraag nr. 9 van Richard Howitt (H-0325/03):

Betreft: Voorgesteld EU-agentschap voor vermogen, ontwikkeling en acquisitie op defensiegebied

Welke discussies zijn er al in de Raad geweest in verband met de instelling van een beoogd EU-agentschap voor vermogen, ontwikkeling en acquisitie op defensiegebied, om de kwaliteit en kwantiteit van de militaire kracht van de EU vorm te geven? Heeft de fungerend voorzitter van de Raad plannen voor verdere initiatieven op dit punt?

3-258

Yiannitsis, Raad. - (EL) Over de oprichting van een intergouvernamenteel agentschap voor vermogen, ontwikkeling en acquisitie op defensiegebied zijn kortgeleden besprekingen gevoerd in het kader van de Europese Raad van 20 en 21 maart. Resultaat van deze besprekingen was de formulering van paragraaf 35 van de conclusies van het voorzitterschap. Inhakend op deze conclusies heeft de Raad dit thema ook aan de orde gesteld in de conclusies van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 19 mei jongstleden, waarin wordt herinnerd aan deze paragraaf en met name aan de noodzaak te onderzoeken of eventueel een intergouvernamenteel agentschap voor vermogen, ontwikkeling en acquisitie op defensiegebied moet worden opgericht. De desbetreffende werkzaamheden worden voortgezet. Ik zou u er aan willen herinneren dat het Grieks voorzitterschap met een eigen initiatief en in een eind vorig jaar aan de voorzitter van de Commissie gestuurde brief heeft gewezen op de noodzaak van dergelijke initiatieven. Deze sluiten aan bij de strekking van de vraag van de geachte afgevaardigde.

3-259

Howitt (PSE). – (EN) Ik bedank de fungerend voorzitter voor dit antwoord en ook voor de steun van zijn eigen regering op dit gebied. Het was interessant te zien dat de recente bijeenkomst van vier lidstaten over defensie, die was bijeengeroepen door de heer Verhofstadt, het idee van een agentschap steunde, net zoals het oorspronkelijke voorstel, dat in Le Touquet is besproken, werd gesteund door mijn eigen premier, Tony Blair, en door Jacques Chirac. Hoezeer de standpunten over samenwerking op defensiegebied in de Europese Unie ook verschillen, dit lijkt iets dat ons kan samenbrengen.

Ik vraag me af of de fungerend voorzitter verdere vooruitgang op dit punt verwacht in de resterende tijd van zijn voorzitterschap, en of hij een tijdspad zou kunnen geven voor de vooruitgang die we mogelijk zouden kunnen boeken met het bevorderen van dit idee?

3-260

Yiannitsis, Raad. - (EL) Er zijn inspanningen ondernomen om op dit punt vorderingen te maken. De vraag of binnen de resterende drie weken onder Grieks voorzitterschap nog vooruitgang kan worden geboekt, is moeilijk te beantwoorden. Wij moeten rekening houden met het feit dat tijdens de gemeenschappelijke bijeenkomst van de Raad Algemene Zaken, waaraan werd deelgenomen door de ministers van Buitenlandse Zaken en de ministers van Defensie, de gelegenheid werd geboden al deze vraagstukken te bestuderen. Ik denk echter dat de volgende gelegenheid nog even op zich zal laten wachten. Het zal misschien nog drie, vier, vijf weken duren voordat het zover is.

3-261

De Voorzitter. – Vraag nr. 10 van Olivier Dupuis (H-0330/03):

Betreft: Kernwapenprogramma van het Iraanse regime

In augustus 2002 stelden de Volksmujahedin het geheime kernwapenprogramma van het regime in Iran aan de kaak. Zowel overheidsautoriteiten als onafhankelijke onderzoekorganisaties hebben de militaire doelstellingen van dit programma bevestigd. Zelfs Commissielid Patten schijnt in zijn laatste verklaringen thans dit feit te hebben toegegeven.

Kan de Raad ingaan op de rol ten aanzien van dit Iraanse kernprogramma die werd gespeeld door de onderhandelingen die autoriteiten van de EU en het Iraanse regime in het kader van de zogenoemde "constructieve dialoog over energie" voerden?

Kan de Raad toelichten welke maatregelen en beleidswijzigingen hij overweegt ter voorkoming van de rampzalige gevolgen van zijn huidige diplomatiek optreden tegenover Iran?

3-262

Yiannitsis, Raad. - (EL) Massavernietigingswapens, met name kernwapens en de non-proliferatie daarvan zijn, voor zover het Iran betreft, reeds lang aanleiding tot grote ongerustheid in de Europese Unie. De heer El Baradei, directeur-generaal van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie, zal naar verwachting op 16 juni de raad van bestuur van het Agentschap een verslag voorleggen met zijn bevindingen over het kernprogramma van Iran. Dit verslag zal bijdragen aan meer duidelijkheid over de vraag of er al dan niet een kernwapenprogramma in Iran bestaat. De Raad zal rekening houden met dit verslag als het vraagstuk van Iran tijdens de komende bijeenkomst aan de orde zal worden gesteld.

De vraag betreft meningen die de Commissie terzake naar voren heeft gebracht en moet derhalve rechtstreeks aan deze instelling worden gesteld. De Commissie zal dan ook moeten uitleggen wat er gebeurt in het kader van hetgeen een “constructieve dialoog over energie” met Iran wordt genoemd, daar deze dialoog door de Commissie namens de Unie wordt gevoerd.

De Raad stelt het vraagstuk van de massavernietigingswapens en de non-proliferatie daarvan regelmatig aan de orde in het kader van de “brede dialoog” tussen de Unie en Iran. De laatste keer dat dit gebeurde was op 29 april. De Raad spoort Iran aan de relevante internationale verdragen, en met name het aanvullend protocol bij de garantieovereenkomsten van de IAEA, te ondertekenen, te ratificeren en ten uitvoer te leggen. Deze vraagstukken zijn ter sprake gebracht tijdens de onderhandelingen over een handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Unie en Iran die op 1 en 2 juni in Teheran zijn gevoerd. De Raad heeft in Iran duidelijk verklaard te verwachten dat de verdieping van de economische en handelsbetrekkingen tussen de Unie en Iran gepaard zal gaan met navenante vooruitgang bij alle andere aspecten van onze betrekkingen met Iran.

Tot slot wil ik hier nog aan toevoegen dat de Unie groot belang hecht aan wereldwijde eerbiediging van het non-proliferatieverdrag en aan de totstandkoming van een controleerbare kernwapenvrije zone in het Midden-Oosten.

3-263

Dupuis (NI). - (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik ben het met de Raad eens dat het de Commissie is die de constructieve dialoog over energie voert. De Commissie maakt echter evenals de Raad en het Europees Parlement deel uit van de Europese Unie en bovendien is het de Raad die de grote lijnen vaststelt voor het buitenlands beleid

Daarom wil ik het volgende weten: als de conclusies in het verslag dat binnenkort zal worden voorgelegd aan de Internationale Organisatie voor Atoomenergie negatief zijn, zal de Raad de Commissie dan vragen de constructieve dialoog over energie af te breken? Dat is mijn vraag. De Commissie voert de dialoog, maar het is in eerste instantie de Raad die de grote lijnen vaststelt.

3-264

Yiannitsis, Raad. - (EL) Ik heb in mijn antwoord reeds gezegd - en ik vraag mij af waarom dit nu nogmaals aan de orde wordt gesteld - dat de Raad rekening zal houden met dit verslag in het debat dat hij tijdens zijn volgende bijeenkomst zal houden over de vraagstukken met betrekking tot Iran. Hypothetische vragen over wat er in dat verslag zal staan en wat de Raad zal doen als hierin dit of dat staat, kunnen mijns inziens nu niet besproken worden.

3-265

De Voorzitter. – Geachte afgevaardigden, de tijd is bijna om, maar laten we proberen nog twee vragen over Iran te behandelen, als de fungerend voorzitter tenminste wil blijven tot 19.15 uur. We zijn immers ook later begonnen. Hartelijk dank.

Het woord is aan de heer Casaca voor een aanvullende vraag.

3-266

Casaca (PSE). – (PT) Mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, ik wil u graag vragen of u het niet vreemd vindt dat de Raad over terroristische organisaties politieke standpunten inneemt die niet gedeeld worden door rechters of onafhankelijke instanties, terwijl we over die organisaties nergens iets vernemen, ook niet in de pers. En dat terwijl we in de wetenschappelijke pers alle details kunnen vernemen over het nucleaire programma van Iran. Daarin wordt onder meer gesproken over het gebruik van zwaar water – dat kan alleen maar zijn om kernwapens te maken. De Raad onderneemt helemaal niets en wacht gewoon tot de Iraanse regering met een verslag komt.

3-267

Yiannitsis, Raad. - (EL) Ik zei dat er een verslag zal komen van de meest vooraanstaande internationale organisatie. De Raad zal rekening houden met dit verslag en op basis daarvan beslissen wat hij zal doen. Ik herinner er bovendien aan dat de Raad gezegd heeft dat als er geen vooruitgang te zien is bij deze vraagstukken er ook geen vooruitgang zal zijn op economisch en handelsgebied. Er bestaat dus wel degelijk een link tussen deze twee terreinen.

3-268

De Voorzitter. – Vraag nr. 11 van Gianfranco Dell’Alba (H-0331/03):

Betreft: Destabilisatie van het Midden-Oosten door Iran

Het Iraanse bewind lijkt zich na Libanon en Palestina te concentreren op het vestigen van een theocratische dictatuur in Irak, daarbij gebruik makend van de instabiliteit die thans in dat land heerst.

Wat gaat de Raad ondernemen tegen de verdere destabilisatie van het Midden-Oosten door Iran?

3-269

Yiannitsis, Raad. - (EL) De Raad beseft ten volle dat het herstel van duurzame politieke en economische stabiliteit in Irak in grote mate afhankelijk is van een constructieve houding van de buurlanden. De Europese Unie zet de buurlanden, waaronder ook Iran, er voortdurend toe aan zelfbeheersing te betrachten en steun te geven aan de stabilisering van Irak.

De Raad heeft het vredesproces in het Midden-Oosten uitgeroepen tot het belangrijkste terrein waarop hij substantiële vooruitgang wil boeken via een intensivering van de dialoog met Iran. De Raad heeft Iran tevens duidelijk gemaakt te verwachten dat de verdieping van de economische en handelsbetrekkingen tussen de EU en Irak gepaard zal gaan met overeenkomstige vooruitgang op alle andere gebieden van de betrekkingen met Iran.

Tijdens de laatste ontmoeting in het kader van de "brede dialoog" tussen de EU en Iran, die op 29 april jongstleden in Athene plaatsvond, zijn besprekingen gevoerd over zowel Irak als het Midden-Oosten. De Unie zal deze vraagstukken aan de orde blijven stellen in haar contacten met Iran.

3-270

Dell'Alba (NI). - (IT) Mijnheer de fungerend voorzitter van de Raad, vandaag vindt - hopelijk tenminste - in Sharm-el-Sheik iets heel belangrijks plaats, namelijk een dialoog tussen Israëliërs en Palestijnen. Wij hopen van ganser harte dat dit een echte constructieve dialoog zal zijn. Europa is bij deze besprekingen niet aanwezig, maar desalniettemin pleit u voor de idee van een kritische dialoog, hetgeen simpelweg betekent zaken doen zonder al te veel aandacht of geen echte aandacht te schenken aan het probleem van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat. Er zijn berichten waaruit blijkt dat er in Iran druk in die richting wordt uitgeoefend - daarop heb ik in mijn verklaring ook gewezen. Tientallen Parlementsleden zijn in het geweer gekomen en dringen in een document aan op meer inspanningen van de kant van Iran met betrekking tot de democratisering. Komen die er niet, dan moeten er andere maatregelen worden genomen - niet per se militaire maatregelen, dat zeg ik niet, maar maatregelen die duidelijk maken dat de kritische dialoog niet het middel is om de problemen aan te pakken. Wat is de reactie van de Raad op dit verzoek van de Europese afgevaardigden, een verzoek dat steeds dringender wordt?

3-271

Yiannitsis, Raad. - (EL) Ik heb nota genomen van het feit dat u een sterkere aanwezigheid van de Unie bij dergelijke vraagstukken wenst. Dit is een klein aspect van een veel algemener probleem dat voortdurend besproken wordt, namelijk de vraag hoe de Unie meer gewicht kan krijgen op het gebied van het buitenlands beleid. De Unie was echter aanwezig bij de Euro-mediterrane conferentie die enkele dagen geleden op Kreta heeft plaatsgevonden. Daaraan hebben Israëliërs, Palestijnen en vertegenwoordigers van talrijke Arabische landen deelgenomen. Dankzij onder meer de sfeer die er heerste en de besprekingen die wij er hebben gevoerd, kunnen wij nu discussiëren over ontwikkelingen die wel eens heel belangrijk zouden kunnen blijken te zijn.

3-272

De Voorzitter. - Vraag nr. 12 van Maurizio Turco (H-0332/03):

Betreft: Het anthraxprogramma van het Iraanse bewind

Onafhankelijke onderzoeksinstellingen hebben aangetoond dat de beschuldiging van de Volksmujahedin in augustus 2002 dat het Iraanse bewind een geheim kernwapenprogramma uitvoert, volkomen gegrond is. De publieke beschuldiging door dezelfde organisatie op 15 mei dat de Iraanse regering een programma voor de productie van anthrax uitvoert, vond dan ook in de internationale media algemeen geloof.

Wat gaat de Raad met het oog op deze programma's ondernemen?

3-273

Yiannitsis, Raad. - (EL) De Raad wijst erop dat in algemene zin massavernietigingswapens en de non-proliferatie daarvan al jarenlang aanleiding zijn tot ongerustheid van de Unie voor zover het gaat om Iran. De Unie zet Iran ertoe aan de relevante internationale verdragen te ondertekenen, te ratificeren en volledig ten uitvoer te leggen, met name - en dat zei ik zojuist ook al - als het gaat om overeenkomsten van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie. Het Iraanse kernprogramma leidt tot ongerustheid in de internationale gemeenschap; ook dat zei ik al. De Unie zet Iran er tevens toe aan ten volle deel te nemen aan de werkzaamheden die moeten uitmonden in de voor 2006 geplande zesde conferentie voor de toetsing van het Verdrag inzake biologische en chemische wapens. Ik zou hierbij willen aantekenen dat de onderhandelingen die op 1 en 2 juni in Teheran hebben plaatsgevonden over een handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en Iran zeer gelegen kwamen om bovengenoemde vraagstukken met dit land te bespreken.

Wat anthrax betreft, de Raad is niet op de hoogte van het genoemde productieprogramma van het Iraanse regime. Elke indicatie met betrekking tot het mogelijk bestaan van een dergelijk programma zal echter serieus in aanmerking worden genomen en met de nodige aandacht worden onderzocht.

3-274

Turco (NI). - (IT) Dat is het antwoord dat wij altijd krijgen als het vraagstuk van de betrekkingen tussen de Europese Unie en een van de dictatoriale regimes in de wereld aan de orde wordt gesteld. Er is geen dictatoriaal, antidemocratisch regime in de wereld dat geen geld heeft ontvangen van de Europese Unie, onder het voorwendsel dat daarmee een dialoog kon worden geopend.

Wij zien wat er in Vietnam, Laos, China, Cuba gebeurt! Uw woorden, mijnheer de fungerend voorzitter, doen mij denken aan hetgeen in december 2000 in dit Huis werd gezegd in verband met de aanneming van de gezamenlijke resolutie over Afghanistan. Wel, als wij dat nu weer zouden horen, zou het ronduit belachelijk klinken. Wij zijn zo kortzichtig als het om de toekomst gaat, ondanks het feit dat wij nu al kunnen zien wat er gaat gebeuren. Wij gedragen ons op een manier die niet alleen allesbehalve overtuigend maar zelfs ronduit zorgwekkend is en die nog veel grotere vernietigingen zou kunnen veroorzaken dan die welke wij nu al mogelijk maken.

3-275

De Voorzitter. – Vraag nr. 13 van Marco Cappato (H-0333/03):

Betref: Democratie en mensenrechten in Iran

Zeven jaar nadat het Iraanse bewind heeft geprobeerd de Iraniërs en de internationale gemeenschap ervan te overtuigen dat het open stond voor democratische veranderingen, is het, voor alle waarnemers en in de eerste plaats voor het Iraanse volk, duidelijk geworden dat er geen veranderingen in positieve zin hebben plaatsgevonden en dat er geen verbetering is gekomen in de mensenrechtensituatie of op het punt van de democratie.

Is de Raad bereid steun te verlenen aan een referendum over de stichting van een democratisch bewind in Iran, dat door internationale organen wordt gecontroleerd?

3-276

Yiannitsis, Raad. – (EL) De Raad blijft zeer ongerust over de schendingen van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden in Iran. De Raad onderneemt inspanningen om de eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te versterken en de rechtsstaat in dit land te bevorderen. Deze inspanningen verlopen onder meer via de brede dialoog EU-Iran over de mensenrechten, die afgelopen december is ingesteld.

De Raad heeft herhaaldelijk duidelijk gemaakt dat de verdieping van de handelsbetrekkingen tussen de EU en Iran - waarop de lopende onderhandelingen over een handels- en samenwerkingsovereenkomst gericht zijn - gepaard moet gaan met overeenkomstige vooruitgang ten aanzien van de andere aspecten van de betrekkingen tussen de EU en Iran. Dat betekent dat eventuele versterkte samenwerking en meer handel met Iran hand in hand moeten gaan met substantiële positieve ontwikkelingen in verschillende sectoren waarover ongerustheid bestaat in de Unie. Daaronder vallen met name de mensenrechten.

3-277

Cappato (NI). - (IT) Mijnheer de Voorzitter, de kwestie die in deze vraag aan de orde wordt gesteld is in feite de meer algemene vraag of de Raad bereid is een duidelijk en concreet voorstel te doen voor een overgang die de Raad van fundamenteel belang en zelfs onontbeerlijk acht in het democratiseringsproces.

In mijn vraag is sprake van een referendum over de stichting van de democratie. Als men geen referendum wil kan men ook andere instrumenten inzetten. Waar het om gaat is dat de Raad parameters geeft. Dit is een expliciet verzoek. Het is niet genoeg op te roepen tot dialoog en wederzijds begrip. Het is niet genoeg te zeggen dat de situatie moet worden verbeterd. Er moeten duidelijke aanknopingspunten zijn. Wilt u geen referendum? Dan willen wij wel graag weten wat het uitgangspunt is van de Raad. Wat is voor u de kleinste gemeenschappelijke deler, wat is voor u het absolute minimum? Als u ons zegt dat onze handelsovereenkomsten afhankelijk gesteld zullen worden van de vorderingen die worden gemaakt op het gebied van de democratie en de mensenrechten, rijst de vraag: welke drempel, welk instrument, welke parameter is voor u het absolute minimum, als u geen referendum wilt? Anders is dit een eindeloze geschiedenis, en dan komen de Verenigde Staten misschien wel tussenbeide, onder luid protest, en stellen ze andere oplossingen of andere instrumenten voor.

3-278

Yiannitsis, Raad. - (EL) Mijnheer de Voorzitter, mijns inziens zou het zeer interessant zijn indien het Parlement daarover een resolutie zou opstellen, een resolutie waarin voorstellen staan voor een verandering van het regime in Iran en voor een referendum betreffende de invoering van de democratie daar. De Raad zou in politiek opzicht rekening houden met een dergelijke resolutie en dan beslissen wat hij verder kan doen.

3-279

De Voorzitter. – Hartelijk dank, mijnheer Yiannitsis.

Aangezien de voor het vragenuur gereserveerde tijd verstreken is, zullen de vragen nrs. 14 t/m 21 schriftelijk worden beantwoord.¹

Het vragenuur voor vragen aan de Raad is gesloten.²

¹ Zie bijlage "Vragenuur".

² *Samenstelling Parlement*: zie notulen.

(De vergadering wordt om 19.15 uur onderbroken en om 21.00 uur hervat) 3-281

VOORZITTER: MEVROUW LALUMIÈRE

Ondervoorzitter

3-282

Open coördinatiemethode

3-283

De Voorzitter. – Aan de orde is de gecombineerde behandeling van:

- het verslag (A5-0143/2003) van mevrouw Smet, namens de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, over de analyse van de open coördinatiemethode op het gebied van werkgelegenheid en sociale zaken (2002/2223(INI)) en

- de mondelinge vraag (O-0044/2003 – B5-0096/2003) van de heer Rocard, namens de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport, aan de Commissie, over de toepassing van de open coördinatiemethode.

3-284

Smet (PPE-DE), rapporteur. – Voorzitter, de eerste vraag is waarom er een initiatiefverslag werd voorgesteld. Omdat wij constateren dat de methode naar vele domeinen aan het uitdeinen is. In Lissabon werd aanbevolen deze methode toe te passen op het gebied van de informatiemaatschappij, onderzoek en innovatie, ondernemingsbeleid, onderwijs en opleiding, sociale insluiting, het economisch beleid, het migratiebeleid, enz. Wij zien echter dat de inspraak en de controle van het Parlement zeer beperkt is. Wij zien grote ondoorzichtigheid in de besluitvorming en in de redenen waarom sommige elementen van de methode wel of niet worden gebruikt.

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken heeft derhalve besloten een grondige analyse te maken van de manier waarop een en ander gebeurt. In het daaruit voortvloeiende verslag werd het volgende voorgesteld: indien de Europese Commissie met een open coördinatiemethode wenst te starten, moet niet alleen de instemming van de Raad, maar ook de instemming van het Parlement worden gevraagd. Daarenboven moet de Commissie aangeven welke elementen van de methode zij wil gebruiken. Die elementen zijn: gemeenschappelijke doelstellingen, richtsnoeren, gemeenschappelijke indicatoren, een syntheseverslag, nationale verslagen en aanbevelingen. Dat zijn de traditionele elementen die gedeeltelijk of volledig gebruikt worden. Het Parlement moet zijn advies geven over de richtsnoeren, het syntheseverslag en de aanbevelingen en de sociale partners moeten voor wat het sociaal gebied en de arbeid betreft, worden gehoord. Ten slotte wordt de Commissie ook gevraagd om een studie te maken over de doeltreffendheid van de methode en over de koppeling van geld uit de structuurfondsen aan de aanbevelingen die aan de lidstaten worden gedaan.

Om deze zaak structureel te regelen en te vermijden dat de open coördinatiemethode wordt ontwikkeld op één of ander terrein zonder medeweten, inspraak of medebeslissing van het Parlement, is het noodzakelijk het algemeen mechanisme en het medebeslissingsrecht van het Parlement vast te leggen in de grondwet. De vraag is echter of wij daarin zullen slagen? Als ik de teksten bekijk die het Presidium van de Conventie tot nu toe heeft opgesteld, zie ik dat we ten dele geslaagd zijn. Er is bijvoorbeeld bepaald dat de open coördinatiemethode wordt toegepast in het economisch beleid en in het werkgelegenheidsbeleid en dat ze - en dat is een uitbreiding in vergelijking met de huidige teksten - kan worden toegepast in het sociaal beleid. Er is ook bepaald dat het Parlement moet worden geraadpleegd dan wel in kennis gesteld van de richtsnoeren en van de aanbevelingen.

Dit is natuurlijk een stap in de goede richting, maar het is een kleine stap. Het is in elk geval meer dan op een bepaald moment op grond van de discussies in de Conventie voor mogelijk werd gehouden. Het blijft echter te weinig. De parlementaire bevoegdheid en de controlemogelijkheden blijven beperkt. Degenen die tegen de methode zijn en denken dat als we ze in de Conventie niet vermelden ze ook niet zal worden toegepast, vergissen zich natuurlijk. Niemand kan tegenhouden dat die methode wordt toegepast. Een eenvoudig Raadsbesluit zonder dat het Parlement er iets in te zeggen heeft, heeft dus tot gevolg dat de methode op één of ander terrein wordt toegepast.

Ik zal een voorbeeld geven met betrekking tot het migratiebeleid. Indien de ministers die zich met migratie bezighouden besluiten de methode toe te passen - mede omdat men bijvoorbeeld niet in staat is om op dat vlak wetgeving te realiseren - dan zal de open coördinatiemethode voor het migratiebeleid worden toegepast. Ons probleem is niet zozeer dat ze wordt toegepast, maar dat het Parlement niet of slechts heel beperkt betrokken wordt. Vandaar dat we in de commissie gezegd hebben: goed, laat ons dan in de Conventie een artikel opnemen waarin duidelijk wordt bepaald dat het uiteraard niet verboden is de open coördinatiemethode toe te passen, maar dat men overleg met het Parlement moet plegen als ze wordt toegepast. Dat was eigenlijk de zin van het artikel.

Wij hebben dus gezien dat er in de Conventie een stukje vooruitgang is geboekt, dat we een stuk van hetgeen we wilden, hebben bereikt. Het is echter onvolmaakt en onvolledig ten opzichte van wat het zou moeten zijn. Ik herhaal nogmaals mijn twee grote opmerkingen: ik vrees enerzijds dat de open coördinatiemethode tot gevolg zou kunnen hebben dat er geen wetgeving tot stand komt en anderzijds dat er wellicht een stuk van de nationale bevoegdheden wordt afgepakt als de open coördinatiemethode wordt toegepast. Zowel in het ene als in het andere geval is er eigenlijk maar één oplossing en die is:

het Parlement laten meebeslissen. Het verzet tegen de open coördinatiemethode heeft juist tot gevolg gehad dat dit onvoldoende bereikt werd. Ik kan alleen maar zeggen dat dat jammer is. Ik denk dat we een goed verslag gemaakt hebben en ik bedank alle collega's van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, want zij hebben op een fantastische manier meegewerkt aan dit verslag.

3-285

Iivari (PSE). - *(FI)* Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, in Lissabon werd in het voorjaar van 2000 het ambitieuze doel gesteld dat Europa binnen tien jaar de meest concurrerende kenniseconomie ter wereld moest worden. De conclusies van de Top bevatten een aantal concrete doelen inzake het onderwijs, vooral het onderwijs in informatietechnologie. Naast het zich eigen maken van informatietechnologie wordt in het proces van Lissabon het belang van het levenslang leren onderstreept.

In de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport van het Europees Parlement zijn wij tevreden over de toenemende aandacht voor het onderwijs op de agenda van de Unie. Wij hebben gezamenlijk gestelde doelen, meetinstrumenten en gemeenschappelijke acties nodig. Nieuwe arbeidsplaatsen ontstaan hoofdzakelijk bij werkzaamheden die speciale vaardigheden vereisen. De beheersing van informatietechnologie is tegenwoordig bij veel beroepen noodzakelijk. Zij behoort ook tot de moderne vaardigheden van de burger zonder welke het leven wordt bemoeilijkt en mensen kunnen worden uitgesloten.

Onderwijs is behalve de sleutel tot betrokkenheid van de burger, ook een basisvoorwaarde voor het succes van onze samenlevingen. Het is goed dat de ministers van Onderwijs van de Europese Unie samen afspraken hebben kunnen maken over de concrete doelen van het onderwijs en dat de processen van Bologna en Brugge voor de wederzijdse erkenning van diploma's in gang zijn gezet.

Naar de mening van de Cultuurcommissie is open coördinatie niet alleen nodig bij onderwijs en levenslang leren, maar ook op de andere gebieden die onder de bevoegdheid van de commissie vallen, dus op het gebied van het jeugd-, media-, cultuur- en sportbeleid. Meer samenwerking verbetert de werking van de interne markt en vergroot de welvaart en betrokkenheid van de burgers. Op die manier creëren wij de voorwaarden voor harmonische samenlevingen, een stabiele ontwikkeling en het geloof in de toekomst.

De invoering van open coördinatie in het onderwijs zorgt ondanks de goede doelen ervan toch voor problemen. Zij heeft tot gevolg gehad dat ambtenaren meer macht kregen en dat zowel het Europees Parlement als de nationale parlementen op een zijspoor zijn gezet door de wijze waarop informatie wordt ingewonnen en invloed wordt uitgeoefend. Dat mag zo niet doorgaan.

De Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport eist in haar resolutie dat de rol van het Europees Parlement wordt verduidelijkt en versterkt. Dat is nodig om het proces een democratische legitimiteit te geven. De commissie onderstreept ook dat de open coördinatiemethode niet mag uitgroeien tot een parallelle, maar heimelijke wetgevingsprocedure waarmee de in het EG-Verdrag vastgelegde procedures worden ondergraven.

De commissie doet in haar ontwerp-resolutie een beroep op de Raad en de Commissie om met het Europees Parlement onderhandelingen aan te gaan met het oog op een Interinstitutioneel Akkoord over de open coördinatiemethode. In dat akkoord moeten regels worden vastgelegd voor de selectie van de beleidsterreinen die voor de open coördinatie in aanmerking komen en een methode om die adequaat toe te passen. Het Europees Parlement moet volledig en op gelijke voorwaarden aan de besluitvorming deel kunnen nemen. Het Interinstitutioneel Akkoord moet naar de mening van de commissie regels omvatten inzake de betrokkenheid van het Europees Parlement bij het vaststellen van doelstellingen en indicatoren. Er moeten ook afspraken worden gemaakt over de toegang tot documenten, de deelname aan vergaderingen, de controle op de geboekte vooruitgang en informatieverstrekking. Het belangrijkste is echter dat de open coördinatie tot een communautaire methode wordt gemaakt. Daarover moeten besluiten worden genomen in de Europese Conventie, die bijna is afgerond, en op de komende Intergouvernementele Conferentie.

Het onderhavige verslag-Smet over de open coördinatiemethode op het gebied van werkgelegenheid en sociale zaken is in overeenstemming met de doelstellingen van de Cultuurcommissie. Het is goed dat twee parlementaire commissies zich actief bezighouden met het creëren van een parlementaire dimensie voor de open coördinatie die wij zonder meer nodig hebben in Europa.

3-286

Diamantopoulou, Commissie. - *(EL)* Mevrouw de Voorzitter, ik wil mevrouw Smet gelukwensen met haar uitstekende analyse van de open coördinatiemethode, maar ook omdat zij dit onderwerp op het juiste moment aankaart. De Conventie buigt zich nu namelijk over hetzelfde thema.

In feite gaat het om twee groepen van onderwerpen. De eerste groep heeft te maken met de democratische legitimering van de methode en de tweede betreft de efficiëntie van de methode. Onze ervaring tot op heden met de democratische legitimering van de methode is dat het Verdrag alleen voor werkgelegenheid een rechtsgrondslag bevat. Het gaat dus om

een open methode die aan de hand van erg concrete Verdragsregels wordt toegepast en daarbij speelt het Parlement een rol. Die rol had weliswaar veel groter kunnen zijn, maar het is in elk geval al iets. Het standpunt van het Parlement is nodig en wordt gewaardeerd. Maar zoals mevrouw Smet terecht opmerkte, is voor de overige toepassingen van de open coördinatiemethode geen rechtsgrond gebruikt. Deze zijn daarentegen gebaseerd op een akkoord van de Raad van ministers. Bijgevolg is de rol van het Parlement hier nog beperkter, hoewel wij zowel in de strijd tegen armoede – waarbij de methode wordt gebruikt – als bij de pensioenen ons grote moeite getroost hebben om samen te werken en te overleggen met het Parlement en het te informeren. Deze methode zal in de toekomst beslist een belangrijke rol spelen. We zien haar nu al verschijnen op vele afzonderlijke beleidsterreinen. De problemen in verband met de medezeggenschap van het Parlement en dus met democratische legitimering hebben niet alleen een Europese maar ook een nationale dimensie. Bij de evaluatie die wij hebben uitgevoerd is ons opgevallen dat vele nationale parlementen niet alleen geen inspraak hebben maar zelfs niet op de hoogte worden gebracht van de doelstellingen, de verbintenissen en de tenuitvoerlegging van de gemeenschappelijke actieplannen. Ik vind dus dat er met het oog op het debat in de Conventie een artikel moet komen over de open coördinatiemethode. Dat artikel moet volgens de Commissie de rol van het Parlement definiëren en specifiek verwijzen naar het gebruik van de methode bij de sociale bescherming, waar de problemen divers zijn en vele bevoegdheden nationaal.

Op het punt van efficiëntie ben ik het eens met de opmerking in het verslag dat de nationale en Europese resultaatbeoordeling van wezenlijk belang is om elk jaar betere resultaten te kunnen voorleggen. Onze eerste ervaring hiermee is de evaluatie van de Europese strategie, van de toepassing van de procedure op het gebied van de werkgelegenheid, die in 2002 is uitgevoerd. In 2006 krijgen we hetzelfde scenario voor de pensioenen. Een andere vraag die relevant is voor de effectiviteit is of er middelen zijn voor de toepassing van de methode. Tot nu toe verstrekte het Sociaal Fonds de nodige kredieten voor de werkgelegenheidsstrategie en ook voor concrete richtsnoeren, vooral op het vlak van menselijke middelen. Wij menen dat het Sociaal Fonds een zeer belangrijke rol kan spelen, vooral met het oog op de uitbreiding: de nieuwe lidstaten zullen de methode immers ook moeten toepassen, maar met minder middelen.

Ten slotte verwijs ik nog naar de opmerking in het verslag dat het integreren van de genderdimensie in alle beleidsterreinen van de Gemeenschap eveneens een belangrijke rol kan spelen in de toepassing van de open coördinatiemethode. Hier worden immers de afzonderlijke doelstellingen bepaald die van invloed zouden kunnen zijn op gendergelijkheid.

3-287

Pack (PPE-DE). – *(DE)* Mevrouw de Voorzitter, ik wil alleen maar spreken over de terreinen waarvoor mevrouw Diamantopoulou niet verantwoordelijk is, namelijk cultuur, onderwijs, jeugd, media en sport. Ik ga er echter vanuit dat u hier ook mevrouw Reding vertegenwoordigt. Reeds voordat het verslag op de agenda werd geplaatst van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken hadden wij een vraag hierover gesteld, maar het antwoord laat nu al – om welke reden dan ook – maanden op zich wachten.

Eindelijk spreken wij er nu samen over, en we zouden moeten proberen er samen het beste van te maken. We constateren dat de coördinatiemethodes bestaan, en eigenlijk zou het mij als Europees politica deugd doen als bepaalde mensen – beleidsmakers, politici – hun activiteiten zouden coördineren. Het zijn echter juist deze mensen die ons gewoonlijk ons gezag proberen te ontzeggen. Ze coördineren op gebieden waarop ze ons eigenlijk helemaal geen verantwoordelijkheid willen toekennen, namelijk cultuur en onderwijs. Op die gebieden coördineren ze plotseling zonder dat ze rekenschap aan ons hoeven af te leggen. Hieraan zit volgens mij toch wel een luchtje.

Het probleem is dat wij op dit gebied worden behandeld als een NGO. Wij zijn echter geen NGO, wij zijn gekozen vertegenwoordigers, en wij moeten weten wat er namens ons achter de coulissen wordt bekookst. En niet alleen de Raad is hier content mee, helaas is ook de Commissie zeer tevreden met deze situatie. Zij heeft namelijk op deze wijze een onwelgevallige speler van het veld gejaagd. Raad en Commissie maken gemene zaak. Dat kan zelfs een goede zaak zijn, maar ik zou hier toch graag de woorden van Machiavelli willen aanhalen: "Niet ieder doel heiligt de middelen." En daarom vind ik dat wij in dit geval zeer voorzichtig moeten zijn en dat we mogen verwachten erbij betrokken te worden.

Intussen is namelijk gebleken dat er een intergouvernementele methode is ontstaan. En als zoiets eenmaal op de rails is gezet, is het zeer moeilijk tegen te houden. Ofschoon wij nu weten dat de Conventie, die slechts weinig te zeggen heeft over coördinatie, zich heeft uitgesproken tegen de open variant daarvan, weten wij ook dat alle nationale voorzitters hun activiteiten moeten coördineren wanneer de situatie daarom vraagt, ook op die gebieden, waarover het Verdrag misschien geen bepalingen bevat. Wij moeten er echter wel goed op letten dat we niet worden buitengesloten.

Wat cultuur en onderwijs betreft kan ik zeggen dat het werkelijk schijnheilig is dat we juist op die gebieden waarop we graag actief willen worden, niets mogen ondernemen. In het kader van de open methode worden we vervolgens via een omweg geconfronteerd met dezelfde dingen die we graag zouden willen doen, maar worden wij er echter niet bij betrokken. Dat is gewoonweg onaanvaardbaar, en we moeten ons hiertegen verzetten. Wij moeten erop wijzen dat een intergouvernementele methode niet via een omweg mag worden ingevoerd. We moeten er – ook met het debat van vandaag – voor zorgen dat deze nu reeds bestaande intergouvernementele methode, met andere woorden open coördinatie,

wordt omgezet in een communautaire methode. Wanneer de regeringsleiders of de afzonderlijke ministers iets als juist en noodzakelijk en belangrijk hebben erkend, dan moet ook dat worden omgezet in de communautaire methode, zodat wij als gekozen volksvertegenwoordigers hieraan deel hebben. Ik wil dat hiermee rekening wordt gehouden, en dank allen die hieraan hebben meegewerkt.

(Applaus)

3-288

Vattimo (PSE). – (IT) Mevrouw de Voorzitter, ik geloof dat ik niets meer hoeft toe te voegen aan wat mevrouw Pack al met zoveel verve naar voren heeft gebracht. Ik ben hier om toelichting te geven op een mondelinge vraag van collega Rocard namens de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport. Hij is hier vanavond niet aanwezig om dat zelf te doen.

De vraag heeft betrekking op een aantal punten die ook al door zowel collega Iivari als collega Pack zijn genoemd, namelijk het feit dat wij in de Commissie cultuur ons dikwijls realiseren dat veel van de maatregelen waarover achtereenvolgens in de Raad gedebatteerd wordt, ontwikkeld worden via een coördinatiemethode waaraan wij niet te pas komen. Wij zijn geconfronteerd met maatregelen die al aangenomen waren en waarover wij uitsluitend achteraf een standpunt konden formuleren, ondanks de coördinatiemethode waarvan het in feite uiterst nuttig zou zijn als zij ook op het Parlement werd toegepast.

Wij vragen met deze mondelinge vraag het volgende aan de Commissie. Ten eerste, kan zij op enigerlei wijze de garantie geven dat het Parlement en de parlementaire commissies tijdig op de hoogte zullen worden gebracht van maatregelen die de Raad in de toekomst aanneemt via de coördinatiemethode, zodat zij deze maatregelen kunnen bestuderen en zich erover kunnen uitspreken? Ten tweede, kan de Commissie nader aangeven – ondanks het feit dat in deze situatie alles altijd lijkt af te hangen van de Conventie – of zij enige voorstellen heeft ten aanzien van een bredere toepassing van de open coördinatiemethode zodat het Parlement niet buitengesloten wordt?

Deze punten zijn al uitgebreid ter sprake gebracht door de collega's die vóór mij het woord hebben gevoerd. Wij willen ze in deze mondelinge vraag nu nogmaals aan de orde stellen als specifieke vragen waarop wij een antwoord van de Commissie verwachten.

3-289

Boogerd-Quaak (ELDR). – Voorzitter, ik wil mevrouw Smet complimenteren met dit verslag, hoewel er ook bij onze fractie nog al wat vragen leven over dit onderwerp. Onlangs was ik op een groot pensioencongres waar men erg blij was met de open coördinatie op het gebied van de pensioenen. Er zijn een aantal vraagstukken, bijvoorbeeld op het gebied van de pensioenen, de werkgelegenheid, het asiel, de immigratie - ze zijn hier al voor een deel genoemd -, die erom vragen op Europees niveau behandeld te worden en in de meeste gevallen is er geen rechtsgrondslag. De open coördinatiemethode was een vondst.

Toch zijn er ook tegenstanders van de open coördinatiemethode en die zijn voor een deel ook in mijn fractie te vinden. Die zijn met name tegen vanwege het door mevrouw Smet genoemde probleem met betrekking tot het gebrek aan democratische legitimatie. Een aantal sprekers heeft het hier naar voren gebracht. Als wij doorgaan met de open coördinatiemethode - ik ben daar vóór en mijn fractie is daar eigenlijk ook voor - dan moeten er wel een aantal zaken worden opgelost. Dat zijn de zaken met betrekking tot de democratische legitimatie. Zowel de nationale parlementen als het Europees Parlement zullen erbij betrokken moeten zijn. Het kan niet zo zijn dat het Parlement alleen geraadpleegd wordt als men denkt dat het wel interessant is om het Parlement te raadplegen. Er zal een zekere systematiek moeten zitten in het raadplegen van het Parlement.

Er is nog een andere zaak die ook in het verslag van mevrouw Smet naar voren is gebracht en die ik onder uw aandacht zou willen brengen. De grote actoren, de spelers op dit punt, zijn in feite mensen in besloten comités op hoog niveau die bijna alles uitwerken en daarna aan de Raad voorleggen. Ik denk dat de betrokkenheid van de burgers daar niet mee gediend is. Burgers voelen zich vertegenwoordigd door hun volksvertegenwoordigers. Zij willen volksvertegenwoordigers kunnen aanspreken op zaken die gebeuren of op afspraken die gemaakt worden en waarop men op een bepaald moment geen controle meer heeft. Dus, hoe goed het systeem *an sich* ook zou kunnen zijn, men zal moeten zorgen voor die democratische controle.

Een ander punt dat ook al genoemd is, is de kwestie van de indicatoren. Als wij op een aantal beleidsterreinen de gegevens met elkaar willen vergelijken, dan zullen de gegevens ook vergelijkbaar moeten zijn. Er zullen dus heel duidelijke indicatoren moeten zijn waarlangs men de meetlat legt als men de lidstaten met elkaar wil vergelijken.

Om een lang verhaal kort te houden, mevrouw de voorzitter en mevrouw de Commissaris, ik denk dat het goed is dat wij op dit moment het verslag van mevrouw Smet bespreken. Ik denk dat wij het in de handen van de Europese Commissie moeten leggen om met de lidstaten overeen te komen dat, als doorgegaan wordt met deze open- coördinatiemethode, in ieder geval aan een aantal basisvoorwaarden moet worden voldaan.

3-290

Schmid, Herman (GUE/NGL). – (SI) Mevrouw de Voorzitter, het verheugt mij dat mevrouw Smet dit verslag heeft gemaakt en ik ben het op vele punten met haar eens. Ik sta zeer positief tegenover de open coördinatiemethode. Het verontrust mij echter dat deze methode vaak als een soort zachte wetgeving wordt beschouwd en als een minderwaardig alternatief voor gewone wetgeving dat alleen in noodgevallen gebruikt wordt. Naar mijn mening is het net andersom. Ik ben van oordeel dat wetgeving moet worden toegepast als er geen andere mogelijkheden zijn en als autoriteit, gezag en discipline vereist zijn. Een aantal openbare taken kan echter ook op andere manieren dan met behulp van wetten, discipline, dwang en zweep worden vervuld. De open coördinatiemethode is een moderne vorm van projectbestuur. Ze wordt gebruikt voor openbare taken die verandering, ontwikkeling en permanente vernieuwing nastreven, waarbij men de methodes steeds moet kunnen veranderen volgens de opgedane ervaringen.

Het is daarom geen toeval dat de open coördinatiemethode zich ontwikkeld heeft in samenlevingen die geleid worden als een markteconomie, waar de openbare taken even soepel en efficiënt moeten zijn als de markt op de beste momenten. Het is dan ook verrassend dat afgevaardigden van de centrumrechtse partijen zeggen dat zij dit soepele en efficiënte marktinstrument niet willen, maar dat zij voorstander zijn van bureaucratische, controlerende, ouderwetse, door wetten gestuurde methodes in de openbare sector. Ik vind dat merkwaardig.

Naar mijn mening dient de methode van open coördinatie in de grondwet te worden opgenomen, zodat ze algemeen aanvaard wordt, wat zeer belangrijk is. Het mag echter niet zo zijn dat deze methode op een dusdanige manier in de grondwet wordt opgenomen, dat voorgeschreven wordt hoe zij moet werken, welke methodes gebruikt moeten worden, welke processen gevolgd moeten worden enzovoort. Dit gebeurt immers met traditionele wetteksten, maar in dit geval zou het tot gevolg hebben dat een soepele, flexibele en beweeglijke methode aan banden wordt gelegd en in een keurslijf wordt geperst, waardoor ze haar efficiëntie verliest. Op dit punt steun ik het amendement van de Fractie van de Europese Liberale en Democratische Partij.

Ik heb zelf ook een amendement ingediend, maar tot mijn grote verbazing is het in de commissie weggestemd. Ik breng het nogmaals onder de aandacht. De open coördinatiemethode is niet alleen een methode voor coördinatie maar ook voor samenwerking. Ze kan niet gebaseerd zijn op sancties en straffen, maar zoals andere vrije sociale relaties moet zij gebaseerd zijn op vertrouwen en respect. We kunnen derhalve niet degenen in gebreke blijven met naam en toenaam noemen, evenmin als slechtste praktijken. De klemtoon moet op de beste praktijken liggen. Anders worden deze methode en haar mogelijkheden verknoeid. Zij verschilt van de wetgevingsmethode en het is daarom totaal fout inspiratie te zoeken in oude wetgevende tradities met hun discipline, straffen en aanwijzing van de ongehoorzamen. Dit is een volkomen andere methode.

Ik ben voor de verdere spreiding van deze methode. Op die manier is ze in zwang geraakt in verschillende Europese samenlevingen. Niet alle landen kennen deze methode, maar in de Scandinavische landen waar ik vandaan kom, is ze heel gebruikelijk. Daar vervult ze een zeer progressieve rol. In de Angelsaksische wereld wordt deze methode ook steeds gangbaarder, maar in bepaalde landen met een meer traditioneel bestuursstelsel wordt ze niet toegepast. Naar mijn mening moeten wij naar deze open, democratische en moderne methode van samenwerking evolueren. Ik wil hier met name het woord 'democratisch' benadrukken – democratisch is namelijk wat deze methode in feite is, zij het op een manier die geen juridische en gerechtelijke controle met zich meebrengt.

3-291

Lambert (Verts/ALE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik wil ook graag de rapporteur bedanken voor haar uitstekende verslag en haar uiterst scherpzinnige toelichting. Verder juich ik de verklaring toe die de commissaris vanavond heeft afgelegd.

Zoals we gehoord hebben, wordt de open coördinatiemethode nu op allerlei gebieden gebruikt. De methode lijkt soms wel verslavend, want de lijst wordt steeds langer. Het is duidelijk dat een gemeenschappelijke aanpak noodzakelijk is en dat we zeer behoedzaam tot overeenstemming moeten zien te komen, bijvoorbeeld op het gebied van immigratie en, in nauwe samenhang daarmee, werkgelegenheid en integratie. Dit is echter bepaald niet een proces dat zich in de openbaarheid afspeelt, zoals verschillende afgevaardigden al hebben opgemerkt, en op sommige momenten is de democratische legitimiteit hoogst twijfelachtig. Nu en dan lijkt de Europese Unie zich immers via een achterdeurtje allerlei bevoegdheden toe te eigenen, zonder voldoende openheid en openbaarheid.

De methode bevat enige interessante onevenwichtigheden. Ik ben het roerend eens met de commissaris. Toen de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken afvaardigingen stuurde naar verschillende lidstaten om daar haar directe tegenhangers of commissies van Europese Zaken in de nationale parlementen te ontmoeten, vroeg men deze commissies naar hun betrokkenheid bij nationale actieplannen - voor werkgelegenheid of integratie bijvoorbeeld. Deze vraag werd beantwoord met niet-begrijpende blikken – de commissies hadden er namelijk nog nooit van gehoord. Hun regeringen hebben hen niet bij het proces betrokken. Eén Britse minister gaf toe dat de vakbonden en de *Confederation of British Industry*, de Britse werkgeversorganisatie, meer invloed hadden op het nationale actieplan voor werkgelegenheid dan het Britse parlement. Dat had het plan zelfs nog nooit besproken - hoewel die situatie nu aan het veranderen is sinds een nieuwe commissie met de opwindende naam *Committee on Works and Pensions* in het leven geroepen is.

We hebben voor de open coördinatiemethode absoluut een kader nodig dat helder is en dat democratisch gecontroleerd wordt door dit Parlement, nationale en sub-nationale parlementen, die in sommige lidstaten de zeggenschap over bepaalde onderwerpen hebben.

Die helderheid bereiken we door het proces dat momenteel wordt vastgesteld, zodat mensen een idee hebben van wat ze kunnen verwachten, waar de interventiemogelijkheden liggen voor de betreffende NGO's, enzovoort. De Grondwet is waarschijnlijk de beste plek om deze informatie vast te leggen, met het oog op toegankelijkheid voor en bekendheid bij de burgers. Onze fractie is er niet van overtuigd dat een interinstitutioneel akkoord bekend en begrijpelijk genoeg is voor de burgers.

Het tijdschema van de raadplegingsprocedure levert problemen op, waarvan onze Commissie werkgelegenheid en sociale zaken zeker last gehad heeft. Daarom moeten we in deze methode genoeg tijd inruimen voor werkelijke raadpleging, niet alleen hier in het Parlement maar ook voor NGO's, zodat die hun eigen interne democratische procedures kunnen volgen wanneer zij hun bijdragen leveren.

3-292

Crowley (UEN). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, ook ik wil graag de rapporteur en de commissaris bedanken voor hun bijdragen aan het debat van vanavond. Luisterend naar wat sommige afgevaardigden gezegd hebben, constateer ik dat ieder van ons de voordelen ziet van de open coördinatiemethode. Zoals wij zelf hebben gezien en ondervonden, biedt die methode betere gelegenheden voor het scheppen van een kader voor actie, zonder de strenge onbuigzaamheid van wetgeving of regulering.

De andere instellingen zouden moeten erkennen en inzien dat het Parlement op een zeer verantwoordelijke manier zijn mening vormt, wanneer het de tijd krijgt om geraadpleegd te worden. Een van de belangrijkste kwesties die we hier vanavond moeten benadrukken is dat dit Parlement deskundig, innovierend en vaardig genoeg is om deadlines te halen. Het Parlement zomaar iets toewerpen als er niet genoeg tijd is voor een doordacht en verantwoordelijk standpunt, is een grotere belediging dan het Parlement helemaal niet te raadplegen.

Als we kijken naar de kwestie van de richtlijnen, waar we deze week over spraken, zien we de problemen die ontstonden eenvoudigweg doordat we de informatie niet op tijd hadden gekregen. Het Parlement moet niet gezien worden als de vijand van de Raad en de Commissie en ook niet als een ondergeschikt orgaan, maar als een welwillende en gelijkwaardige partner.

Wat betreft de vraag of een interinstitutioneel akkoord dan wel een artikel in een verdrag of Grondwet hier de beste plaats voor is, daar ben ik persoonlijk nog niet helemaal uit. Wel ben ik geneigd de voorkeur te geven aan een interinstitutioneel akkoord, wellicht omdat die vorm flexibel genoeg is om in de toekomst door ons aangepast en gewijzigd te worden. Maar voordat we daarmee instemmen en voordat onze afgevaardigden in de Conventie die lijn volgen, zullen wij er wel enig vertrouwen in moeten hebben dat wij meer bevoegdheden krijgen en dat de Commissie en de Raad ons op meer gebieden raadplegen wanneer zij zich in de toekomst over deze kwesties gaan buigen.

Wij hameren er hier in dit Parlement voortdurend op dat nationale parlementen geraadpleegd worden. De reden daarvan is dat wij inzien dat parlementen per definitie de werkelijke democratische vertegenwoordigers zijn van de volkeren van de lidstaten van de Europese Unie. Parlementen hebben er dus recht op om geraadpleegd te worden en niet gepasseerd te worden in zaken die een directe invloed hebben op het leven van mensen in de Europese Unie.

Het is van wezenlijk belang dat nationale parlementen deel uitmaken van deze methode. En inderdaad, als we kijken naar het voorontwerp van de Grondwet dat hier voor ons ligt, zien we daarin een voorwaarde met betrekking tot het overdragen van wetgeving aan nationale parlementen. Het is ook heel goed mogelijk dat in een open coördinatiemethode de nationale parlementen zouden verlangen dat de voorstellen die in dit Parlement en andere instellingen ter tafel worden gelegd ook aan hen worden overgebracht.

En tenslotte: ik zal het verslag van mevrouw Smet ondersteunen, aangezien deze procedure niet beoogt beleidsvormen te harmoniseren te convergeren, maar verenigbaarheid en flexibiliteit bevordert en verbreiding van de beste aanpak en uitwisseling van ideeën stimuleert.

3-293

Pronk (PPE-DE). – Voorzitter, ik wil de rapporteur van harte bedanken voor het verslag. Ik geloof dat het om twee redenen belangrijk is.

In de eerste plaats heeft de rapporteur op grond van de ervaring die wij in de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken hebben opgedaan, een heel praktische evaluatie gemaakt van hetgeen er in de verschillende open coördinatiemethodes is gebeurd.

In de tweede plaats is het ook belangrijk omdat ze oplossingen aandraagt. Ze heeft zelf in haar betoog net aangegeven welke gevaren de methode met zich meebrengt. Mevrouw Jensen en de heer Schmid hebben amendementen ingediend die die gevaren extra onderstrepen. Als men hun oplossingen zou volgen, met name die van de heer Schmid, dan betekent dit dat we een ambtenarencircuit gaan onderhouden dat zich met elkaar onderhoudt, dat leuke conferenties organiseert, dat misschien nog wel eens hier en daar wat doet, maar waar nooit iets zal uitkomen en als er iets uitkomt, blijft dat nog achter gesloten deuren. Het aardige van het open coördinatieproces zoals we dat nu kennen, is dat de cijfers en de gegevens nu in ieder geval ter tafel komen.

U weet dat het proces is begonnen met een besluit van de staatshoofden en regeringsleiders die op een zeker ogenblik over de werkgelegenheid gezegd hebben: we gaan nu eerlijke cijfers produceren. Dat was op dat moment een bijzonder belangrijke revolutie, Voorzitter. Niemand produceerde eerlijke cijfers over de werkloosheid. Die cijfers zijn belangrijk. De vraag is dan natuurlijk in hoeverre je ook verder kunt gaan met gemeenschappelijke doelstellingen.

Er zijn gevaren. De gevaren zijn tweërlei, zoals mevrouw Smet al heeft gezegd. Enerzijds dus dat ambtenarencircuit, waar niets gebeurt en wat eigenlijk onnozel is vanuit de burger gezien. Anderzijds het gevaar dat er teveel gecoördineerd gaat worden. Die vrees leeft met name in de Bondsrepubliek. Dat is ook begrijpelijk, Voorzitter, als u de situatie in de Bondsrepubliek kent, waar men bepaalde bevoegdheden geeft aan de deelstaten. Cultuur en onderwijs zijn een bevoegdheid van de deelstaten in Duitsland. De lidstaten gaan die bevoegdheid dan met elkaar poolen. Wat gebeurt er? Men gaat numerus clausi afspreken alsof Duitsland dan één land is. Dat is natuurlijk geen federalisme, dat is precies het omgekeerde van federalisme. Dus het is begrijpelijk dat met name onze Duitse collega's problemen hebben en vrezen dat deze methode via de achterdeur leidt tot een gruwelijk soort harmonisatie waar noch dit Parlement noch de burger aan te pas komt. Dat is zeer begrijpelijk.

Ik geloof dat juist het aardige van dit verslag is dat er een oplossing wordt gevonden. De oplossing is dat dit Parlement zijn toestemming moet geven, niet bij de toepassing van de methode maar wel óf er een methode voor een bepaald gebied komt. Ik ben zeker dat, als we dit cultuurgebied dan even nemen, zoiets alleen maar tot stand kan komen als ook dit Parlement een rol speelt in zo'n coördinatie. Dat is heel belangrijk en daarom is die toestemming ook zo belangrijk. Daarom ben ik op dit ogenblik absoluut tegen het voorstel van mevrouw Jensen. Dat voorstel betekent dat we niet verder komen. We hebben al vier jaar geprobeerd om een interinstitutionele overeenkomst tot stand te brengen. Dat is niet gelukt, omdat de Raad zegt dat het niet in het Verdrag staat. Er moet dus iets in het Verdrag worden gewijzigd. Dat vraagt mevrouw Smet en daarom geloof ik dat we ook allemaal van harte achter de oplossing die in dit verslag wordt aangedragen, moeten staan.

3-294

Cercas (PSE). – (ES) Mevrouw de Voorzitter, ik wil om te beginnen mijn oprechte felicitaties richten aan het adres van mevrouw Smet vanwege haar werkelijk uitstekende verslag dat vooral ook zeer gelegen komt.

De open coördinatiemethode is algemeen ingevoerd op basis van onze ervaringen met het proces van Luxemburg en met de perspectieven die de artikelen 126 en 128 van het EG-Verdrag hebben geopend. Dit verslag komt als geroepen, omdat de algemene invoering van de open coördinatiemethode ook bij het Parlement veel vragen heeft opgeroepen - over de gebreken en leemtes die herhaaldelijk aan de kaak zijn gesteld en waar een oplossing voor gevonden dient te worden - en de Conventie op het punt staat een constitutioneel verdrag het licht te doen zien, wat voor het Parlement een uitgelezen moment is om zijn stem te laten horen.

Dit proces komt derhalve als geroepen en dit initiatief is zeer relevant juist omdat wij in de Conventie en de Intergouvernementele Conferentie de mogelijkheid zullen krijgen om deze moeilijkheden op te lossen die, zoals sommige andere collega's al gezegd hebben, te maken hebben met een aantal zichtbare basisgebreken zoals gebrek aan openheid - hoewel het open coördinatiemethode heet - alsmede de inefficiënte coördinatie.

Dit is dus echt een buitenkans en mevrouw Smet geeft ons met haar initiatief een goed handvat om verder te werken. Bovendien heeft mevrouw Smet voortreffelijk werk verricht, en is het een uitstekend verslag waarin zij de beste ideeën heeft opgenomen die naar voren zijn gebracht tijdens de debatten die wij hebben gevoerd in de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken. Daarom zijn wij als socialistische afgevaardigden dan ook erg blij met dit verslag; hoewel u en ik, mevrouw Smet, fysiek en ideologisch enorm van elkaar verschillen, ben ik het toch roerend met u eens, want u hebt voor alle zaken die van belang zijn voor onze fractie oplossingen aangedragen in het verslag. U hebt bovendien een evenwicht tot stand weten te brengen tussen alle instellingen. U geeft uitdrukkelijk aan wat de rol is van de Commissie en ruimt een centrale rol in voor het Parlement, waarmee de belangrijkste democratische tekortkomingen die wij hebben vastgesteld worden overwonnen. U opent nieuwe wegen om meer transparantie te bereiken en alle partijen bij het proces te betrekken - de nationale parlementen, NGO's, de sociale partners - en wij waarderen dat zeer. Bovendien pleit u voor opnemng van de methode in het Constitutioneel Verdrag, wat ons fundamenteel lijkt. Verder wordt het toepassingsgebied duidelijk afgebakend om te voorkomen dat deze methode andere wettelijke communautaire instrumenten zou vervangen of aantasten. Ten slotte staat het plan borg voor evaluatiemethodes om te bekijken of de methode effectief is.

Mevrouw de Voorzitter, mijn fractie zal dit verslag daarom volledig steunen en wij hopen dat het zal bijdragen aan de Europese eenwording en aan Europese oplossingen voor Europese problemen, waarbij zelfs een stapje verder wordt gegaan dan alleen maar intergouvernementaliteit.

3-295

Echerer (Verts/ALE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, geachte collega's, allereerst wil ik de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport feliciteren met hun geslaagde en succesvolle open coördinatie!

Open coördinatie – het klinkt als een echt moderne slogan. Er is veel logica nodig om politieke activiteiten, politieke strategieën te kunnen coördineren, en dat zijn wij in ons politieke werk niet altijd gewend. Eigenlijk is die logica zeer welkom! Het was voor mij niet altijd even gemakkelijk om de Oostenrijkse burgers deze open coördinatie uit te leggen. Wij hebben op dit gebied nog niet een traditie zoals bijvoorbeeld de Scandinavische landen. De eerste vraag in mijn land luidde: 'En welke rol speelt het Parlement?' Alles wat ik hier vanavond heb gehoord en wat wij in de commissies steeds weer horen, moest ik ook daar uitleggen. 'Natuurlijk', zeiden de burgers, 'verlangen wij – niet alleen uit respect voor u als afgevaardigde en niet alleen omdat een afgevaardigde dat recht voor zichzelf en namens de bevolking moet opeisen – dat deze prachtige mogelijkheid democratisch wordt gelegitimeerd!'.

Welnu, of die open coördinatie een prachtige mogelijkheid is – zoals gezegd, ik heb hiermee nog geen ervaring; ik ben nog geen voorstander. Evenmin ben ik er zeker van dat de problemen worden opgelost door de open coördinatie om te zetten in de communautaire methode. Ik vind dat wij ons moeten bezighouden met de details, dat wil zeggen, de drie instellingen moeten rond de tafel gaan zitten. Niet als genadeblijk jegens het Europees Parlement, maar om open, eerlijke onderhandelingen te voeren tussen de drie instellingen. Het gaat hier om de details: hoe wordt het Parlement erbij betrokken? Hoe krijgen wij toegang tot de documenten? Welke regels stellen we op? Als we op dit punt werkelijk grote vooruitgang boeken, zou ik voorstander kunnen worden van de open coördinatie. Op het gebied van de cultuur, de media, de sport, het onderwijs en de jeugd zou dat beslist ook een mogelijke stap zijn in de richting van een soort Europees cultuurbeleid, maar begrijpt u mij goed: ik heb het hier geenszins over harmonisatie van nationaal cultuurbeleid, maar juist over het doeltreffend coördineren van gemeenschappelijke beleidsvormen, om ook samen een gemeenschappelijk doel te kunnen bereiken. Want alleen zijn wij – zoals bekend – juist op deze gevoelige gebieden gewoonweg niet sterk genoeg.

Dat is de reden van mijn verzoek, en ik kan het niet vaak genoeg herhalen. Ik vind dat het Parlement hier bijna met één stem heeft gesproken. Dat wordt op veel gebieden verwacht van Europa. Geachte Commissie, beschouw ons als partner en coördineer met ons – open.

3-296

Mann, Thomas (PPE-DE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, sinds de Raad van Lissabon in maart 2000 zijn de lidstaten overeengekomen het instrument van de open coördinatiemethode niet alleen toe te passen op de werkgelegenheid maar ook op andere gebieden. Het is de bedoeling dat *best practices* gemeengoed worden, dat kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren worden vastgesteld, dat Europese richtlijnen worden omgezet in nationaal en regionaal beleid, vanzelfsprekend met behoud van het subsidiariteitsbeginsel en verwezenlijkt in nationale actieplannen.

Tot zover is alles in orde. Wanneer echter de indruk ontstaat dat het gaat om nivellering, wanneer er sociale doelen worden vastgesteld zonder dat er sprake is van een juridische grondslag, wanneer gepoogd wordt lidstaten de wet voor te schrijven en nationale regels buiten werking te stellen, dan is de OCM, de open coördinatiemethode, in deze vorm niet acceptabel. Op de beleidsterreinen waarop de Europese Unie slechts beperkte verantwoordelijkheid heeft, is intensievere samenwerking tussen de lidstaten zeker mogelijk en nuttig. Zij moet dan echter tot doel hebben de uitwisseling van informatie en ervaringen te verbeteren.

Bij de toepassing van de OCM echter moeten de in het Verdrag vastgelegde bevoegdheden worden gerespecteerd. Veel collega's hebben reeds kritiek geuit met betrekking tot een aantal ernstige kwesties. Dit instrument kan alleen een aanvulling en geenszins een alternatief zijn voor de belangrijke wetgevende maatregelen. Ik ben het ook met de vorige sprekers eens dat het Europees Parlement net zo min gepasseerd mag worden als de nationale parlementen. Wij als Europees Parlement maken toch vaak mee dat we onder tijdsdruk worden gezet. Bijvoorbeeld wanneer de Europese Commissie ons om advies vraagt ten aanzien van de jaarlijkse richtsnoeren voor de werkgelegenheidsstrategie, maar de verslagen zo laat naar ons toe stuurt – dat heb ik begin dit jaar zelf aan den lijve ondervonden – dat er nauwelijks sprake kan zijn van grondig, relevant overleg. De OCM wordt uitgewerkt door nationale deskundigen, die zonder twijfel hun sporen hebben verdiend, maar die zonder parlementaire toestemming beleid ontwikkelen. Het Europees Parlement is de enige instelling binnen de Gemeenschap die deze politieke processen, met inbegrip van de OCM, kan controleren.

Ik ondersteun de eis van mevrouw Smet dat ook de nationale parlementen invloed moeten hebben. Wij mogen ook de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, het Comité van de regio's en de sociale partners niet vergeten, die eveneens geraadpleegd moeten worden. Sterker nog, zij moeten vanaf het begin worden geraadpleegd. Ondanks alle belangrijke initiatieven in dit verslag, ondanks het verzoek aan de Commissie eerst een studie op te stellen en ondanks de eis van een

breed opgezette discussie over de doeltreffendheid van de OCM heb ik nog grote bezwaren tegen een methode in deze vorm en met deze beginselen.

3-297

Graça Moura (PPE-DE). – (PT) Mevrouw de Voorzitter, bij de mondelinge vraag van de heer Rocard gaat het er in wezen om of de open coördinatiemethode op alle werkerreinen van de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs en media moet worden gehanteerd, of alleen op die gebieden die rechtstreeks verband houden met de strategie van Lissabon – onderwijs en levenslang leren.

De redenen waarom we die methode ook op andere terreinen zouden moeten toepassen zijn precies dezelfde als die welke pleiten voor de inzet van deze methode bij onderwijs en levenslang leren. De Raad van Lissabon heeft overigens aangegeven voorstander te zijn van een algemener gebruik van deze methode. Het Europees Parlement moet het toepassen van de open coördinatiemethode op het gebied van cultuur, jeugd, media en sport dus aanmoedigen. Dat wordt overigens gerechtvaardigd door bepaalde praktijkervaringen.

Alleen zo kan het Parlement in de toekomst een tijdig en weloverwogen oordeel geven en bijdragen tot betere en democratischere oplossingen – nog vóór de Raad een initiatief neemt. Dan kunnen de richtsnoeren voor het Europees beleid verwerkt worden in het nationale en regionale beleid. We begrijpen niet waarom het Parlement met betrekking tot deze materie en andere onderwerpen genoeg zou moeten nemen met een rol als passieve toehoorder. Als dit geldt voor een Unie met vijftien lidstaten, dan geldt het des te sterker in een Unie van vijftientig. Elk Europees beleid met een potentiële communautaire meerwaarde moet door de rechtstreeks gekozen vertegenwoordigers van de Europese volkeren besproken worden.

Er moet dus een interinstitutioneel akkoord worden gesloten, waarin wordt vastgelegd dat het Parlement betrokken moet worden bij de totstandkoming van zowel het beleid als de wetgeving. Dat zal de consistentie ten goede komen. We moeten dan werken op basis van doelstellingen en de beschikking hebben over indicatoren. We moeten toegang krijgen tot documentatie en deelnemen aan oriënteringsvergaderingen. Het Parlement moet een analyse uitvoeren van de geboekte vooruitgang en daarvoor in de vorm van verslagen kunnen beschikken over informatie aangaande *best practices*. Op deze wijze moeten we de open coördinatiemethode uitwerken als de communautaire methode bij uitstek.

Het Parlement moet dus tijdig en op een zinvolle wijze kunnen optreden, voordat de Raad besluiten neemt. De Commissie moet daarom voorstellen doen om ervoor te zorgen dat het Parlement in de in Lissabon ontwikkelde methode de plaats krijgt die het toekomt. De mondelinge vraag die de heer Rocard, de voorzitter van de Cultuurcommissie, gesteld heeft is in dat kader heel belangrijk.

3-298

Hieronymi (PPE-DE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, ik ben zeer blij met deze discussie. Ik wil de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken bedanken, want zonder het initiatief van mevrouw Smet zou de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport waarschijnlijk geenszins de gelegenheid hebben gehad onze vraag ten minste in dit Parlement te behandelen. Mevrouw Pack heeft erop gewezen dat de Commissie cultuur nu al maanden erop wacht dat onze vragen – alleen maar de vragen – over de coördinatie op het gebied van cultuur, onderwijs, jeugd, media en sport hier überhaupt worden behandeld. Hieruit blijkt overduidelijk dat er iets niet klopt in dit systeem. Tijdens het debat van vanavond kunnen de problemen ter sprake worden gebracht, en ik hoop dat er ook consequenties uit worden getrokken.

De open coördinatiemethode kan vast en zeker in belangrijke mate ertoe bijdragen dat wij de verwachtingen van de burgers vervullen om meer samen te werken op belangrijke beleidsterreinen waarop we geen harmonisering willen. Ik weet echter uit ervaring dat de burgers dit proces niet zullen goedkeuren wanneer het niet democratisch verloopt. En tot nu toe is het geen democratisch, maar een intergouvernementeel proces. Daarom is het onze taak iets te ondernemen. Als wij van mening zijn dat efficiëntie en democratie met elkaar in strijd zijn, of dat flexibiliteit en transparantie strijdig zijn met verantwoordelijkheidsbewuste betrokkenheid van het Parlement, dan reiken wij volgens mij onszelf inderdaad een brevet van onvermogen uit. Daarom hoop ik dat dit debat en dit verslag ertoe bijdragen dat wij binnen enkele weken nadat de Conventie is afgerond ons huiswerk afmaken en dat wij als Parlement – en met name de twee betrokken commissies – deze vragen kunnen beantwoorden.

3-299

Stauner (PPE-DE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, ik kan dit verslag niet goedkeuren, en wel uit principiële overwegingen. De zogenaamde open coördinatiemethode heeft als doel rechtsgevolgen op verschillende beleidsterreinen te scheppen, en in het EU-verdrag bestaat daar geen adequate juridische grondslag voor. Dat wil zeggen dat de Raad en de Commissie naar believen bevoegdheden kunnen creëren op Europees niveau zonder dat ze hiervoor toestemming hebben. Dit bevordert noch de juridische duidelijkheid noch de juridische waarheid, laat staan de aanvaarding door de burgers.

Ik weet ook wel dat coördinatie op verschillende gebieden nu reeds mogelijk en zeker ook noodzakelijk en nuttig is. We kunnen immers altijd van anderen leren. Als deze legale vrijwillige coördinatie echter wordt uitgebreid tot een quasi

wetgevend instrument en ook nog wordt voorzien van sanctiemogelijkheden, worden Europese maatregelen echter volstrekt onbegrijpelijk. Ik betreur ten zeerste dat juist de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken – waarvan ook ik lid ben en die precies weet hoe gevoelig en verschillend de tradities zijn in de afzonderlijke lidstaten – in een initiatiefverslag als het ware via de achterdeur bepleit dat bevoegdheden op aanmatigende wijze worden opgeëist.

Wij hebben altijd geëist dat de bevoegdheden voor Europa duidelijk worden afgebakend en de nationale en regionale verantwoordelijkheden worden gerespecteerd. De open coördinatie doet bepaald afbreuk aan deze eisen. En het feit dat het Parlement wordt betrokken bij deze methode, kan ik ook niet vieren als een grote verworvenheid. Het verandert namelijk niets, het maakt de zaken naar mijn mening alleen maar erger. Want op deze wijze wordt deze methode, die geenszins voldoet aan de beginselen van een rechtstaat, ook nog voorzien van een democratisch vernisje.

3-300

De Voorzitter. – Hartelijk dank, mevrouw Stauner.

Ter afsluiting van dit debat deel ik u mede dat ik overeenkomstig artikel 42 van het Reglement een ontwerpresolutie namens de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport heb ontvangen.¹

De stemming vindt morgen om 12.00 uur plaats.

3-301

Financiële participatie van werknemers

3-302

De Voorzitter. – Aan de orde is het verslag (A5-0150/2003) van de heer Menrad, namens de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, over de mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's betreffende een kader voor de bevordering van de financiële participatie van werknemers (COM(2002) 364 - C5-0527/2002 - 2002/2243(INI)).

3-303

Menrad (PPE-DE), rapporteur. – (DE) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, het onderhavige initiatiefverslag van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken heeft betrekking op de mededeling van de Commissie betreffende randvoorwaarden voor de bevordering van de financiële participatie van werknemers, dat wil zeggen hun participatie in winsten en productiekapitaal. De Commissie wil de aanzet geven tot studies en onderzoeksprojecten ten aanzien van de kansen en risico's van het vermogensbeleid.

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken staat positief tegenover de instelling van een werkgroep van onafhankelijke deskundigen, die voorstellen moet doen voor de oplossing van verschillende problemen met betrekking tot de werknemersparticipatie. Centraal staan transnationale barrières in internationaal actieve ondernemingen als het gaat om de uiteenlopende belasting van de betrokkenen. Een voorbeeld: in mijn verslag wordt voorgesteld aandelenopties pas te belasten wanneer de door de uitoefening van de optie verworven aandelen met succes worden verkocht. Dat is nuttig, vooral wanneer we niet alleen aan topmanagers maar ook aan werknemers opties willen verstrekken.

De mededeling heeft als belangrijkste doel de concurrentiepositie van het Europese bedrijfsleven te versterken in de zin van de strategische besluiten van Lissabon. De Commissie heeft reeds in het Witboek van voormalig Commissievoorzitter Delors inzake werkgelegenheid een loonbeleid voorgesteld, dat gebaseerd was op de productiviteit. Loonmatiging zou moeten leiden tot meer winst en dus tot investeringen, dat wil zeggen tot het creëren van arbeidsplaatsen. Onze commissie is van mening dat het niet genoeg is werknemers te bedanken voor hun bescheiden en redelijke houding, maar dat zij veeleer via vrijwillige regelingen moeten kunnen delen in de winsten en investeringen, die zonder die matiging helemaal niet mogelijk zouden zijn geweest.

Wij ondersteunen de door de Commissie ontwikkelde algemene beginselen en vullen ze aan: ten eerste vrijwilligheid, dat wil zeggen dat werkgevers en werknemers de regelingen moeten goedkeuren. Ten tweede moeten alle werknemers gebruik kunnen maken van de aangeboden participatieregeling. Deeltijdwerkers – vaak vrouwen – mogen dus niet worden uitgesloten, met andere woorden: vrouwen mogen niet worden benadeeld. Onverantwoorde risico's moeten zoveel mogelijk worden gemeden, vooral voor werknemers van kleine en middelgrote bedrijven. Zij lopen immers een dubbel risico bij faillissement, namelijk verlies van hun arbeidsplaats en van hun participaties. De Commissie heeft met name winst- en aandelenparticipatieregelingen van grotere ondernemingen – vooral naamloze vennootschappen – overzichtelijk in kaart gebracht. In dit opzicht kunnen we leren van de ervaringen van andere landen, met name van de grote voorbeelden op het gebied van participatieregelingen, zoals Groot-Brittannië en Frankrijk.

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken adviseert nog meer rekening te houden met de problemen van de kleine en middelgrote bedrijven en op nationaal niveau participatieregelingen te bevorderen, die ook bij kleine en middelgrote bedrijven uitvoerbaar zijn. De Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen, de Economische en Monetaire

¹ Zie notulen.

Commissie en de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie hebben belangrijke antwoorden gegeven op de vele vragen over de winst- en aandelenparticipatieregelingen. Ik wil hen bedanken voor hun zeer nuttige opmerkingen. In het bijzonder wil ik de Commissie bedanken voor haar waardevolle adviezen. Het overleg in de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken was zeer constructief. Ook alle fracties en alle schaduwrapporteurs wil ik nogmaals bedanken.

Tot slot nog de mening van de Commissie werkgelegenheid ten aanzien van enkele brandende kwesties. Ten eerste: de productiviteit zal waarschijnlijk toenemen omdat werknemers die aandelen bezitten, beter gemotiveerd zijn. Dit leidt tot lagere kosten per eenheid, waardoor de afzet stijgt en meer werkgelegenheid gecreëerd kan worden. Doordat het vermogen breed gespreid is, neemt ook de investeringsbereidheid toe omdat een rechtvaardigere verdeling van bezit een stabiliserend effect heeft op de sociale structuur. Ten tweede hebben we een ondernemingsrecht nodig dat mede-eigendom en medezeggenschap combineert. Dat nieuwe ondernemingsrecht moet ervoor zorgen dat de werknemers zich ontwikkelen van buitenstaanders tot leden van de onderneming. In de encycliciek "Quadragesimo Anno" is dit als volgt geformuleerd: de loonovereenkomst dient verder ontwikkeld te worden tot een maatschapscontract. Door participatie en bezit worden werknemers medewerkers en medewerkers participanten. Doel is de werknemer als economisch burger met gelijke rechten. Laten we proberen dit doel te bereiken. In die zin verzoek ik u dit verslag aan te nemen.

(Applaus)

3-304

Diamantopoulou, Commissie. – (EL) Mevrouw de Voorzitter, ik wil de heer Menrad en alle parlementsleden danken die hebben meegewerkt aan dit verslag. Zij maken duidelijk dat het debat over de financiële participatie van werknemers een Europese dimensie moet krijgen.

Allereerst constateer ik dat Commissie en Parlement samen vinden dat de institutionele verschillen tussen de lidstaten enorm zijn en dat het debat niet kan gaan over harmonisatie tussen de lidstaten van het recht en de praktijk op dit gebied. We moeten gebruik maken van de ervaring die sommige landen hebben opgedaan met dit model en waar is bewezen dat het de productiviteit en de concurrentiekracht van de bedrijven verhoogt. Laten we dus uitgaande van die ervaring streven naar Europese meerwaarde.

Ook ik vind dat de Commissie de oude en nieuwe lidstaten die dit model niet kennen kan aansporen om de nodige initiatieven te nemen op fiscaal vlak, maar ook op het vlak van de financiële participatie van werknemers. Daarbij kan de ervaring van landen die het systeem wel toepassen erg nuttig zijn. Daarom is het goed dat de Commissie instemt met de aanbeveling van de groep van onafhankelijke deskundigen. Die groep is trouwens al met zijn werk begonnen en zal ons in oktober 2004 verslag uitbrengen. Op dit moment onderzoeken de deskundigen welke hindernissen er bestaan voor een bedrijf dat vestigingen heeft in meer dan één land en dat zijn werknemers financieel wil laten participeren. Dit is namelijk een ernstig probleem voor grote ondernemingen die in heel Europa actief zijn.

Zoals de heer Menrad zei moeten de nationale praktijken en wetgevingen een aantal regels volgen. Het belangrijkste gebinzel hierbij is dat het financiële risico voor de werknemer zo klein mogelijk moet zijn.

Het verslag eindigt met concrete voorstellen en de rapporteur roept de Commissie onder meer op een vergelijkende analyse te maken van de resultaten van verschillende landen en modellen en te bestuderen welke participatievormen het meest geschikt zijn voor kleine en middelgrote ondernemingen, want die categorie heeft dan weer te kampen met andere problemen. Ook moet de Commissie aansporen tot het verstrekken van opleidingen in vakbondswerk en management. Hierbij moet de genderdimensie uiteraard bijzondere aandacht krijgen.

Ik kan u bevestigen dat de Commissie haar best zal doen om al die voorstellen te realiseren. Op dit moment werkt de Commissie in samenwerking met de Europese Stichting voor verbetering van levens- en arbeidsomstandigheden aan een studie over de kleine en middelgrote ondernemingen en ook aan reeks indicatoren voor vergelijkende analyse. Zodra die studie klaar is zal de Commissie een nieuw verslag voorleggen in het kader van de activiteiten waartoe wij ons verbonden hebben in de mededeling voor 2000-2004.

3-305

Bushill-Matthews (PPE-DE). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik wil de rapporteur er graag voor bedanken dat hij heeft aangedrongen op een debat over deze kwestie, want dit is inderdaad een heel belangrijk onderwerp. Mijn dank ook aan het Secretariaat voor het inroosteren van het debat op dit – wederom – late tijdstip, ook al betekent dit dat sommigen van ons, die vanmorgen vroeg reeds in dit Huis begonnen zijn, hier al meer dan dertien uur zijn. Ik geef toe dat ik de EU-richtlijn betreffende de arbeidstijd alweer overtreed en dat ik, als een goede Europeaan, de Europese wetten zou moeten gehoorzamen. Ik vrees dat ik hierdoor bij de Commissie in een slecht blaadje kom te staan, maar ik hoop dat het mij nog één keer vergeven wordt.

Dit gezegd hebbende wil ik de rapporteur feliciteren met de geest waarin hij dit ingewikkelde onderwerp heeft benaderd en met de manier waarop hij amendementen van alle kanten heeft aanvaard, inclusief enkele van mijzelf. Ik heb slechts één

klein punt van kritiek - en ik hoop dat hij het niet zal opvatten als muggenzifterij - maar eigenlijk is het meer een compliment dan kritiek: ik vond zijn oorspronkelijke versie van een van de overwegingen beter dan het compromis. In overweging D stond "overwegende dat harmonisatie van de voorschriften voor financiële participatieregelingen niet noodzakelijk noch wenselijk noch praktisch uitvoerbaar is, daar dit de flexibiliteit van het nationale beleid van de lidstaten zou kunnen belemmeren". Daarmee sloeg de rapporteur de spijker op zijn kop. Maar zoals hij weet is er een compromis gesloten met de Fractie van de Europese Sociaal-Democraten waarin staat "dat een *volledige* harmonisatie van de voorschriften voor financiële participatieregelingen *momenteel* niet noodzakelijk" is. Wellicht was dat een vergissing, aangezien het helemaal niet nodig is om het beleid in dit opzicht te harmoniseren: we zitten al precies op de goede weg. Dit was echter slechts een heel klein punt. Verder ben ik het eens met de strekking van zijn verslag. Ik persoonlijk zal het van harte steunen en ik zal al mijn collega's aanmoedigen dat ook te doen.

3-306

Weiler (PSE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, beste collega's, het komt niet vaak voor dat wij het hier in dit Parlement zo roerend eens zijn over een dergelijk ingewikkeld onderwerp. Daarom wil ik ook de heer Menrad bedanken dat hij de suggesties, voorstellen en wensen van de socialistische fractie en van mij als schaduwrapporteur in het verslag heeft opgenomen.

De participatie van werknemers in het bedrijfsvermogen is eigenlijk een onderwerp dat vijftig jaar geleden veel actueler was dan nu. Ook daarom vind ik het een goede zaak dat wij in Europa dit idee en deze mogelijkheden weer oppakken en dat we, nu de interne markt gecreëerd is, werknemers deze gelegenheid bieden. Tegenwoordig zitten we echter misschien in een moeilijke situatie, omdat we moeten concurreren met andere regelingen, die de overheid moet stimuleren, bijvoorbeeld bedrijfs- en particuliere pensioenregelingen. Eén ding zal ons allemaal echter wel duidelijk zijn: regelingen voor de participatie van werknemers in het bedrijfsvermogen kunnen alleen maar worden verwezenlijkt wanneer de overheid deze stimuleert. En dat is momenteel natuurlijk niet zo gemakkelijk.

Het gaat bij dit voorstel, bij deze suggesties, bij de ontwerprichtlijnen en eventueel later bij een richtlijn niet alleen om het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen – hoe belangrijk deze ook mogen zijn. Het gaat niet alleen om hogere productiviteit – hoe zeer we die natuurlijk ook verwachten. Het gaat ook om een rechtvaardigere verdeling van de meerwaarde. We kunnen van de werknemers alleen maar verwachten dat ze aandacht hebben voor de winstniveaus van ondernemingen of hun looneisen matigen wanneer de verhouding tussen arbeid en kapitaal niet in hun nadeel wordt veranderd.

Wij zijn het ook eens met de heer Menrad dat het niet in de eerste plaats gaat om harmonisatie, maar om betere coördinatie, meer informatie en ook – vanzelfsprekend in het kader van een richtlijn - om vrijwilligheid. Wij verwachten dat de werknemers worden beschermd tegen de met een faillissement gepaard gaande risico's; wij verwachten dat ook rekening wordt gehouden met de moeilijker groepen, bijvoorbeeld het MKB, het midden- en kleinbedrijf; wij verwachten dat er rekening wordt gehouden met weinig verdienende werknemers en vrouwen, die om verschillende redenen een andere loopbaan, een andere werksituatie hebben.

Ik ben ervan overtuigd dat de Commissie al onze suggesties ter harte zal nemen en op basis hiervan samen met ons volgend jaar misschien een verdergaand initiatief zal opstellen, dat kan leiden tot een rechtvaardigere verdeling van het bedrijfsvermogen.

3-307

Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, dames en heren afgevaardigden, financiële deelname van werknemers in de bedrijven waarvoor ze werken is een heel omstreden kwestie. Onlangs is er een aantal ondernemingen waarvan de werknemers participeerden in het bedrijfskapitaal failliet gegaan, en daaruit blijkt dat er aan dit systeem zekere risico's verbonden zijn. Het geval *Enron* en andere, vergelijkbare gevallen tonen aan dat we de bestaande systemen goed moeten bestuderen. We moeten ook de alternatieve vormen van werknemersparticipatie aan een onderzoek onderwerpen – of het nu gaat om pensioenspaarplannen, deelname in het bedrijfskapitaal, winstdeling of koopopties.

Eerdere ervaringen waarschuwen ons niet alleen voor de risico's, maar doen ook sterk de vraag rijzen of werknemersparticipatieregelingen wel zoveel bijdragen tot het scheppen van banen. Het is zelfs mogelijk dat ze gebruikt worden om de arbeidswetgeving te omzeilen en werknemers rechten te ontnemen, vooral als het gaat om bezoldiging, het recht op organisatie, arbeidstijden, gelijke rechten voor mannen en vrouwen, en vader- en moederschapsverlof. We mogen niet vergeten dat de financiële markten steeds veranderlijker worden. Als je het ideeëngoed aangaande het maken van winst in de particuliere sfeer toepast op de nationale pensioenreserves en, tot op zekere hoogte, op de salarissen en spaartegoeden van de werknemers – dat is tenslotte waar deze deelname in het bedrijfskapitaal op neerkomt –, dan verhoog je het risico van financiële crises, met alle socio-economische gevolgen van dien. De rapporteur wijst daar ook op. Je stelt werknemers bij een faillissement aan een dubbel risico bloot: ze verliezen behalve hun baan ook de waarde van hun aandelen.

Er zijn natuurlijk ook vormen van financiële participatie waarbij de werknemers invloed hebben op het bedrijfsmanagement. We hebben het nu echter niet over modaliteiten, maar over de aan dit voorstel ten grondslag liggende

doelstelling. We mogen niet toelaten dat dit systeem gebruikt wordt om te interveniëren in de salarisvaststellingsprocedure of om druk uit te oefenen in de richting van meer flexibiliteit. De heer Menrad heeft geprobeerd een aantal regels op te stellen, vooral met betrekking tot collectieve onderhandelingen. Hij stelt voor om salarisverhogingen niet te laten samenvallen met onderhandelingen over financiële deelname. Hij vindt verder dat deelname van werknemers een extra element moet blijven, en nooit als vervanging mag worden gezien van het basissalaris of ander salariscomponenten, zoals pensioenregelingen.

Het al dan niet meedoen aan systemen voor financiële participatie moet steeds op vrijwillige basis geschieden, en het mag geen aanleiding zijn voor discriminatie tussen werknemers of een belemmering vormen voor andere wijzen van werknemersparticipatie. Ik denk dan eerst en vooral aan het recht van werknemers om zich in vakbonden te organiseren.

3-308

Grönfeldt Bergman (PPE-DE). – (SV) Mevrouw de Voorzitter, naar mijn mening is het zowel voor de ontwikkeling van een onderneming als voor die van haar werknemers belangrijk dat de financiële participatie van werknemers mogelijk wordt gemaakt. Een grotere participatie en bijgevolg ook een sterker gevoel van verantwoordelijkheid kunnen er zelfs voor zorgen dat een onderneming haar omzet en rentabiliteit ziet stijgen, waardoor ook de werkgelegenheid toeneemt en meer kapitaal ter beschikking komt. Sommigen beweren zelfs dat de ontwikkeling van verschillende soorten participatie een manier is om meer groei te creëren en de doelstellingen van Lissabon sneller te verwezenlijken. Het zou te mooi zijn om waar te zijn, want de doelstellingen van Lissabon lijken steeds meer illusie te worden.

Hoe het ook zij, een systeem van winstdeelname in diverse vormen kan in elk geval stimulerend zijn voor de werknemers, een groter enthousiasme voor de werktaken scheppen en een sterkere band tussen de onderneming en de werknemers creëren. Daarover zijn wij het met u eens, mijnheer Menrad. Wat deze delen van het verslag betreft, heeft de heer Menrad naar mijn mening voortreffelijk werk geleverd. Hij heeft een goede analyse gemaakt van de problematiek die deze zaken ondanks alles kenmerkt. Ik ben het echter niet met hem eens dat dit thema op EU-niveau thuishoort noch dat de EU daarover beslissingen moet nemen. De rapporteur heeft zelf in zijn verslag geschreven dat een harmonisatie van de bepalingen inzake financiële participatie overbodig is en dat een harmonisatie zelfs niet wenselijk noch haalbaar is, omdat het beleid van de lidstaten daardoor aan flexibiliteit zou inboeten. Ik ben het daarmee eens. Vervolgens zegt de heer Menrad echter dat er een Europees kader nodig is ter bevordering van de financiële participatie van werknemers door de coördinatie van overeenkomsten over algemene principes, aspecten met betrekking tot de sociale zekerheid en tot fiscaliteit. Waarom eigenlijk? Coördinatie van modellen en voorwaarden zullen de ondernemingen noch de werknemers ten goede komen. Ik zie geen enkele reden waarom dit onderwerp met de vele specifieke eisen en aspecten waarmee rekening zal moeten worden gehouden überhaupt door de EU-instellingen behandeld zou moeten worden. Het systeem voor winstdeelname van een onderneming gaat de onderneming en haar werknemers aan. Dit thema moet daar aan bod komen.

De conservatieve fractie zal derhalve tegen het verslag stemmen. *Iemand* moet er immers een andere mening op nahouden.

3-309

Ettl (PSE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, ik wil de heer Menrad hartelijk danken voor zijn degelijke en overtuigende verslag. U heeft weer eens bewezen dat u een waardig pleitbezorger bent voor werknemersbelangen. Is dit een onderwerp voor de Europese Unie? En of het dat is! Participatie van werknemers heeft namelijk een absoluut innovatief karakter aan werkgevers- en werknemerszijde. Dit is de benadering en dit is de nieuwe filosofie die we moeten aanhouden, wanneer we doelstellingen van Lissabon willen bereiken. Dat wil ik zeggen tegen mevrouw Grönfeldt Bergmann.

Vanzelfsprekend moeten bepaalde zaken gescheiden worden, zoals de heer Menrad zelf heeft gedaan. Wij gaan ervan uit dat het gaat om duidelijke aandelenparticipaties, die geen aanvulling kunnen zijn op bestaande loon- en salarisregelingen. Dat is een factor die apart behandeld moet worden. Wij gaan ervan uit – en dat wordt eveneens mooi beklemtoond – dat juist de medezeggenschapssector of de medezeggenschap in de bedrijven op deze wijze veel groter wordt. Dat heeft een psychologisch effect. Dat heeft een effect op de onderneming. Dat is innovatief en kan iets opleveren voor de toekomst. Dat is hoe het aan ons is gepresenteerd.

Maar in welke tijd leven we? Ik richt me nu tevens tot de Commissie. Juist deze participatieregelingen voor werknemers moeten in een speciaal netwerk voor onze tijd worden ingebouwd, met andere woorden: werknemers moeten dus worden aangemoedigd om te participeren in ondernemingen.

Hoe ziet de werkelijkheid eruit in Europa? We worden geconfronteerd met recessie- tot zelfs deflatieverschijnselen, die gekenmerkt worden door de steeds sterker wordende druk tot bezuinigen van de Commissie. Dit leidt ertoe dat pensioen- en sociale regelingen worden versoberd. Het leidt er niet toe dat de bereidheid van de werknemers om meer te participeren in ondernemingen wordt gestimuleerd. Dat is het probleem.

Met andere woorden, als we hier in de Europese Unie politiek bedrijven, dan moeten we spijkers met koppen slaan, dan moeten we regelingen in het leven roepen waarvoor relevante begeleidende maatregelen worden getroffen, zodat er een

creatief vormgegeven, complete regeling kan ontstaan. En dat willen we eigenlijk. Dat is niet het geval zolang de economische ontwikkelingen aan de ene kant in het geheel niet overeenkomen met onze ideeën aan de andere kant.

De participatie van werknemers mag niet alleen maar pure theorie zijn. Participatie van werknemers in de geest van Lissabon is meer dan dat!

(Applaus)

3-310

De Voorzitter. – Hartelijk dank, mijnheer Ettl.

Het debat is gesloten.

De stemming vindt morgen om 12.00 uur plaats.

3-311

Vrouwen en sport

3-312

De Voorzitter. – Aan de orde is het verslag (A5-0167/2003) van mevrouw Fraise, namens de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen, over vrouwen en sport (2002/2280(INI)).

3-313

Fraise (GUE/NGL), rapporteur. - *(FR)* Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, het doet mij genoegen vanavond – in een wat lege vergaderzaal, dat zult u met mij eens zijn – mijn verslag te presenteren. Het onderwerp “vrouwen en sport” valt onder beide Parlementaire commissies waarvan ik lid ben, namelijk de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen en de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport. Het is een initiatiefverslag dat in feite handelt over de grondslagen van onze democratie, want sport is sinds de Oudheid een van de bepalende elementen geweest voor de vorming van de democratie.

Overigens doet het mij deugd dat dit verslag juist onder het Griekse voorzitterschap is voltooid. Graag wil ik een kort overzicht geven van de verschillende contextuele aspecten van het initiatiefverslag, zoals ik oorspronkelijk van plan was.

Ten eerste moeten we erkennen dat er een zeer groot verschil bestaat tussen de situatie van mannen en vrouwen en tussen die van jongens en meisjes wat betreft sport en de toegankelijkheid ervan. Of het nu gaat om sport op hoog niveau of voor ontspanning, er bestaat een ongelijkheid die we onder ogen moeten zien.

Ten tweede is en blijft sport op alle leeftijden een terrein van zelfverwezenlijking en daarom is de kwestie van de gelijke kansen hier van het grootste belang.

Ten derde moet men in deze situatie van ongelijkheid rekening houden met een tamelijk lastig punt. Als we gelijke kansen willen geven aan meisjes en jongens, aan mannen en vrouwen, aan jongeren en jongvolwassenen, dan moeten we rekening houden met de ongelijkheid en ongelijksoortigheid van de geslachten op sportief gebied.

Sommigen zullen zeggen dat dit achterhaald is. Ik constateer evenwel dat zowel het leger als de politie verschillende tests op het gebied van wedstrijden en prestaties hebben moeten opstellen voor mannen en vrouwen. Dat is een soort poging gelijkheid vast te stellen tussen lichamen die niet hetzelfde zijn, om op die manier gelijke kansen voor mannen en vrouwen te creëren. Ik heb getracht dit idee toe te lichten, met name in overweging M in mijn verslag.

Het is erg moeilijk om, uitgaande van twee verschillende situaties, te komen tot gelijkheid of evenwicht, of hoe u het ook wilt noemen. Deze drie contextuele aspecten vormen in mijn optiek de basis van het verslag. Ik wijs u erop dat een verslag over vrouwen en sport dertien jaar geleden aan het Parlement gepresenteerd is. Ik had de hoop de eerste te zijn, maar anderen hebben vóór mij dit probleem aangesneden en dat doet mij deugd.

Er zijn drie gebieden waarop de kwestie van gelijke kansen of zelfverwezenlijking speelt: op school, in de vrije tijd en op professioneel niveau. Daar ligt ook het verschil met het vorige verslag. Met alle drie deze gebieden moet rekening gehouden worden voor de ontwikkeling van de sport.

School is een plaats waar het voorbeeld gegeven wordt, een plek waar meisjes en jongens gezamenlijk onderwijs genieten. Hier worden eerder perspectieven geopend dan toekomstmogelijkheden uitgesloten. Alle vakmensen zeggen hetzelfde: de school speelt een fundamentele rol in de toegankelijkheid van sport voor vrouwen. Sport als vrijetijdsbesteding is voor sommige vrouwen een luxe. Je moet er de tijd, de middelen en de mogelijkheden voor hebben. De infrastructuur voor jonge meisjes, meiden van middelbare-schoolleeftijd, jonge en volwassen vrouwen is een stuk beperkter dan die voor jongens en mannen. Het verschil is zeker groot als men rekening houdt met het feit dat de beoefening van een

vrijtijdssport voor vrouwen die een baan combineren met de zorg voor hun gezin, wat op zich al zwaar is, een luxe is. Dat punt wil ik zeker benadrukken.

Wat topsport betreft, moeten we eerst begrijpen welke problemen hier spelen. Het is niet altijd gemakkelijk om op de hoogte te zijn van wat er aan de hand is in de topsport voor vrouwen. De media berichten er niet altijd over op de manier waarop ze dat zouden kunnen of moeten of waarop wij dat zouden willen. Bovendien moeten we niet vergeten dat er specifieke gezondheidsaspecten kleven aan topsport voor vrouwen. Er zijn aandoeningen en hormonale ontregelingen die op den duur kunnen leiden tot problemen bij latere zwangerschappen of tot vroegtijdige veroudering. Alle specialisten waarschuwen voor dergelijke gezondheidsproblemen. Een socioloog wijst erop dat sport lang niet altijd samengaat met gezondheid, in tegenstelling tot wat de meeste mensen denken. Tot slot vindt iedereen het wenselijk dat vrouwen zelf op dit gebied meer meebeslissen. Ook dat is een aspect van groot belang.

Ten slotte wil ik vermelden dat ik de afgelopen periode veel heb samengewerkt met verschillende fracties. Ik dank hen voor hun medewerking. Ook wil ik het Griekse voorzitterschap bedanken voor de bijeenkomst over vrouwen en sport die het op 8 maart jongstleden georganiseerd heeft in Thessaloniki, waarbij ik aanwezig was. Bovendien bedank ik het Griekse voorzitterschap dat het mijn voorstel een eenheid "Vrouwen en sport" in het leven te roepen, hebben opgenomen in de slotverklaring van die bijeenkomst. Verder bedank ik het IOC en het Europese netwerk "vrouwen en sport" voor hun grote behulpzaamheid.

De laatste gedachte die ik hierbij wil noemen is wat mij door alle betrokken partijen specialisten gevraagd is: verdedigt u alstublieft de gemengde sportbeoefening. Dat is onze toekomst.

Dit verslag heeft als titel "Vrouwen en sport", maar de doelstelling ervan is de gemengde sportbeoefening door mannen en vrouwen, meisjes en jongens. Sport is een bezigheid die plezierig moet blijven, voor iedereen.

3-314

Diamantopoulou, Commissie. – (EL) Mevrouw de Voorzitter, ik wil mevrouw Fraisse danken en gelukwensen met haar interessante verslag. Dit is een lastig onderwerp: miljoenen burgers in de Europese Unie krijgen er mee te maken, maar de Unie heeft op dit gebied weinig bevoegdheden en ervaring.

Ik zou willen beginnen met de analyse die de rapporteur maakt van het maatschappelijke belang van sport. Mevrouw Fraisse merkt heel terecht op dat sport een wapen kan zijn in de strijd tegen discriminatie. Daarom wordt zowel in de Commissie als in de planning voor het jaar 2003, het jaar tegen discriminatie, zeer veel belang gehecht aan de sportdimensie als middel om discriminatie te bestrijden. Ook in de planning voor 2004, het jaar van de sport, kan dit thema op veel belangstelling rekenen.

Ik ben het dus volledig eens met de analyse van de rapporteur en zou nu concreet willen ingaan op een aantal vragen in het verslag aan het adres van de Europese instellingen.

De eerste vraag over sport en het Verdrag heeft al een antwoord gekregen in de Conventie. Het is duidelijk – en dit wordt door niemand betwist – dat sport een sociale en opvoedende functie heeft en net als cultuur en onderwijs tot de schragende activiteiten van de Europese Unie behoort. Geen lidstaat die dat in twijfel trekt. We weten dus wat ons institutionele speelveld is. U stelt voor een eenheid "vrouwen en sport" op te richten. Maar ik vrees dat het in dit stadium moeilijk is het werk van die groep af te bakenen, omdat de Europese bevoegdheden terzake nog niet duidelijk vastliggen.

Inzake studies en ander materiaal beschikt de Raad van Europa over een uitvoerige en geregeld geraadpleegde bibliografie, die kan dienen als basis voor positieve actie. Vooral het jaar 2004 zal veel betekenen voor sportbeoefening door vrouwen. Natuurlijk kunnen we niet werkeloos blijven tot er een nieuw artikel in het Verdrag komt. We kunnen nu al een en ander ondernemen, zoals sportorganisaties beter voorlichten over de mogelijkheden binnen de bestaande communautaire programma's waarvoor nauwelijks of geen belangstelling bestaat. Ik denk daarbij aan het programma EQUAL of aan de onderzoeksprogramma's, waarvoor op dit moment nog geen voorstellen zijn binnengekomen. Of het programma DAPHNE, als we denken aan het niet te verwaarlozen probleem van ongewenste intimiteiten in de sportwereld.

Ik ben het hier dus volledig mee eens en wij zullen sportorganisaties blijven aanmoedigen gebruik te maken van de communautaire programma's. Maar wat nieuwe studies of nieuwe beheersstructuren betreft, zou ik een slag om de arm willen houden, in elk geval totdat wij een duidelijker beeld hebben van de activiteiten waarom het gaat. U weet immers dat de Europese Commissie in al haar voorstellen enerzijds het wetgevend werk van de lidstaten moet eerbiedigen en anderzijds rekening moet houden met de autonomie van sportorganisaties.

Het bevorderen van sportbeoefening door vrouwen als middel tegen discriminatie is een uitstekende manier om bij lidstaten en sportfederaties meer belangstelling te wekken. Dat concludeer ik uit uw uiteenzetting en ik herhaal dat sport en sportbeleid van nut kunnen zijn als wapen in de strijd tegen discriminatie.

3-315

Zissener (PPE-DE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, hoewel de relatie vrouwen en sport historisch gezien kan bogen op een lange traditie en teruggaat tot de eerste spelen uit de Griekse oudheid, werd pas in 1928 besloten vrouwen toe te laten tot de Olympische Spelen. Sindsdien is het aantal vrouwelijke deelnemers voortdurend toegenomen, ook al zou het tegenwoordig sneller kunnen en moeten stijgen.

In dit verslag wordt ingegaan op de deelname van vrouwen op drie hoofdgebieden van de sport: sportbeoefening op school, sport als vrijetijdsbesteding en wedstrijd sport, waarbij het overigens niet de bedoeling is dat op deze gebieden sportfaciliteiten alleen voor vrouwen in het leven worden geroepen. Ook in de sport moeten de beginselen van *gender mainstreaming* worden toegepast. Naar mijn mening is het aspect van de gelijke rechten in de sport het belangrijkste punt van dit verslag. Het doel van gelijke kansen in de school-, amateur- en beroepssport moet in de eerste plaats worden bereikt door een betere integratie van vrouwen op al deze niveaus.

Aan de andere kant moet echter ook in de sport worden erkend hoe belangrijk de positie van de vrouwen is. Vrouwen zijn bijvoorbeeld ondervertegenwoordigd in de besluitvormingsinstanties van sportorganisaties. Waarom zijn het hoofdzakelijk mannen die betrokken zijn bij de structuren van het verenigingsleven en de sportbonden, terwijl steeds meer vrouwen lid worden van een sportvereniging? In de topsport wordt deze discrepantie steeds duidelijker. Het aantal vrouwen in de besluitvormingsinstanties van professionele clubs houdt geen gelijke tred met hun prestaties in de beroepssport. Integendeel, vrouwen hebben het in de topsport veel moeilijker, vooral wat hun gezondheid betreft. Op dit gebied moet de Gemeenschap actie ondernemen, en wel in samenwerking met de betreffende organisaties in de topsport.

Het is echter ook belangrijk dat we het subsidiariteitsbeginsel eerbiedigen. Ook ik ben van mening dat het niet nodig is om – zoals wordt voorgesteld – bij de Commissie een eenheid “vrouwen en sport” in het leven te roepen. Bovendien is er geen begrotingspost waaruit een dergelijke afdeling gefinancierd zou kunnen worden. Daarom zal ik morgen tegen paragraaf 5 stemmen. Ook vraag ik om afwijzing van paragraaf 32, waarin de lidstaten in het kader van de wijziging van de richtlijn “Televisie zonder grenzen” worden opgeroepen vrouwensportwedstrijden uit te zenden via de publieke omroep. Er bestaat geen lijst met voor geheel Europa geldende verplichtingen tot het uitzenden van sportevenementen. De lidstaten kunnen desgewenst eigen nationale lijsten opstellen met sportevenementen die van groot publiek belang zijn. Naar mijn mening zou het vastleggen van een dergelijke verplichting leiden tot overregulering, waarvan onze fractie geen voorstander is. Daarom zullen wij morgen tegen paragraaf 32 stemmen.

Tot slot wil ik mevrouw Fraise van ganser harte feliciteren met haar uitstekende verslag. Wij zijn het grotendeels eens met dit verslag, en zullen morgen voor het verslag in zijn geheel stemmen.

3-316

Zrihen (PSE). – (FR) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, waarde collega's, het is duidelijk dat we nog een lange weg te gaan hebben voordat vrouwen regelmatig deelnemen aan sportactiviteiten. Toch gaat het hier om een zaak van groot maatschappelijk belang, want sport is een universeel verschijnsel waarbij de scheidslijnen van taal, nationaliteit, religie en kleur wegvallen. Het is een van de mooiste uitingen van vrede aan de vooravond van het olympisch jaar 2004.

De wereld van de sport vormt een grote familie, die in geen geval vrouwen mag buitensluiten en waarbinnen vrouwen geen minderheid mogen vormen. Onze actie voor gelijke toegang voor vrouwen tot sportbeoefening moet tegelijkertijd horizontaal en verticaal zijn. Dat wil zeggen dat we enerzijds op alle niveaus sport moeten ontwikkelen voor vrouwen en meisjes. We moeten sport beoefening op school, sport als vrijetijdsbeoefening en wedstrijd sport ontwikkelen. Maar anderzijds gaat het ons er vooral om alle groepen vrouwen te bereiken, met name degenen die vanwege hun conditie of het ritme van hun dagelijks leven het minst toegang hebben tot sportactiviteiten.

Sport op school is meer dan het leren beoefenen van een sport. Het is ook de vorming van het sociale individu van morgen. Verder is het van belang om, gezien het afhaken van jonge meisjes bij sportactiviteiten, hun deelname sterker te stimuleren. Het gaat hier om emancipatie en zelfstandigheid. Wat betreft de sport als vrijetijdsbesteding is het duidelijk dat voor veel vrouwen deze activiteit pas komt na het werk, de kinderen, het huishouden en de activiteiten in gezinsverband, hoewel het effect van deze situatie op de gezondheid bekend is. Bovendien bieden onze sportvoorzieningen vrouwen niet altijd de mogelijkheid om sport te beoefenen op de tijden die hun het best zouden uitkomen en met de daarbij benodigde dienstverlening, zoals kinderopvang.

Sport bestaat ook als beroepsuitoefening, als economische activiteit. Wanneer dat het geval is, moeten de beroepssporters en de sportautoriteiten gehoorzamen aan de geldende regels voor het vrije verkeer van personen en de vrije dienstverlening. Vrouwen vormen een minderheid in de topsport, maar zij zijn een rolmodel voor de jonge generatie. Om jonge meisjes aan te zetten tot het beoefenen van een sport, moeten deze sportvrouwen zichtbaar zijn en dus niet op televisie pas in tweede instantie, na andere activiteiten, getoond worden.

Sportbeoefening op hoog niveau veroorzaakt lichamelijke veranderingen die gevolgen hebben voor de gezondheid en het latere leven. Onderzoek naar de gevolgen van topsport voor de gezondheid van vrouwen is van groot belang. Ook moet er specifieke lichamelijke training voor vrouwen komen. Tenslotte is het belangrijk dat bij alle sporten, ongeacht het niveau

en het doel, vrouwen vertegenwoordigd zijn. En ook is het van het allergrootste belang dat vrouwen de gelegenheid krijgen op te treden als jurylid of scheidsrechter en dat medische selectiecomités gemengd van samenstelling zijn.

Ons initiatief moet het mogelijk maken dat vrouwen regelmatig een sport kunnen beoefenen, waarbij speciale aandacht wordt besteed aan gehandicapte vrouwen en uiteraard ook oudere vrouwen. Sport is zonder meer een belangrijk middel voor individuele bloei, heropvoeding en sociale integratie op iedere leeftijd, voor solidariteit en zelfverwezenlijking. Sportbeoefening moet gestimuleerd worden om het sociale kapitaal van onze maatschappij te vergroten en ten behoeve van het algemene morele welzijn, en daarom wil ik mevrouw Fraisse en de Commissie bedanken voor het belang dat zij aan deze kwestie hechten.

3-317

Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Mevrouw de Voorzitter, pas na actie van een aantal vrouwen heeft het Internationaal Olympisch Comité in 1928 eindelijk besloten vrouwen te laten deelnemen aan de Olympische Spelen. Dat besluit had uitsluitend betrekking op atletiek en vrouwen konden maar aan een heel beperkt aantal nummers deelnemen. De 800-meter voor vrouwen is pas in 1964 geïntroduceerd – om maar eens een voorbeeld te noemen. Pas na de druk van hele groepen vrouwen en trainers zijn sportorganisaties – doorgaans heel vrouwonvriendelijk – bereid gebleken concessies te doen. Deze vrouwen hebben met hun strijd een ontwikkeling mogelijk gemaakt. In het debat over dit verslag spreken wij daarvoor onze dank uit. Ik steun dit verslag, een initiatief van mevrouw Fraisse. Ik wil haar graag gelukwensen met haar werk, en ik dank haar ook voor het feit dat ze mijn voorstellen in haar verslag heeft willen opnemen. We weten dat de situatie voor de sportbeoefening door vrouwen binnen de Europese Unie heel verscheiden is. Er zijn vooral grote verschillen tussen noord en zuid. Het gemiddelde ligt echter buitengewoon laag: slechts 16 procent van de vrouwen geeft aan dat ze regelmatig aan sport doen of anderszins sportief bezig zijn en voor de meisjes ligt dat percentage op 37 procent.

Het is dus heel belangrijk dat erkend wordt dat de sportbeoefening een uitdrukking is van het recht op een gelijke behandeling en het recht van vrouwen om zelf over hun lichaam te beschikken. Ze hebben het recht om zich in het openbaar sportief te manifesteren, ongeacht nationaliteit, leeftijd, seksuele voorkeur of godsdienst. Dat geldt ook voor gehandicapten. De Europese Unie en de lidstaten moeten dus alle nodige maatregelen treffen om te garanderen dat mannen en vrouwen gelijke toegang hebben tot de sportbeoefening. Dat geldt voor alle niveaus en voor vrouwen van alle leeftijden, ongeacht sociale afkomst. Speciale aandacht moet uitgaan naar geestelijk en lichamelijk gehandicapten. Volgens dit verslag is het heel belangrijk dat deze categorieën aangemoedigd worden aan sport te doen. Ik ben blij dat u daar ook op gewezen heeft, mevrouw de commissaris. Dit jaar is uitgeroepen tot het Europees Jaar voor de Gehandicapten. Ik hoop deze groep personen ook na afloop van dit jaar de aandacht zal blijven houden.

Het is van groot belang dat we financiële en juridische instrumenten ontwikkelen voor het bevorderen van de sportbeoefening door vrouwen. Er moet meer aandacht worden besteed aan lichamelijke opvoeding en sport, en er moeten betere omstandigheden worden geschapen voor vrouwelijke sportbeoefenaars. Mannen en vrouwen moeten binnen dit kader gelijke rechten hebben, en dat geldt ook voor de besluitvorming. Vrouwelijke sportbeoefenaars moeten na afloop van hun sportieve carrière in het maatschappelijk leven kunnen worden opgenomen.

3-318

Aaltonen (Verts/ALE). – (FI) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, waarde collega's en waarnemers, als u tenminste nog wakker bent. Omdat ik mijn werk in het Parlement pas in april samen met de waarnemende leden ben begonnen, wil ik hen apart noemen. Ik beschouw mijzelf ook nog een beetje als waarnemer. Ik heb nu de eer voor het eerst in de plenaire vergadering te spreken en ik ben blij dat ik dat over een onderwerp mag doen dat mij zeer na aan het hart ligt. Uit sport heb ik namelijk mijn hele leven kracht en ontspanning geput. Misschien is dat ook wel de reden waarom wij hier allemaal nog goed bij krachten zijn.

Ik kan tevreden vaststellen dat de rapporteur, mevrouw Fraisse, misschien niet alle, maar wel zeer veel amendementen van de Fractie De Groenen/Vrije Europese Alliantie uit onze behandeling in de parlementaire commissie heeft overgenomen. Met deze amendementen heeft onze fractie geprobeerd dezelfde zaak aan te snijden als rapporteur Fraisse in zekere mate in haar verslag naar voren heeft gebracht. Vrouwensport heeft te maken met een probleem dat ook in de politiek en de economie bekend is: deelname aan de besluitvorming. Om dat probleem op te lossen zijn er concrete maatregelen nodig die gelijke behandeling bevorderen.

Wij mogen niet vergeten dat sport niet alleen wedstrijdsport, topprestaties of wereldrecords inhoudt, maar dat sport en beweging voor de meeste mensen middelen zijn voor een gezond en evenwichtig leven in een steeds veeleisender en gehaaste samenleving. Die kant willen wij in het verslag duidelijker naar voren brengen. Beweging en sport bevorderen de levenskracht, zowel bij individuele als bij teamsporten.

Er is ook een aantal andere factoren die ik nu in mijn interventie wil onderstrepen. Het is van groot belang dat niet alleen de mogelijkheden van gezonde mensen om aan sport deel te nemen, worden vergroot. Sport is een zeer doeltreffend, geestelijk therapeutisch en voor de samenleving goedkope manier om ook de kwaliteit van het dagelijks leven van zieke en gehandicapte mensen te verbeteren. Een mens die niet op zijn eigen benen kan lopen, kan paardrijden en dus de benen van een paard lenen. Dat is sport. Een andere naar mijn mening belangrijke kwestie waarmee rekening gehouden moet worden,

is dat oudere vrouwen en mannen dezelfde mogelijkheden om te bewegen en te sporten geboden moet worden als aan jonge en vitale mensen. Ook kan op dit punt niet genoeg nadruk worden gelegd op de invloed van sport op de gezondheid en de conditie. Deze twee zeer belangrijke aanvullingen zijn nu in het verslag opgenomen. Ik had echter gehoopt dat iets sterker zou worden benadrukt dat sport een uitstekende manier is om immigranten, vrouwen en kinderen, in de nieuwe maatschappij te integreren.

Wij zijn ondanks alles behoorlijk tevreden met het verslag en wij vragen alleen om enkele aparte stemmingen over enkele punten. Ik hoop dat er speciale aandacht wordt gevestigd op het aspect dat sport als schoolvak niet volgens dezelfde graadmeters mag worden beoordeeld als wetenschappelijke vakken, zoals vreemde talen of wiskunde. Ik hoop ook dat de verwijzing naar sport als ‘grondrecht’ van de mens uit het verslag wordt geschrapt. Ik ben van mening dat sport een recht van alle mensen is, maar volgens mij is het begrip ‘grondrecht’ in dit verband aan inflatie onderhevig. Ook de lijst van landen die geen gemengde ploegen naar de afgelopen Olympische Spelen hebben gestuurd dient te worden geschrapt, hoewel het belangrijk is alle landen op te roepen gemengde ploegen te sturen.

Als dit verslag bij de stemming van morgen wordt aangenomen - zoals ik hoop dat gebeurt - ben ik nog enigszins sceptisch over wat de Commissie en de lidstaten voor deze zaak zullen doen. Het zou daarom van groot belang zijn een follow-up voor dit verslag te krijgen. Ik richt mij nu dan ook tot de bevoegde commissaris en vraag haar om nog voor het eind van deze zitting in 2004 een follow-up-rapport over de aanbevelingen van dit verslag op te stellen. Mijn dank aan mevrouw Fraisse voor dit verslag en voor haar gedreven verdediging van deze zaak.

3-319

Zabell (PPE-DE). – (ES) Mevrouw de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik mevrouw Fraisse, de rapporteur van dit verslag, bedanken voor haar inspanningen.

Dames en heren, de tijden zijn zeer veranderd. Stelt u zich eens voor dat de legendarische Pierre de Coubertin in het jaar 1912 het volgende antwoordde op de vraag of het mogelijk was om Olympische Spelen voor vrouwen te organiseren: “Dat is onuitvoerbaar, niet van belang, onesthetisch en incorrect. De olympische gedachte stoelt op de volgende formule: periodieke en plechtige verheffing door de atletiek met trouw als spil, kunst als kader en het applaus van de vrouwen als bekroning.”

En dat is nog maar honderd jaar geleden. Toen namen wij als vrouwen nog niet deel aan de Olympische Spelen en inmiddels is meer dan veertig procent van de deelnemers vrouw. Als wij er daarbij rekening mee houden dat de vrouwenparticipatie in sommige werelddelen erg laag is, denk ik dat wij grote vooruitgang hebben geboekt. Als sportvrouw die twintig jaar van haar leven aan de sport heeft gewijd - eerst als amateur en later als prof - denk ik echter dat wij op twee fronten nog veel te doen hebben.

Het eerste front betreft de media. In Spanje hebben wij sportkranten, die enkel over sport gaan en die de best gelezen kranten van ons land zijn, ze worden zelfs nog meer gelezen dan de landelijke dagbladen. Deze sportkranten wijden nog geen vier procent van hun berichtgeving aan de vrouwensport. Daar komt nog bij dat veel artikelen over de vrouwensport enkel gaan over de poses of de kleding van de vrouwen en dergelijke. Dat is overigens niet enkel een Spaans probleem. In Frankrijk wijdt de krant *L'Équipe* ook maar hooguit vijf procent van de berichtgeving aan de vrouwensport. Het is dus een probleem dat in de hele Europese Unie speelt.

Het tweede front betreft de sportorganisaties. In de wereld van de politiek beklagen wij ons er soms over dat de vrouwenparticipatie zo laag is. Ik moet echter bekennen dat de deelname van vrouwen in de wereld van de politiek lichtjaren voorligt op de deelname van de vrouw in de sportorganisaties.

Gezien deze dramatische situatie besloot het IOC in 1996 om ernaar te streven om eind 2000 tien procent van alle posten in alle machtsstructuren door vrouwen te laten bekleden, ook in de internationale sportfederaties en olympische instellingen. Dit aandeel zou in 2005 moeten zijn gestegen tot twintig procent. Dat zijn belachelijk lage quota, maar het ergste van alles is dat die nog niet eens worden gehaald.

Dames en heren, in de slotzitting van de Eerste Wereldconferentie over Vrouwen en Sport, die in oktober 1996 werd gehouden in Lausanne, zei Juan Antonio Samaranch dat de 21^e eeuw een nieuw tijdperk moest worden voor de vrouwensport. Wij moeten als mannen en vrouwen ons beste beentje voorzetten om ervoor te zorgen dat Samaranch gelijk krijgt.

3-320

Karamanou (PSE). – (EL) Mevrouw de Voorzitter, om te beginnen wil ik mevrouw Fraisse danken en van harte feliciteren omdat zij de aandacht van het Europese Parlement en alle bevoegde instanties vestigt op de problemen waarmee vrouwen in de sportwereld kampen.

Haar verslag krijgt een speciale betekenis met het oog op de Olympische Spelen van 2004 en wij hopen dat het organisatiecomité Athene 2004 ernstig rekening zal houden met de voorstellen van onze collega. Maar ik wil ook de

commissaris van harte gelukwensen met haar snelle en positieve reactie op de voorstellen in het verslag. Sport kan inderdaad een krachtig wapen zijn in de strijd tegen discriminatie van vrouwen, mevrouw de commissaris, en sport kan vooral iets doen aan de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de sportwereld. Daarom vind ik dat er maatregelen moeten komen om in alle sporttakken meer vrouwen in leidinggevende posities te brengen, teneinde de professionele en persoonlijke ontwikkeling van vrouwen in de sport, bij de organisatie en het management te steunen, evenals bij de voorbereiding en verwezenlijking van sportmanifestaties op alle niveaus.

Er moeten mechanismen gecreëerd worden zodat jonge vrouwen het beleid en de programma's die hen aangaan mede kunnen bepalen. De media moeten worden gestimuleerd op positieve en adequate te berichten over de voordelen, de kwaliteiten en het belang van vrouwen en meisjes die op sportgebied werkzaam zijn. Tenslotte moeten de normen van het Internationaal Olympisch Comité van 1998 op het vlak van gelijke kansen worden gehaald en moet de Verklaring van Thessaloniki, waarmee een groot internationaal congres in het kader van het Griekse voorzitterschap werd afgesloten, in praktijk worden gebracht.

Nu de Olympische Spelen van 2004 voor de deur staan, moet de deelname van vrouwen aan sport een kernboodschap van de Spelen worden. De Olympische Spelen moeten voor de mensheid een feest zijn en de waarden belichamen die vrouwen na aan het hart liggen: vrede, democratie, gelijkheid, eerbied voor diversiteit, dialoog tussen culturen, creatief samenleven en het oplossen van geschillen met vreedzame middelen.

3-321

Mann, Thomas (PPE-DE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, het Europees Parlement en de Raad hebben het jaar 2004 uitgeroepen tot het Europees jaar van opvoeding door sport. Dat is reden genoeg voor een initiatiefverslag, waarin de toegang tot sport volkomen terecht wordt beschouwd als een grondrecht. Door sport te beoefenen wordt van jongs af aan een persoonlijkheid ontwikkeld, ontstaat zelfbewustzijn, en dat betekent voor vrouwen in ieder geval emancipatie.

Grenzen worden verkend en overwonnen, niet alleen door een individu, maar ook in een team, wanneer samen resultaten worden bereikt die veel meer zijn dan een optelsom van individuele prestaties. Bovendien leert men hoe men meer rekening met elkaar kan houden en hoe men ook gehandicaptten erbij kan betrekken; dat is een essentiële bijdrage tot sociale integratie.

Des te onbegrijpelijker is het dat vrouwen de toegang tot sport wordt geweigerd om sociale of culturele redenen. Ik denk hierbij aan de Olympische Spelen van 1996 in Atlanta. Namens de Fractie van de Europese Volkspartij heb ik mij toen hier in dit Parlement verzet tegen de discriminatie door islamitische landen. Zij hadden vrouwen verboden op te treden omdat deze weigerden één specifiek voorschrift op te volgen. Zij wilden namelijk hun hoofddoekjes en de kleding die hen hindert bij het rennen, niet dragen. Dat werd hun toen niet toegestaan. Ik hoop niet, mevrouw Karamanou, dat in Athene weer zo iets dergelijks zal gebeuren.

U weet ongetwijfeld dat de Fractie van de Europese Volkspartij zich destijds in de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen van stemming heeft onthouden. De belangrijkste reden hiervoor was dat zolang wij nog geen bevoegdheden hebben op Europees niveau, bij de Commissie geen nieuwe afdeling in het leven geroepen kan worden. Mevrouw Diamantopoulou heeft erop gewezen dat echter wel degelijk Europese middelen ingezet kunnen worden, bijvoorbeeld middelen uit EQUAL of DAPHNE of uit onderzoeksprogramma's. Er is vaak gechargeerd gesteld dat bijvoorbeeld de openingstijden van sportterreinen niet zijn afgestemd op vrouwen. Zo algemeen kunnen we dat niet stellen. Er is reeds het een en ander gebeurd. Mevrouw Zissener heeft erop gewezen dat we de televisie niet kunnen verplichten vrouwensportwedstrijden uit te zenden. Dat regelt de markt wel. Ik kom uit de communicatiebranche; we hebben duidelijk gezien welke positieve ontwikkeling juist in deze vrouwensector heeft plaatsgevonden. In de media zijn vrouwen geenszins meer ondervertegenwoordigd. In de reclame zijn de vele vrouwelijke persoonlijkheden uit de atletiek, uit de skisport, uit het tennis of de zwemsport gelukkig allang tot voorbeeld geworden. Ze hebben volkomen terecht een plaats weten te veroveren in steeds meer takken van sport die vroeger het domein waren van mannen, tot het – mijns inziens zeer interessante – vrouwenvoetbal aan toe. Van één tak van sport ben ik geen grote aanhanger, het vrouwenboksen. Voor het overige zijn de vrouwen echter zeer sterk in opmars, en dat is zeker positief.

Op één punt zijn wij het vast en zeker eens met elkaar: aangezien morgen ook gestemd kan worden over enkele door de Fractie van de Europese Volkspartij ingediende amendementen, moeten uitingen van discriminatie niet alleen altijd als zodanig worden benoemd, maar vooral te vuur en te zwaard bestreden worden. In dat opzicht is de sport beslist een zeer belangrijk terrein.

3-322

Prets (PSE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, allereerst wil ik collega Fraisse bedanken. Ik ben het met haar eens dat het – zoals bij alles wat wij doen – de taak is van ons vrouwen zelf om de positie van vrouwen in de sport te verbeteren. Wij moeten actie ondernemen en het initiatief nemen.

Het is ook onze taak erop te wijzen dat op grond van dat kleine, fijne verschil, namelijk het fysieke verschil, grote verschillen in salariëring, niet onbelangrijke verschillen in begeleiding, verschillen in verslaggeving in de media en

verschillen in de mate waarin vrouwen betrokken zijn bij beleidsvorming tot de realiteit behoren. Dat betekent dat ook in de sport gelijke kansen geëist moeten worden. Het betekent bijvoorbeeld ook dat wij, om de rol van *gender budgetting* te onderstrepen waarover momenteel in de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen gesproken wordt, de middelen van verenigingen, bonden en scholen nu eens moeten beoordelen vanuit het perspectief van gelijkheid. Hoe staat het met de middelen voor vrouwen- en mannenwedstrijden? Hoeveel geld wordt besteed aan de opleiding van vrouwen en mannen, en hoe hoog is het prijzengeld of zijn de prijzen bij wedstrijden? We zouden het genderaspect in de opleiding van trainers en leraren moeten onderstrepen. Het is een must, het is absoluut noodzakelijk leidinggevende posities te eisen voor vrouwen. Wij hebben reeds van onze collega gehoord dat er juist bij internationale organisaties praktisch geen vooruitgang wordt geboekt als het gaat om de vertegenwoordiging van vrouwen. Daarom denk ik dat het komende jaar – het jaar van opvoeding door sport – een mogelijkheid biedt om deze punten onder de aandacht te brengen. We zouden de indieners van projecten moeten stimuleren ook projecten voor vrouwen in te dienen. We zouden tevens een beroep moeten doen op de Commissie bij de selectie speciaal te letten op dergelijke projecten, zodat een signaal wordt afgegeven en een precedent wordt geschapen. Het is eveneens noodzakelijk nieuwe beroepen te stimuleren, die nu nog exclusief het domein zijn van mannen: vrouwelijke arbiter, verzorgster, medisch adviseuse. Dat moet allemaal op de rails worden gezet.

Ik wil nog iets zeggen over sportbeoefening op school. Ik ben het er niet mee eens dat we de schoolsport ondergeschikt moeten maken aan de vakken wiskunde, aardrijkskunde en vreemde talen; dat gebeurt namelijk allang. Als er bezuinigd moet worden, is de sport altijd als eerste aan de beurt. Bij sport en cultuur wordt het eerst geschrapt. Ik vind dat een slechte zaak. In Oostenrijk zijn wij juist weer bezig om twee lessen te schrappen, één voor lichamelijke opvoeding. Dat is onaanvaardbaar, want sport heeft niet alleen pedagogische en sociale waarde maar is ook belangrijk voor de gezondheid. Dat mogen wij onze kinderen en jongeren niet onthouden.

Tot slot wil ik nog één ding zeggen. Ik weet dat mijn spreektijd om is, maar ik wil het niet onvermeld laten. Er is gezegd dat wij de media niet kunnen dwingen verslag te doen. Dat klopt. Wij moeten echter waarde hechten aan serieuze verslaggeving. De Oostenrijkse televisie heeft bijvoorbeeld in januari tijdens de finish van de winnares van de Citymarathon het nummer "Sexy Thing" gedraaid. De camera zoomde in op de betreffende lichaamsdelen van die vrouw. Dat geeft geen pas in een serieus sportverslag. Het gebeurt nog steeds dat vrouwen op deze wijze worden gediscrimineerd en dat niet de sportieve prestatie centraal wordt gesteld, maar alleen hun geslacht en hun lichaam. Hiertegen moeten wij ons verzetten.

3-323

Karlsson (PSE). – (SV) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de commissaris, geachte collega's, toen de Zweedse golfster Annika Sörenstam te kennen gaf dat ze tijdens het Amerikaanse toernooi voor beroepsgolfers de competitie wilde aangaan met mannen, ging er een schokgolf door het mannenwereldje van golfspelers. Sommigen reageerden achterdochtig en afkerig, anderen gewoon afwijzend. De mannen vroegen zich wat er zou gaan gebeuren, want misschien was ze wel beter dan sommigen van hen. De reactie die Annika Sörenstam kreeg, toen ze zich wilde meten met de mannen, is stereotiep voor de reactie van mannen ten opzichte van vrouwen in de sport. Ik wil niet beweren dat alle mannen vrouwen in de sport actief tegenwerken, maar er zijn er in elk geval die dit doen. Onbezonnen reacties en vooroordelen hebben echter hetzelfde effect. Vrouwen worden in de sport gediscrimineerd. Dit blijkt heel duidelijk uit het verslag van mevrouw Fraise, dat ik uitstekend vind. Vrouwen krijgen minder middelen en slechtere trainingstijden en ze worden vaak benadeeld door de sponsors. Bovendien hebben mannen het vaak voor het zeggen in de wereld van de sport. Zoals vele sprekers eerder hebben opgemerkt, komt daar nog bij dat ook de media meer aandacht besteden aan mannen dan aan vrouwen.

Ik ben voorzitter van een sportvereniging, meer bepaald van handbalclub Järvägen in Hallsberg. Het ledenaantal van deze club is zeer evenwichtig verdeeld. Er zijn ongeveer evenveel meisjes en vrouwen als jongens en mannen. Wij hebben er bewust naar gestreefd de meisjes en jongens dezelfde mogelijkheden te bieden. Ik zal niet zeggen dat we daar voor honderd procent in geslaagd zijn, maar we zijn een aardig eind op de goede weg. Er is nog veel te doen en de handbalclub moet zijn best doen. Alle andere sportverenigingen moeten ook inspanningen doen en doelgericht streven naar een gelijke behandeling van mannen en vrouwen in de sport.

Sport is in vele opzichten belangrijk. Het is bijna altijd nuttig en gezond voor de beoefenaar. Sport biedt de mogelijkheid tot samenzijn, sociale contacten en ontwikkeling. In de wereld van de sport kunnen wij drugs en uitsluiting tegengaan, geven wij de mensen ruimte om zich te ontwikkelen en te groeien, maar iedereen moet dezelfde mogelijkheden krijgen, zowel meisjes als jongens en zowel vrouwen als mannen.

Het Europees Parlement kan niet alle oorzaken voor het gebrek aan gelijke behandeling in de sport wegnemen, net zomin als het dit kan in andere delen van de samenleving. Wij kunnen echter duidelijk zeggen wat wij willen en wij kunnen onszelf, de lidstaten, de sportverenigingen, de media en de sportbeoefenaars aanmanen er altijd voor te zorgen dat gelijke kansen en gelijke voorwaarden voor mannen en vrouwen worden nagestreefd. De lidstaten zouden een kortatere aanpak moeten laten gelden. Zo kunnen ze de subsidiëring stopzetten van verenigingen die de doelstellingen op het gebied van gelijke kansen niet verwezenlijken. Sponsors kunnen druk uitoefenen op de clubs. Wie vrouwen en mannen niet gelijk behandelt, krijgt geen geld. Op die manier bepaalt de goede wil of er in de wereld van de sport gelijkheid komt. Waar een wil is, is een weg. Laat ons daarvan gebruik maken om in Europa een sportwereld met gelijke kansen tot stand te brengen.

3-324

De Voorzitter. – Hartelijk dank, mijnheer Karlsson.

Het debat is gesloten.

De stemming vindt morgen om 12.00 uur plaats.

*(De vergadering wordt om 23.15 uur gesloten)*¹

¹ *Agenda van de volgende vergadering: zie notulen.*

INHOUD

VERGADERING VAN WOENSDAG, 4 JUNI 2003 ...	5
Verwelkoming	5
Vorbereiding van de Raad te Thessaloniki van 20/21 juni 2003 en bijeenkomst van de Troïka en van de landen die deelnemen aan het stabiliteitspact voor Zuid-Oost-Europa	5
Stemming.....	36
STEMVERKLARINGEN	43
Aanvraag Turkije inzake toetreding tot de Europese Unie	56
Transatlantisch partnerschap	71
Verkiezingen in Nigeria.....	81
Vragenuur (Raad)	84
Open coördinatie methode	100
Financiële participatie van werknemers	109
Vrouwen en sport.....	113